

Каталог
колекції
документів
київської
археографічної
комісії
1369 - 1899

АРХІВНЕ УПРАВЛІННЯ ПРИ РАДІ МІНІСТРІВ УРСР
ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ИСТОРИЧНИЙ АРХІВ
УРСР У КИЄВІ

КАТАЛОГ
колекції
документів
київської
археографічної
комісії
1369 - 1899

ВИДАВНИЦТВО
«НАУКОВА ДУМКА»
КИЇВ — 1971

Документи колекції відображають економічне, політичне і культурне життя України у XIV—XIX ст., взаємовідносини між православною та уніатською церквами на українських землях. Матеріали колекції стосуються, крім історії України, історії Росії, Білорусі, Литви, Вірменії, Молдавії, а також Польщі, Югославії, Італії, Пруссії, Франції, Греції, Туреччини та Кримського ханства.

Колекція містить велику кількість автографів державних діячів України, Росії та інших країн. Документи написані багатьма мовами. Таке видання на Україні здійснюється вперше.

Книга ілюстрована.

Упорядники

кандидат історичних наук Я. Р. Да́шке́вич,
Л. А. Проценко, З. С. Хомуте́цька

Відповідальний редактор
член-кореспондент АН УРСР І. О. Гуржій

оцифровано - balik2

ПЕРЕДМОВА

Серед колекцій документів, що зберігаються в сховищах архівів та бібліотек України, збірка Київської археографічної комісії (Київська комісія для розбору давніх актів), в складі якої є 731 документ за 1369—1899 рр., займає одне з важливих місць. Збірка складається з матеріалів, зібраних Комісією протягом всього її існування з 1843 до 1917 р., а також Археографічною комісією Академії наук УРСР (1921—1935 рр.).

Прагнучи видати найцінніші матеріали з історії України, Комісія (особливо в першому десятиріччі свого існування) не лише використовувала документи архівів, а й багато робила для виявлення і збирання документів в окремих осіб та установах. Крім численних урядовців генерал-губернатора цією справою займались предводителі дворянства, земські справники, городничі, а також ентузіазти. «Були моменти, коли здавалося, нібито вся адміністрація цілого краю лише її займається збиранням матеріалів для Комісії»¹.

У Комісії документи відкладалися в зв'язку з діяльністю її голів М. Писарєва, М. Судієнка, М. Юзефовича, головних редакторів професорів М. Іванишева, В. Антоновича, членів комісії М. Рігельмана, львівського історика Д. Зубрицького, члена-кореспондента Комісії В. Сивицького, П. Китицина та ін. Таким чином, у фондах Комісії зосередилася значна кількість цінних документів, особливо з архівів уніатських митрополитів, П. А. Румянцева-Задунайського та ін.

Ті документи, які зберігалися в Комісії тимчасово, лише для підготовки археографічних видань, були повернені власникам, і багато з них з часом загинуло.

Комісія підтримувала міжні зв'язки з Київським архівом давніх актів, працівники якого (І. Козловський, О. Левицький, О. Новицький, І. Қаманін) були одночасно її членами. Цей архів, починаючи з 50-х років XIX ст., був основною видавничу базою Комісії. Ще в 1872 р. Комісія передала до архіву 1598 документів і 28 судово-адміністративних книг².

У 1923 р., на підставі ухвали Всеукраїнської Академії наук, збірку документів Київської археографічної комісії в кількості 256 одиниць передано до Центрального архіву стародавніх актів у Києві. Але не всі ці документи були в наявності. Це підтверджується помітками в опису — «немає». Крім цієї збірки тоді саме було передано без опису кілька в'язок документів XVII—XVIII ст. Після їх описання в 1924—1928 рр. збірка стала нараховувати 1333 одиниці. На 1941 р. вона збільшилася до 2000. Під час Великої

¹ О. Левицкий, 50-летие Киевской комиссии для разбора древних актов, К., 1893, стор. 33.

² Київський міський архів з постійним складом зберігання, ф. Київського університету, оп. 407, спр. 82, арк. 1,2; оп. 408, спр. 73, арк. 1.

Вітчизняної війни ця дорогоцінна збірка залишалась у Києві. В 1942 р. вона була перевезена фашистськими загарбниками з архіву до будинку німецької адміністрації у Києві на бульварі Шевченка, № 8 (разом з матеріалами Києво-Печерської лаври).

Після закінчення війни Центральний архів стародавніх актів увійшов до складу Центрального державного історичного архіву УРСР як окремий відділ. Туди були передані і залишки збірки Київської археографічної комісії в кількості 235 одиниць. Долю основної частини збірки документів вияснити не вдалося.

Матеріали колекції були перемішані з іншими фондами. Єдиною ознакою збірки були «марки» — позначки з цифрами, які не завжди збереглися. Описи були втрачені. Визначити, до якої саме колекції належали документи, було дуже важко. Внаслідок цього відбувалося змішування матеріалів збірок, що поступили до архіву. До збірки Київської археографічної комісії потрапили матеріали збірки автографів та палеографічних зразків³. У такому вигляді цей фонд сприймався як єдина збірка Комісії до початку переупорядкування фонду в 1964 р.

Оскільки загинули дововені описи, зараз немає змоги повністю відокремити складові частини збірки. Виходячи з того, що збірка Київської археографічної комісії не мала певного тематичного профілю і що збірка з пізнішими додатками після війни широко використовувалась дослідниками, вирішено так і залишити ці документи у фонді під умовною назвою — збірка Київської археографічної комісії.

На сьогодні збірка включає документи за 1369—1899 рр. Хронологічно вони поділяються так: XIV ст. — 1, XV—7, XVI—71, XVII—155, XVIII—348 і XIX—49 документів.

В окремих документах згадуються більш ранні документи (часом наводяться навіть їх повні тексти). Наприклад, у документі № 18 згадується документ 1523 р., № 22—1438 р., № 34—1367 р., № 63—1497, 1538, 1561 рр., № 87—1553 р., № 90—1610 р., № 91—1564 р., № 97—1540, 1546 рр., № 120—1555, 1611, 1619 рр., № 122—1605 р., № 134—1591, 1632, 1634 рр., № 152—1509, 1532, 1570, 1615, 1633 рр., № 360—1536, 1569, 1642, 1650, 1669, 1681 рр., № 430—1590 р., № 439—1547 р.

Часто на звороті трапляються записи з коротким викладом змісту документа (реєстр). Деколи зустрічаються написи, що не стосуються змісту, своєрідні й цікаві, особливо з історико-культурної точки зору. Такі записи є, наприклад, на документах № 50, 87, 89, 147, 177, 203, 245, 256, 260, 261, 263, 298, 324, 362, 381, 578, 629. Рідше зустрічаються інвентарні номери, проставлені Комісією.

На полях або зворотах документів є записи про внесення їх тексту до гродських, земських чи магістральських книг у пізніші роки. Наприклад, на документі № 44 є запис 1791 р., № 63—1775 р., № 97—1796 р., № 105—1642 р., № 106—1791 р., № 133—1644 р., № 143—1796 р., № 152—1780 р., № 170—1773 р., № 175—1791, 1798 рр., № 190—1673 р., № 203—1686 р., № 313—1747 р., № 393—1801 р., № 439—1796 р., № 514—1779 р., № 526—1784 р., № 564—1831 р., № 574—1831 р.

Документи збірки складені 17 мовами: російською — 244, українською — 165, польською — 116, латинською — 93, німецькою — 6, французькою — 5, старослов'янською — 5, турецькою — 3, італійською — 2, молдавською — 2, арабською, вірменською, грецькою, китайською, шведською, норвезькою, старосербською. Крім того документ № 144 писаний німецькою і латинською мовами, № 183, 184 — латинською і польською, № 616 —

³ Центральний архів стародавніх актів у Києві, К., 1929, стор. 152—154.

французькою і польською, № 609 — грецькою і турецькою, № 622 — норвезькою, шведською, французькою і німецькою, № 623 — арабською і російською мовами.

За обсягом документи збірки переважно одноаркушеві (387 документів), 189 — двоаркушевих, 6 — триаркушевих, 18 — чотириаркушевих, 2 — п'ятиаркушевих, 2 — шестиаркушевих, 1 — семиаркушевий, 5 — восьмиаркушевих і по одному документу з 9, 11, 12, 14, 30 та 34 аркушів.

Більшість документів має розмір $20,5(21) \times 32(31)$ см; $40(39,5) \times 33,5$ см; $64(63,5) \times 47(48)$ см. Найменший документ (№ 244) має розмір 15×19 , найбільший (№ 223) — 50×168 см.

З своїм фізичним станом основна кількість документів збереглася добре, 125 реставровано. В збірці є 54 документи з дірками або розривами, що пошкодили текст, який вже не можна відновити. Текст 61 документа на пергаменті згас майже цілком. Зараз з них зняті фотокопії в ультрачервоних променях. Це найдавніші і важливіші документи (№ 4, 18, 28, 32, 37, 41, 66, 68, 78, 89, 95, 99, 140, 187, 194, 209, 241, 305, 360, 561). Вісім документів не мають початку або кінця (№ 58, 68, 122, 150, 151, 154, 155, 192).

У збірці є 141 грамота на пергаменті, решта документів на папері. Документи, крім 67 друкованих, рукописні.

Переважна більшість документів написана в Петербурзі (126) і Варшаві (84), решта документів — у Москві (31), Глухові (25), Києві (24), Вільнюсі (21), Батурині (13), Кракові (12), Чигирині (8), Львові (6), Римі (5), Парижі (3), Бендерах (2), Смоленську (2), Яссах (2), Белграді (1), Венеції (1), Відні (1), Ечміадзіні (1) та ін.

Значення збірки підвищується й тим, що майже всі її документи — оригінали. На 631 документ збірки є 27 копій (серед них половина — тогочасні копії), немає жодної копії за XIV—XVI ст., 68 документів — автографи (Єлизавети, Катерини II і Павла I). В колекції зберігається автограф листа Джузеппе Гарібальді, можливо, ще й невідомий спеціалістам.

Колекція — це одночасно унікальна збірка власноручних підписів визначних діячів України, Росії та багатьох інших країн. На документах є підписи гетьманів Б. Хмельницького, І. Самойловича, Д. Многогрішного, Д. Апостола, К. Розумовського, полковника С. Палія, ректора Київської академії Г. Кониського, київського архімандрита І. Гізеля, П. Могили, фельдмаршала О. Суворова. У фонді Комісії є також ряд універсалів гетьманів І. Виговського, Ю. Хмельницького, П. Тетері, І. Брюховецького, П. Дорошенка, І. Мазепи, які, зраджуючи український народ, ставали на шлях ганебної змови з іноземними загарбниками. Так, І. Брюховецький намагався віддати Україну під владу султанської Туреччини; І. Виговський силкувався відторгнути Україну від Росії і відновити польсько-шляхетське панування; П. Дорошенко здійснював пропольську, а пізніше протурецьку політику; І. Мазепа прагнув повернути Україну під ярмо шляхетської Польщі, а згодом — шведських загарбників; П. Тетеря заповзятливо відновлював на Україні владу польських магнатів і шляхти; Ю. Хмельницький був маріонеткою козацької старшини, зв'язаної з польськими магнатами, а пізніше став слухняним виконавцем агресивних планів Туреччини щодо України.

Є також оригінали підписів російських царів і цариць, польських королів і литовських великих князів, французьких королів та римських пап.

Збірка дуже цікава з точки зору досліджень у галузі спеціальних історичних дисциплін. Майже всі документи можуть бути предметом дослідження палеографії —

чи то української (показуючи розвиток півуставу та скоропису), чи російської, польської, латинської, німецької, французької, турецької. Деякі документи цікаві з точки зору історії мистецтва. Ряд грамот зберіг мистецьке оформлення, яскравість фарб різноманітного орнаменту. Заслуговують на увагу, зокрема, документи № 288, 330, 344, 363, 369, 371, 585, 591.

Збірка викликає інтерес також різноманітністю дипломатичних форм документів, яких нараховується близько 50; це привілеї, умови, визнані листи, духівниці, купчі, декрети, дарчі записи, позови, заставні записи, універсали, мандати, свідчення, фундушеві зізнання, віновні записи, квити, статути, бреве, охоронні листи, постанови, укази, патенти, глайти, паспорти, донесення, атестати, чолобитні, абшити, презенти, рескрипти, боргові зобов'язання, уступні записи, свідоцства, дипломи, ордери тощо.

Для історичної географії і топоніміки особливо цікаві близько 100 документів, в яких перелічуються назви населених пунктів, подаються відомості про їх заснування та перейменування.

Сім документів дають уявлення про герби окремих осіб. Крім цього на документах змальовано більше як 20 гербів Росії і 10 гербів Польщі, досліджуючи які, можна простежити зміни в цих державних гербах. З XIX ст. є герби міст Волинської, Київської, Московської губерній.

Чи не найбагатший матеріал у збірці з сфрагістики. В первісному стані печаток було значно більше, ніж документів, бо багато грамот мало їх по кілька. Всього в збірці мало бути 765 печаток. З них 285 збереглися неповністю, 229 хоч і збереглися, але мають все або наполовину стерте зображення.

На сьогодні в збірці є 251 печатка з повним чітким зображенням, які поділяються за хронологією так: XVI ст. — 23, XVII — 65, XVIII — 146, XIX — 17. З них опубліковано в різних виданнях 124 печатки, 96 описано в даному каталогі. Це печатки російських царів, митрополитів, української старшини, польської і литовської шляхти. Особливий інтерес серед неопублікованих печаток становить печатка гетьмана К. Розумовського (документи № 375, 413).

Незважаючи на велику цінність збірки, досі (наскільки вдалося встановити) лише 63 документи опубліковано повністю у виданнях, що стали бібліографічною рідкістю. Опубліковано також факсиміле фрагментів семи документів.

Вивчення характеру збірки документів Київської археографічної комісії дозволяє визначити кілька особливостей, що впливають на джерелознавчу цінність її матеріалів. По-перше, збірка навіть у її первісному вигляді (тобто до тих значних втрат, які понесла колекція в період Великої Вітчизняної війни) формувалася без докладно окресленого плану, з матеріалів, які значною мірою випадково потрапляли до Археографічної комісії. По-друге, неодноразове впорядкування та перевпорядкування збірки, викликане об'єктивними причинами, затерло межі її складових частин, і сьогодні лише з великими труднощами вдається встановити наявність у збірці кількох первісних колекцій родинного, міського, монастирського походження⁴. По-третє, незважаючи на всю випадковість зібраних матеріалів, основне ядро збірки (близько двох третин матеріалу), без сумніву, — документи, що висвітлюють історію середньовічної України в її найрізноманітніших

⁴ Вірогідно, що в збірку попали фрагменти родинних паперів князів Четвертинських — Сангушків, Пісочинських, Тишів — Биковських, Браницьких, привілеї та інші документи місцевих самоврядувань Києва, Кременця. Оліки, матеріали Луцького братства, Слуцької архімандрії, Києво-Пустинно-Микільського монастиря, папери з гетьманської канцелярії часів Івана Скоропадського, документи Дмитра Горленка, листування київського митрополита Самуїла.

аспектах. Документи, що стосуються минулого суміжних або далеких країн, мають випадковий характер і не вносять суттєвих деталей в історію цих країн.

Чи не найважливішу частину збірки Київської археографічної комісії становлять середньовічні державні й приватні юридичні акти, складені українською мовою. Ці документи XVI—XVIII ст. — важливе, досі повністю не використане джерело для дослідження української дипломатики — спеціальної науки, що вивчає документ як свідчення культурного розвитку народу з точки зору його (документа) виникнення, призначення, поширення, внутрішньої структури. В збірці багато різноманітних як за походженням, так і за структурою українських документів, що заслуговують на увагу як джерело для української дипломатики. Дати огляд такого типу — перше завдання джерелознавчої частини передмови.

У збірці Київської археографічної комісії налічується близько 160 українських документів XVI—XVIII ст. Хоч серед них немає деяких категорій українського документа (документів XIV—XV ст. і Запорізької Січі), а окремі з них представлені недостатньою кількістю актів (лише одна, й до того пізня українська грамота молдавського господаря — док. № 102; окремі українські документи литовських магнатів), збірка дає досить повну картину про шляхи розвитку та розповсюдження українського документа.

Державне діловодство польських королів і литовських князів щодо України представлене 36 документами Сигізмунда I, Сигізмунда Августа, Стефана Баторія, Сигізмунда III і Владислава IV. Серед них і даровизни магнатам та їх підтвердження (на-приклад, док. № 13, 21), і охоронні грамоти для монастирів (док. № 14, 16), і надання міських привілеїв (док. № 20, 41), і затвердження церковної ієрархії (док. № 116). Значна кількість документів такого походження — це королівські й велиkokнязівські мандати (док. № 40, 43, 45, 46, 47, 50, 52, 54, 55 і т. д.) та судові позови (док. № 36, 38, 39, 42, 65, 108). В збірці налічується 59 документів гетьманів, зокрема Б. Хмельницького — 5, Д. Многогрішного — 1, І. Самойловича — 3, І. Скоропадського — 15, Д. Апостола — 6 і К. Розумовського — 5. Документи гетьманської канцелярії другої половини XVII—XVIII ст. зберігають певну специфіку, яка заслуговує на глибокий дипломатичний аналіз. Якщо український документ королівської і велиkokнязівської канцелярії XVI—першої половини XVII ст. значною мірою підпорядковувався західній дипломатичній традиції, то в гетьманському документі починають поволі кристалізуватися самобутні риси, які, однак, не здобули завершення в з'язку з упадком українського державного документа і виключенням його з сфери державно-правової діяльності. В другій половині XVIII ст. з остаточною ліквідацією гетьманства український державний документ зникає. Певні спадкові його особливості прослідовуються ще короткий час в українському приватному документі, який не набагато пережив гетьманський.

Український документ другої половини XVII—XVIII ст. стосується багатьох питань. Тут і привілеї для окремих станів — шляхетського (док. № 157), міщанського (док. № 208, 221, 231, 237, 239, 249, 256, 257 і т. д.), духовенства (док. № 159), привілеї та охоронні грамоти монастирям (док. № 153, 162, 186, 189, 191, 206), даровизни старшинам (док. № 214, 217), монастирям (док. № 165, 168, 219). З'являються документи невідомих раніше категорій: паспорти для подорожей за межі України (док. № 306, 315), старшинські патенти (док. № 370, 385).

У збірці Київської археографічної комісії міститься близько 60 українських приватних актів. Серед видавців («авторів») документів періоду до першої половини XVII ст. — магнати (Семен Полозович — док. № 15, Богдана Четвертинська — док. № 27,

28, 32, 37), церковні сановники (луцький і острозький єпископ Й. Красинський — док. № 60, архімандрит Києво-Печерської лаври Є. Плетенецький — док. № 94, київський митрополит І. Борецький — док. № 111 і т. д.), братства українських міщан (в Луцьку — док. № 98, 100, 114), міські цехи (док. № 95), гродські суди (луцький — док. № 128). Ще більша різноманітність серед видавців українського документа появляється після визвольної війни українського народу 1648—1654 рр. У збірці є акти козацьких полковників (київського В. Дворецького — док. № 177, білоцерківського С. Палія — док. № 253, чернігівського М. Богданова — док. № 316), листи і послання сановників православної уніатської церков. Значну цінність з дипломатичної точки зору становлять документи центральних адміністративних і судових установ Лівобережної України (Генерального військового суду — док. № 218, 317, Генеральної військової канцелярії — док. № 295), витяги з магістратських книг (Стародуба — док. № 184, Глухова — док. № 201). Те, що ще до 70-х років XVIII ст. український документ існував (правда, доживаючи останні роки) серед соціальних низів, підтверджують контракти про продаж нерухомого майна та боргові зобов'язання київських міщан (док. № 471, 514). Різні зовнішні впливи спричинили поступове витіснення українського приватного документа. Вже з другої половини XVII ст. він починає зникати з церковних установ, де заміняється російським і польським документом. З інших установ він зникає одночасно з ліквідацією залишків українського автономного адміністративно-судового устрою.

Зібрані в колекції Київської археографічної комісії документи відбивають середньовічну історію українських земель — майже всієї їх території. Основна їх частина стосується минулого Правобережжя і Лівобережжя, менша кількість висвітлює історію Галичини і Волині, лише окремі документи зв'язані з українськими придунайськими і причорноморськими землями, які були загарбані Туреччиною і Кримським ханством.

Українські землі — об'єкт тривалої експансії ряду сусідніх держав — неодноразово перекраювалися державними кордонами вздовж і впоперек, окупанти встановлювали тут свої порядки. Панування польських і литовських феодалів на українських землях охоплює проміжок часу понад чотири сторіччя. В 1369 р. так званий руський староста Отто з Пільче надав магдебурзьке право Новому Селу (док. № 1); в 1774 р. останній польський король Станіслав Август дарує коронному велікому гетьманові Ф. К. Браницькому Білоцерківське старство (док. № 485). І протягом цих чотирьох століть дано десятки документів, що повинні були гарантувати права світських і духовних феодалів, перетворювати їх землеволодіння не лише в джерело безмежного збагачення, а й в опорні пункти проти народного соціального і національного визвольного руху. Поширяються межі землеволодіннь римсько-католицької церкви — королі підтверджують права на землі монастиря домініканців у Володимирі (док. № 44, 63—1561, 1578 рр.), луцького костьолу (док. № 66—1581 р.). Польські феодали дарують землі костьолу в Кам'янці-Подільському (док. № 8—1486 р.), монастирю у Жовкові (док. № 303—1727 р.), дозволяють володимирським домініканцям займатися такою прибутковою (не духовною) справою, як шинкування горілкою (док. № 106—1625 р.).

Велика група документів показує панування феодалів на українських землях. Колі рід дарують маєтки своїм вірним дворянам: Сигізмунд I дарує Семенові Полозовичеві конфісковані маєтки кн. Глинського (док. № 13—1514 р.), надає в довічне користування село в Перемиській землі (док. № 24—1548 р.), Сигізмунд Август підтверджує права Мартина Пежхніцького, Філона Кмита, Івана Бейковського та інших на землеволодіння чи оренду маєтків (док. № 25, 48, 51, 56, 59—1552, 1565, 1571 рр.). Зростає магнатська

сваволя — посилюються суперечки за землеволодіння, скарги про наїзди на села, суперечки в зв'язку з насильницьким захопленням земель (док. № 33, 35, 36, 38, 39, 42, 54, 55, 112, 123, 124—1558, 1559, 1560, 1571, 1630, 1639 рр.). Цілій ряд документів збірки ілюструє різні юридичні питання, зв'язані з даруванням, обміном, продажем і орендою землеволодіння, введенням у володіння землею, розмежуванням земель різних власників тощо.

Документи збірки віддзеркалюють виникнення нового класу землевласників на Україні в другій половині XVII — першій половині XVIII ст. — в них перетворюється привілейована козацька старшина. Гетьман І. Мазепа підтверджує права на володіння понорницького і глухівського сотників (док. № 211, 230—1688, 1699 рр.), дарує села своїм прихильникам (док. № 214, 217—1689, 1691 рр.). Таку саму політику щодо старшинської верхівки проводять його наступники І. Скоропадський (док. № 254, 264, 291—1710, 1715, 1721 рр.), Д. Апостол (док. № 325—1734 р.), К. Розумовський (док. № 375—1755 р.). В набагато ширших масштабах політику економічного зміцнення українського дворянства і забезпечення, таким чином, його віданості самодержавству проводить царський уряд. Петро I дарує села новгород-сіверському сотникові (док. № 298—1724 р.), Анна Іванівна — стародубському полковому судді (док. 322—1732 р.).

Великим феодалом на Україні була також православна церква, що до Брестської унії 1596 р. користувалася певною опікою королів (Сигізмунд I охороняє права Києво-Пустинно-Микільського монастиря, док. № 14, 16—1514, 1515 р.), а після визвольної війни 1648—1654 р. мала повну охорону гетьманів (Б. Хмельницький підтверджує права Києво-Пустинно-Микільського монастиря стягати податки, док. № 153—1652 р., він же охороняє Макаківський монастир, док. № 162—1656 р.; П. Тетеря дарує фільварок Києво-Межигірському монастиреві, док. № 165—1658 р. та ряд документів пізніших гетьманів, док. № 168, 180, 206, 219, 280, 285—1660, 1667, 1684, 1693, 1717, 1719 рр. і т. д.). З часом посилився протекціонізм царизму щодо православної церкви на Україні, а взамін за економічні привілеї церква вірнопідданно підтримувала політику самодержавства. В 1660 р. Олексій Михайлович дарує два містечка Канівському Успенському монастиреві (док. № 170); в 1681 р. Федір Олексійович підтверджує землеволодіння Києво-Пустинно-Микільського монастиря (док. № 198); в 1706 р. Петро I підтверджує землеволодіння Києво-Братського монастиря (док. № 240), в 1720 р. — Києво-Печерської лаври (док. № 288). Православна церква на Україні поступово перетворюється у великого кріпосника — феодала та ретельного виконавця волі царизму. Ряд документів збірки — цінний матеріал для дослідження питання про характер монастирського землеволодіння, про повинності залежного від монастирів населення, про розмежування монастирських земель. Монастири пильно слідкують за тим, щоб іх піддані не переходили в стан козаків (П. Тетеря забороняє старшині Київського полку записувати підданих Києво-Пустинно-Микільського монастиря в козацький реєстр, док. № 174—1664 р.).

Минуле українського середньовічного міста як специфічного економічного та суспільного організму відбилося в цілому ряді документів збірки. На першому плані — привілеї про надання і підтвердження магдебурзького права державним та приватним містам: Острожцеві (док. № 20—1528 р.), Володимирові (док. № 41, 152, 349—1560, 1652, 1744 рр.), Луцьку (док. № 61, 115, 489—1576, 1633, 1775 рр.), Олиці (док. № 91—1612 р.), Торчинову (док. № 97—1619 р.), Ковелю (док. № 120, 185—1635, 1670 р.), Межиріччю (док. № 122—1638 р.), Миколаєву (Летичівського повіту, док. № 287—1720 р.), Кременцю (док. № 360—1748 р.), Великому Мізочеві (док. № 397—1761 р.), Берестечкові

(док. № 439—1767 р.), Крилову (док. № 562—1792 р.). Документи ілюструють характерну особливість феодальної політики щодо міст. Привілейоване їх становище, що в XVI—XVII ст. проявлялося не лише в самоврядуванні, згідно з магдебурзьким правом, а й в наданні певних податкових пільг (наприклад, міщенам Гусакова, док. № 29—1554 р., Кам'янця, док. № 87—1609 р.), дозволах на організацію ярмарків (наприклад, в цьому ж Гусакові, док. № 85—1603 р.; Степані, док. № 203—1682 р.), змінюється в Речі Посполитій у XVIII ст. посиленням податкових та інших утисків (документи про Олику, док. № 284, 290—1718, 1721 рр.; про Кременець, док. № 384, 438, 495, 516, 527—1748, 1759, 1766, 1776, 1780 рр.). Порівняно детально висвітлюється становище Києва після входження його до складу Російської держави. Серед документів — матеріали, що зберігають пропінаційні (зв'язані з шинкуванням горілки) права Києва (док. № 221, 249, 300, 301, 314—1694, 1709, 1726, 1729 рр.), дають йому певну охорону від утисків царських військ, зв'язаних з обов'язком давати транспорт (док. № 231—1699 р.), утримувати гарнізон (док. № 241, 252, 258—1706, 1709, 1713 рр.), давати квартири (док. № 339, 343—1740, 1742 рр.).

Документи збірки відбивають окремі моменти внутрішнього цехового ладу таких міст, як Ковель (статут кравецького цеху, док. № 95—1618 р.), Київ (док. № 134, 142, 149—1642, 1645, 1649 рр.), Кам'янець (привілей ткацького цеху, док. 182—1669 р.).

Внутрішня політика держав, що панували на українських землях, здобула найбільш повний вираз у документах соціально-економічного змісту. Подібних документів мало. Це й зрозуміло: питання такого характеру з політичних міркувань рідко коли оформлялися державно-правовими актами. Вдумливий дослідник знайде, однак, в збірці чимало матеріалів, які висвітлюють неповноправне становище українських земель та їх населення, повну їх політичну залежність від сусідніх держав.

Документи збірки рельєфно показують, як настійно іноземні загарбники прагнули поставити в повну залежність церковну організацію України від свого державного апарату. Православні й уніатські єпіскопи та ігумені могли виконувати свої обов'язки лише з цілком «нечерковного» благословення польських королів (Владислав IV призначає луцького і острозького єпіскопа, док. № 116—1633 р.; він же затверджує ігумена Києво-Золотоверхого Михайлівського монастиря, док. № 137—1643 р.; Ян III призначає луцького і острозького єпіскопа, док. № 224—1695 р.). Гетьман Б. Хмельницький просить московського патріарха Никона звернутися до царя, щоб він підтвердив привілеї Київської митрополії (док. № 155—1654 р.), російські цари і імператори Петро I і Єлизавета Петрівна призначають архімандрита Києво-Печерської лаври (док. № 265, 363, 371—1715, 1749, 1752 рр.), імператриця Катерина II — архімандрита Ніжинського монастиря (док. № 786—1775 р.). Ця політична лінія царизму немов символічно завершується документом російського імператора Миколи I, що нагороджує київського митрополита Євгенія панагією за вірність цареві під час повстання декабристів (док. № 598—1825 р.).

Документи другої половини XVII—XVIII ст., яких особливо багато в збірці, переважно показують вторгнення царизму в різні галузі суспільно-політичного, економічного та культурного життя. Поступово обмежується економічна автономія Лівобережної України (Петро I наказує, щоб зовнішня торгівля Лівобережної України велася лише через Ригу, док. № 261—1715 р.), ліквіduються її зв'язки з рештою українських земель (Петро I забороняє торгувати з Запоріжжям та переселяватися з Лівобережжя на Правобережжя, док. № 263—1715 р.). На Україні створюється нова фортифікаційна си-

стема, численна залога (Петро I наказує І. Скоропадському брати участь у будівництві Києво-Печерської та інших фортець, док. № 266—1715 р.; він же наказує розквартирувати на Україні дев'ять драгунських полків, док. № 272—1715 р.). Виникає привілейований прошарок багатої старшини, що здобуває становище, аналогічне до становища дворянства (царі Іван і Петро Олексійовичі дарують маєтки генеральному судді С. Прокоповичеві, док. № 213—1689 р.; колишньому чернігівському судді П. Радичеві, док. № 215—1690 р.; Анна Іванівна дарує маєтки стародубському полковому судді М. Ханенкові, док. № 322—1732 р.; Єлизавета Петрівна підтверджує А. Марковичеві чин генерального обозного його російське дворянство, док. № 354—1745 р.). Встановлюється економічна залежність гетьманської верхівки (Петро I наказує видати платню І. Скоропадському, генеральній старшині й полковникам, док. № 259—1714 р.), ту старшину, яка не викликає довір'я, замінюють старшиною некозацького походження, відданою царському уряду. (Петро I призначає серба М. Милорадовича гадяцьким полковником, док. № 270—1715 р.) Скасовується київське самоврядування (Олексій Михайлович, Петро I, Анна Іванівна, Єлизавета Петрівна затверджують, а потім призначають київських війтів, док. № 156, 178, 232, 330, 377—1654, 1667, 1700, 1736, 1755 рр.), вводиться адміністрація, аналогічна до російської (Анна Іванівна, призначає київського генерал-губернатора, док. № 330—1736 р.). Посилюються податкові утиски (Д. Апостол просить Анну Іванівну відібрати від П. Шереметцова з Севська індуктивний збір на Україні, док. № 318—1730 р.). Під суровий контроль переходить не лише релігійне (див. вище), а й культурне життя України (Іван і Петро Олексійовичі, Петро I, Єлизавета Петрівна підтверджують статут Києво-братьської школи, док. № 220, 234, 345—1694, 1701, 1742 рр.; префект Київської академії Г. Кониський підтверджує, що учень склав присягу вірності, док. № 367—1749 р.).

Певна кількість документів показує Україну у вогнищі політичних подій міжнародного масштабу — в зв'язку з Лівонською війною (док. № 43, 45, 46—1560, 1561, 1562 рр.), походом Лжедмітря II на Москву (док. № 88—1609 р.), відношенням Туреччини до України (донесення польського агента С. Кенарського з Ясс, док. № 154—1654 р.), Росії до подій на Україні (Петро I дозволяє запорожцям, що емігрували до Туреччини, повернутися на Україну, док. № 260—1715 р.).

Невелика група документів (блізько 20) стосується українського культурного життя. окремі з них висвітлюють роль братства у розвитку освіти (серія документів Луцького братства, док. № 98, 100, 114—1619, 1620, 1632 рр.), друкарства (про передачу друкарні Луцькому братству, док. № 121—1635 р.). Виявляються цікаві деталі про джерела утримання шкіл (Д. Многогрішний та І. Самойлович дозволяють сидити мед для утримання Київської колегії, док. № 186—1671, 1673 рр.). Роль Києва у поширенні освіти серед південних слов'ян підкреслює док. № 327—1735 р.

З документів, що мають відношення до українських земель, загарбаніх Туреччиною і Кримським ханством, лише два листи з Криму, в яких подаються скарги на напади запорізьких козаків (док. 353, 368—1745, 1749 рр.), можуть мати більш-менш високий інтерес.

Трохи більше одної четвертої загальної кількості документів пов'язано з історією суміжних з Україною держав; невелика кількість документів — з минулим Західної та Південно-Східної Європи. Серед них дуже мало таких, що можуть серйозно розширити джерельну базу досліджень.

Серед матеріалів, які стосуються Росії, значне за кількістю, але дуже вузьке за

змістом місце займають листи, розпорядження, патенти Катерини II (за 1762—1796 рр.), листи великого князя Павла Петровича (за 1776—1788 рр.), а також взірці чиновницького епістолярію сановників Катерини II — Г. Потьомкіна, П. Зубова, Г. Теплова і С. Стрекалова.

Серед документів, пов'язаних з минулим Білорусії, чималу цінність має група матеріалів про Слуцьку архімандрію та Слуцьке братство (док. № 111, 146, 147, 151, 158, 171, 193, 195, 226, 238, 246, 271, 275, 277—1629, 1648, 1655, 1661, 1676, 1679, 1696, 1707, 1715 рр. і т. д.). Документи відбивають, зокрема, релігійну боротьбу, що розгорілася навколо Слуцької архімандрії у XVIII ст.

Документи, що стосуються Литви і Латвії (про династичні справи в Курляндському князівстві, док. № 144, 196—1646, 1679 рр., підтвердження Яном III свободи протестантського віровизнання для мешканців Курляндії, док. № 204—1679 р.), поодинокі та мають значною мірою випадковий характер.

В колекції є кілька документів з історії Молдавії (наприклад, док. № 102, 355, 391, 532—1622, 1746, 1781 рр.), Сербії (док. № 327—1735 р.) та Греції (якась заплутана справа, зв'язана з «дорогоцінностями грецьких королів», мабуть, якийсь далекий відгук занепаду Візантії, док. № 129—1640 р.).

Не менш випадковий характер мають і ті окремі документи, що пов'язані з Австрією (док. № 559—1791 р.), Швейцарією (док. № 340—1740 р.), а також Італією (док. № 3, 179, 358, 518; тут цікаве доручення Дж. Гарібальді генералові Л. Мирославському на формування польських легіонів, док. № 616—1860 р.) та Францією (док. № 77, 348, 592—1594, 1744, 1815 рр.).

Слід зупинитися також на тих втратах збирки Київської археографічної комісії та збирки автографів і палеографічних зразків, що сталися внаслідок німецько-фашистської окупації Києва. Ці втрати значні й відчутні. Зник цілий ряд найдавніших документів XIV—XV ст. (зупинимось лише на оригіналах): привілей Отто з Пільче для сандомирського воєводи Миколи Нелижала на війтівство в Черудзі й Острові (1377 р.), привілей для Луцька (1432 р.), грамота литовського великого князя Свидригайла на Кременецьке війтівство (1438 р.), свідчення овруцького намісника Сенька Полозовича про те, що Лев Тишкевич дарував Києво-Пустинно-Микільському монастиреві чотирьох данників (1498 р.), подарування цьому самому монастиреві частини села Іваниці (1499 р.) та акт про розмежування маєтків Києво-Пустинно-Микільського монастиря (XV ст.).

З документів XVI ст. загинула грамота великого князя литовського Олександра про право Києво-Пустинно-Микільського монастиря збирати медову данину (1506 р.); грамота, що дарує цьому монастиреві мито з шести чоловіків, які мешкають у Києві (1511 р.); грамота Сигізмунда I, якою підтверджуються привілеї Вітовта, Казимира IV і Олександра про право київських митрополитів здійснювати судочинство і керувати духовними справами (1511 р.). Немає тепер в зірці також дуже цінного документа з історії української культури — грамоти Гедеона Балабана про купівлю друкарні першодрукаря Івана Федорова у Львові.

З пізніших документів зникли розпорядження київського митрополита про збір медової данини та десятини з монастирських сіл (1653 р.); грамота Олексія Михайловича Богданові Сомковичеві на довічне війтівство в Києві (1656 р.), універсал I. Брюховецького та I. Самойловича про заборону київським міщанам продавати горілку (1663 і 1686 рр.).

З 10 універсалів Д. Апостола в колекції залишилося шість, з 10 ордерів К. Розу-

мовського — лише три. Загинула збірка привілеїв Ніжина. З трьох наказів П. Румянцева залишився один⁵. Можливо, що в зв'язку з розгортанням науково-дослідницької роботи з історії середньовічної України та активізацією архівних розшуків вдастся напасті на слід хоча б окремих з цих документів.

Каталог збірки Київської археографічної комісії — перше такого роду видання в українській археографії. Звичайно, воно не позбавлене хиб і недоліків, але, незважаючи на це, без сумніву, допоможе дослідникам орієнтуватися в документальних багатствах Центрального державного історичного архіву УРСР у Києві.

* * *

Кілька зауважень про будову каталога.

При описанні документа, в зв'язку з відсутністю задовільної дипломатичної класифікації, визначення його виду опускається, і в анотації (регистрі) документа подається лише основний зміст. Роблячи опис матеріалів, упорядники дотримувались такої послідовності: місце написання документа, дата, анотація (регистр) змісту, кількість аркушів, розмір, підписи, оригінал чи копія, мова, рукопис чи друк, матеріал, фізичний стан, прикраси, оформлення, водяні знаки, печатки, написи на зворотах, полях, під текстом, позначення місця, де опублікований документ.

Якщо в документі немає місця написання, дати, підписів, прикрас, водяних знаків, печатки, додаткових написів — відсутність цих елементів спеціально не позначається. Обсяг визначається лише тоді, коли він більший одного аркуша; відмічається копійність документа (оригінали не позначаються), друкарський спосіб виготовлення (рукописи не позначаються), пергамент (папір не позначається).

Написання географічних назв зберігається в основному таке, як в тексті документів, з осучасненням правопису. Адміністративний поділ зберігається тогочасний: воєводство, повіт, волость тощо.

Дати подаються так, як вони позначені в документах, без переведення датованих старих стилем на новий.

До основної частини каталога включено тільки документи. Решта матеріалів, зібраних комісією, подається в додатку.

З метою звільнення опису від повторень, слова «український гетьман», «російський цар», «польський король» і «литовський великий князь» опускаються.

Розміри документів подаються в такій послідовності: перша цифра — ширина, друга — довжина документа, третя — довжина загнутої частини пергаменту.

Підписи переносяться з тексту документа з збереженням основних орфографічних особливостей (збережено «ять», опущено твердий знак). По можливості, скорочення в підписах розшифровуються в квадратних дужках. Нерозірвливі місця позначаються трьома крапками. В каталогі подаються підписи мовою оригіналу, але тільки українською, російською, польською, латинською, німецькою і французькою. Підписи іншими мовами не подаються, а позначається лише мова підпису.

Водяні знаки не описуються, а дається покликання на видання, де вони опубліко-

⁵ Огляд втрачених документів зроблено, в основному, на підставі статей В. Романовського про обидві колекції, вміщені в зб.: Центральний архів стародавніх актів у Києві, К., 1929, стор. 146—154.

вані. В тих випадках, коли повторюється один і той же знак, може бути покликання на документ, де він позначений вперше.

Печатки описуються в такій послідовності: чия печатка, її форма, матеріал, кустодія, розмір, зображення і напис на печатці. Якщо печатка опублікована, то позначається тільки чия вона, форма, матеріал, кустодія, розмір і де опублікована. Коли одна і та сама неопублікована печатка повторюється в кількох документах, то робиться посилання на перший документ, де вона описана.

Тексти на зворотах, полях, в кінці документів передаються в каталозі їмою до-кумента. В українських і російських документах надрядкові літери вносяться в рядок, скорочення розшифровуються. Нерозбірливі місця або згаслий текст позначаються трьома крапками. Позначаються помилки в датах на зворотах.

Якщо документ публікувався не один раз, а двічі і тричі, позначаються всі ви-дання. Окремі помилки видань позначаються в каталозі. Видання в каталозі познача-ються скорочено (див. додаток — перелік видань).

До каталога додається список видань, де опубліковано документи. Крім того до-даються, з посиланням на номер документа, географічний та іменний покажчики, покаж-чики мов і документів на пергаменті, список скорочень. У географічному покажчику назви місця написання документа позначені однією зіркою, географічні назви, що зустрі-чаються в написах на зворотах — двома. В іменному покажчику прізвища, що є тільки в підписах, позначені однією зіркою, прізвища, що зустрічаються на зворотах — двома. Покажчик мов враховує тільки основний текст документа.

У каталозі прийнято такі скорочення: арк. — аркуш; вол. — волость; вул. — вулиця; зв. — зворот; кн. — князь; пов. — повіт; пп. — пани; р. — рік; р. — річка; с. — село; св. — святий.

Анотації до документів латинською і німецькою мовами склали Х. А. Панек та Е. Л. Ружицький, французькою — Н. П. Романець та В. А. Ольшевич, італійською — Х. А. Панек та А. П. Судомора, турецькою та арабською — А. Д. Папазян, грецькою — Г. М. Бартікян, китайською — Ян Ші.

Автори висловлюють подяку всім установам, що подали допомогу в підготовці ка-талога до друку.

Передмову написали Л. А. Проценко (історія і загальна характеристика колек-ції, схема побудови каталога) та Я. Р. Дащенко (джерелознавче значення колекції, характеристика тієї частини, що загинула).

КАТАЛОГ ДОКУМЕНТІВ

XIV ст.

1. Ланцут, 1369 р., серпня 16.

Руський староста Отто з Пільче надає Йоганнові Гаустетерові та його спадкоємцям старство в Новому Селі (Нейдорфі), яке переводить на магдебурзьке право.
39,5 × 20 × 5 см.

Мова латинська, пергамент, в місцях, де документ було перегнуто, текст витертий. На зеленому крученному шнурі висить печатка Отто з Пільче, круглої форми, діаметр 5,5 см, зображення стерте.

На зв.: «Otta Pilecki dat sculteciam in Nova villa Kraczkowa Ioanni Housteter, 1369».

XV ст.

2. Щква, 1451 р., травня 3.

Князь Мазовії та Русі Болеслав надає підконюшому Миколі з Шиманова і його спадкоємцям війтівство в Чарноціні Варшавського пов.
40 × 33 см.

Мова латинська, пергамент, в місцях, де документ було перегнуто, текст вицвів на 20%.

Два отвори для шнура печатки, що не збереглась.

На зв.: «Przywilej Czarnoczin, 1451».

3. Вочеллі, 1453 р., березня 20.

Препозит і брати монастиря св. Христофора віддають будинок і подвір'я, що їм належать і знаходяться поблизу церкви св. Доната, в оренду за 6 грошів річного чиншу Юлію з Пенноно та Марку з Суераналле.

39 × 27 см.

Мова латинська, пергамент, стан задовільний.

Внизу зліва малюнок церкви.

На зв.: «Investitura per preposit[um] s[an]c[t]i Cristof[ori] de domuncula in vicinia s[an]c[t]i Donati in rua tharamasca pro ficto grossoru[m] sex Mti».

4. Радом, 1463 р., березня 8.

Генеральний суддя Сандомирської землі Петро і генеральний підсудок цієї ж землі Микола підтверджують, що Павло з Свинева і Земяків продав свою землю Іванові з Свинева.
19,5 × 15 × 3,5 см.

Мова латинська, пергамент, текст вицвів майже весь.

На пергаментній стрічці частини печатки, діаметр 3 см, зображення стерте. Від другої печатки залишився отвір для шнура.

5. Перемишль, 1469 р., липня 6.

Третейські судді столичник Яцько з Бібла, войський Петро з Ваповець, перемиський ловчий Адам з Ожека, Якуб Бірецький з Білобоків та інші вирішують спір між перемись-

nomine domum suam fratres suos aliosque que habebat gratiam ducimus post eum in domum vestrum servare ageremus in seruicio suorum esse delectum. Quod est quod nos dabo fratribus vestris non tamquam auxiliarios neque subiugatores sed ut amicos cum eis. Unde etiam de deo dicitur: *Qui vos dedit me non potest separari a vobis*. Nam etiam in ecclesiis sacerdotibus et presbyteris non tamquam auxiliarios neque subiugatores sed ut amicos cum eis. Unde etiam in ecclesiis sacerdotibus et presbyteris non tamquam auxiliarios neque subiugatores sed ut amicos cum eis. Unde etiam in ecclesiis sacerdotibus et presbyteris non tamquam auxiliarios neque subiugatores sed ut amicos cum eis. Unde etiam in ecclesiis sacerdotibus et presbyteris non tamquam auxiliarios neque subiugatores sed ut amicos cum eis. Unde etiam in ecclesiis sacerdotibus et presbyteris non tamquam auxiliarios neque subiugatores sed ut amicos cum eis.

Документ № 1.

ким єпископом Іваном та перемиським каштеляном Добеславом, присуджуючи два дво-
рища в с. Бишковцах цьому останньому.

29 × 19 × 1,5 cm.

Мова латинська, пергамент, стан задовільний.

Було п'ять висячих печаток, збереглася одна на пергаментній стрічці, круглої форми, воскова кустодія, діаметр 2 см, зображення стерте.

Na zb.: «Concordia de dicimis ex Zorawicza cū[m] wladica Przemiszlen[sis]», «List [...] ugody przyjacielskiej około wsi Biskowiecz numero 1,1469». «N[umer]o 30. Vladica Przemis-
lien[sis] cum Dobeslao de Zorawica r[ati]o[n]e duar[u]m curiar[u]m in Byszkowice h[aler]en-
tiu[m] per amicos componit. Abiudicatur Iwan władyka Premysliensi binis curialibus areis
in Byszkowice situatis ut iniuste appetitis quale[!] adiudicantur Dobeslao in Zorawica heredi
eorum[dem] fundorum ab antecessore Iwanowicze emptori 1469, Premysliae 5 ante kilianiz

6. Ваншоше, 1471 р., серпня 5.

Князь Мазовії та Русі Казимир підтверджує, що він продав міщанинові з Ломжі
Мартинові Масюті війтівство у Пйонтниці Вишнівської землі.

33 x 21.5 cm.

Мова латинська, пергамент, текст вицвів на 20%.

7. Між Гожицями та Отвіном, 1475 р., жовтня 18.

Третейські судді Яків з Кочина, Яків з Павшиць, Іван з Прибиславиць та Пакосій з Шикориць вирішують спір між Станіславом Лігензою з Гожиць та братами Яковом, Іваном і Вишеком з Отвінова про пасовище кметів

27 x 13.5 x 2.5 cm

Мова латинська, пергамент, текст вицвів на 25%.

Чотири отвори для шнурів печаток, що не збереглися.

На зв.: «Lucra ab arbitris super libera pascua in tempe al[ias] na Bioniu habent vill[ale] Gorzyce et Ottynow», «Concordia inter haeredes Gorzycze et Olsinow ratione pascatum. Anno 1475. Gorzycze».

8. Кам'янець, 1486 р., травня 5.

Суддя Подільської землі Сигізмунд з Ягельниці та підсудок Подільської землі Сигізмунда з Вижковець підтверджують, що орендарка Колубайвець Єлизавета записала капітулові кафедрального костольолу в Кам'янці 50 гривен, забезпечених половиною с. Колубайвці.

29 × 15,5 × 2 см.

Мова латинська, пергамент, стан задовільний.

Дві пергаментні стрічки для печаток, що не збереглися.

На полі: «*Kolubajowce*. «In Camieniec [eria] 6 ipso die [est] sancti Gothardi 1646».

На зв.: «*In Kołubajowcze trzeczi, a[pp]o 1486*».

XVI ст.

9. Київ, 1508 р., червня 24.

Намісник Софійського монастиря Антоній Крицький, за дорученням київського митрополита Йосифа, визначає межу між сіножатями Києво-Пустинно-Микільського монастиря та сіножатями піddаних Київської митрополії Стефаном, Гнатом, Горностаем та ін., що живуть біля Спаса на Берестові.

31 × 42 см.

Мова українська, текст пошкоджений.

Печатка круглої форми, паперова кустодія, діаметр 2,5 см, зображення стерте.

На зв.: «Лист митрополита и намѣстника о сеножатѣ што за Днепром, судовыї».

10. Піотrkів, 1510 р., лютого 6.

Сигізмунд I підтверджує, що Петро Прусиновський з Білобок продав сандомирському підчашому, Лянцкоронському орендареві Станіславові з Бжезя с. Білобоки, Переворського пов. Перемиської землі.

46 × 23,5 × 4,5 см.

«*Mathias D. e[писко]p[u]s et vicecancellarius, s[ubscri]p[sit]*», «*Relatio generalis in Chr[ist]o p[at]ris domini Mathiae episcopi Premisliensis et regni Poloniae vicecancellariae*».

Мова латинська, пергамент, стан задовільний.

Червоний кручений шнур від печатки, що не збереглася.

На зв.: «*Petrus Prusinowski Stanislaw Lanckoronski vendidit villam Bieloboki. 1510, feria 4 post Purificacionis. In Conventione Petrioviensi*». «*Bieloboki*».

11. Піотrkів, 1510 р., березня 1.

Сигізмунд I дозволяє підсудкові Krakівської землі Іванові з Бехова та його синові Іванові продати відкупний чинш 20 гривен, записаних на Плешівському Бжегу, Кокотові і Следзевичах у Krakівському пов.

38 × 15,5 × 5,5 см.

«*Johannes de Lassko, coadiutor Gnesensis et regni Poloniae cancellarius, subscripsit*».

Мова латинська, пергамент, стан задовільний.

Пергаментна стрічка для печатки, що не збереглась.

12. Київ, 1512 р., серпня 25.

Михайло Павша заповідає Києво-Пустинно-Микільському монастирю с. Клим'ятина Черкаського пов.

31 × 38,5 × 3,5 см.

Мова українська, пергамент, текст вицвів на 20%.

Три червоні шнури для печаток, що не збереглися.

На зв.: «*Тестамент славное памети п. Михайла Павшѣ на Климятинѣ, тепер прозы-ваемо Жовнин, 7020 року*».

13. Вільно, 1514 р., травня 6.

Сигізмунд I дарує овруцькому наміснику Семену Федоровичу Полозовичу маєтки Гостомель Київського пов., Ставок Житомирського пов., Гладковичі Овруцького пов., що раніше належали опальному кн. Івану Глинському і підтверджує володіння Полозовича в Білогородській вол. Київського пов., які дарував йому король Олександр.

57 × 34 см.

«Богухвал Дмитрієвич».

Мова українська, пергамент, текст вицвів у деяких місцях.

На червоному крученному шнурі печатка великого князя, круглої форми, воскова кустодія, діаметр 4 см. Печатка розбита на 2 частини (М. Гумовський, Печатки польських королів, Краків, 1910, мал. № 48).

На зв.: «Przywilej od króla jegomosci Semenowi Fedorowiczowi Połoziczowi, dany r[ok]u 1540 dnia 6 Maia» «[...] de data w Vilnie».

14. Вільно, 1514 р., грудня 17.

Сигізмунд I, на прохання ігумена і старців Києво-Пустинно-Микільського монастиря, забороняє київському воєводі Андрію Якубовичу Немировичу брати в монастирі коней і підводи для королівських гінців, полювати в їхніх володіннях і користуватись під час походів слугами монастиря.

30,5 × 36 см.

«Івашко Горностай».

Мова українська, текст вицвів на 15%.

Печатка великого князя, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 3,2 см, зображення не збереглось

15. Овруч, (не раніше 1514 р.)*, жовтня 17.

Овруцький намісник Семен Полозович, на прохання ченців Києво-Пустинно-Микільського монастиря, висилає на місце розслідування їх кривд свого брата Рака Полозовича і визнає слушним розгляд справи монастиря з підданими Єльців та Івана Михайлова при поверненні монастиреві землі, що заповів йому Булгак Лисичонок

31,4 × 43 см.

Мова українська, в середині документа 2 дірки: 5 × 2 см і 1,5 × 2 см.

Сліди від чотирьох печаток, що не збереглися.

На зв.: «Лист судовий Семена Полозовича ремізовцов на противку єлцовых людей».

16. Вільно, 1515 р., грудня 17.

Сигізмунд I, у з'язку з тим, що київський воєвода Андрій Якубович Немирович не зважив на заборону 1514 р., вдруге забороняє йому брати коней і підводи для королівських гінців у Києво-Пустинно-Микільському монастирі, полювати в його володіннях і користуватись під час походів слугами монастиря.

30 × 42 см.

«Івашко Горностай».

Мова українська, текст пошкоджений на 10%, реставрований. Водяний знак (Л. В. Черепинин, Русская палеография, М., 1956, стор. 224).

Печатка великого князя, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 3,2 см, зображення закрите загнутим боком кустодії під час реставрації.

На зв.: «List króla Sygismunda do Jakubowicza na sielische Klimiatynskie. Data w Vilnie 10 brisid[ei] 17 indykt 3».

17. Луцьк, 1522 р., травня 3.

Кн. Лев Буремський з дружиною, зятем і дочкою продає Степану Воропаєвичу за 200 кіп грошей литовської монети полугрошової лічби маєток Вільгощі, який вони викупили на прохання померлого Олексна Скорути у Михайла Руденського за 50 кіп грошей широких чеської монети.

* Документ датований на підставі док. № 13.

This image shows a double-page spread of a medieval manuscript. The pages are filled with dense handwritten text in a Gothic script, arranged in two columns per page. The text is written in black ink on light-colored paper. In the bottom center of the page, there is a prominent, dark, diamond-shaped seal or stamp, which appears to be a red wax seal from the original document. The seal has some faint, illegible markings. The overall appearance is that of a well-preserved historical document.

Документ № 9.

$50 \times 37 \times 4$ см.

Мова українська, пергамент, текст вицвів на 70%, в середині документа дірка 15×2 см.

Було 13 висячих печаток, на червоних шнурах висить 4 печатки круглої форми, воскова кустодія, діаметр 2 см, зображення стерте.

18. Краків, 1523 р., січня 17.

Сигізмунд I, на прохання хорунжого Перемиської землі Івана Боратинського, підтверджує документ судді Krakівської землі Івана Пеньонжека і підсудка цієї ж землі Миколи Ташицького, виданий в Кракові 12 січня 1523 р., про те, що Себастіан Яновський, власник Яновичів, Бойовичів та Гусаковичів, подарував села Бойовичі та Гусаковичі Іванові Боратинському.

$57,5 \times 26,5 \times 7$ см.

«Cristoforus de Schydlowycz], pal[a]t[inus] et capitaneus Cracoviensis ac r[egni] P[olo-niae] canc[ellarius], s[ubscrl]p[sit]. «R[e]l[ati]o eiusdem magnifici Chr[ist]ophori de Schydlowycz, palatini et capitanei generalis cracovien[sis] ac regni Poloni[a]e cancellarii».

Мова латинська, пергамент, текст вицвів майже весь, в середині документа дірка 14×2 см.

На крученому різокольоровому шнурі печатка короля круглої форми, воскова кустодія, діаметр 7,5 см (М Г у м о в с ь к и й, вказ. праця, мал. 45).

19. Краків, 1527 р., лютого 16.

Сигізмунд I залишає королівського придворного Івана Печиковського орендарем с. Шаньова Львівського пов

$42,5 \times 20,5 \times 9,5$ см.

«Christoforus de Schidlowycz], pal[a]t[inus] et capitaneus Crac[oviensis] ac r[egni] P[olo-niae] canc[ellarius], s[ubscrl]p[sit]». «Relacio magnifici Christophori de Schidlowycz, palatini et capitanei Cracovien[sis] ac regni Poloni[a]e cancellarii et[c]».

Мова латинська, пергамент, стан задовільний.

Отвір для шнура печатки, що не збереглася.

20 Вільно, 1528 р., червня 29.

Сигізмунд I, на прохання троцького городничого кн. Петра Михайловича, дозволяє йому заснувати в маєтку Острожець Волинського воєводства місто з магдебурзьким правом: де оселити поляків, українців, євреїв і вірменів.

$51 \times 35 \times 10$ см.

«Sigismundus, rex»; «Івашко Горностай, писар, нам'єстник дорсунішский».

Мова українська, пергамент, в місцях, де документ було перегнуто, текст ви-тертий.

На жовтому шнурі печатка великого князя, круглої форми, воскова кустодія, діаметр 3,8 см, зображення стерте.

На зв.. «Przywilej od króla Zygmunta [...] Piotrowi Michałowiczowi, horodniczem trockiemu, na fundowanie miasta Ostrożcza w województwie Woiwodzkiem, powiecie Łuckim i zaprowadzenie w nim targów y jarmarków. R[oku] 1528, dnia 29 junia».

(Архів Юго-Западної Росії, ч. 5, т. I, стор. 36—37. Далі—АОЗР).

21. Вільно, 1535 р., березня 2.

Сигізмунд I підтверджує дарування троцьким воєводою Яном Заберезинським службенику Семену 12 огородників, земель, лісів і сіножатей в маєтку Олітському і передає їх у володіння його сину Яну Семеновичу.

$52,5 \times 47 \times 9,5$ см.

«Sigismundus, rex»; «Іван Горностай, подскарбий земський, маршалок и писар».

Мова українська, пергамент, стан задовільний.

На червоному крученому шнурі печатка великого князя, круглої форми, воскова кустодія, діаметр 3,3 см (М Г у м о в с ь к и й, вказ. праця, мал. № 48).

На полі: «Roku 1778, mi[esią]a septembra dziewiątego. Na roczkach septembrowych

grodzkich p[owia]tu Kowien[skiego] comparendo personaliter w sądu patron wjp Jozeff Walentynowicz, rotm[istrz] p[owia]tu Kowien[skiego] takowy przywilej ad instantia jxx kamadulów Eremu Pożayskiego [ad] acta podać.

Jozefat Siruć, sędzia g[rods]ki p[owia]tu Kowien[skiego]. Jerzy Rodkiewicz, sędzia, g[rodz]lk p[owia]tu Kowien[skiego]. Ludwik Korowa sędzia gr[odzki] p[owia]tu K(rzemie- nieckiego), pro tunc pisarz».

22. Kraków, 1537 r., grudnia 14.

Сигізмунд I підтверджує грамоту Владислава III, видану в Пйотркові 16 грудня 1438 р., про затвердження всіх прав, привілеїв і вольностей, наданих його попередниками всім мешканцям короліства.

64 × 41,3 × 12 см.

«Ioannes, e[пископ]us Cracovien[sis], regni Polo[niae] cancella[rius], s[ubscri]p[si]t». «R[e]lati[o] r[everendissi]mi in Chr[ist]o p[at]ris domini Joannis Choienski, episcopi Craco-viensis et regni Polonia[e] cancellarii».

Мова латинська, пергамент, стан задовільний.

На пергаментній стрічці розбита печатка короля.

На зв.: «[...]tu[m] confirmationis iurum regni per Vladislau[m] tertiu[m], regem, sub titulo Sig[ismun]di a[nn]o 1537 editum». «Universal[is] regni. N[umer]o 16». (Akta grodzkie ziemskie, т. 5, стор. 93—95).

23. Kraków, 1546 r., січня 12.

Сигізмунд I вирішує спір між Дмитром і Іваном Борсаковськими, з одного боку, та Михаїлом Гумецьким, з другого, залишаючи Борсаковських власниками с. Божківщ поблизу Скали.

53,5 × 22,5 × 7 см.

«Samuel, ep[iscopu]s Plocen[sis] elect[us] Crac[oviensis] et vicecancell[arius], s[ubscri]p[si]t». «R[e]lati[o] in Christo p[at]ris d[omi]ni Samuelis Matzieowski, episcopi Plocen[sis] e[t] electi Cracovien[sis], regniq[ue] n[ost]ri vicecancell[arius]».

Мова латинська, пергамент, текст вицвів на 20%.

24. Пйотрків, 1548 r., січня 19.

Сигізмунд I надає Петрові Бараповському, його дружині Анні та їх дочці в довічне користування с. Кониківці Перемиської землі.

47 × 19,5 × 6 см.

«Samuel, ep[iscopu]s Crac[oviensis] et r[egni] P[oloniae] cancell[arius], s[ubscri]p[si]t». «R[e]lati[o] r[everen]di in Christo patris domi[ni] Samuelis Maczieowski, ep[iscopu] Cracovien[sis] et r[egni] P[oloniae] cancellarii».

Мова латинська, пергамент, стан задовільний.

На зв.: «Petro Baranowski et uxori eius advitalitas super villam Konykowcze, 1548 f[eria] 5 an[te] s[anctae] Agnethis, de qua advitalitate, a Sigismundo rege Poloniae».

25. Гданськ, 1552 r., серпня 3.

Сигізмунд Август підтверджує, що Мартин Пежхніцький дарував с. Нікунковичі, частину с. Сороки і війтівство у Щирці Руського воєводства королівському секретареві, краківському віце-старості й бургграфові Петрові Боратинському.

68,7 × 38 × 12 см.

«Joannes Oczieski, r[egni] P[oloniae] Canc[ellarius], s[ubscri]p[si]t», «R[e]lati[o] mag[istri]ci Joannis de Oczieszino, regni Poloniae cancellarii succamerarii, burgrabiique Craco-vien[sis] et Sandecen[sis] ac Olstinen[sis] capitanei».

Мова латинська, пергамент, стан задовільний.

На зв.: «Martinus Pirzchnicki filius Stanislai, donat Petro Boratinski villam Nikul-kowic et sortes in Sroki. 1552 (feria) 2 post Petri vinculati».

26. Гданськ, 1552 r., серпня 23.

Сигізмунд Август надає краківському бургграфові, королівському секретареві Пе-

трові Боратинському та його синові в довічне користування війтівство на Щирецькому передмісті Острів та мито в Щирці.

52 × 19,5 × 10 см.

«Sigismundus Augustus[us], rex. «Relatio venerabilis Joannis Przerembski, regni Poloniae vicecancellarii et praepositi Cracoviensis».

Мова латинська, пергамент, в місцях, де документ було складено, текст витертий.

На зв.: «Litterae ad vitalitatis p[ro]p[ter] successoribus sup[er] advocatiam, theloneum et Ostrow in Sczerecz. 1552 in vigilia s[ancti] Bartholomei». «Boratyńskiemu król daje dozywocie na wojłostwo in Ostrow et theloneum in Szczyrzec».

27. Вільно, 1552 р., грудня 25.

Кн. Богдана Четвертинська та її чоловік підскарбій Іван Андрійович дарують після своєї смерті племіннику князя маршалку Петру Загоровському третю частину маєтків у Вишкові, Лукові, Четвертні, Навозі, Годомичах, Копилях, Суську, [...] на Волині.

71 × 43 × 8,5 см.

Мова українська, пергамент, текст вицвів на 50%.

На різокольорових крученіх шнурах 4 печатки, воскові кустодії, зображення стерти:

1) овальної форми, розмір 1,7 × 2,3 см; 2) овальної форми, розмір 1,7 × 2,1 см; 3) круглої форми, діаметр 2,2 см; 4) круглої форми, діаметр 2,2 см.

На зв.: «Consens od imeni pani Bogdany Fedorowny kszenpy Czetwertynskiej Iwanowy Andzejowiczowej podskarbiny nadwornej jmc panu Iwanowi Andzejowiczowi podskarbiemu nadwornemu na ustapienie [...] od siebie zapisanych jmc panu Piotrowi Zahorowskemu marszałkowie jmc to jest trzeciej części w Lukowie, Nawozie, Kopylach. A[nn]o 1552 d[ie] 25 xbris». «Consens pani Iwanowej Andzejowiczej podskarbinej nadwornej».

(АЮЗР, ч. 8, т. IV, стор. 24—26).

28. Вільно, 1552 р., грудня 28.

Підскарбій кн. Іван Андрійович дарує своєму племіннику маршалку Петру Загоровському третю частину маєтків своєї дружини кн. Богдані Четвертинської у Вишкові, Лукові, Четвертні, Навозі, Годомичах, Копилях, Суську [...] на Волині після смерті його і дружини.

67,5 × 48 × 8 см.

Мова українська, пергамент, текст вицвів майже весь.

На різокольорових шнурах 4 печатки, воскові кустодії, зображення стерти: 1) овальної форми, розмір 1,7 × 2 см; 2) круглої форми, діаметр 2 см; 3) круглої форми, діаметр 2 см; 4) круглої форми, діаметр 2 см.

29. Книшин, 1554 р., січня 13.

Сигізмунд Август, враховуючи заслуги краківського бургграфа і віце-старости, королівського секретаря Петра Боратинського, звільняє на 10 років його міщен м. Гусакова Руського воєводства від усіх мит, податків та зборів.

48,5 × 19,5 × 10 см.

«Sigismundus Augustus, rex, s[ubscript]s[i]t».

Мова латинська, пергамент, текст вицвів на 50%.

Отвір для шнура печатки, що не збереглася.

На зв.: «Litte[ra]e sup[er] libertatem a solven[do] theloneo oppidanis in Hussakow ad decursu[m] 1554 sab[bato] p[ro]s[per]it Epiphaniar[um]».

30. Варшава, 1556 р., грудня 1.

Сигізмунд Август підтверджує витяг з міських актових книг Старої Варшави від 7 липня 1544 р. про те, що варшавський райця Іван Фігура дарував раді міста право опікуватися шпиталем і каплицею св. Тройці на вул. Довгій за мурами Варшави.

45,5 × 19,5 × 6,5 см.

«Joannes Przerembski, r[egni] P[oloniae] vicecancell[arius], s[ubscript]p[ro]s[per]it. «Relatio reverendi Joannis Przerembski, r[egni] n[ost]ri vicecancell[arius], decani Crac[oviensis] et Gnesnen[sis], Vilnen[sis] praep[ositi]x».

Мова латинська, пергамент, стан задовільний.

Одна пергаментна стрічка для печатки, що не збереглася.

На зв.: «Confirmatio m[ajesta]tis Regiae donationis per Joannem Figura fact[a]e consulibus Varschovien[sibus] capella in hospitali ss. Trinitatis in platea Longa Varsaviae anno d[omi]ni 1556 postridie sancti Andrea[e].»

31. Вільно, 1557 р., жовтня 24.

Сигізмунд Август, враховуючи заслуги королівського секретаря і придворного Петра Бажі з Бложева в лівонській війні, залишає в його користуванні Нове Село та дозволяє робити ліс біля маєтків Смерекова і Блинщивід Руського воєводства.

39 × 27 × 10,5 см.

«Sigismundus Augustus, rex».

Мова латинська, пергамент. Зліва в документі дірка 2,5 × 4 см.

Отвір для шнура печатки, що не збереглася.

На полі: «Nowosioło. Baži».

На зв.: «Bialobok originales dispositiones antiquae utq[ue] ad appraehensam possessionem g[enerosi] Constantini Korniakt[i] [et] aliarum eo spectantium villarum». «R[egistra]tae. Nowosioło dane od króla Barzemu. Ad Bona Nowe Sioło regalia p[er]tinet sup[er] Nowe Sioło. N[un]c[em] 14 tox.

32. Вишків, 1558 р., січня 30.

Кн. Богдана Четвертинська дарує племінниці Федорі Загоровській частину маєтків Четвертия, Навоз, [...] на Волині.

46 × 33,5 × 5 см.

Мова українська, пергамент, текст вицвів майже весь.

Отвори для 3 печаток, що не збереглись.

На зв.: «Darowizna na pultora dworzyścza w Czetwertyni. Donacaya od jmcj pani Bohdany Fedorowny ksęzny Czetwertynskiej Iwanowy Andrzeiowiczowej jeymosci pani Fedorownie Piotrowej Zahorowskiej marszałkowej nadwornej bratance swej połczwarty dwory, które na ni spadai, 1558, 30 january».

(АЮЗР, ч. 8, т. VI, стор. 56, 57).

33. Вільно, 1558 р., лютого 20.

Віленський воєвода, канцлер Великого Литовського князівства кн. Микола Радзівілл викликає кн. Богдану Четвертинську до королівської комісії для розгляду справи про захоплення її навозницькими підданими Боровицької землі у Луцькому пов., що належала князям Матвію, Івану та Василю Четвертинським.

Два аркуші: 20,5 × 32 см.

«Матыс Савицкій».

Мова українська, стан задовільний, реставрований.

Печатка М. Радзівілла, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 3 см, зображення нечітке.

На зв.: «Komisiej króla jego mjl i powszy pna Mikołaja Radzwiła, woewody vilenskogo, danij ee mjl pne podskarbinej króla jego mjl dwornej pnej Bogdanę Fedorowne w nedeliu m[iesiąca]a febrawia 27mogo dnia rok ma pripasti staty u Vilni ot 27 dnia feb[ralia] za čo-tyri nedeli przed jego mly pnym woewodoju vilenskym. Księcia Radzwiła List komiissionalny do ksieżny Andzejowej Czetwertynskiej, podskarbinej nadwornej, w sprawie xx Czetwertynskich o wstępowanie się w grunta Borowickie, sianozęci etc. z dobr Nawoza spolecznych 1558, 20 febry».

34. Пйотрків, 1558 р., грудня 16.

Сигізмунд Август, на прохання Андрія Зимницького, підтверджує грамоту Казимира, видану в Ланцуті 11 лютого 1367 р., якою свідчиться, що українці брати Останко і Дереняк з Ожовиць продали села Косму і Мікуличі руському старості Отто з Пільче.

57,5 × 22,5 × 8 см.

«Joannes Ocieski, regni P[oloniae] cancellarius, subscripsit». «R[e]galiu[m] magni-

fici Joannis de Oczieschino, regni Polonia[e] cancellarii Cracoviensis generalis ac Oswien-czimen[sis], Zathorien[sis], Sandecensis, Olsthinensisq[ue] capitanei».

Мова латинська, пергамент, стан задовільний.

На різокольоровому крученому шнурі печатка короля, круглої форми, діаметр 9 см. Печатка по краях пошкоджена (М. Г у м о в с ь к и й, вказ. праця, мал. № 50).

На зв.: «Sigismundus Augustus approbat donatio[n]e[m] villar[u]m Kosma et Mikulicze per h[a]ere]des de Vyzovice Pileckiemu factam. 1558 f[e]r[i]a sexta post Lucia[e] conventione regni».

35. Пйотрків, 1559 р., січня 7.

Сигізмунд Август, у зв'язку зі скаргою Федори Загоровської на захоплення кн. Матвієм Четвертинським Хребтівської землі в маєтку Четвертня, що подарувала їй дружина вуйка кн. Богдана Четвертинська в 1558 р., наказує кн. Івану Чарторийському та маршалку Петру Мильському викликати кн. Матвія Четвертинського до суду для розгляду цієї справи.

20 × 32,5 см.

«Остафей, маршалок, писар».

Мова українська, стан задовільний, реставрований.

Печатка великого князя, круглої форми, паперова кустодія, зображення стерте.

На зв.: «List króla Zygmunta do księcia Czartoryskiego, marszałka ziemi Woll[yńskoj], w sprawie jegomci Zahorowskiego o odebranie części w Czetwertni spadkowej po j. w. Chreb-towicz, a przez ksęzną Czetwertynską Zahorowskemu zapisanej, a od księcia Czetwertyn-skiego odebranej. A[nn]o 1558, 7 jan[uary]».

36. Пйотрків, 1559 р., січня 7.

Сигізмунд Август, у зв'язку зі скаргою кн. Богдані Четвертинської і маршалка Петра Загоровського на захоплення кн. Матвієм Четвертинським частини мита з маєтку Четвертня у 1558 р., наказує кн. Івану Чарторийському і маршалку Петру Мильському викликати кн. Матвія Четвертинського до суду для розгляду цієї справи.

21 × 32,5 см.

«Остафей, маршалок, писар».

Мова українська, стан задовільний, реставрований.

Слід печатки великого князя.

На зв.: «List jkmci w sprawie o myta w Czetwertni jw Zahorowskiego z księciem Czet-wertynskim. A[nn]o 1559, 7 jan[uari]».

37. Луцьк, 1559 р., лютого 1.

Кн. Богдана Четвертинська позичає у племінника маршалка Петра Загоровського і його дружини Федори Сангушко 1000 кіп грошів литовських під заклад маєтків в селах Суськ, Руді Носачевичі та Петрашевичі Луцького пов.

62 × 41 × 6 см.

Мова українська, пергамент, текст виців майже весь.

На червоних плетених шнурах 5 печаток, воскові кустодії, зображення стерти: 1) овальної форми, розмір 1 × 1,5 см; 2) круглої форми, діаметр 1,5 см; 3) майже цілком знищена; 4) овальної форми, розмір 1 × 1,5 см; 5) круглої форми, діаметр 1,4 см.

На зв.: «Zapis zastawny od jmcji pani Bohdany Fedorowny księżny Czetwertynskiej jmcji Andzeliewiczowy podskarbiemu nadwornemu [...] panom Pietrowi Bohdanowiczowi y Fedori Fedorownie Sanguszkownie Zahorowskim, marszałkom jemosci malzonkom, za 1000 kop groszej litt{ewskich} [...]».

(АЮЗР, ч. 8, т. VI, стор. 63—65).

38. [...] * 1559 р., березня 12.

Сигізмунд Август, у зв'язку зі скаргою житомирського старости кн. Романа Сангушка на захоплення у його сестри Федори Загоровської кн. Матвієм Четвертинським Хребтів-

* Назва місця написання документа відірвана.

ської землі в маєтку Четвертня, що подарувала їм, як дружині племінника чоловіка, кн. Богдана Четвертинська в 1558 р., наказує кн. Олександру Чарторийському та маршалку Петру Мильському викликати кн. Матвія Четвертинського до суду для розгляду цієї справи.

21 × 32,5 см.

Мова українська, стан задовільний, ліва нижня частина відірвана, реставрований. Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 3,7 см, зображення стерте.

На зв.: «List od króla jmc i sprawie księcia Sanguszka o odcięcie części spadkowej Chrebtowiczowskiej jeymci pani Żahorowskiej w Czettwertyni przez księcia Czettwertynskiego. A[ppn]o 1559,12 marcy». «О вчинене справедливости до кн[я]зя Чортопиского».

39. Kraków, 1559 р., квітня 25.

Сигізмунд Август наказує кременецькому старості Петру Семашку і волинському зем'янину Михайлу Елу-Малинському викликати на чергові судові рочки зем'янина Михайла Богоявленія Шумбарського для розгляду справи про захоплення його батьком Петром Богоявленім Шумбарським Юсківських і Татаринівських земель зем'янина Андрія Куневського.

Два аркуші: 21 × 32 см.

«Ostaſej, marshalok, pisar».

Мова українська, стан задовільний, реставрований.

Водяний знак (І. Каманін, О. Вітвицька, Водяні знаки на папері українських документів XVI—XVII вв., К., 1923, мал. № 4).

Слід печатки короля.

На зв. другого арк.: «List jekm do starosty krzemienieckiego, aby rana Buczanskiego z panem Szymbarskim w grontach Juskowskich y Tatarynowskich slusznie y sprawiedliwie rozsiedzili y pogodzili. Anno 1559, d[ie] 25 april, datt w Krakowie, 1559. Do Juskowiec y Tatarynowiec».

40. Вільно, 1559 р., вересня 30.

Сигізмунд Август наказує ковельському старості Фронку Фалчевському надати житомирському старості кн. Роману Сангушку землі, рівноцінні тим, які були у нього відрізані до королівських земель під час «волочкої померії» в маєтках Торговиці і Задибі.

19,5 × 33 см.

«Sigismundus Augustus, rex; Юрій Шимкович, marshalok, pisar».

Мова українська, стан задовільний, реставрований.

Слід печатки великого князя.

На зв.: «List korоля Жигімінта Августа до старосты ковелского Фронска Фалчевского на отдане крунту Торговицкого и лесу Задыбского отменюю. Дата у Вилни, року 1559, м[есяц]а сентебра 30 дня». «D[ie] 30 7 bris 1559 w Wilnie. Regetio [...] bona villa-gum Tarhowisczech Zadyby cum Bonis et fundis capitaneatus kowiensis». «Ex Fasciculo 3 omo Titulo Zadyby, Torhowiscze 30 7bris 1559».

41. Вільно, 1560 р., березня 6.

Сигізмунд Август надає м. Володимиру магдебурзьке право.

75 × 38 × 8 см.

«Sigismundus Augustus, rex».

Мова українська, пергамент, текст вицвів майже весь, покритий плямами, зім'ятій.

На різокольоворому крученному шнурі печатка великого князя, круглої форми, воскова кустодія, діаметр 3,7 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 52).

42. Вільно, 1560 р., липня 18.

Сигізмунд Август доручає кн. Матвію Четвертинському та судді Луцького земського суду Гаврилі Бокію призначити розгляд справи про володіння грунтами в маєтку Рудки між волинським зем'янином Андрієм Рудецьким, його братами Антоном і Гневошем, з одного боку, та волинським зем'янином Щасним Генсінським і його дружиною Ганною,

з другого боку; одночасно віленський воєвода Микола Радзивілл, троцький воєвода Григорій Ходкевич, після невинесення рішення комісією з Михайла Свінюського і заступаючого маршалка Олександра Жоравницького щодо володіння тими ж особами полем і дібровою в Липібоках, вирішують цю справу на користь Генсинських.

Два аркуші: 21 × 30,5 см.

«Ян [Ганко], писар».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (А. А. Гераклітov, Філінграти XVII века на бумаге рукописных и печатных документов русского происхождения, М., 1963, мал. № 754).

Печатка великого князя, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 3,7 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 52).

На зв. арк. 2: «List jekm do xcia Czettwertynskiego y sędziego Łuckiego, naznaczając jch na komisję do pp. Rudeckich y pp. Markowiczow Zorawnickich, na pomiarowanie między niemi grętów jch Zorawnickich y Rudeckich, o które spor mieli. 1560. 23 julij w Wilnju do Lipibok». «List jekmci do xcia Czettwertynskiego».

43. Вільно, 1560 р., листопада 18.

Сигізмунд Август наказує князям Вишневецьким бути готовими до виступу на війну та зібрати і віддати податки з своїх маєтків до королівського скарбу.

Два аркуші: 21 × 32 см.

«Остафей, маршалок, писар».

Мова українська, стан задовільний, реставрований.

Печатка великого князя, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 3,7 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 52).

На зв.: арк. 2: «List króla jmcie do jmc-xiązat Wiszniowieckich, aby przeciwko nieprzyjacielowi na wojnę gotowi byli. R. 1560 18 9bris w Wilnie». «List k jem do jch m ksieżat Wiszniewieckich aby przeciwko nieprzyjacielowi na wojnę gotowi byli u pobory zatrzymane z jmion swych wybrawszy, do skarbu odsyłańi». «Do fragmentów nalezy. 1560 18 9bris. Fas[culus] 6 maneo».

44. Вільно, 1561 р., січня 25.

Сигізмунд Август, на прохання магістра теології, пріора провінції домініканців у Польщі Мельхиора, в зв'язку з тим, що згоріли грамоти монастиря св. Троїці у м. Володимирі, відновлює право монастиря на земельні володіння.

50 × 23,5 × 10 см.

«Sigismundus Augustus, rex, s[ub]scr[ipti]t».

Мова латинська, пергамент, текст вицвів на 30%.

На різокольоровому крученому шнурі печатка великого князя, круглої форми, воскова кустодія, діаметр 3,7 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 52).

На зв.: «Anno d[omi]ni 1663 dnia 23 februarii jm ks[iądz] Wacław Koncky, zakonu świętego Dominika konwentu Włodzimierskiego ten przywilej per oblatam podar, suscepit Stefan Wyszpolski, burgravia włodzimierski».

«R(ok)u 1791 d[ie] 15—ta 9bris, stanawszy osobiście w[ielebny] ks[iądz] Antoni Chełchowski, zakonu kaznodziejskiego reguły świętego Dominika konwentu Włodzimierskiego, ten przywilej od najaśniejszego Zygmunta, króla polskiego, konwentowi Włodzimiersk[iego] w[ielebnych] ks[ięzy] dominikanów z zaświadczenie praw dawnych przy pieczęci zawiesistej na pargaminie w r[oku] 1561 dnia 21 mensis januarii de data [...] w Wilnie wydany, i w aktach grod[zkich] Włodzimierskich oblatowany wraz z susceptą akt tychze na boku zapisaną do ksiąg niniejszych ziemszych Włodzimier[skich] na papier skar[bowy] srebrogroszowy sposobem oblaty wniosł». «Przyjęliśmy: Konstanty, [...] Iwanicach Iwanicki, Józef M. Sumowski, podsedek ziemska włodzimierski, Michał z Kozarzewa Borzecki, secr[etarius] privilegium [...] sup[er] area[m...] r[oku] 1561 jan[uarii] d[ie] 25».

45. Вільно, 1561 р., травня 10.

Сигізмунд Август наказує князям Андрію, Костянтину та Максиму Вишневецьким з'явитися до замка Зелборк 15 травня до війська гетьмана Миколи Радзивілла в зв'язку з війною з Лівонією.

21 × 32 см.

«Остафей, писар».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка великого князя, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 3,7 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 52).

На зв.: «1561. Fas[ciculis] 6 maneo. List na pospolite ruszenie od kjm Augusta do Iflant. Roku 1561 do xxt Andzejowy Constantina bratow Wiszniowieckich. 1561 d(ie) 10 may».

46. Вільно, 1562 р., квітня 15.

Сигізмунд Август наказує князям Андрію, Костянтину і Максиму Вишневецьким з'явитися до замку Речиця до війська луцького і брацлавського старости кн. Богуша Ко рецького в зв'язку з війною з Московською державою.

Два аркуші: 21 × 32 см.

«Миколай Нарушевич, писар».

Мова українська, стан задовільний, реставрований.

На зв. арк. 2: «List kjm Augusta za pospolite ruszenie do Moskwy do x. Wiszniowieckich». «Fas[ciculis] 6 maneo». «R[oku] 1562, 15 apr[ilis] w Wilnie. Nayjasne Zygmunta Augusta, króla polskiego, do xxt Wiszniowieckich na pospolite ruszenie p[rzeciw]ko Moskwie pisany».

47. Варшава, 1564 р., лютого 4.

Сигізмунд Август наказує Юхновичу Ярмолинському і Андрієві Чолганському принести образи і погрози вбити слугу старокостянтинівського старости Яна Шимковича Петра [...].

20 × 31 см.

«Миколай Нарушевич, писар».

Мова українська, текст виців на 70%.

Печатка короля, паперова кустодія, форму, розмір і зображення через пошкодженість встановити не можна.

На зв.: «1564 р. List je[gol] k mę do jmy p. Juchnowicza Jarmolinskie[go] aby kłutni z panem Szymkowiczem nie czynik. 1564 4 Februą, w Warszawie».

48. Книшин, 1565 р., липня 21.

Сигізмунд Август, на прохання Філона Кмита, підтверджує йому право володіння маєтком Метейківщина Кіївського воєводства, що купив його дядько Криштоф Кмит у Богдана Ласки і яке перейшло йому в спадщину після смерті дядька і батька.

50 × 20,5 × 7,8 см.

«Sigismundus Augustus, rex; Миколай Нарушевич, писар и секретар»

Мова українська, пергамент, стан задовільний.

На різокольоровому крученому шнурі печатка великого князя. Збереглася тільки половина печатки.

(АЮЗР, ч. 8, т. VI, стор. 158—159).

49 Книшин, 1568 р., серпня 8.

Сигізмунд Август звільняє Василя Коляду від підсудності магістрату м. Луцька і виплати податків за «службу его, которыми он, мешкаючи при дворе нашем ..., ласку нашу нам заслуговал».

Два аркуші: 21 × 32 см.

«Sigismundus Augustus, rex; Базилиус Древинский, писар».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка великого князя, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 3,7 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 52).

На зв. арк. 2: «Przywilej króla jm Zygmunta Augusta Wasilowi Kolendzie na plac y dom w mieście Lucku y libertatem onego, który nienalezy do mieyskiey ale zamkowej juris-dyki. A[nn]o 1568 die 8 augusta 1568. Originale». «Na grunc Ladyszynski potym Kandybowksi, potym Kolendowski nazwany, na którym cierkiew bracka Lucka stoi y cele. Ad Fasciculum Inum spectat».

(АЮЗР, ч. 5, т. I, стор. 63, 64).

50. Люблін, 1569 р., лютого 1.

Сигізмунд Август наказує луцькому, брацлавському і вінницькому старості кн. Богушу Корецькому віддати володимирському підкоморю Олександру Сангушку його підданіх, що втекли до Голишівського маєтку князя.

21 × 32 см.

«Михаїло Гарабурда, писар».

Мова українська, реставрований.

Водяний знак (Л. В. Ч е р е п и н и, вказ. праця, стор. 337).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 3,7 см, зображення стерте (М. Г у м о в с ь к и й, вказ. праця, мал. № 52).

51. Люблін, 1569 р., травня 21.

Сигізмунд Август затверджує Івана Бейковського орендарем с. Коніківці та війтівства в ньому, припиняючи судову справу проти Анни Бараповської та інших орендарів, що не сплатили орендну плату за село і війтівство.

51 × 27,5 × 9,7 см.

«Sigismundus Augustus, rex, s[ubscript]s[i]t».

Мова латинська, пергамент, стан задовільний, в середині документа дірка 1 × 1 см. Текст обведений рослинним орнаментом, червоною і зеленою фарбами.

На зв.: «Cassatio processum per instig[at]orem regni sup[er] Biejkowski et Baranowska occ[asi]one villae Konikowcze obtent[arum] ubi contine[n]tur approbatio privilegii anterio-ris ipsi Biejkowski sup[er] eand[em] villam, dat 1569 d[ie] 21 mai».

52. Люблін, 1569 р., липня 16.

Сигізмунд Август, у з'язку зі скарою судді Кременецького земського суду Андрія Куневського на невірне вирішення в Луцькому гродському суді його справи з Ганною Острієвською про виплату її грошей за збитки в загарбаній маєтності, наказує луцькому, брацлавському і вінницькому старості кн. Богушу Корецькому розглянути цю справу самому ще раз.

Два аркуші: 21,2 × 32,5 см.

«Walenty Swybyucky, r[egni] P[oloniae] sanc[ellarius], на власное короля его мсти рассказанье».

Мова українська, стан задовільний, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 6,5 см. Зображення: дві фігури тримають щит з польським орлом, на грудях якого малий щит з трьома фран-цузькими ліліями, над ним — велика корона, над нею літера «S» і два ангели, що тримають два щити: з вершником і вужем Сфорців. Довкола головного щита 9 щитів з гербами Русі, Молдавії, Куяв, Любліна, Добринської землі, Ягеллонів, Сандомира, Помор'я і Пруссії.

На зв. арк. 2: «Anno 1569 die 15 julii mandał do starosty luckiego, zeby v Luckiemu powiatu na dobrach Andzeja Kuniewskiego exequutiią czynił na Kupiu». «Лист до старосты на отправу».

53. Люблін, 1569 р., серпня 11.

Сигізмунд Август, враховуючи заслуги предків Івана Боратинського з Сладкович, дозволяє йому та його підданим — мешканцям Гусакова та сіл Бойовичі, Сладковичі, Тамановичі, Хамковичі, Містатичі і Буди, а також мешканцям с. Дроздівці пасти худобу і робити ліс біля Мостищка та ряду сіл, розташованих над р. Вишнею, і в лісах Радохоня та Красного Поля Перемиського староства, з обов'язковою поставкою до Перемиського замка 20 колод вівса щорічно.

$44,5 \times 22 \times 7,5$ см.

«Sigismundus Augustus, rex, s[ubscript]p[osit]o.

Мова латинська, пергамент, текст на 30% покритий темними плямами, в середині документа 2 дірки: $2 \times 2,5$ і $1 \times 3,5$ см.

На пергаментній стрічці печатка короля, збереглась тільки кустодія.

54. Варшава, 1571 р., травня 10.

Сигізмунд Август забороняє зем'янину Кременецького пов. Станіславу Лашу і його дружині Софії Конарській забирати землі судді Кременецького земського суду Андрія Куневського в маєтках Юсківці і Татаринівці, що захопив у нього Михайло Боговитин Шумбарський — брат Софії.

Два аркуші: 22×33 см.

Мова українська, зіпсований біологічними шкідниками, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 4,5 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 54).

На зв. арк. 2: «List Sigismunda K jmc do pana Laszca, aby szkody zaprzestal robić u majątnosciach Juskowiczach, Tatarynowcach jmci pana Juchnowicza sędziego Kremenieckiego. Datt w Warszawie 1571 d[ie] 10 maja».

55. Варшава, 1571 р., травня 10.

Сигізмунд Август забороняє зем'янці Кременецького пов. Анні Шумбарській, вдові Михайла Шумбарського, забирати землі судді Кременецького земського суду Андрія Куневського в маєтках Юсківці і Татаринівці, що захопив у нього батько Михайла — Петро Боговитин Шумбарський.

Два аркуші: 22×33 см.

Мова українська, стан задовільний, в кількох місцях попсований біологічними шкідниками, реставрований.

Водяний знак (І. Каманін, О. Вітвицька, вказ. праця, мал. № 168).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 4,7 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 54).

На зв. арк. 2: «List upominalny od króla jmci Zygmonta do pani Szymbarskiey, aby w gronty jm rana Juchnowicza Kunewskiego nie wstępowała, toie jest Juskowskie y Tatarynowskie y poddanym krzywd y szkod nie czyniła. 1571, 10 may w Warszawie».

56. Варшава, 1571 р., травня 30.

Сигізмунд Август наказує Михайлу Жоравницькому, в зв'язку зі скаргою Яроша Вілгі і його дружини Ганни Острієвської на суддю Кременецького земського суду Андрія Куневського за невиплату грошої, взятих ним ще в 1566 р., ввести Вілгіх у володіння маєтком Кунів Луцького пов.

Два аркуші: 21×33 см.

«Walenty Swybyucky, r[egni] P[olonii] cancellarius».

Мова українська, стан задовільний, реставрований.

Водяний знак (Науково-інформаційний бюллетень АУ УРСР, 1964, № 1, стор. 16. Далі — Наук.-інф. бюл.).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 6,5 см, зображення майже стерте, описана в док. № 51.

На зв. арк. 2: «A[ppo] 1571, 13 maja mandat w sprawie Kuniewskiei [...]. «Лист до дворяніна».

57. Острог, 1571 р., вересня 14.

Київський воєвода кн. Костянтин Острозький наказує білгородському державцю Самуелю Горностаю та судді Київського гродського суду Андрію Сурину розглянути скаргу київського духовництва про захоплення їх грунтів підданими київського підвоєводи Соколовського

19×21 см

«Cons:tantin xiaze Ostroskie, wojewoda kijewskij».

Мова польська, пошкоджений, реставрований.

Печатка К. Острозького, круглої форми, діаметр 3,5 см (К. Б о л с у н о в с к и й, Сграфітика и геральдические памятники Юго-Западного края, вып. I, К., 1899, мат. № 4).

58. Варшава, 1571 р., жовтня 8.

Сигізмунд Август, враховуючи велиki заслуги доктора медицини і мистецтв, фізика Іоана Б'єдніцького, віддає йому в користування два ланц та два городи в с. Чарноціні Ломжицького староства та усуває попередніх орендарів Станіслава, Якова, Петра, Івана, Анну і Дороту — дітей Матвія Гутовського за те, що вони фальсифікували грамоту Сигізмунда I.

53 × 31,5 × 8 см.

«Sigismundus Augustus, rex, s[ubscript]s[i]t».

Мова латинська, пергамент, текст вицвів на 30%.

59. Варшава, 1571 р., листопада 8.

Сигізмунд Август підтверджує, що вдова сандомирського хорунжого Миколи Тарла Ядвіга уступила своєму зятеві сокальському старості Юрієві Mnішкові з Великих Кунинць та своїй дочці Ядвізі оренду маєтків Домбровець з передмістям Домбровою та селами Зажече, Бжесце, Ляси, Мащова Воля (Бечського пов.), села Роги, Міще, Люб'ятова, Гориці Лезини, Маркуська, Залізя, Сяночок, Струже Велике і Струже Мале (Сяноцького староства), Дороговиж, Устя, Розвадів, Надрічча, Дубно, Стільсько, Ілів і Веринь та недавно заснований Миколаїв, а також села Горожану Велику, Горожану Малу і Ричків (Львівського староства).

63 × 28,5 × 10 см.

«Sigismundus Augustus, rex, s[ubscript]s[i]t».

Мова латинська, пергамент, текст вицвів на 25%.

На зв.: G[e]n[er]osa Hedvigis de Zmigrod, olim g[e]n[er]osi Nicolai Tarłō vexilliferi Sandomiriensis consors relicta, g[e]n[er]osis Georgio de Magna Konczyce Mniszech coquinæ r[eg]is, magistro capit[aneo] Sokaliensi. genero suo et g[e]n[er]ozae Hedvigi filiae suae coniugibus de bonis regalibus tenutae sua videlicet oppido Dąbrowiec et suburbio Dąbrowa, ac villis Zarzecze, Lasy, Masiczowa Wola in terra Cracoviensis, districtu Biecen[sil], nec non Rogi, Mieszczce, Lubiatowa, Goryczce, Lezyny, Markuszek, Zaleze, Sanoczek, Stroże Magna, Stroże Parva in capitaneatu Sanocen[sil], tum villis Drohowisz, Uszcie, Rozwadowo, Nadrzecze, Dąbno, Stolsko, Jłów deserta, Weryn, oppidum noviter locatum Mikołajow, Horożana Magna, Horożana Parva, Ryczkow in capitaneatu Leopolien[sil] sit[is] cedit. Quam cessionem Sigismundus Augustus rex approbat.

60. Рожищі, 1574 р., лютого 4.

Луцький і острозький єпископ Іона Красинський розподіляє землі між кафедральною церквою св. Михаїла і священиком Андрієм в с. Рожищі.

20,5 × 30 см.

«Іона, владика луцький, острозький, рука власная».

Мова українська, текст на 70% вицвів, ремонтований.

Слід від печатки єпископа.

61. (Торунь) *, 1576 р., жовтня 22.

Степан Баторій підтверджує грамоту Сигізмунда Августа, видану в Любліні 15 липня 1560 р., в якій підтверджуються та повторюються дві грамоти:

1. Великого литовського князя Олександра, видана в таборі біля Заславля 28 липня 1497 р., про переведення Луцька з руського чи волинського права на магдебурзьке і заснування в ньому війтівства.

2. Великого литовського князя Олександра, видана у Вільно 20 березня 1503 р., про підтвердження всіх привілеїв, вольностей і грамот, наданих його попередниками луцьким міщенам.

61 × 34 × 14 см.

* В грамоті зазначено, що вона видана на генеральному сеймі, який відбувався в Торуні.

«Stephanus, rex, s[ubscip]s[it].».

Мова латинська, пергамент, попсований і розірваний в багатьох місцях.

Два отвори для шнура печатки, що не збереглася.

На полі: «A[nn]o 1775, d[ie] 8 febr[uarii...] Józef Piotrowicz, burmistrz miasta jkmci Lucka ten przywilej dla mieszkańców Łuckich od najasnejszego króla jmcj polskiego Stefana na rzec w nim wyrażoną dany i służący z podpisem [ręki] tegoż najjasniejszego króla jmcj przy pieczęci zawiesistej na wosku, na sznurkach jédwabnych wiszącym, wyciśnionej, ad acta castrensa Luceoriensia per oblatam podał. Przyjętem Tomasz Feliński, namiestnik przysięgły grodski burgrabstwa Luckiego.

На зв.: «Privilegiu[m] Stefani regis quo ecipiuntur a j[luribus] castrenisbus», «Konfirmacja przywilejów od n[ajjaśniejszego] króla jmcj Stefana miastu Luckowi służących. A[nn]od[omi]ni 1576 d[ie] 22 8bris».

(АЮЗР, ч. 5, т. I, стор. 12—17).

62. Марієнбург, 1577 р., жовтня 28.

Стефан Баторій підтверджує, що отримав від Костянтина Корнякта плату за оренду мит, внесену наперед в зв'язку з війною, та залишає його орендарем мит на три роки.

55 × 18,5 × 8 см.

«Stephanus, rex, s[ubscip]p[s]it». «Matthias Bech».

Мова латинська, пергамент, в середині документа дірка 3 × 4 см.

Два отвори для шнура печатки, що не збереглася.

63. Львів, 1578 р., липня 4.

Стефан Баторій, на прохання пріора монастиря домініканців у Володимири Миколи з Добра, підтверджує та повторює три грамоти:

1. Литовського великого князя Олександра, видану 17 липня 1497 р. в Луцьку, про надання монастиреві десятої мірки з млина на р. Лузі, півкопи широких грошів щоквартально з володимирського мита.

2. Сигізмунда I, видану 19 червня 1538 р. в Krakowі, про підтвердження десятої мірки з млина, а також угоду володимирського старости кн. Федора і запису в духовниці млинаря Янушка про млин на р. Лузі.

3. Сигізмунда Августа, видану 25 січня 1561 р. у Вільно (див. док. № 43).

55,5 × 29 × 5,5 см.

«Stephanus, rex, s[ubscip]p[si]t; Matthias Chodzynski, s[acrae] r[egiae] m[aiesta]tis secreta[rius]».

Мова латинська, пергамент, текст вицвів на 20%.

Пергамента стрічка для печатки, що не збереглася.

На закладці: «Confirmatio privilegioru[m] conventus s[rat]rum ordinis praedicatoru[m] Wlodimiriensis».

На зв.: «Confirmatio privilegioru[m] con[ven]tus Wlodimirien[sis] obtenta p[er] p. s. Joan[n]em Chrisostomu[m] Romanowski de con[ventu] Crac[oviensi] praedicatore[m] ordina Leopoli act[um] 1578 d[ie] 4 iulii».

64. Луцьк, 1578 р., грудня 29.

Королівський секретар Василь Красенський продає луцькому старості, ключнику і городничому Олександру Жоравницькому війтівство в м. Луцьку за 12 000 кіп грошів літовських.

73 × 36 × 9,5 см.

«Васи́лій Красе́нський, секре́тар коро́лівської ми́лості, власною рукою»

Мова українська, пергамент, текст вицвів майже цілком.

На різокольорових шнурах було 6 печаток, збереглося 4, воскові кустодії, зображення стерпі: 1) овальної форми, розмір 1 × 1,5 см, 2) круглої форми, діаметр 1 см, 3) овальної форми, розмір 1,2 × 1,8 см, 4) круглої форми, діаметр 1,2 см.

На зв.: «Donacia na woytostwo Luckie od Borzobohatowicza Krasinskiego Zorawni- ckiemu za summe 30 t[ysiąc] p[olskich]. A[pp]o 1578, 29 Xbris. [...]».

65. Берестя, 1580 р., травня 29.

Стефан Баторій викликає до Берестейського земського суду берестейського зем'янину Олехну Костомлоцького для розгляду справи про невиплату ним 340 кіп грошів пріору Берестейського монастиря св. Тройці кн. Станіславу Єндрковському, що він взяв у нього в заставу частини маєтку Костомлоцьке.

21 × 32 см.

«Федор Патей, писар».

Мова українська, текст у деяких місцях вицвів.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 2,5 см, зображення стерте.

На зв.: «1580, maja 29. Reskrypt króla Stefana względem Kostomłot w sprawie jxx Augustianow do Oléchna Kostomłockiego wydany. Pozew do Kostomłockiego, [...] kontra [...]».

66.* 1581 р., січня 8.

Стефан Баторій підтверджує та повторює витяг з тексту грамоти Сигізмунда Августа від 1545 р., якою наділяє луцький парафіяльний костьол св. Якуба та його ректора земельними угіддями та встановлює їх межі.

46,5 × 36 см.

Мова латинська, пергамент, фрагмент, 30% тексту немає, решта порвана, текст вицвів.

На зв.: «Approbatio Stephani regis supra fundationem parochiae Luceorien[sis] s[ancti] Jacobi ad quam Eyscze spectabat cuius limites hic describuntur [...]».

67. Вінниця, 1583 р., квітня 13.

Королівський повноважений Адам Потоцький повідомляє брацлавського підкоморія Лавріна Пісочинського і його дружину Магдалену Дубицьку про те, що брацлавський земський возний Дмитро Щикитинський був побитий підданими Федора Олещі і його дружини Опросимії Дубицької під час вручения їм королівського листа про закінчення опіки над Магдаленою Дубицькою і ввід її у володіння спадковим двором і селами Кам'янигорка, Жорнищі і двором у м. Вінниці.

Два аркуші: 21 × 33 см.

«Adam Potoczky, gęka własna».

Мова українська, реставрований, текст вицвів.

Водяний знак (І. К а м а н і н, О. В і т в і ц ь к а, вказ. праця, мал. № 15).

Печатка А. Потоцького, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 1 см, зображення стерте.

68. Варшава, 1585 р., березня 1.

Стефан Баторій викликає до королівського суду суддю Київського гродського суду Івана Солтана для розгляду справи про захоплення ним у київського митрополита Онисифора Петровича Девочки збору мита з продажу худоби.

20 × 30 см.

«Joahim Wyssocki».

Мова українська, в кінці документа дірка 1 × 7 см, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 6,4 см (М. Г у м о в - сь к и й, вказ. праця, мал. № 65).

69. Венеція, 1585 р., квітня 10.

Королівський повноважений Адам Потоцький доручає брацлавському підкоморію Лавріну Пісочинському та Миколі Суликовському діяти від його імені під час розгляду у суді справи про побиття А. Потоцького Федором Олешою.

21 × 33 см.

«Adam Potoczky, gęka własna; Jerzy Gorzeski, gęka własna».

Мова українська, стан задовільний.

Дві печатки, овальної форми, паперові кустодії, розмір 1,3 × 1,5 см, зображення стерте.

* Нечітки місця у тексті.

70. Ляхівці, 1587 р., квітня 14.

Лист кременецького військового Федора Сенюта Ляховецького брацлавському підкоморію Лавріну Пісочинському про лист «великого Володимира, власним езыком руским переписаний».

21 × 30 см.

«В[ашей] м[илос]ти моему ми[лостивому] п[а]ну всег[да] добросердечнے зыч[ливый] приятель и повольный служебник Федор Сенюта Ляховецкий, войский кремянецкий».

Мова українська, реставрований, початок документа не зберігся.

Слід від сургучної печатки.

71. Варшава, 1589 р., березня 15.

Сигізмунд III дозволяє брацлавському підкоморію Лавріну Пісочинському вписати до книг королівської канцелярії дарчий запис його дружини Магдалени Дубицької від 1588 р. на маєток Дубники в Литві, двори і маєтки в Кам'янопірці, Жорниці, Піщане, Головачівці, двір у м. Вінниці Брацлавського воєводства, який був внесений до книг Володимирського гродського суду в 1588 р. Наводиться текст запису.

Два аркуші: 21 × 29 см.

«Baranowski, r[egni] P[oloniae] vicecanc[ellarius]; Jan Dambsky».

Мова українська, попсований біологічними шкідниками, реставрований.

Водяний знак (І. Каманін, О. Вітвицька, вказ. праця, мал. № 54).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 4,7 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 77).

На арк. 2 справа внизу: «Справа велебного в Христусле отца п[а]на Войтеха Барановского, бискупа (премиського) и подканцлерого коронного».

72. Варшава, 1589 р., березня 27.

Сигізмунд III дозволяє видати з королівської канцелярії лист короля Стефана Баторія, писаний в Городні 1585 р., про згоду смоленського воєводи Філона Кмита повернути своїй сестрі Магдалені Дубицькій після закінчення опіки спадковий маєток Овдіївку, що він назвав Шепітівкою, в Брацлавському воєводстві і ґрунти в маєтку Кам'янопірка. Наводиться текст листа.

Два аркуші: 21 × 33 см.

«Baranowski, r[egni] Po[loniae] vicecanc[ellarius]; Mikolai Waskowski».

Мова українська, стан задовільний, реставрований.

Водяний знак (І. Каманін, О. Вітвицька, вказ. праця, мал. № 151).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 5,1 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 78).

На зв. арк. 1: «Справа велебного в Христусле отца п[а]на Войтеха Барановского бискупа премиського подканцлерого коронного и пробоща плоцкого».

73. Люблін, 1589 р., травня 20.

Сигізмунд III нагадує шляхті і всім жителям Польщі, а також урядовим особам Київського, Брацлавського і Волинського воєводств про відкладення у судах розгляду всіх справ з брацлавським підкоморієм Лавріном Пісочинським до звільнення його від депутатських обов'язків по укладанню мирного договору Польщі з «домом Ракуским» [Австрією].

29 × 19 см.

«Sigismundus, rex; Jan Dambski».

Мова українська, ліва верхня частина не збереглася, текст вицвів на 20%.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 5,1 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 78).

На зв.: «Documenta varia Piasoczyńskiego cum varyo. Zagranicznę do Nowogrod[ka]».

74. Городня, 1590 р., березня 15.

Сигізмунд III підтверджує Василю Боговиновичу його володіння двором у м. Кременці.

21 × 23,5 см.

«Копоть, писар».

Мова українська, попсований в місцях складання, реставрований, на зв. текст заклеєно під час реставрації.

75. Луцьк, 1593 р., жовтня 11.

Луцький земський суд видає копію фундушевого запису князя на Олиці та Несвіжу Станіслава Радзивілла на заснування костола і парафіяльної школи в Олиці*.

62 × 46 × 15 см.

Засвідчена копія, мова українська і латинська, пергамент, текст вицвів майже цілком. На червоно-блакитному крученному шнурі печатка, круглої форми, воскова кустодія, діаметр 1,5 см, зображення стерте.

На зв.: «Fundatio eccl[es]iae parachialis Olicen[sis] p[er] s[ereni]ss[i]m[u]m principem Stanislaum Radzivill, ducem in Olica et Nieswiez, mareschalcum Magni Ducatus Lit[huani]-ae...] in an[no] 1593 d[ie] 8 br[is]».

76. Межиріччя, 1594 р., квітня 3.

Литовський канцлер Лев Сапега викликає до свого суду Лавріна Свяцького, який, за скаргою Тимоша Маркевича Краснодворського та його брата Івана, захопив маєток їх батька.

19 × 30 см.

«Leo Sapieha, s[ub]s[cripsi]t».

Мова польська, текст трохи вицвів, реставрований.

Печатка Л. Сапеги, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 3 см, зображення: геральдичний щит з 4 полями — вершник, хрест, рука, три лілії. На великому щиті — малий. Над щитом —шолом з трьома страусовими перами. Напис: «Leo Sapieha... cancella».

77. Париж, 1594 р., липня 18.

Французький король Генріх IV наказує королівському казначейству видати генеральному скарбнику Франції Йоану де [Фурі] 50 талярів з королівської каси.

25 × 16 см.

«Nepguy».

Мова французька, пергамент, стан задовільний.

78. Верхів, 1598 р., липня 13.

Юрій Римінський підтверджує, що села Будораж, Буще, Півче, Воля, новоосажене с. Борщівка і с. Міоч Малий, які захопив київський воєвода кн. Костянтин Острозький, належать Луцькій та Острозькій єпископії.

21 × 30 см.

«Jerzy Rziminski, dwo[r]ianin iego kro[lewskiej] mi[los]czi, ręka własna».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка Ю. Римінського, восьмикутної форми, паперова кустодія, розмір 1,2 × 1,5 см, зображення: геральдичний щит, в середині підкова і хрест в орнаментній рамці стилю бароко, зверху ініціали «IGR».

На зв.: «Atestafia na majątnosci Piwcze, Budoraz, Mizocz, Borszczowka etc do ep[iskop]pey Luckiey należące od Jerzego Ryminskiego który [...] xiążejmie Konstantyn Ostrogski z ludzmi swymi na to przygotowanemi więlebnego oyca Kiryla z imieniem Budorazu, Mizocza Małego, Buszczy, Borszczuwki i innych napawszy gwałtownie w nocy i spokojo [...] wygań [...]».

79. Варковичі, 1598 р., липня 14.

Волинський каштелян Михайло Мишко Варковський, на прохання будоральського урядника луцького і острозького єпископа Кирила Терлецького, підтверджує, що села Будораж, Буще, Півче, Воля, новоосажене с. Борщівка, с. Міоч Малий, які захопив

* В зв'язку з тим, що текст витягу вицвів майже цілком, дату грамоти Станіслава Радзивілла не встановлено.

київський воєвода кн. Костянтин Острозький, здавна належать Луцькій та Острозькій єпіскопії.

21 × 33 см.

«Михайло Мышко каштелян волинский».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка М. Мишка, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 2 см, зображення нечітке.

80. XV ст.*

Дмитро Порицький записує своїй дружині Гальщі частину своїх маєтків замість тих грошей, що взяв за нею у посаг.

30,5 × 12,5 × 3,5 см.

Мова українська, пергамент, текст вицвів на 30%.

Було 5 висячих печаток, що не збереглися.

XVII ст.

81. Варшава, 1600 р., квітня 26.

Сигізмунд III, за скарою луцького і острозького єпіскопа Кирила Терлецького і капітулу луцької церкви св. Іоана Богослова, викликає до королівського суду київського воєводу кн. Костянтина Острозького, який відібрав у Луцької і Острозької єпіскопії двір в с. Точивекі і наніс їй збитки у 4000 кіп литовських грошей.

19 × 30,5 см.

«Jełowickij».

Мова українська, стан задовільний, реставрований.

Уламки печатки.

82. Люблін, 1602 р., травня 15.

Луцький староста і ключник Микола Семашко продає Яну Кашевському м. Острожець з присілками у Луцькому пов. Волинського воєводства за 12 000 кіп литовських грошей.

80 × 55 × 6 см.

«Микола Семашко, староста луцкий, власною рукою. Адам Боговитин з Козерад, подкоморий кремянецький, власною рукою. Іван Хреницький, подсудок луцкий, рукою, Гаврило Гостскій, рукою власною. Осташі Єлович Малинський, власна рука. Ossolinski, marsalek tribu[...], imp. Andzi Skovia [...] [...] Zahodowski, d. w. wołyńskiego [...] Adam Prusinowski [...]».

Мова українська, пергамент, в деяких місцях порваний, підписи майже вицвіли. Різникольоровий ініціал.

Було 5 висячих печаток, що не збереглися.

На полі: «Anno d[omi]ni 1602, die 17 maj».

На зв.: «Wieczysta przedarz Ostrożca z przyległościami przez w[ielmoznego] Siemaszkę, w[ielmoznemu] Koszowskiemu».

(АЮЗР, ч. 5, т. I, стор. 100—106).

83 Вільно, 1603 р., лютого 13.

Віленський священик Григорій Жданович просить членів Луцького братства відправити жито...

Два аркуші: 20 × 32,5 см.

«Вашему братолюбию всяких благ желатель, убогий и найменший во священницах Григорий Жданович ии[жайший] ч[олов]ом бьет».

Автограф, мова українська, реставрований.

Печатка не збереглась.

На зв. арк. 2: «Едино именным Ибанном и едино ревнителем и желателем граждан-

* Місце написання і дата відсутні.

ства небесного господину Иоанну строителю церкви х[ристо]вой и одушевленной в лицы Х[ри]ст[ов]е здесущим и господину Иоанну житейскими вещми упражняющемуся господне им брати[е]й моей честно отдать в преподобные их руце».
(АЮЗР. ч. I, т. VI, стор. 333—334).

Документ № 82.

84. Krakів, 1603 р., березня 9.

Сигізмунд III підтверджує та повторює грамоту Стефана Баторія, видану 23 лютого 1585 р у Варшаві, згідно з якою власник Гусакова і Золочковичів Костянтин Корнякт має право збирати мито в Гусакові та Золочковичах.

63 × 41,5 × 9 см.

«[Sigismundus], rex».

Мова латинська, пергамент. текст майже весь вицвів.

На різокольоровому крученному шнурі печатка короля, круглої форми, воскова ку-
стодія, діаметр 5 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 76).

На зв.: «Sigismundus tertius approbat privilegium [...] Korniakt super thelonium in
Husakow et Złoczkowicze, Crac[oviae] 9 martii».

85. Krakів, 1603 р., березня 9.

Сигізмунд III підтверджує грамоту Сигізмуна Августа, видану 16 липня 1550 р. в Пйотркові на прохання краківського віце-старости Петра Боратинського, згідно з якою один ярмарок в Гусакові перенесено з дня св. Катерини на день св. Станіслава, встановлено другий ярмарок в день св. Тройці та перенесено на інший день щотижневі торги.

66,5 × 44 × 11 см.

«Sigismundus, rex; Barth Opszalski».

Мова латинська, пергамент, текст майже весь вицвів.

Отвори для печатки, що не збереглась.

На зв.: «Sigismundus tertius, rex, approbat privilegium super nundinas in Husakow per Sigismundum Augustum datum 1603, 9 martii».

86. Krakів, 1604 р., серпня 11.

Сигізмунд III наказує священикам головної церкви св. Іоана Богослова та церкви св. Офанасія в м. Луцьку бути присутніми під час розмежування в с. Гнідава земель між Симоном Круневичем і м. Луцьком.

20 × 33 см.

Мова українська, стан задовільний, реставрований.

Печатка заклеена при реставрації.

На зв.: «A[nn]o 1604, augusti 11. List królewski po duchownych wszystkich cerkwi sw. Jana Bohosłowa i święszczennika cerkwi Luckiey sw. Athanasego, azeby pełnowali ściany od dobr swoich, gdy będzie przez rewizorów jkmci pomierkowaia między dobrami królewskimi Hnidawa jmp Kruniewicza, a dobrami do Lucka należącemi i ponowienie starych korpów albo nowych [...]. «Лист его мы по владику и по всех духовных о забране кгрунтов Гнидавских».

87. Варшава, 1609 р., лютого 25.

Сигізмунд III підтверджує та повторює грамоту Сигізмуна Августа, видану 15 березня 1553 р. в Krakові, згідно з якою мешканці м. Кам'янця Подільської землі римсько-католицького, грецького та вірменського обрядів звільнюються від сплати мит.

64,5 × 47 × 13 см.

«Lau[rentiu]s, e[pisco]pus Culmen[sis], r[egni] Poloniae cancellar[ius]; Relatio r[evere]p-[dissi]mi in Chr[ist]o p[at]ris domini Laurentii Gembicki, e[pisco]pi Culmen[sis], regni Po-lonia[e] sup[re]mi canc[ellarii]».

Мова латинська, пергамент, в середині документа дірка 6,5 × 3 см.

На закладинці: «Declar[ati]o libertatis a theloneis civitatis Kameneцен[sis] p[er] Si-gismundum Augustum», «Excepto tantum novo theleneo finitivo regni nostri. Wyłączaiąc tylko nowe ciò, któreby mało nastąpić za królewstwa naszego».

На зв.: «Privilegium super libertates theloneorum a civibus Camenecensibus non exigentium Sigismundi tertii», «Wolny od myta skarbowego».

88. 1609 р. травня 18.

Лжедмітрій II наказує київському старості Яну Петру Сапєзі поставити коней для армії.

15 × 39 см.

Копія XVII ст., мова російська, фрагмент без кінця.

89. Табір під Смоленськом, 1610 р., липня 20.

Сигізмунд III, враховуючи заслуги сандецького старости Станіслава Любомирського, передає йому після смерті брата Йоахіма в довічне користування Добчицьку оренду з фільварками Гайок, Вілари, села Қжинка, Таргошин, а також м. Тимбark з фільварком і старостством, містечко Липницю Верхню, села Липницю Долішню і Рабrot Краківського воєводства.

56 × 34,5 × 10 см.

* Місце написання документа не зазначено.

«Sigismundus, rex; Joan[nes] Kucborski, p[ro]praep[ositus] Crac[oviensis]».

Мова латинська, пергамент, стан задовільний.

Отвори від печатки, що не збереглась.

На зв.: «Privilegium mag[ni]ci super tenutas Dobczicen[ses], Lip[nica] et Tymbark a[nn]o d[omi]ni 1610, r[eg]istrat[ae] per Leszowski», «Privilegium Sigismundi regis Poloniae a[nn]o 1610 d[ie] 20 iulii pod Smoleñskiem», «Zygmunty III zpod Smoleñska 20/7 1610 przywilej Stanisławowi Lubomirskiemu, star[ost]ie sandeckiemu, za znakomite zasługi wojenne z pięknym o jego zdolnościach i czynach Świadectwem nadający mu dzierzawę Dobczycką z przyległymi wsiami, miasto Tymbark z wsią i wójtostwem, miasto i wieś Lipnica i wieś Rabrot, które [...] przez śmierc Hieronima Lubomirskiego, brata jego rodzonego, który zginął pod Smoleńskiem, wróciły pod rozporządzenie królewskie».

90. Варшава, 1611 р., грудня 19.

Сигізмунд III підтверджує і повторює умову, складену 23 серпня 1610 р. у Володимирі, між київським митрополитом Потієм, капітулом і священиками соборної церкви св. Пречистої у Володимирі, з одного боку, і пріором монастиря св. Тройці у Володимирі Габрієлем та монахами монастиря, з другого боку, про обмін грунтами у Володимирі в зв'язку з розбудуванням монастиря.

52 × 41,5 × 4 см.

«Sigismundus, rex; Thomas Jełowicki, wojski krzemieniecki, secret[arz] i pisarz».

Мова польська, пергамент, стан задовільний.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 10,5 см, зображення частково стерте.

91. Олика, 1612 р., червня 21.

Князь на Олиці та Несвіжу Микола-Христофор та Альберт-Станіслав Радзивілли, на прохання війта, райців, лавників і громади Олики, підтверджують і повторюють грамоту іх діда віленського воєводи, найвищого маршалка Великого князівства Литовського Миколи Радзивілла та їх батька жамойтійського старости Станіслава Радзивілла, видану 31 травня 1564 р. і затверджену Сигізмундом Августом, про надання Олиці магдебурзького права.

65 × 39 × 10 см.

«Nicolaus Christophorus Radziwiłł; Albertus Stanislaus Radziwiłł».

Мова латинська, пергамент, текст майже вицвів. Під текстом пергамент розірваний.

Отвори від печатки, що не збереглась.

На зв.: «Confirmatio od książat ich mciów Nicolai Christophori et Alberti Stanisłai, dany miastu Ołyckiemu in anno 1612, mense junii, 21 die». (АЮЗР, ч. 5, т. I, стор. 60–63).

92. Жицький монастир, 1614 р., травня 15.

Дозориця Сковшинської волості слонімського маршалка Григорія Тризни Дмитро Жицький встановлює кордони між землями мешканця с. Кузьмицьке ісаї Нагорного і його сябра Марка Ухаревича.

Два аркуші: 22 × 32 см.

«Дмитр Жицкий, рукою своєю».

Автограф, мова українська, реставрований, в окремих місцях текст заклеєний, стан задовільний.

Печатка не збереглась.

93. Варшава, 1615 р., березня 16.

Сигізмунд III наказує урядникам Луцького гродського суду, згідно рішення вального сейму у Варшаві, ув'язнити Григорія Богушевича на 12 тижнів і оштрафувати на 200 гринен за образу волинського ловчого Олександра Хренницького.

Два аркуші: 21 × 33 см.

«Felix Krzyskij in Drobnin, cancell[arius] regni, m[anu] p[ro]gorpia]; Florian Oleszko, wojsk[i] wiodzi[mierski], sekretarz i pisarz».

Мова українська, стан задовільний, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 6,8 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 74).

На зв. арк. 2: «Condemnata sejmowa od p. Chrennickiego na p. Bohuszewicza [...] 1515».

94. Київ, 1617 р., жовтня 4.

Архімандрит Києво-Печерської лаври Єлісей Плетенецький припиняє всі судові справи з Федором Єльцем і його братами після встановлення меж лаврського маєтку Чоповичі і с. Головки, що належало Єльцям.

Два аркуші: 20 × 33 см.

«Елісей Плетенецький, архімандрит печарський киевский, рукою власною; Еромонах Киприан, рукою власною; Арсений, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (І. Каманін, О. Вітвицька, вказ. праця, мал. № 655).

Печатка лаври, квадратної форми, паперова кустодія, розмір 3 × 3 см (К. Болеславський, вказ. праця, мал. № 41).

95. Ковель, 1618 р., травня 30.

Статут кравецького цеху в м. Ковелі.

47 × 40 см.

Мова українська, пергамент, текст майже весь вицвів, підписи вицвіли, в окремих місцях дірки.

96. Житомир, 1619 р., березня 2.

Райна Сум'янка Русіянова свідчить про виплату їй кн. Анною Ходкевичовою-Корецькою 2 тисяч польських злотих боргу.

20,5 × 33 см.

«Iz piſſar [...] ejmci paní Rossianowa proſiła o podpis ręki do tey kwitacji Teodor Myszinski, piſar zytomierski; za prozbą jmcy paní Russianowej Andzej Peresecki, ręką swą; ustnie proſzony pieczętarz Jan Kiewlicz, ręką swą; za prozbą jmcy paní Russianowej Jan Halczyński, podstarości jzytomierski; Krzysztof Boruszkowski, wozny generał w[ojewodstwa] Kijelskiego».

Мова українська, попсований біологічними шкідниками.

5 печаток згаданих осіб, паперові кустодії: 1) восьмикутна, розмір 1,4 × 1,7 см, зображення — вирізний геральдичний щит з хрестом; 2—3) восьмикутні, розмір 1,5 × 2 см, зображення стерти; 4) восьмикутна, розмір 0,9 × 1,2 см, зображення стерте; 5) овальної форми, розмір 1,5 × 2 см, зображення стерте.

На зв.: «Oczywiste przyznanie tey kwitacji przez panią Reginę Sumianką Russianową przyiąłem do księgi 2 martii a[nn]o 1619 z oddania 2000 złotych, księznie Koreckiej pozyczonych, kwituje. Jan Hańkowksi, podstarości jzytomierski».

97. Варшава, 1619 р., липня 17.

Сигізмунд III підтверджує грамоту Сигізмуна Августа, видану 28 лютого 1546 р. у Вільню, якою підтверджено грамоту Сигізмуна I, видану 10 липня 1540 р. у Вільню, про надання, на прохання луцького єпископа Юрія Пальчевського, магдебурзького права с. Торчиніві з перетворенням його на місто.

73 × 59,5 × 7 см.

«Sigismundus, rex; Joannes Lipski».

Мова латинська, пергамент, текст на 50% вицвів.

Отвори від печатки, яка не збереглась.

На зв.: «Roku 1790 dnia 28 miesiąca lipca, stanąwszy osobiście, śławetni Bazyli Kuczrenda i Paweł Gabryelewicz, burmistrza miasteczka Torczyna, ten przywilej do księgi majdabskich tegoz miasteczku Torczyna sposobem oblaty podali, ktury tez do tychich akt jest wpisany. Jozefat Szwajkowski, pisarz m[iasta] Torczyna». «Roku 1796 dnia 15 marca stawiąc

się osobiście, sławetny Jan Ossypowicz, mieszczanin torczynski, ten przywilej oryginalny przez najjasniejszego Zygmunta trzeciego, króla polskiego, w [ielkiego] ks[ie]lcia lit[ewskiego], z potwierdzeniem dawniejszych przywilejów miasteczku Torczynowi przez najjaśniejszych królów polskich nadanych, na pargaminie, przy pieczęci wiszącej, na massie wycięsionej, nadanym z oblatą akt majdeburgskich Torczyńskich i zaświadczenie o produkowaniu onego w czasie lustracji miasteczka Torczyna z nakazu sejmu walnego Warszawskiego odprawionej, dla wpisania do akt ziemskich Luckich sposobem obłyty podał, który natychmiast ekstraktem papier ceny grosza srebrnego wyjęto. Przyjalem Erazm Krzewiński Korzeniowski, viceregent ziemski Lucki przysięgły».

98. Луцьк, 1619 р., вересня 1.

Волинська православна шляхта — члени Луцького братства доручають луцьким міщанам, а також членам братства нагляд за побудовою братської церкви, школи і шпиталю в Луцьку.

38,5 × 30,5 см.

«Demetri Bołyban; Jerzy Woroniecki, ręka; Aleksander Zubcewsky, mostowniczy Lucki, rękę własną; Ieżekiell Kurnevich, archimandryt terехтимировский, власною рукою; смирнены іеромонах Ісакий, Григорий Ушак Куліковский, подсудок кремянецкий, рукою; Константин Хорошо, Крыштоф Єловицкий, подстолий зем[ли] Волынской; Filiон Jełowicki, ręka; Jan [Mar]kowski, [ręka] własną; Иван Выговский, рукою [власною]; Aleksander [Puzy]na, ma[nu] prop[ria]; Jerzy Puzyński, ręka własną; Edwardy Drewiński, cześnik wołyński, Abram Grabowiecki; Михайло Гулевич Воютинский, подсудок, рукою (власною); Krzysztof Kolczycki, skarbnik województwa Czernichowskiego; Jerzy Kulczycki; [...] Вышборский; Павел Друцкий Любецкий, судя кгородский луцкий; Томаш Гуляницкий, рукою власною; Иван Ісаїковский, рукою власною; Jasko Hulewicz Wojutynski, ręka własna; Jan Bankowski, własną; Миколай Нападовский; Aleksander Niemierzycz z woje[wództwa] Kijowskiego; Александер Волковский; Семен Гулевич Воютинский; Iwan Hulewycz, ręka [własna]; Федор Гулевич Воютинский, рукою (власною); Jan Wołkowski [...]; Григорій Черник, коморник [...]; Roman Hulewicz; Piotr Hulewicz; Григорій Баковецький, рукою власною; Михайло Мишко Холоневский; Hrehory Zabokrzycki, ręka (własna); Adam Swiszczowski; Piotr Suryn [...]; Михаил Судимонтович Кропивницкий, подсудок; Paweł Wolgien; Юрей с месчан [...]; Богдан Братковский, рукою (власною); Andzej Zawalski, ręka własna; Grzegorz Siennicki; Федор Кузмич, власною рукою».

Мова українська, стан задовільний.

Було 39 печаток вказаних осіб, лишились сліди 33 печаток, збереглось тільки 6:

- 1) I. Курцевича, круглої форми, витиснена, діаметр 3,3 см, зображення нечітке;
- 2) Г. Ушака-Куліковського, восьмикутної форми, витиснена, розмір 1,8 × 2,2 см, зображення: на щиті орнамент, зверху літери НУК;
- 3) I. Марковського, восьмикутної форми, витиснена, розмір 1,5 × 1,5 см, зображення на щиті стерте, зверху літери ИМ;
- 4) П. Дубинського, восьмикутної форми, витиснена, розмір 2 × 2,2 см, зображення на щиті нечітке, зверху літери Р. Д.;
- 5) Ф. Єловицького, восьмикутної форми, витиснена, розмір 1,5 × 1,7 см, зображення нечітке, зверху літери F. I.;
- 6) П. Гулевича, восьмикутної форми, витиснена, розмір 1,5 × 1,6 см, зображення стерте, зверху літери Р. Н.

(Памятники изданные Временной комиссией для разбора древних актов, т. I, К., 1846, стор. 9—12. Далі—Памятники...).

99. Варшава, 1620 р., грудня 29.

Сигізмунд III дарує Криштофу Валентовичу землі* за заслуги під час війни з Московською державою.

54,5 × 31 см.

«Sigismundus, rex».

* Назви місцевостей вицвіли.

Мова польська, пергамент, текст майже весь вицвів, частина обгоріла, дуже пошкоджений.

Отвір для печатки, яка не збереглась.

100. Луцьк, 1620 р.*

Статут братства Хрестовоздвиженської церкви м. Луцька.

Вісім аркушів: 19,5 × 30 см.

Мова українська, стан задовільний.

Перше слово, окремі слова і літери написані кіновар'ю.

Водяний знак (І. Каманін, О. Вітвицька, вказ. праця, мал. № 606).

Збоку тексту примітки польською мовою, що повторюють або коментують текст.

101. Київ, 1622 р., серпня 20.

Міщанин м. Києва Яцько Шох і його дружина Анна продають міщанинові Семену Мануйловичу дім і землю в м. Києві за 90 кіп грошей литовських.

Два аркуші: 19 × 31 см.

«Григорий Лойкович, рукою власною; Григорий Скорина, рукою власною; Яцко Грыцкович, рукою власною».

Мова українська, в тексті кілька дірок, реставрований.

З печатки, зовсім стерти.

Під текстом: «Року 1622 м[іся]ца августи 26 дня, в пяток, очевистое признание того запису продажного през продавцов Яцка Шоха и жоны его Аннуши Карповны малжонков до книг меских Киевских у суд ест принято. Федор Ход[ыка], войт киевский, рукою».

102.** 1622 р., вересня 5.

Молдавський господар Іона Стефан підтверджує дяку Аврааму, його сестрі Оксані і всім їх спадкоємцям право власності на четверту частину с. Лукчани, що він купив у Аннасія Пісоцького за 250 срібних талярів, с. Кулишовці, що він купив у Григорія Холовка за 200 срібних талярів, села Новоселиці, Росошани і половину с. Неліповичі Хотинської вол.

56,5 × 26 × 9 см.

Підпис господаря молдавською мовою.

Мова українська, пергамент, в окремих місцях забруднений.

Червоний кручений шнур для печатки, що не збереглась.

На зв.: «И список село Лукчан, и село Неліпов[и]ч, и село Новоселиц, и село Рошошан».

103. Варшава, 1624 р., лютого 19.

Сигізмунд III наказує волинському воєводі кн. Янушу Заславському, каштеляну Миколі Фірлею, холмському підкоморію Яну Скашевському, луцькому підкоморію Юрію Гулевичу, володимирському підкоморію Роману Гостському, розмежувати спірні землі між с. Смидин Яном Фірлеє і м. Вижвою Ковельського староства, що належало ковельсько-му старості Павлу Кріському.

Два аркуші: 20,5 × 32 см.

«На власное его королевское м[и]л[о]сти росказане Chrophus Bakowiecki».

Мова українська, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 8,4 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 75).

104. Варшава, 1624 р., лютого 19.

Сигізмунд III наказує волинському воєводі кн. Янушу Заславському, каштеляну Миколі Фірлею, холмському підкоморію Яну Скашевському, луцькому підкоморію Юрію Гулевичу, володимирському підкоморію Роману Гостському розмежувати спірні землі між

* Дата відсутня

** Місце написання стерте.

с. Смидин Яна Фірлея і с. Шани Ковельського староства, що належало ковельському старості Павлу Криському.

Два аркуші: 20,5 × 32 см.

«На власное его королевское м[и]л[о]сти рассказане Chrophus Bakowiecki».

Мова українська, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 8,4 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 75).

105. Київ, 1624 р., вересня 1.

Мешканка м. Києва Овдотія Путівець за дорученням свого чоловіка, запорозького козака Йосипа Путівця, що знаходився в поході, продає в присутності киевоспаського священика Ієва Будоразького і друкаря Степана Беринди дім з садибою у Києві за 200 кіп грошей литовському товарищеві Тимофію Олександровичу.

Чотири аркуші: 20 × 30 см.

«Крыштоф Шанявский з Шаняв, очевисто прошоный печатар, власною рукою; усне прошоный печатар от Овдотѣ Сидковны Путивцове подписался Теодор Мостицкий, енерал, рукою власною; устнѣ прошоный печатар от помененое особы Юрей Верховский, рукою (власною)».

Мова українська, дуже пошкоджений біологічними шкідниками.

Печатки вказаних осіб висипалися.

Під текстом: «Року 1642 м[іся]ца ноября 3 дня тот лист вechystoe продажы дому Путівцова и малжонки его на вряде мѣском Киевском презентовано и сама малжонка очывисто сточеи на вряде тую продажу признала. Самойло Мефедович, войт киевский, рукою».

На зв. арк. 4: «До книг мѣских Киевских ест вписан и [...]».

106. Володимир, 1625 р., березня 15.

Подільський воєвода і володимирський староста кн. Адам Олександр Сангушко, на підтвердження грамот королів від Олександра до Стефана Баторія, дозволяє домініканському монастирю у Володимирі тримати шинок і торгувати там горілкою, винами і пивом 44 × 23,5 × 10 см.

«Adam Alexander ksiąz̄ Sanguszko, wojewoda podolski, starosta włodzimierski, ręka swą».

Мова польська, пергамент, стан добрий.

На зв.: «R[ok]u 1791, 15 8bris, stanowyszy osobiscie w[ielebny] ks[iądz] Antoni Chełhowski, zakonu kažnodziejskiego reguły s[wię]tego Dominika, konwentu Włodzimir[skiego] prokurator, ten list, nadanie wolności szynku wszelakich trunków w sobie zawierający, od jo xięzecia jmci Adama Alexandra Sanguszka, wojewody podolskiego, starosty włodzimierskiego konwentowi Włodzimier[skiemu] wwxx Dominiikanow na mocy praw od najasniejeyzych królów do fundusu służących wydany, na pargaminie pisany i pieczęcią herbową w puszcze zawsiejszej będącą, przy podpisie stwierdzony, do ksiąg niniejszych ziemskich Włodzimier[skich] na papier skar[bowy] srebrnogroszowy sposobem oblaty wnioś. Przyielismy Konstanty Józef na Jwanicach Iwanicki [...], Jozef M. Sumowski, podsiadek ziem[ski] włodzimierski, Michał z Kożarzowa-Borzęcki [...]»

107. Рим, 1625 р., липня 20.

Урбан VIII повідомляє костьол францисканців у Ряшеві Krakівської єпархії, що вірючі, які прослухають заупокійну месу перед вівтарем св. Христа цього ж костьолу, будуть звільнені від перебування в чистилищі після смерті.

42,5 × 15 см.

«V. Beaten».

Мова латинська, пергамент, стан задовільний.

На зв.: «Cracovien[sis] altare [...] Rzeszowiam, 1625».

108. Цемерхили, 1625 р., грудня 6.

Сигізмунд III викликає до королівського суду Шимона Злоторевича, Олександра Бедermanova, Яна Носацького, Нестера Партицицева, бурмистрів і райців, Івана Полов-

ковичова, писаря, всіх лавників і присяжників, міщені для розгляду справи по скарзі екзарха і єпископа луцького та острозького Ієреміяша Почаповського і ігумена луцького монастиря св. Пречистої Макарія Созанського за напад на їх підданних — міщені під час торгів, ув'язнення їх на кілька днів і стягнення з них поза мірою 50 польських злотих як королівського побору.

Два аркуші: 19,5 × 31 см.

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (І. Каманін, О. Вітвіцька, вказ. праця, мал. № 611).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 5,4 см, зображення стерте.

На зв. арк. 1: «Mieszczanie cerkwi świętej Przeczystej».

На зв. арк. 2: «Mandat zadworny po mieszczan. Mandat ruski po burmistrów łuckich o branie pobołów z mieszczan cerkiewnych na Głuzcu mieszkających u opuch więzienia. A[nn]o 1625, 6 Xbris. «Do cerkwi ś. Przeczystej w Lucku na przedmiesciu będącej».

(АЮЗР, ч. 5, т. I, стор. 139—140).

109. Варшава, 1627 р., березня 2.

Сигізмунд III викликає до королівського суду ігумена Києво-Кирилівського монастиря Софонія Лабунського і всіх монахів монастиря, а також війта, бурмистра, райців, лавників і міщені м. Києва для встановлення, кому з них належить Карпилівський ґрунт у м. Києві.

19,5 × 32 см.

Мова польська, реставрований.

Слід від печатки короля.

На зв.: «О Karpilowce, 1627. Позов по о[тца] ігумена кирилского на жалобу мещан киевских сторони Қарпиловки. Тот мандат положением в монастырю Кириловском дня 15 января року 1628 Федор Прокопович, [генерал], рукою власною»

110. Варшава, 1628 р., лютого 22.

Сигізмунд III вирішує спір між старшими братством церкви св. Теодора у Львові Семеном Коронкою і Ференсом Свічарем, позивачами, і Андрієм Мидлярем, відповідачим, присуджуючи ґрунт, на якому А. Мидляр збудував будинок, братству і зобов'язуючи відповідача платити чинш братству.

Три аркуші: 19 × 31 см.

«Jac[obus] Zadzik, ep[iscop]us Culm[ensis] et Pom[eraniae], cancell[arius], s[ubscript]-s[it]». «R[e]l[ati]o r[e]verend[is] in Chr[ist]o p[ar]is d[omi]ni Jacobi Zadzik, ep[iscop]i Cu[men]-sis et Pomeraniæ regni Poloniae supremi cancellarii; Joannes Gumowski».

Мова латинська, реставрований.

Водяний знак (І. Каманін, О. Вітвіцька, вказ. праця, мал. № 692).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 8,4 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 75).

111. Київ, 1629 р., вересня 23.

Київський митрополит Іов Борецький забороняє братству Слуцької Преображенської церкви кривдити слуцького протопопа Андрія Мужиловського.

Два аркуші: 21 × 33,5 см.

«B[ol]gomolica m[i]l[io]stey v[a]zhih Iov Boretskij, mityropolit kievskij, rukoju vlas-nyou, t[anu] p[ropria]».

Мова українська, стан задовільний, реставрований, текст на звороті майже вицвів.

Печатка І. Борецького, овальної форми, паперова кустодія, розмір 4 × 4,8 см. зображення майже цілком стерти.

На зв. арк. 2: «Благочестивым и христолюбивым братіям и параф'яном церквے светлаго преображенія гос[поди] н[а]шого Іє[суса] Х[ри]ста в б[о]госпасаємом граде Слуцьку церквے с[вя]тое восточное и нашого смиренія е[ди]ной вд[у]хъ наймилішим».

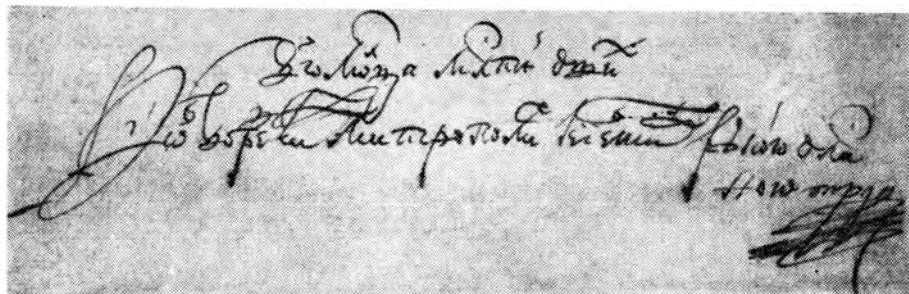
(АЮЗР, ч. 1, т. VI, стор. 601—602).

112. Варшава, 1630 р., серпня 9.

Сигізмунд III дає охоронний лист Іванові Бонк-Лянцкоронському, засудженному за напад на с. Задібську Волю, щоб він протягом шести місяців став перед судом.
31,5×20,3 см.

«Jac[obus] Zadzik, ep[iscop]us Culm[ensis] et Pom[eraniae], r[egni] P[oloniae] cancellariu[s] s[ubscript]is[i]t; Rel[ati]o reverendi in Christo patris domini Jacobi Zadzik, episcopi Culmen[sis] et Pomeran[ensis], sup[re]mi, regni Poloniae cancellarii; Daniel Izycki».

Мова латинська, в окремих місцях текст вицвів.

Документ № 111.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 8,4 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 75).

На зв.: «Lit[er]ae salvi cond[ic]tus pro Joanni Bałk Lanckoroński servien[tes]. Var-saviae, d[ie] 9 augusti 1630 a[pp]ro, [feria secu]nda post festum sancti Bar[bara] p[ro]x[im]a».

113. Варшава, 1631 р., лютого 17.

Сигізмунд III наказує ігумену Києво-Пустинно-Микільського монастиря Серапіону Бельському бути присутнім в маєтку монастиря с. Літки Київського воєводства для охорони його кордонів під час розмежування в Овруцькому старостві грунтів київського каштеляна Гаврила Гостківського із спадкоємцями київського підкоморя Стефана Немирича в зв'язку з тим, що с. Літки прилягає до цих володінь.
20 × 33 см.

«Na własne króla jego mci roskazanie Joannes Bendermans[ki]».

Мова польська, стан задовільний.

Водяний знак (І. Каманін, О. Вітвицька, вказ. праця, мал. № 872).
Печатка короля, круглої форми, витиснена, діаметр 8,4 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 75).

На зв.: «Mandat pjemci ojca ihumena mikolskiego, 1631, do Litkow».

114. Київ, 1632 р., березня 1.

Київський митрополит Ісаїя Копинський схвалює і підтверджує статут Луцького братства.
53,5 × 41 см.

«Ісаїя Копинський м[и]л[о]стю б[о]жию архиєпископ митрополит киевский, рукою власною».

Мова українська, текст в окремих місцях пошкоджений, реставрований.

Печатка не збереглась.

На зв.: «Ісаїя Копинський ми[ло]стю божею архиєпископ митрополит киевский, галицкий и всея российской».

(Пам'ятники..., т. I, стор. 121—131).

115. Краків, 1633 р., березня 5.

Владислав IV, на прохання Шимона Злоторевича, бурмистра Івана Козацького, райці Блажея Себастіяновича від поспільства м. Луцька, підтверджує, в зв'язку з своєю коронацією, всі привілеї місту, що давали попередні литовські князі і польські королі.
51 × 30 см.

«Władislaus, rex; Joannes B[...].».

Мова польська, пергамент, текст майже весь вицвів, дуже пошкоджений.

Отвір для висячої печатки короля, що не збереглась.

(АЮЗР, ч. 5, т. I, стор. 141—142).

116. Краків, 1633 р., березня 18.

Владислав IV призначає, на прохання послів від Волинського воєводства на вальний сейм у зв'язку з його коронацією, Олександра Пузину з Козельська луцьким і острозьким православним єпископом з метою припинення релігійних міжусобиць.

77,5 × 36,5 × 10 см.

«Władislaus, rex».

Мова українська, пергамент, стан задовільний.

Місце, де кріпилася печатка, розірване.

Внизу: «Roku 1633, miesiąca augusta, siedemnastego dnia, urodzony pan Antoni Zahorowski imieniem wysociewiełbnego w panu bogu jmcj ojca Aleksandra Puziny, episkopa luckiego i ostroskiego oczywiście per oblatam podał [...].».

На зв.: «Przywięzej jgo mci panu Alexandrowi z Kozielska Puzynie na episkopią lucką y ostroską od króla jgmci Władysława czwartergo».

117. Корець, 1633 р., листопада 12.

Опікуни сина і дочки кн. Кароля Корецького — волинський каштелян Микола Чарторийський і литовський канцлер Альбрехт Станіслав Радзивілл передають вуйкові сина померлого — брацлавському воєводі Станіславу Потоцькому — опіку над сином кн. К. Корецького Самуелем.

19,5 × 32 см.

«M. Czartoriski, k[asztele]an w[olyński]; Stanisław Potocki, wojewoda bracławski; Stanisław Rej Naytowicz, stolnik lubelski, ręka własna; Albrecht Stanisław Radziwiłł, kanclerz m[anu]p[ropria]; Woiciech Stanisławski, gen[eralny] w[ozny] ziemi Luck[iej], własna ręka; Iwan Ribyński, marszałek wołyński».

Мова польська, текст в багатьох місцях вицвів або попсований.

6 печаток зазначені осіб, овальної форми, три розміром 2,5 × 2,8 см, 3 розміром 1,8 × 2 см, паперова кустодія, зображення стерти.

118. Rawський замок, 1634 р., червня 10.

Коронний підскарбій Ян Микола Данилович свідчить про виплату кам'янецьким каштеляном Олександром Пісочинським кварти за с. Сулимирку.

18,5 × 32 см.

«Dobugosz Węgierskj [...]; Jan Szomowski, secr[etarz] kjmci przysięgły i pisarz skarbowy».

Мова польська, реставрований.

Печатка Я. Даниловича, овальної форми, витиснена, розмір 3,2 × 3,7 см, зображення в нижній частині печатки: щит, поділений на 4 поля: корабель, сокира, тризубець, пепрехрешені шаблі; напис — «Jan Daniłowicz z Zurowa [...]».

Верхня частина стерта.

На зв.: «Od podskarbiego koronnego Aleksandrowi Piasoczynskiemu z opłacenia [...] kwarty od nowych dzierzawców należącej za dobra wieś Sulimirkę dany kwit, 1634, 10 czerwca [ca] w Rawie».

119. Орининські поля, 1634 р., серпня 18.

Мирна угода між Туреччиною і Польщею.

Три аркуші: 19,5 × 31 см.

Копія XVII ст.*, мова польська, стан задовільний.

Водяний знак (І. Каманін, О. Вітвіцька, вказ. праця, мал. № 529).

120. Варшава, 1635 р., березня 22.

Владислав IV, на прохання бурмистра, райців і всього поспільства м. Ковеля, підтверджує грамоти: Сигізмуnda Августа від 17 липня 1555 р. на право збирання мостового податку для відбудови міських стін; Сигізмуnda III від 5 листопада 1611 р. про незбиряння млинового податку з ремісників міста і захорону євреям селитися у місті серед християн; Сигізмуnda III від 28 листопада 1611 р. про підтвердження магдебурзького права місту; Сигізмуnda III від 5 березня 1619 р. про заборону євреям орендувати побори з міщан.

50 × 29,5 × 7 см.

«Wladislaus, rex; Joannes Bederman».

Мова польська, пергамент, стан задовільний.

На червоному шнурі залізна кустодія від печатки короля, що не збереглась.

Під текстом: «Konfirmacja generalna praw i wolności do Kowla. Tu o burmistrzach opisano [...] tu o burmistrzach opisuję w wolności ich».

На зв.: «Cancellariatu Jacobi Zadzik[episcopi Culmen[sis] et Pomeraniae nominati episcopi Cracoviens[is] Joannes Bederman 1635 dnia 22 marca w Warszawie. Przywilej Władysława 4».

121. Чорненський монастир, 1635 р., серпня 9.

Ігумен Чорненського монастиря іеродіакон Сильвестр заповідає після його смерті передати всі церковні книги, худобу і своє майно монастирю, а друкарню, яку він заснував разом з попереднім ігуменом Павлом Мотковичем Гянцею у Луцьку, передати Луцькому православному братству.

20,5 × 32 см.

«Іеродіакон Селивстр, подписуюся на свой тестамент рукою своею власною; устне прошоний от отца Селивстра иеромонах Гедеон Новоставецкий, власною рукою; также устне прошоний Герасим еромонах Комчинский, мешканец м[ес]ца того, рукою; Феофан, рукою в[ласною]; Семен Машевич, возный, очевисте прошоный отца Селивстра игумена чорненского, рукою влас[ною]; очевисто прошоный от отца Селивстра игумена чорненского Григор Гансович Шостаковский, рукою в[ласною].

Мова українська, стан задовільний.

Було 5 печаток, від яких лишились тільки сліди.

На зв.: «Roku 1635 m[ie]s[ia]ca oktobra, osmnastego dnia, szlachełny pan Stefan Torgzynski per oblatam podał. Iwan Wyhowski, namiestnik podstarostwa Luckiego, przyjął».

«Вписано в книги кгородские Луцкие».

(Памятники..., т. I, стор. 139—145)**.

122. Варшава, 1638 р., березня 29.

Владислав IV, на прохання краківського каштеляна кн. Януша Острозького, власника м. Межиріччя Волинського воєводства, повторює і підтверджує грамоту Сигізмуnda III від 18 лютого 1605 р. про надання міщенам міста магдебурзького права, затвердження ярмарків і торгів, а також вільного шинкування горілкою, вином і медом.

19 × 29 см

Копія, мова польська, текст на 70% виців, реставрований.

На зв.: «Konfirmacja prawa majeburskiego do mieszkańców Miedzyrzecza na Woyniu w majątności pana [...] Joannes Gębicki, s[ecretarius] r[egni], m[anu]p[ropria]». (АЮЗР. ч. 5, т. I, стор. 106—108).

123. Варшава, 1638 р., квітня 16.

Владислав IV викликає до сеймового суду бобруйського міщанина Шибету, що називав себе Самуелем Скориною, і синів померлого Адама Тишу-Биковського Єреміяша.

* Датована на підставі письма і паперу.

** У виданні дата 6 серпня неправильна.

Габріеля, Яна і Павла в справі звинувачення Теодором Тишою-Биковським у тому, що вони наважилися вважати його незаконнонародженим сином Василя Тиші-Биковського.

Два аркуші: 20×32 см.

«Petrus Gembicki ep[iscopus] rgaem[islensis] cancell[arius] regni».

Мова польська, пошкоджений біологічними шкідниками, другий аркуш відрізаний на 30%, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 8,8 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 93).

124. Варшава, 1638 р., квітня 16.

Владислав IV викликає до сеймового суду возного генерала Київського, Брацлавського, Волинського і Чернігівського воєводств Миколу Реновського в справі звинувачення його Теодором Тишою-Биковським за фальшиве свідчення, що останній є незаконнонародженим сином Василя Тиші-Биковського.

Два аркуші: 20×29 см.

«Petrus Gembicki, ep[iscopus] rgaem[islensis], cancell[arius] regni».

Мова польська, нижня частина другого аркуша обрізана, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 8,8 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 93).

На зв. арк. 2: «Wpisany do ksiąg grodskich kijowskich».

125. Варшава, 1639 р., червня 16.

Владислав IV викликає до сеймового суду Єреміяша, Габріеля, Яна і Павла Тишів-Биковських в справі захоплення ними м. Ходорків у їх брата і стрия Теодора Тиші-Биковського і неправдивого свідчення, що він не є законнонародженим сином Василя Тиші-Биковського.

Два аркуші: 20×32 см.

«Petrus Gembicki, ep[iscopus] rgaem[islensis], cancell[arius] regni».

Мова польська, другий аркуш обрізаний по тексту праворуч, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 8,8 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 93).

126. [Вепринське], 1639 р., серпня 5.

Чернігівський підкоморій Адам Кисіль віddaє Юрію і Магдалені Голубам в оренду с. Вепринське Чернігівського воєводства за 20 тисяч польських злотих.

Два аркуші: $21 \times 31,5$ см.

«Adam z Brusilowa Kisell [...] Jerzy Holub na ten czas będący urzędzi zamku Kijowskiego j one kontenuując sam od siebie j imieniem małzonki swojej Magdaleny [...]».

Мова польська, текст в багатьох місцях виців.

Було 4 печатки, збереглася одна, овальної форми, паперова кустодія, розмір $1 \times 1,2$ см, зображення: на щиті літера «J», над щитом ініціали «J. H.».

127. Луцьк, 1640 р., січня 14.

Волинський чашник Лаврентій Древинський повідомляє Луцьке православне братство про своє розпорядження відносно суми, яку він заповідає братству.

19,5 × 30,5 см.

«Брат ваш Лаврентій Древинский, чашник волынский, его к[оролівської] м[илості] покоевый дворянин и секретар».

Мова українська, реставрований.

На зв.: «На зложеню панов братие при слуханю личбы подати их м[ило]стям всим собранным на мистце братское у монастыру братском Луцком от сполбрата их м[и]л[остей]».

(АІОЗР, ч. 1, т. IV, стор. 756—757).

128. Луцьк, 1640 р., березня 14.

Коронний конюший кн. Владислав на Острогу і Заславлю викликає до Луцького гродського суду волинського чашника Лаврентія Древинського в справі невиправданого звинувачення київського митрополита Петра Могили, луцького і острозького єпископа Афанасія Пузини, Олександра Мозелі, Яна, Владислава і Катерини Гулевичів в нападі на с. Боголюбське.

20 × 31,5 см.

Мова українська, стан задовільний.

Збереглась половина печатки П. Могили, зображення стерте, описана у кн. «Памятники...», т. I, стор. 158.

На зв.: «Pozew po pana czesznika wołyńskiego ad casandam [...].

129. Варшава, 1640 р., грудня 21.

Владислав IV, у зв'язку з неявкою позивачів, звільняє грека Олександра Мозелю від королівського суду в справі звинувачення його князями Корецькими в привласненні дорогоцінностей грецьких царів, що були у померлого монаха Корецького монастиря Афанасія, колишнього акридонського архієпископа, які потрапили до нього у Константинополі під час війни з Туреччиною.

Два аркуші: 20 × 29,5 см.

«Petrus Gembicki, ep[iscopu]s Praem[islensis]; Philippus Huhenus, secret[arius].

Мова польська, реставрований.

Водяний знак (Л. В. Ч е р е п и н и н, вказ. праця, стор. 306).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 8,8 см (М. Г у м о в - сък и и. вказ. праця, мал. № 93).

130. Варшава, 1640 р., грудня 22.

Владислав IV вирішує на користь Олександра Мозелі справу про оренду с. Теремне Луцького пов. з волинським чашником Лавріном Древинським у зв'язку з неодноразовою його неявкою до королівського суду.

Два аркуші: 20 × 33 см.

«Petrus Gembicki, ep[iscopu]s Praem[islensis], cancell[arius] regni; Nikolaus Krasnowski».

Мова польська, реставрований.

Водяний знак (І. К а м а н і н, О. В і т в і ц ь к а, вказ. праця, мал. № 651).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 8,8 см (М. Г у м о в - сък и и, вказ. праця, мал. № 93).

На зв. арк. 2: «Mandat [...] Mozelli po p. Derewińskiego [...] z Warszawy roku 1640 w sobotę nazajutr po święciego Tomasza apostoła wydany».

131. Вінниця, 1641 р., квітня 6.

Зем'янин Брацлавського воєводства Гордій Житинський дарує сину Миколі частину Іванівського і Ярошівського маєтків над ріками Бугом і Вілавкою Вінницького пов. Брацлавського воєводства.

Два аркуші: 20 × 33 см.

«Гордій Житинский, рукою (власною); прошоный печатар от п[а]на Гордея Житинского Василий Оратинский; proszony świadek od j[ego]m[osci] p[ana] Hordia Zytyńskiego Jan Kopizyński; ustnie proszony pieczętarz od j[ego] m[os]cy pana Hordia Zytyńskiego Jan Komarz».

Мова польська, реставрований.

4 печатки вказаних осіб, восьмикутної форми, паперова кустодія, розмір 1,2 × 1,5 см, зображення стерти.

На зв.: «Zapis wieczystej darowizny od jmci pana Hordeja Zytyńskiego jmci panu Mikołajowi Zytyńskiemu od ojca synowi służą na dwie części na Jaroszowską i Iwanowską, ze wszelkimi przynależnościami i przychodami do tych części należącymi».

132. Варшава, 1641 р., жовтня 1.

Владислав IV викликає на генеральний сейм Івана Студницького, сина Габріеля Студницького з Закрочинського пов., як уповноваженого Габріеля, Яна і Павла Тишів-Биковських, у зв'язку зі скаргою Теодора Тиші-Биковського за наклепницьку скаргу, внесену Г. Студницьким до Грабовецьких гродських книг та за фальсифікацію королівського декрету в справі між Т. Тишею-Биковським, з одного боку, та Еремією, Габріелем, Яном і Павлом Тишами-Биковськими, з другого боку.

Два аркуші: 20 × 31 см.

Мова латинська, реставрований.

Водяний знак (А. А. Г е р а к л и т о в , вказ. праця, мал. № 578).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 8,8 см (М. Г у м о в ськ и й , вказ. праця, мал. № 93).

На зв. арк. 2: «*Mandat od p. Tysze Teodora po p. Studnickiego in causa porrect[ae] p[ro]t[es]t[ati]onis famosae ad acta Grabov[ecensia feria] 3 p[os]t Michaelis 1641*».

133. Варшава, 1641 р., жовтня 6.

Владислав IV наказує відкласти розгляд на вальному коронному сеймі справи по обвинуваченню Ереміяшем, Габріелем, Яном і Павлом Тишами-Биковськими Теодора Тиші-Биковського у тому, що він є незаконнонародженим сином Василя Тиші-Биковського, в зв'язку з тим, що позовані не з'явились до суду.

Два аркуші: 21 × 33,5 см.

«*Jerzy Ossoliński, podkanci[erz]; Joannes Bederman[ski]*».

Мова польська, стан задовільний, реставрований.

Водяний знак (І. К а м а н і н , О. В і т в і ць к а , вказ. праця, мал. № 1042).

(М. Г у м о в ськ и й , вказ. праця, мал. № 95).

На зв. арк. 2: «*Anno 1643, 12 augusti szlacheńcy Jan Pawłowski imieniem ymcı p. Theodora Tysze Bykowskiego w sądu per oblata podał [...]*».

134. Київ, 1642 р., жовтня 10.

Ремісники м. Києва знімають копію грамоти Владислава IV від 20 січня 1634 р. про підтвердження грамоти Сигізмунда III від 3 січня 1591 р. на привілеї ремісників м. Києва за статутом цехів і звільнення від зайвих податків за торгівлю ремісникою продукцією. Копія грамоти кіївського воєводи Яна Тишкевича від 23 березня 1632 р. про те ж саме.

Чотири аркуші: 20 × 30,5 см.

«*Jerzy Kochanowski*».

Копія засвідчена, мова польська, стан задовільний.

Водяний знак (А. А. Г е р а к л и т о в , вказ. праця, мал. № 213).

Збереглась частина червоного шнуря для печатки.

135. Варшава, 1643 р., березня 2.

Владислав IV викликає на генеральний сейм Еремію Тишу-Биковського в зв'язку зі скаргою Теодора Тиші-Биковського за подання наклепницької скарги, внесеної Яном Студницьким до Грабовецьких гродських книг та фальсифікацію королівського декрету в справі між Т. Тишею-Биковським, з одного боку, та Еремією, Габріелем, Яном і Павлом Тишами-Биковськими, з другого боку.

Два аркуші: 20,5 × 32,5 см.

Мова латинська, реставрований.

Водяний знак (Н. П. Л и х а ч е в , Палеографическое значение бумажных водяных знаков, СПб., 1899, стор. 89).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 8,8 см (М. Г у м о в ськ и й , вказ. праця, мал. № 93).

На зв.: «*Mandat od jmcı p. Teodora Tysza po jmć p. Jeremiasza i synowców jego ratione status nobil[is] circumscript[ionis] et famosae p[ro]t[es]t[ati]onis porrect[ae] dat[um] Var-saviae, 2 p[os]t reminiscere 1643*».

136. Варшава, 1643 р., березня 2.

Владислав IV викликає на генеральний сейм Яна Студницького, сина Габріеля Студницького з Закрочинського пов., як уповноваженого Габріеля і Павла Тишів-Биковських, у зв'язку зі скарою Теодора Тишів-Биковського за наклепницьку скару, внесену Г. Студницьким до Грабовецьких гродських книг та за фальсифікацію королівського декрету в справі між Т. Тишею-Биковським, з одного боку, та Єремією, Габріелем, Яном і Павлом Тишами-Биковськими, з другого боку.

Два аркуші: 20,5 × 32 см.

Мова латинська, текст в окремих місцях вицвів, реставрований.

Під текстом слід від печатки короля.

На зв.: «Mandat po r. Studnickiego od jmci Teodora Tyszy in causa circumscriptae honoris p[ro]rectae ad acta Grabov[ecensia] p[ro]t[es]t[ati]onis famosae 1642 2 post reminiscere».

137. Вільно, 1643 р., грудня 17.

Владислав IV затверджує Філофея Кизаревича ігumenом Києво-Золотоверхого Михайлівського монастиря і закріплює за монастирем всі його володіння.

32 × 29 см.

«Wladislaus rex; Thom[asz] Rzeyski, g[e]l[eg]ni secr[etarius]».

Мова польська, в кількох місцях розірваний.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 8,8 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 93).

На зв.: «Thilotheju Kizarewiczowi od króla Wladysława na ihumenstwo ś[wie]to Michałowskie przywilej»; «На всѣ добра м[o]n[ac]t[ui]prskie, 1643, декабрія 17».

138. Вільно, 1644 р., січня 29.

Владислав IV призначає комісарів для розгляду справи між київським каштеляном Олександром Пісочинським і Миколою Шенським за володіння королівським с. Бобрик Новгородського пов.

Два аркуші: 21 × 32 см.

«Jerzy Ossolinski, kanclerz w[ielki] koron[ny]».

Мова польська, текст майже весь вицвів.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 8,8 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 93).

На зв. арк. 2: «Roku 1644 w piątek p[ro] swięcie [...] sw. Pawła w sądzie rellacyjnym królewskim między Aleksandrem Piasoczyńskim a Mikołajem Szczęskim w sprawie o włascielstwie derewni Bobryka, w powiecie Nowogr[odskim] leżącej, z przyczyn w nim wyrażonych dla dojścia przez inkwizycję istoty urzędników ziemskich czerniechowskich y sekretarza królewskiego przeznaczaiący y od [...] na powrot zebrane dowody do tego sądu polecający. Dekret».

139. Варшава, 1644 р., квітня 27.

Владислав IV видає охоронний лист на 6 місяців Марціану Арцишевському і його синам Івану та Миколі для підготовки реабілітації у справі звинувачення їх у вбивстві їх дружини і матері, що має розбирати Головний трибуналський суд.

30 × 20 см.

«Alex[ander] Trzebienski, epi[scopus] Praem[islensis], vicecanc[ellarius] regni; Andreas Burilski, secr[etarius] r[egni], m[anu]l[ogria]».

Мова польська, стан задовільний.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 6,2 см (А. Гумовський, вказ. праця, мал. № 95).

140. Вінниця, 1644 р., вересня 12.

Шляхта Брацлавського воєводства приймає на сеймiku постанову про подання Миколою Житинським переконливіших доказів свого шляхетського походження.

П'ять аркушів: 21 × 32 см.

«Janusz Szwiatopolk-Czetwertynsky [...] , ręka własna; Mikołaj Mieleszko, stolnik nowogrodzki; Mikołaj Szwiatopolk-Czetwertynski; Maciej Rohozinski, ręka swą; Mikołaj Rohozinski; Szymon Rohozinski, ręka swą; Jerzy Błyszynski; Jan Łastowiecki; Stanisław Zastowiecki; Semeon Rostolski, ręka [...]».

Мова польська, текст майже весь вицвів.

Сліди від печаток осіб, що підписалися.

141. Варшава, 1644 р., жовтня 26.

Владислав IV видає охоронний лист ще на 6 місяців Марціану Арцишевському і його синам Івану та Миколі для підготовки реабілітації у справі звинувачення їх у вбивстві їх дружини і матері, що має розбирати Головний трибунальський суд.

31,5 × 19 см.

«Jerzy Ossoliński, kanclerz w[ielki] kor[onny]; Thom[asz] Rzejski, sekret[arz] je[go] k[rólewskie] m[łodo]ści».

Мова польська, стан задовільний.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 8,8 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 93).

142. Київ, 1645 р., листопада 12.

Ремісники шевського цеху м. Києва за завданням цехмістра Дениса Павловича знімають копію з грамоти Владислава IV від 20 січня 1634 р., виданої в таборі на Богдановій околиці під Смоленськом, в якій він повторює і підтверджує грамоту Сигізмуна III від 3 січня 1591 р. про надання привілеїв всім ремісникам м. Києва.

31,5 × 43,5 см.

Мова польська, текст в деяких місцях вицвів, реставрований.

Слід від печатки цеху.

143. Варшава, 1645 р., грудня 11.

Владислав IV дозволяє Олександру Мозелю, враховуючи його заслуги перед державою у ліфляндських, волинських і прусських війнах, заснувати на Зубцевському ґрунті в Луцьку шпиталь при церкві св. Христа Луцького братства.

31,5 × 19 см.

«Wladislaus rex; Albs. Kadziołowski, secr[etariu]s regni».

Мова польська, стан задовільний.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 6,2 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 95).

Під текстом: «Consens na przeniesienie szpitala bratstwa miłosierdia od Łucku urodz[o]nymu Muselliej do cerkwi Podniesienia Krzyża s[wię]tego». «R[oku] 1796, 17 9bris produc[tum] w Łucku na sessyi kommissyi p. o. w. p. i. zaswiadcza[m] [...] na Rohoznie Rohozinski [...] kommissarz [...]».

На зв.: «A[nn]o 1693, 16 januarij comparens [...] wielebny w p. bogu ojciec Jłaryon Wanickewski zakonnik s. Basili magni D[omi]nis Graci z monasteru Łuckiego brackiego ten przywi[lej] od najjasniejszego s. pamięci króla jmcj Władysława czwartego ra[ti]one in wojen [...] benigniter konferowany ad acta p[rae]sen[tia] c[astrensia] Łuccior[iensia] per oblatam podał. Suscepit Michał Bilinski [...]».

(Памятники..., т. I, стор. 159—162).

144. Варшава, 1646 р., квітня 20.

Владислав IV підтверджує шлюбну умову від 19 жовтня 1645 р. між князем Лівонії, Семигалії та Курляндії Якубом та дочкою бранденбурзького електора Людовіка Каролоттою про посаг нареченої в коштовностях і передачу з боку нареченого дружині замків та префектури Шрунден, Дюрбен, Гробин, міст Лібава, Верхній і Нижній Бартів, Рудів та Гейлігенах.

Чотири аркуші: 29 × 40 см.

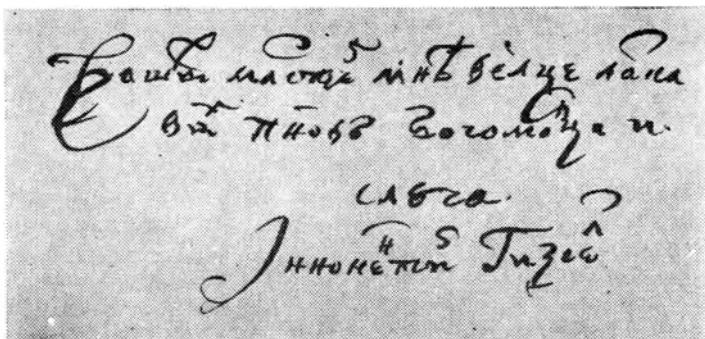
«Wladislaus, rex; Joannes Gembickj, secr[etar]ius regni maior».

Мови латинська та німецька, пергамент, текст майже весь покритий плямами.

Ліворуч імені короля польський герб під короною, обведений фігурною рамкою. На чорному і червоному крученіх шнурах дві печатки короля і великого князя, круглої форми, дерев'яні кустодії, діаметр 8,8 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 93, 97).

Праворуч: «Confirmatio pactorum dotalicior[um] inter ill[ustrissim]mos Jacobus et Łu-
dovicam Carolottam Curlandiae principes coniuges constitutorum».

На зв.: «Die 20 april[is] 1646. Cancellariatu ill[ustrissimi]mi ducis Radziwiłł reg[istra]tae».

Документ № 146.

145. Варшава, 1647 р., червня 3.

Владислав IV підтверджує виписаний з Луцьких гродських книг заповіт Олександра Мозеля, що помер 27 березня 1647 р., про передачу всіх його маєтків, рухомого і нерухомого майна та грошових капіталів Луцькому братству.

33 × 20 см.

«Wladislaus, rex; Thomas Rzeyskij, r[e]g[is]t[er] secr[etarius]».

Мова польська, текст в окремих місцях вицвів, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 8,8 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 93).

Під текстом: «Konfirmatio testamentu niegdy Aleksandra Masella».

На зв.: «Roku 1647 m[ie]s[ia]ca junii dnia dziewiętnastego wielebny w panu bogu jmsc ojciec Leon [...] Zaleski archimandryta owrucki, ihumen monastera brackiego Luckiego podniesienia s. Krzyza, oczewiście do akt per oblatam podał. Adam Lasko Czerczycki, namiestnik podstarostwa zamku Łuckiego, przyioł, m[anu] p[ropria]».

«Вписано до книг кгородских Луцких [...]».

146. Дятлівський монастир, 1648 р., червня 25.

Архімандрит Києво-Печерської лаври Інокентій Гізель повідомляє Слуцькому братству про від'їзд митрополита до Варшави і дозволяє священику Якову правити службу до повернення митрополита.

Два аркуші: 19,5 × 30 см.

«Вашых м[и]л[о]стей мнѣ велце ласкавых п[а]нов богомолца и слуга Інокентий Гизель»

Автограф, мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (І. Каманін, О. Вітвицька, вказ. праця, мал. № 753).

Печатка не збереглась.

На зв.: «Благочестивим и х[ри]столюбивым п[а]ном братиям при церкви Преображенія г[осп]одня мнѣ велце ласкавым п[а]ном и добродѣлом належит». «В Слуцку». «Ненужное» (АЮЗР, ч. I, т. IV, стор. 1).

147. Дятлівський монастир, 1648 р., червня 26.

Лист київського митрополита Сильвестра Косова міщенам і православному братству Слуцька про ще більші старання у служенні Богу.

19 × 30,5 см.

«Милостем вашим спасения зычачый пастыр Сильвестр Косов, митрополит киевский, галицкий и всея России».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, Филигри и штемпели на бумаге русского и иностранного производства XVII—XX века, М., 1959, мал. № 860).

Печатка митрополита, овальної форми, паперова кустодія, розмір 4 × 5 см, зображення не збереглось.

Під текстом: «Стороны замордованого дитяти выразный лист писалем до его мл пана подстоліюго».

На зв.: «Благочестивым и х[рист]олюбивым их мл паном мещаном и кр[е]стоносному браству Слуцкому сыном, мн в д[у]ху с[вя]том возлюбленным належит».

148. Варшава, 1649 р., березня 27.

Ян Казимир, на прохання гетьмана Богдана Хмельницького, дарує Іліашу і Яцьку Таранським за особисту хоробрість в битвах з татарами звільнення мешканців їх хуторів від усіх повинностей, крім несення військової служби.

29,5 × 19 см.

«Joannes Casimirus, rex».

Мова польська, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 9 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 107).

На зв.: «Przywilej królewskie».

149. 1649 р., квітня*.

Ян Казимир підтверджує статути київських цехів: кравецького, чоботарного, слюсарного, ширного, ковалського, встановлених Київським магістратом 18 лютого 1649 р.

59 × 28 × 7,5 см.

«Thomas Rzieski, sek[retarz], m[anu] r[eguligia]».

Мова польська, пергамент, текст на 50% вицвів, ліва нижня частина відрізана.

На червоної стрічці залишена кустодія з печатки короля, що не збереглась.

150. Москва, 1649 р., вересня 23.

Олексій Михайлович наказує Федору Івановичу Лаптеву їхати в маєток Дмитриєве Галицького пов. для затвердження в правах на володіння маєтком удови Пелагії Блудової та її другого чоловіка Спиридона Сноксарева.

16 × 57 см.

Копія тогодчасна**, мова російська, нижня частина документа відірвана.

Водяний знак (А. А. Гераклітов, вказ. праця, мал. № 193).

На зв.: «На Устюжну Железопольскую Федору Івановичу Лаптеву 1649 сентября 23 государя грамоту Спиридон Сноксарев 37 алтын с полтиной взято».

151. Київ, 1650 р., вересня 12.

Київський митрополит Сильвестр Косов дозволяє Слуцькому православному братству вибрати нового ігумена Слуцького монастиря замість священика Пацевського.

19 × 30,5 см.

«Милостем вашим спасения зычачый пастыр Силевестер Косов, митрополит Киевский, галицкий и всея России».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (А. А. Гераклітов, вказ. праця, мал. № 213).

Печатка митрополита, овальної форми, паперова кустодія, розмір 4 × 5 см, зображення стерте.

* Місце написання і дата відрізані.

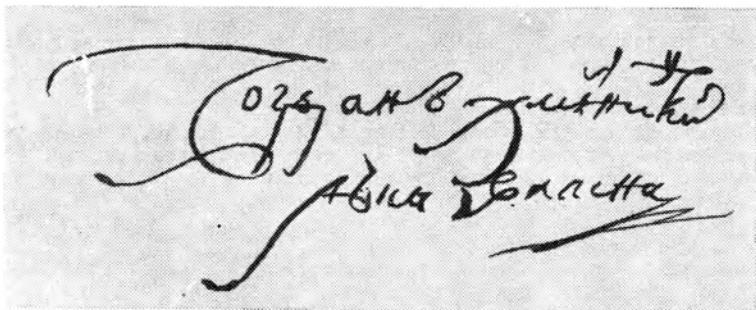
** Визначена за діловодством.

На зв.: «Благочестивым и хр[и]столюбивым их м[и]л[о]стям паном братии братства крестосного Слуцкого нам в д[у]ху возлюбленным сыном».
(АЮЗР. ч. I, т. IV, стор. 2, 3).

152. Варшава, 1652 р., березня 7.

Ян Казимир на прохання міщан м. Володимира і для того, щоб вони не приеднувались до козаків Богдана Хмельницького, повторює і підтверджує три документи:

1. Владислава IV від 10 березня 1633 р. про підтвердження грамоти Сигізмунда I від 17 липня 1509 р. про надання м. Володимиру магдебурзького права; Сигізмунда I від 30 червня 1532 р. про право збору мостового податку міщанами міста; Сигізмунда Августа

Документ № 153.

від 12 жовтня 1570 р. про дозвіл війту залишати кожного року сумлінних членів магістрату на другий рік, збудувати ратушу, мати різні ремісничі цехи, три ярмарки на рік; Сигізмунда Августа від 12 жовтня 1570 р. про дозвіл оселяватись прийшлим людям на пустих площах з вимогою побудуватися за 6 тижнів; Сигізмунда III від 15 лютого 1615 р. про те, що всі, хто мешкає в місті, повинні сплачувати податки на рівні з міщанами.

2. Владислава IV від 20 березня 1633 р. про збір і порядок зберігання подушного податку з міщенів міста.

3. Постанову бурмістра, радців, лавників і цехмістрів від 13 вересня 1632 р. про виплату ремісниками податку на користь міста.

Шість аркушів: 20 × 30 см.

«Jan Kazimierz, król».

Мова польська, пергамент, стан задовільний, перша сторінка забруднена.

Під текстом: «A[nn]o 1780, d[ie] 3 augusti stanawszy osobiście szlachećny Wiktor Nowicki, burmistrz miasta jkmci Włodzimierza, ten przywilej od najjaśniejszego Jana Kazimierza, króla polskiego, dawniejsze przywileja od najjaśniejszych monarchów polskich miastu Włodzimierzu nadane, utwierdzający, w Warszawie, na pargaminie wydany, reka własna najjaśniejszego króla podpisany, w księgi niniejsze grodzkie Włodzimierskie do oblaty podat, przyjętem. N. Prazmowski, regens cancellariae. Józef Koriałowicz-Kurcewicz, namiestnik grodzki burgrabstwa Włodzimirskego. Inductum ad eadem acta».

(АЮЗР. ч. 5, т. I, стор. 142—150).

153. Чигирин, 1652 р., травня 30.

Богдан Хмельницький підтверджує Києво-Пустинно-Микільському монастирю право на стягнення десятини і покотельщини з козаків, що живуть на монастирських землях.

20 × 30,5 см.

«Богдан Хмельницький, рука власна».

Мова українська, реставрований.

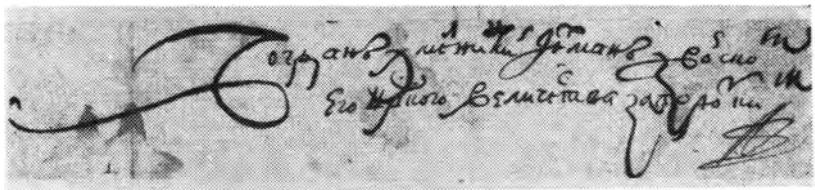
Печатка гетьмана, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 3,2 см (Записки Наукового товариства ім. Шевченка, 1917 р., т. 123—124, № 1. Далі—ЗНТШ).

На зв.: «Universał p. Bohdana Chmelnickiego aby kozacy dziesiącipe i oczkowe dawali z dobr i gruntów cerkiewnych monasterzkich».

Памятники..., т. III, стор. 166—167; АІОЗР, ч. 1, т. IV, стор. 9* (Документи Богдана Хмельницького, упорядники І. Крип'якевич, І. Бутинич, К., 1961, док. № 176) (далі—Документи Богдана Хмельницького).

154. Ясси, 1654 р., лютого 2.

Станіслав Кенарський, який знаходився при молдавському господарі, повідомляє коронного мечника, снятинського старосту Лянцкоронського про те, що при Богдані Хмель-

Документ № 155.

ницькому не лишилось жодного татарина, всі кримські і буджацькі татари припинили військові дії і готовуються до наступу на Річ Посполиту; про підготовку Туреччини до війни з Венецією і призначення Мурат-Паші головнокомандуючим турецьких військ, а також про переговори Туреччини з Францією в зв'язку з війною з Венецією.

Два аркуші: 22,5 × 29,5 см.

«Wm̄ pana cale zycliwy y unizonys siuga Stanisław Kienarski».

Автограф, мова польська, стан задовільний, другий аркуш обрізаний на 30%.

На зв. арк. 2: «Jasne wielmożnemu a mnie wielce mscmu panu a panu jgo mscsi panu miecznikowi koronpmetu Lantskorońskiemu sniatynskiemu etc staroscie panu momu wielce mscmu».

155. Чигирин, 1654 р., травня 25.

Богдан Хмельницький просить московського патріарха Никона звернутися до царя для підтвердження привілеїв Київської митрополії.

39 × 13,5 см.

«Тебѣ великому [оспо]д[и]ну нашему твоему великому с[вя]т[ите]лству во всем по-
вольные слуги Богдан Хмельницкий, гетман з войском его ц[а]рского величества запороз-
ким».

Мова українська, збереглась тільки нижня частина документа.

Печатка гетьмана не збереглась.

(Документи Богдана Хмельницького, док. № 255).

156. Москва, 1654 р., липня 16.

Олексій Михайлович затверджує київським війтом Богдана Сомковича.

40 × 51 см.

Мова російська, реставрований.

Печатка царя закрита конденсаторним папером.

На зв.: «Божею милостію великий государь царь і великий князь Алексей Михайло-
вич, всея великия і малая Росія самодержець».

* У виданні 4 травня, дата неправильна.

157. Рокитне, 1654 р., жовтня 14.

Богдан Хмельницький звільняє жителів с. Насташки від військових постійв.

30 × 18,5 см.

«Богдан Хмельницький, рука власна».

Мова українська, реставрований.

Печатка гетьмана не збереглась.

На зв.: «*Libertacia Chmelnickiego obywatelem nastaskim od impetycyi wojskowych.*
Roku 1654».

(Документи Богдана Хмельницького, док. № 285).

158. Могилів, 1655 р., березня 15.

Конюший Великого князівства Литовського Богуслав Радзивілл просить слуцького архімандрита терміново приїхати у важливих справах до Могильова.

Два аркуші: 19 × 31,5 см.

«*Jemci zyczliwy prz[ujacze]j u rad śluzę B. Radziwiłł, koniuszy w[ielkiego] ks[ięstwa] Lit[ewskiego].*

Мова польська, стан задовільний.

Водяний знак (І. Каманін, О. Вітвицька, вказ. праця, мал. № 648).

На зв. арк. 2 печатка Б. Радзивілла, восьмикутна, сургучна, розмір 0,8 × 1 см. Зображення: на щиті одноголовий орел, увінчаний короною, зверху ініціали В. R.

На зв. арк. 2: «*Jego mści ojcu archimandrytowi śliuckiemu, przyacielowi memu, od Bogusława Radziwilla, w[ielkiego] ks[ięstwa] Lit[ewskiego] koniuszego w[ielkiego]. 1655, 15 marca.*

159. Чигирин, 1655 р., квітня 6.

Богдан Хмельницький дозволяє київським священикам пити мед.

20 × 32 см.

«Богдан Хмельницький, рука власна».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (Л. В. Черепинин, вказ. праця, стор. 335).

Печатка гетьмана, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 3,5 см (ЗНТШ, 1917 р., т. 123—124, № 1).

На зв.: «*Попум на съчене меду. Унѣверсал Богдана Хмельницкого, року 1655.*

(Акти, относящиеся к истории Западной России, т. V, стор. 92, 93. Далі—Акты ЗР; Документи Богдана Хмельницького, док. № 305).

160. Львів, 1656 р., квітня 3.

Ян Казимир передає війтівство в с. Гнойниці Сандомирського воєводства ротмістрowi Іванові Валеріанові Хлебовському.

20 × 32 см.

«*Ad mandatum s[acrae] r[egiae] m[aiorum] t[alit]is proprium Hieronymus Pinocciius.*

Мова латинська, текст вицвів на 30%, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 9 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 107).

Під текстом: «*Mandatum ad nullo iure poss[essores] advocatiae in villa [Gnojnice].*

На зв.: «*Przywilej na wójtostwo Gnojnice, w województwie Sandomierskim p. Chlebowiskiem.*

161. Львів, 1656 р., квітня 16.

Ян Казимир надає брацлавському підстольникові Стефанові Пісочинському війтівство у Брянську, якщо йому вдастся відібрати це війтівство з рук теперішніх власників.

Два аркуші: 32 × 20 см.

«*Joannes Casimirus, rex; Alb[inu]s Gorajski, Cracoviensis, Posn[anensis] praep[ositus], regni vicecancelli[arius].*

Мова латинська, стан задовільний.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 6,3 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 109).

На полі: «Exemptio advocat[iae] de manibus modernoru[m] po[sse]ssoru[m] g[e]n[eral]e Stephano Piaszczynski, subdapifero Braclavien[si].»

На зв.: «Na wójtostwo Branskie».

162. Чигирин, 1656 р., червня 5.

Богдан Хмельницький забороняє козакам і старшині користуватись землями, лісами та сіножатями, що належать Максаківському монастиреві Чернігівського полку.
31 × 29 см.

«Богдан Хмельницький, рука власна».

Мова українська, в деяких місцях текст вицвів, нижня частина відірвана.

Печатка гетьмана, круглої форми, діаметр 3,5 см (ЗНТШ, 1917, т. 123, 124, № 1).
На зв.: «Универсалы на маенности и инніе Богдана Хмельницкого».
(Документи Богдана Хмельницького, док. № 375).

163. Київ, 1656 р., вересня 19.

Київський митрополит Сильвестр Косов наказує нестанивицькому і волосовицькому отаманам не перешкоджати Видубицькому монастирю збирати медову данину і десятину.
32 × 19 см.

«Иже вышней, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка митрополита.

(АЮЗР, ч. 1, т. IV, стор. 14)*.

164. Чигирин, 1658 р., січня 7.

Іван Виговський забороняє ігуменові Києво-Пустинно-Микільського монастиря Олексію Турові захоплювати землі Києво-Михайлівського монастиря.
20,5 × 32,5 см.

«В[аш]ий м[ило]с[ти] во всем цале жичливый пан и рад служу Ioан Выговский, гетман вой[ска] его щ[а]рского величества запорозкого».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 3,5 см (ЗНТШ, 1917, т. 123—124, № 1).

На зв.: «Велебному в богу отцу Алексею Турови, ігуменови монастира свято Микола ского Киевского, приятелеви нашому»; «List ten nie nalezy do tych spraw».

165. Київ, 1658 р., травня 18.

Павло Тетеря дарує Києво-Межигірському монастиреві фільварк в с. Попівцях над р. Трубіж, Калитинський гай під с. Циблі та сіножать за с. В'юнищі.
21 × 31,5 см.

«Павел Тетера, рукою власною; Oczewisto proszony pieczętarz dla swiadectwa podpisuje się Hryhoruy Komonięskuy; именем пана Феодора Ивановича, писать неумеочого, прошений подписуюся иеромонах Icaia Pecher [...]».

Мова українська, стан задовільний.

Печатки вказані осіб, восьмикутної форми, витиснені, розмір 1,5 × 2 см, зображення стерти.

На зв.: «Року 1658, м[іся]ца мая, 19 дня, за очевистым признанем през его мл п[а]на Павла Тетеру тот лист запис его мл вечистое даровизны фольварку своего на монастыр об щежителный Межигорский для вписания в книги мѣсская принялом. Богдан Сомкович, вйтъ киевскій».

«До книг мѣских киевских уписан і скорыгован». «Справка от Тетери на фольварк на Попувцях з сїножатю и нивям и на лѣс Калитинский з займищем под Циблями монастыровъ Межигорскому служачая».

* У виданні дата 1657 помилкова.

166. Торунь, 1658 р., листопада 13.

Ян Казимир, враховуючи прихильність Івана Виговського до Польської корони, додає нові емблеми до його герба «Абданк».

58 × 40 см.

«*Joannes Casimirus, rex; Stephanus Hankiewicz, secretarius et notarius Russia[e], s[acrae] regiae m[ai]es [a]ltis, m[anu] p[ropria]a*».

Мова латинська, пергамент, текст в деяких місцях вицвів.

Багато слів виділені золото-зеленою фарбою літерами більшого розміру, над текстом зображення орла, левів, вершників. В середині — герб І. Виговського.

На різокольоровому шнурі печатка короля, круглої форми, залізна кустодія, діаметр 9,1 см (М. Г у м о в с ь к и й, вказ. праця, мал. № 107).

На зв.: «*Przywilej z nadaniem herbu l[ib]ii Eustachego Wyhowskiego*»

167. Варшава, 1659 р., травня 4.

Ян Казимир дозволяє Регіні Горчинській передати право володіння селами Порубинці або Вітанці та Лелота Летичівського пов. Подільського воєводства своїм синам Станіславу і Яну Горчинським.

33 × 20 см.

«*Joannes Casimirus, rex; And[reas] Olszowski, regens cancellarii regni*».

Мова латинська, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 6,3 см (М. Г у м о в с ь к и й, вказ. праця, мал. № 109).

Під текстом: «*Consensus cedendi de bonis villaru[m] Porubince et Lelotha in palli[ati]na Podoliae cap[ita]neatu Laticzovien[si] sit[is] g[e]n[er]osae Gorczynska in personas g[e]n[er]osorum Stanislai commilitonis hastatae cohortis magnifici mareschalci regni, et Joannis Gorczynski fratrum*».

На зв.: «*Sabbatho post festa sollennia sacr[ae] Pentecostes p[ro]ximo anno d[omi]ni 1659 ad acta castren[sia] capitanealia Leopolin[ia] circa cessionem iuris [...] porrect[um], suspect[um] et induct[um]*», «*Consensus Reginae [...] Gorczyńska cedendi vill[is] Szeliszczza seu Witance, seu Kierdanowcę, seu Porubince et Lelotha in person[as] g[e]n[er]osorum Stanislai Gorczynski et Joan[nis] Gorczynski, dat[um] Varsaviae, d[ie] 4 mai 1659*».

168. Чигирин, 1660 р., лютого 8.

Юрій Хмельницький затверджує за Києво-Пустинно-Микільським монастирем с. Ішиїчі Мозирського пов.

31 × 19 см.

«Юрій Хмельницький, рукою власною».

Мова українська, реставрований.

Печатка гетьмана, круглої форми, діаметр 3,5 см (ЗНТШ, 1917, т. 123—124, № 1).

На зв.: «*Universal na sielie Jszyczy w powiecie Mozyskim*. «*До Шепелицких*. (АЮЗР, ч. 1, т. IV, стор 20—21)*.

169. Чигирин, 1660 р., лютого 8.

Юрій Хмельницький підтверджує вдові київського війта Катерині Сомкович право володіння грунтами, будинками, городами, коморами на ринку у Києві, що належали її чоловіку.

19 × 31,5 см.

«Юрій Хмельницький, рукою власною».

Мова українська, документ розірваний в місцях згину.

Печатка гетьмана, круглої форми, діаметр 3,5 см (ЗНТШ, 1917, т. 123—124, № 1).

Під текстом: «*Сомковичової війтової київської на [пляци] власнии в Киевѣ*».

На зв.: «*Третій Юрася Хмельницкого даний панѣни Сомковичовій війтової київської на грунта подольские, м[о]н[а]ст[ы]реви н[а]шему принадлежаще. 1660, февраль 8*»

* У виданні рік 1661 неправильний.

170. Москва, 1660 р., серпня 12.

Олексій Михайлович, на прохання Юрія Хмельницького і ігумена Канівського Успенського монастиря Ієва Зайнчковського, дарує монастиреві містечка Бубнів і Межирічка $39,5 \times 51,5$ см.

Мова російська, реставрований.

Слід від печатки царя.

Під текстом: «A[nn]o 1773 d[ie] februarii comparens [...] przewielebny w bogu imē ksī-
ądz Anty Lejczewicz zakonu s[łwitego] Jerzego męczennika, dla zapisania do ksī-
ziem[skich] ten przywilej confirmationis od najjasniejszego Aleksia Michajłowicza, cara mo-
skiewshiego, przy pieczęci wielkiej, na wosku czerwonym wycisnionej, monastyrowi archi-
mandry [...] kaniow [...] na dobra Bubnow. Mieżyryczka dany i konferowany ad acta [...] per
oblatam podat. Przyiałem Jakób Korzeniowski, locum camerari[us].»

(АЮЗР, ч. 1, т. IV, стор. 18—19)*.

171. Варшава, 1661 р., червня 24.

Великий гетьман литовський, віленський воєвода Павло Ян Сапега забороняє офі-
церам свого війська стягувати військові податки, займатися реквізіцією харчів та чинити
будь-яку кривду підданим слуцького православного капітулу.

$31,5 \times 20$ см.

«Pawē Sapieha, w[ojewoda] wileńs[ki], hetman w[ielki] w[ielkiego] ks[ięstwa] Litew-
skiego, m[anu]p[orgia].»

Мова польська, стан задовільний.

Водяний знак (І. К а м а н і н, О. В і т в і ць к а, вказ. праця, № 689).

Печатка гетьмана, овальної форми, паперова кустодія, розмір $4,2 \times 4,8$ см. Зобра-
ження: подвійний хрест з накриттям в овальній рамці з орнаментом і твариною [лис], звер-
ху напис у два рядки: «Paulus Joannes Sapieha [...] palatinus vilnensis MDL supremus
belli dux Słoniūm. Rosl. Borc. [...] Aeconomiae Szaul. Kobryn. administrator»

Під текстом: «Ochorona dobr kapituły Śluckiej».

На зв.: «Універсал гетманський [...] добр духовних княз[ів]ства Слуцького и [...].»

172. Почапів, 1663 р., серпня 1.

Львівський єпископ Йосип Шумлянський звертається до духівництва Київської
митрополії в зв'язку з смертю митрополита Діонісія Балабана.

Два аркуші: $20,5 \times 33$ см.

«Недостойный [...] и раб многогрешный Иосиф, еп[иско]п лв[овський] [...]»

Мова українська, другий аркуш наполовину відрізаний, реставрований.

Водяний знак (І. К а м а н і н, О. В і т в і ць к а, вказ. праця, мал. № 651).
(АЮЗР, ч. 1, т. IV, стор. 23—25)**.

173. Табір під Новими Млинами, 1664 р., січня 13.

Ян Казимир, на прохання ігумена Макошинського монастиря Віктора Боблецевича і
гетьмана Павла Тетері, підтверджує монастиреві права на острови Вадків і Пастухів, да-
ровані київським воєводою Адамом Киселем і чернігівським єпископом Лазарем Барано-
вичем.

33×21 см.

«Jan Kazimierz, król; Stephan Hankiewicz, secr[etarius] s[acrae] g[legiae] m[aiestatis] t[alantis].»

Мова польська, в деяких місцях порваний.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 9 см (М. Г у м о в с ь-
к и й, вказ. праця, мал. № 107).

На зв.: «Року тысечи шестсот шестдесят четвертого м[іся]ца апреля двадцятого дня
тот лист его кор[олівської] міла пана нашого м[и]лостивого консерваторыи в бозе велеб-
ний его милость отец Виктор Боблецевич, игумен манастира Макошина, на вrade
кгородском минском до книг ку актыкованю покладал. Александер Танаевский писар кгород-
ский и наместник минский». «Привилей от короля Казимбра на добра манастиру даный и
побор брат з Макошина в монастир зтверждано».

* У виданні дата 15 серпня не зазначена.

** У виданні дата 13 неправильна.

174. Корсунь, 1664 р., 20 [...]*

Павло Тетеря забороняє старшині Київського полку записувати до козаків підліських і остатівських піddаних Києво-Пустинно-Микільського монастиря.

19 × 23,3 см.

«Павел Тетера, рука власна».

Мова українська, дві дірки по тексту: 2,5 × 1,5 см; 6 × 3 см, реставрований.

Печатка гетьмана, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 4,3 см (Памятники..., т. II, табл. V, № 6).

На зв.: «Uniwersał, aby w kozactwo poddanych cerkiewnych i kozakow z Ostapow i [...] inszych cerkiewnych majątności nieprzymuszali. A[nn]o 1664 pisany».

(АЮЗР, ч. 1, т. IV, стор. 21)**.

175. Москва, 1665 р., листопада 17.

Олексій Михайлович за великі військові заслуги перед Російською державою надає прилуцькому полковнику Лазареві Горленкові дворянство і дарує йому с. Ольшане Прилуцького полку.

Два аркуші: 21 × 33 см.

Засвідчена копія 1798 р., мова українська і російська, стан добрий.

Печатка Прилуцького повітового суду, круглої форми, сургучна, червоного кольору, діаметр 3,5 см. Зображення: на щиті простиromлена шаблею голова бика, напис: «Печать Прилуцкого уѣзднаго суда».

На зв.: «Сія копія с подлинною высочайшею грамотою в губернском здѣшнем архивѣ хранящею свидѣтельствованна и во всем с оригиналом вѣрна, и по опредѣлѣнію черниговскаго намѣстническаго правлѣнія по прошенію г[ос]п[о]д[и]на маіора Ивана Андреева сына Горленка состоявшемуся ему г[ос]п[о]д[и]ну Горленку за подписом и с утвержденіем печати выдана: 1791-го года февраля 27 д[ня]. На помѣтѣ тако. Совѣтник Яков Вольватъев, секретарь Петр Красиловец. «Сія копія грамоты с таковою свидѣтельствованною в бывшем Черниговском намѣстническим правлѣніем читана и в том, что вѣрна Прилуцкій повѣтovый земскій суд подписом присудствующих и казенnoю печатью завѣряет июня 30 дня 1798-го года. Судья Алексѣй Свирский, подсудок Иван Юскевич, земскій писаръ Андрей Юзевович, подписьк земскій Максим Сухенко».

176. Варшава, 1666 р., травня 18.

Ян Казимир відкладає розгляд справи Єреміяша, Габріеля і Михайла Тишів-Биковських з Юхимом, Михайлom і Олександром Їзилицями про володіння м. Ходорковом до з'ясування всіх обставин.

32 × 19,5 см.

«Nicol[al]s Prazmowski, ep[iscopus] Luceovien[sis], cancellarii regni secr[etarius]».

Мова польська, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 9 см (М. Г у м о в с ь-
к и й, вказ. праця, мал. № 107).

На зв.: «Roku 1666, m[ie]s[ia]ca maia, dnia 25, stanawszy oczewiście urodzony jm pan Alexander Tułkowski te prerogatia glejtu z pieczęcią koronną większej kancellarji przyciśni-oną a z podpisem ręki jasnie przewielebnego w bogu jm księdza kanclerza koronnego ich mm panom Tyszom-Bykowskim w prawach różnych konferowanego od jkm gratiose dla wpisania do ksiąg niniejszych per oblatą podać i woźny szlachetny Jozeph Klimowski publikował ad relationem fecit suscepit [...] namiesnik burgrabstwa Włodz[imierskiego]. Inductum ad acta castren[sia] capitanealia [...]».

177. Київ, 1666 р., червня 28.

Київський полковник Василь Дворецький передає в оренду Мишкові Потурченкові і Ящку Стрільченкові старі бортні дерева на Бирківській землі церкви св. Василя Кесарійського у м. Києві з тим, щоб вони віддавали церкві по 3 белці меду на рік.

30,5 × 20 см.

* Місяць в документі відсутній.

** У виданні рік 1663 неправильний, слово «месяц» прийнято за «июнь», дата 30 — неправильна.

«Его царского пресвѣтлого величества дворянин и полковник, рукою. Ничипор Скочко, атаман киевский, рукою власною».

Мова українська, документ дуже пошкоджений.

Печатка полковника, восьмикутної форми, витиснена, розмір 2,3 × 2,6 см. Зображення стерте. Сліди від двох інших печаток.

На зв.: «Оуниверсал Василія Дворецького, полковника к[иївського] на Бырковецький бур и на стрѣлнищи з ограніченем его м[о]н[ас]тыру Бр[а]тському данный».

178. Москва, 1667 р., лютого 20.

Олексій Михайлович затверджує Дмитра Погоцького війтом м. Києва.

44 × 65 см.

Мова російська, стан задовільний. В верхній частині документа рослинний орнамент золотою фарбою.

Водяний знак (А. А. Г е р а к л и т о в, вказ. праця, мал. № 200).

Печатка царя збереглася наполовину.

179. Монастир св. Петра в Перуджі, 1667 р., травня 7.

Публічний нотарій Варфоломій у 1667 р. під час понтифікату папи Олександра VII списав 12 пунктів угоди між аббатом Кастрокатинського монастиря у Великому князівстві Литовському Пляцитом Васенським та аббатом Монтекасинського монастиря, за якою Кастрокатинський монастир, заснований погоцьким воєводою Йосифом Карлом Копецом, приєднується до Монтекасинського монастиря.

41 × 63 см.

«Bartolomey iz Ciezens [...].

Мова латинська та італійська, пергамент, стан задовільний.

Внизу: «Anno 1687 die vero veneris 29 augusti praeſens unionis instrumentum produc-
ctum coram ill[u]ſt[r]issimo et reſ[er]veſ[er]endissimo delegato ap[osto]lico visitatore. Constantinus
Casimirus Brzostowski, nominatus episcopus vilnensis, delegatus apostolicus, m[anu] p[ro]p[ri]a]».

180. Гадяч, 1667 р., жовтня 8.

Іван Брюховецький на прохання ігумена Києво-Пустинно-Микільського та Пів-
ського монастирів Олексія Тура дозволяє реставрувати знищений татарами Півський мо-
настир і оселити на його землях слободи.

39,5 × 32 см.

«Звышменованный боярин гетман, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (А. А. Г е р а к л и т о в, вказ. праця, мал. № 1479).

Слід від печатки гетьмана.

На зв.: «Од Брюховецького, гетмана, лист, позволяючий на реставрацію Півского
м[о]н[а]с[т]и[ра], слободи и потвержающий, абы належачие грунта до того ж м[о]н[а]с[т]и[ра]
в цѣлости захаванны булы».

181. Москва, 1668 р., лютого 19.

Олексій Михайлович дякує отаманові, старшині й мешканцям Лебединя за відмову
підтримати Івана Брюховецького.

Два аркуші: 22 × 36 см.

Копія кінця XIX ст.* Мова російська, стан задовільний.

182. Krakіv, 1669 р., жовтня 26.

Михайло Вишневецький підтверджує привілей Сигізмунда III, виданий кам'я-
нецькому ткацькому цеху 22 березня 1600 р., а також підтверджує і повторює рішення
цехмістров цього ж цеху (затверджені кам'янецьким бурмистром і радниками 19 лю-
того 1669 р.) про боротьбу з партачами й вірменськими купцями, які порушують цехо-
вий привілей.

* Датується за папером і написанням.

$61,5 \times 22,5 \times 5,5$ см.

«Michael, rex; Stanislaus Lipski, Cracov[ensis], Plocen[sis] can[onicus], regens can-cell[ariae] regni».

Мова латинська і польська, пергамент, текст вицвів на 50%.

Зліва корона, зеленою фарбою, під нею шестикутна зірка і півмісяць.

На зеленій стрічці висить печатка короля, круглої форми, залізна кустодія, діаметр 6,9 см. Печатка збереглася дуже добре (М. Г у м о в с ь к и й, вказ. праця, мал. № 120).

Під текстом: «Confirmatio articulorum contubernii pell[e]ae textor[u]m civitatis Came-nescen[sis] in Podolia».

183. Варшава, 1670 р., травня 10.

Михайло Вишневецький підтверджує і повторює витяг з книг Скаженського гродського уряду від 2 червня 1665 р. з текстом грамоти Яна Казимира, виданої у Варшаві 30 липня 1661 р., якою підтверджується і повторюється договір, складений в Зайончкові Великому 7 квітня 1661 р. марієнбурзьким підкоморієм, зайончківським орендарем Іоаном Гейденштейном про передачу Зайончкова Великого на 60 років в оренду старостам і мешканцям цього ж села.

42 × 31 × 3 см.

«Michael, rex; Hieron[ymus] Pinocci, reg[i]ae m[aiestat]is sec[retariu]s, m[anu] p[ro]gr[ra]m.

Мова латинська і польська, пергамент, стан задовільний.

На закладці: «Confirmatio decreti villaे Zaiączkowo h[one]stis Adriano Vogo et Cor-nelio Fresex.

На зв.: «Privilegium confirmationis jurium tenutae Zaiączkow et Montawy».

184. Стародуб, 1670 р., вересня 19.

Магістрат Стародуба дає бурмистру магістрату Івану Михайловичу витяг з магістратських книг запису про продаж йому Іваном Шалудяком з с. Гриденки дому з городами та сіножатями за 60 кіп грошів літовських.

Два аркуші: 20 × 32 см.

«Константин Ларионович, війт стародубський зо всим магістратом. Вне бытности пи-сара мѣского стародубского на мѣсьцу зостаючи Іосиф Мартынович, подпісок стародубов-ский мескій.

Мова українська, реставрований.

Водяний знак (Л. В. Ч е р е п и н и н, вказ. праця, стор. 341).

Слід від печатки магістрату.

185. Варшава, 1670 р., грудня 16.

Михайло Вишневецький повторює і підтверджує привілеї Сигізмунда III від 5 березня 1619 р., Владислава IV від 13 березня 1635 р., а також підтверджує привілеї королеви Бони від 13 серпня 1547 р., Сигізмунда Августа від 28 листопада 1611 р. про надання магдебурзького права м. Ковелью.

Чотири аркуші: 34 × 40 см.

«Michał, król; Stefan Hankiewicz, je[go] królewskie] mci sekret[arz] i pisarz, m[anu] p[ro]gr[ra]m.

Мова польська, пергамент, стан добрий.

На різокольоровому крученому шнурі залізна кустодія від печатки короля.

На зв. арк. 4: «Przywilej naj[jasniejszego] Michała, króla polskiego, przywileje dawnej sze-królów polskich miastu Kowlowi nadane potwierdzający, w Warszawie 16 grudnia, roku 1670».

186. Київ, 1671 р., березня 28.

Дем'ян Многогрішний дозволяє Києво-Братському монастиреві ситити мед для збільшення коштів Києво-Могилянської академії.

32 × 20 см.

«Демян Іgnatovicz, hetman, з войском его ц[ар]ского пресвѣтлого вели[че]с[тва] за-порозкым.

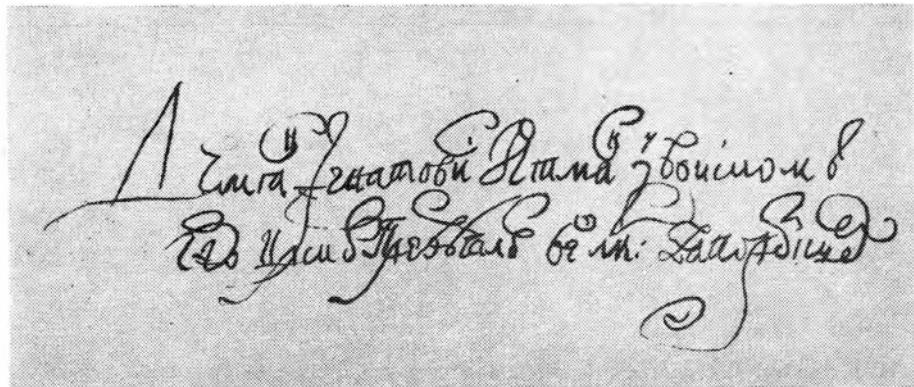
Мова українська, реставрований.

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4 см (Памятники..., т. II, табл. VI, № 8).

На зв.: «Универсал м[о]настыра братского Киевского на сычене меду от его мл пана гетмана Деміана Ігнатовича».

187. Львів, 1671 р., жовтня 30.

Михайло Вишневецький підтверджує Києво-Михайлівському монастиреві права на володіння маєтками Глеваха, Юр'ївка, Вета, Березівка та ін.

Документ № 186.

52 × 25 × 7,5 см.

«Michał, król; Steph[anus] Hankiewicz, reg[iae] m[aiestat]is secr[etarius], m[anus] p[ropria]». Мова польська, пергамент, третина документа спалена, текст вицвів майже весь.

На звичайному шнурі висить залізна поржавла кустодія з печаткою короля, круглої форми, діаметр 6,9 см (М. Г у м о в с ь к и й, вказ. праця, мал. № 120).

188. Варшава, 1673 р., березня 15.

Михайло Вишневецький затверджує статут ремісничих цехів м. Великі Очі. «Michał, rex. Steph[anus] Hankiewicz, regnis secr[etariu]s, m[anus] p[ropria]». Мова польська, пергамент, стан задовільний.

На звичайному шнурі залізна кустодія з печаткою короля, круглої форми, діаметр 6,3 см (М. Г у м о в с ь к и й, вказ. праця, мал. № 120). На зв.: «Przywiłej na miasteczko Wielkie Oczy i cechy w nim będące».

189. Батурин, 1673 р., квітня 24.

Іван Самойлович підтверджує грамоту царя про дозвіл ректору Києво-Могилянської колегії та ігумену Києво-братського монастиря Сильвестру Головичу 6 разів на рік сити мед для збільшення коштів колегії.

32,5 × 20 см.

«Іван Самойлович, гетман войска его царского пресвѣтлого величества зап[оро]зкого».

Мова українська, реставрований.

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4 см (Памятники..., т. II, табл. VI, № 8; ЗНТШ, 1917, т. 123—124, № 6).

На зв.: «Универсал монастырю братскому Киевскому на сычене канунов, Самуило-вича».

190. Варшава, 1673 р., липня 10.

Михайло Вишневецький дає каштелянові Холмської землі Яну Пісочинському та його дружині Олені Гуловичівні, засудженим на вигнання рішенням Луцького гродського суду від 10 червня 1673 р., охоронний лист на шість місяців.

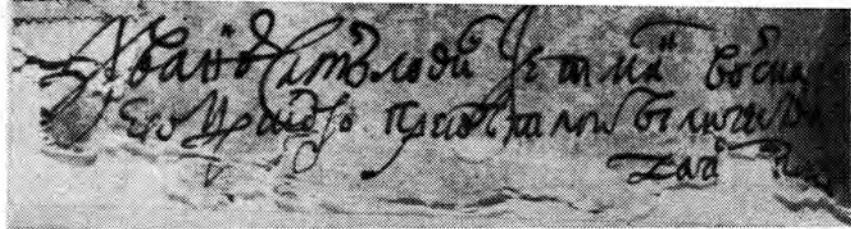
33 × 22 см.

«And[reas] Olszowski, ep[isco]pus Culmen[sis] et Pome[ran]iae, vicecancell[arii] regni-

regni».

Мова латинська, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, витиснена, діаметр 6,3 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 120).

Документ № 189.

Під текстом: «Relatio ill[u]strissimi et reverendissimi in Christo patris domini Andreae Olszowski, episcopi Culmen[sis] et Pomeraniae, vicecancell[arii] regni, abbatiae Andreiovien[sis] administratoris»; «Salvus conductus magnifico Piaszecinski castellano et consorti ip[si]u[n]a b[annitio]nis perpetuae ex inst[igato]re g[e]n[erali] Pietroszewski [...].

На зв.: «A[nn]o 1673, dnia pierwszego m[iesią]ca augusta, stanąwszy personaliter urodzany pan Theodor Korzenkowski ten glejt od jkm ratione introcontentorum ad acta praezes[tia] capitana[ealia] castren[sia] Luceorien[sia] podał per oblatam, a wozny szlachetny Sydor Omelski obwołał na miejscowościach zwyczajnych i tego obwołania relację zeznał suspect[um] Maciej Kazimierz Jastrzębski, namiestnik burgrabstwa i zamku Luckiego. Inductum ad acta castren[sia] capitana[ealia] Luceorien[sia] et correctum».

191. Чигирин, 1673 р., грудня 16.

Петро Дорошенко дозволяє підданим Півського монастиря рубати ліс в Чигиринській сотні.

20 × 27,5 см.

«Петро Дорошенко, гетьман, рука власна».

Мова українська, ліва частина до середини документа відірвана.

Печатка гетьмана, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 4 см (ЗНТШ, 1917, т. 123—124, № 5).

На зв.: «О позволене дров Пивскому намѣстнику и подданым».

192. [...]*, не пізніше 1673 р.

Князь Олександр Януш Острозький, син краківського воєводи, дозволяє новогрудському старості Яну Пісочинському побудувати дім в м. Дубні.

31,5 × 19,5 см.

«Aleksander Janusz xiâze Ostrozki».

Мова польська і латинська, дуже попсований, права частина документа відсутня.

Печатка О. Я. Острозького, овальної форми, паперова кустодія, розмір 2,5 × 3 см, зображення нечітке, зверху ініціали.

* Місце написання в документі відсутнє.

На зв.: «Consens na dwur w Dubne od xiezencia jego mosci Ostrogskiego jmci p. Pieso-
czynskiemu na budowanie dworku w Dubnie».

193. Вільно, 1676 р., жовтня 1.

Старший Віленського братства при церкві св. Духа Климентій Вижка та братчики Іван Більмацевич-Жичевський і Лукаш Кучарський повідомляють Слуцьке братство про рішення сейму ліквідувати залежність православних братств від константинопольського патріарха і підкорити їх владі єпископів.

20,5 × 32 см.

«Waszych mościów cale zyczliwi bracia i do usług godny Klementy Wyżka, starszy Wileńskiego conwentu, z bracią przy cerkwi świętego Ducha, m[anu] p[ropria]; Joan Bielmacewicz Zyczewski, jako brat i służba; Lukasz Kuczarski, jako brat i służba bractwa imców panów».

Мова польська, реставрований.

Слід від печатки.

На зв.: «Wielmoznum ich msciom pp. braci bractwa Słuckiego nam wielce mścwy pp.
i w Chrystusie miłey braci».

(АІОЗР, ч. I, т. IV, стор. 29).

194. (Рим), 1677 р.*

Фрагмент папської булли.

36 × 38,5 см.

Мова латинська, пергамент, документ обрізаний з двох боків, текст вицвів майже весь.

Зліва рослинний орнамент.

195. Заблудів, 1679 р., квітня 12.

Київський митрополит Антоній Вінницький призначає своїм намісником у Великому князівстві Литовському слуцького архімандрита Феофана Креховецького.

32,5 × 19 см.

«Антоній, митрополіт».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка митрополита, овальної форми, витиснена, розмір 3,5 × 4 см. Зображення: щит на ньому стріла, 2 зірки і півмісяць, довкола них орнамент, німб з двома хрестами. Напис в 2 рядки: «Антоний митрополит архи [...] киев. галиц. всея России [...]».

На зв.: «Унъверсал в[елебному] отцу архимандритѣ слуцкому на наместниество [...]. (АІОЗР, ч. I, т. IV, стор. 30).

196. Гродно, 1679 р., квітня 13.

Ян III на прохання кн. Лівонії, Курляндії і Жемайтії Якуба підтверджує шлюбний контракт, складений 27 вересня 1678 р. між кн. Лівонії, Курляндії і Жемайтії Фрідріхом Казимиром та княжною Насау Софією-Емілією.

53 × 30 × 10 см.

«Joannes, rex».

Мова латинська, пергамент, текст наполовину забруднений.

Довкола грамоти 18 гербів земель, що входили до складу Польщі.

На різокольорових стрічках 2 печатки короля, в залізних кустодіях, круглої форми. Перша — діаметр 9,9 см (М. Г у м о в с ь к и й, вказ. праця, мал. № 129); друга — діаметр 7 см, зображення зовсім стерте.

На закладинці: «Pro cancellariatu ill[ustrissi]mi [...] Casimiri Radziwiłł principis in Olyka et Nieswiez campiducis m[agni] d[ucatus] L[i]thuaniae] receptis, correxit Gabriel Matheus Holownia, sec[retarius] r[egiae maiestatis]».

* Дата в документі відсутня.

197. Яворів, 1679 р., жовтня 9.

Ян III пропонує Луцькому братству прийняти участь в колоквіумі для розгляду спорів між православними і уніатами, який має відбутися в Любліні 24 січня 1680 р.
20 × 31,5 см.
«Jan, król».
Мова польська, стан задовільний.
Слід від печатки короля.
(АЮЗР, ч. I, т. IV, стор. 31; Памятники..., т. I, стор. 201—203).

198. Москва, 1681 р., березня 20.

Федір Олексійович на прохання ігумена Києво-Пустинно-Микільського монастиря Варлаама Ясинського підтверджує грамоту Олексія Михайлова про закріплення за монастирем всіх земель і володінь, дарованих польськими королями і руськими князями.
53 × 74 см.

Мова російська, реставрований.

Верхня частина грамоти прикрашена рослинним орнаментом золотою, червоною і блакитною фарбами.

Печатка царя, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 9 см (Памятники..., т. II, стор. 276—280).

199. Варшава, 1681 р., березня 31.

Ян III звільняє маєтки Шепеличі, Ворохобовичі, Дранки, Зубковичі, Літки, Остапи та Радогоща в Овруцькому повіті Київського воєводства, що належать Києво-Пустинно-Микільському монастиреві, від зборів на утримання війська і від постоїв.
32 × 20 см.

«Jan, król; Stanisław Szczuka, jkmci sekr[etarz]».

Мова польська, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, витиснена, діаметр 6,9 см (М. Г у м о в с ь к и й, вказ. праця, мал. № 130).

Під текстом: «Uniwersał ochronny od zołnierzy na dobra monast[yrskie] [...] Kijowskiego».
(АЮЗР, ч. I, т. IV, стор. 52, 53).

200. Черськ, 1681 р., серпня 16.

Черський гродський уряд дає витяг з своїх книг з копіями трьох документів, поданих для внесення священиком Симеоном Пакальським:

1. Договору про продаж с. Жабенця підкоморієм Черської землі Теофілем Гжибовським черському священикові Андрієві Хавлосу, складеного 1 липня 1641 р. перед Варшавським гродським урядом;

2. Витягу з духовниці варшавського каноніка Андрія Хавлоса, складеної 27 травня 1643 р. у Варшаві, згідно з якою він записав 3000 злотих священикам черського парафіального костелу;

3. Рішення познанського єпископа Андрія Шолдського від 9 червня 1645 р. про підтвердження згаданого запису А. Хавлоса.

Чотири аркуші: 21,5 × 33 см.

«Ex actis castren[sibus] capitani[ealibus] Cernen[sibus] rescr[ipt]um. Correxit Szlachtwicz, m[anu] p[ropri]a.

Мова латинська, стан задовільний.

Водяний знак (І. К а м а н і н, О. В і т в і ц ь к а, вказ. праця, мал. № 1052).

На зв.: «Oblata inscri[pti]onis originalis tum testamenti puncti ol[i]m ad m[odum] r[e]verendi Chawlos parochi cernen[sis] ac erectionis ex eisdem factae veneris 22 maj 1662». «Do sprawy z zakonnicami. In aree Cernen[si]».

201. Глухів, 1682 р., березня 9.

Уряд Глухівського магістрату видає з книг магістрату екстракт запису про продаж ігумену Глухівського Спаського монастиря Анастасією греблі на р. Івоть, рудні, двох млинів на р. Буда гетьманові Івану Самойловичу за тисячу польських злотих.

Два аркуші: 19,5 × 31 см.

«До сего екстракту, виписаного з книг мѣских Глуховских, что есмы в книгах мы, уряд глуховский, вѣдаючи потребуючого сторонѣ его мсти пну Михайлу Кондратеву, руки свои при печати урядовой приписуем. Іван Манулович, сотник глуховский; Федор Омелянович, атаман городовой; Александр Гуревич, войт, з бурмистрами; Максим Оникѣевич, писар ратуша Глуховскаго».

Мова українська, документ в деяких місцях попсований.

Водяний знак (І. Каманін, О. Вітвіцька, вказ. праця, мал. № 1422).

На зв. арк. 1 печатка ратуші цілком стерта.

202. Москва, 1682 р., квітня 16.

Патріарх Іоаким призначає ієромонаха Іларіона сузdal'ським митрополитом.

44,5 × 65 см.

Мова російська, документ в окремих місцях порваний.

Текст обрамлений рослинним орнаментом. Грамота покрита шовковою темно-зеленою тканиною, внизу якої фігурні червоні хрести.

Золотий шнур від печатки патріарха, що не збереглась.

На зв.: «Адріан м[и]л[о]жтю б[о]жію архієп[и]скоп щ[а]рствующаго великаго града Москви и всѧ Россіи и всѣх съвірных стран патріархъ».

203. Яворів, 1682 р., травня 17.

Ян III, на прохання міщен м. Степані, що належало дружині гетьмана Радзивілла Катерині, дозволяє властовувати два ярмарки на рік.

57 × 28,5 × 10 см.

«Joannes; rex; Stanisław Szczuka, podczaszy [...].

Мова польська, пергамент, стан задовільний.

Отвори для печатки, що не збереглись.

На зв.: «Początek mądrości bojaźni boza. Synu, z młodości nabywaj mądrości, abyś natomiast nie był w załości. Gdziekolwiek jest we dworze piwnica na kołku, trudno tam się pożywić chudemu pachołku. Piersza jest cnota nad cnotami trzymać język za zębami. Jak będziesz gadać wiele — będzie karbacz chodzić po twoim ciele». «Dwuniedzielne jarmarki postanowiono 1. w piątek dziesiąty po wielkiej poscy; 2 w niedzielę szósta po wielkiej nocy według kalendarza ruskiego. 1686.

Приїдьте ко мнѣ вси тружаючіся і аз упокою вас. Вещ нѣкая бѣ [...] анѣ птица лѣтающая на [...].

(АЮЗР, ч. 5, т. I, стор. 165—167).

204. Варшава, 1683 р., березня 25.

Ян III на прохання князя Лівонії, Курляндії і Жемайтії Фрідріха Казимира підтверджує, згідно з привileями попередніх королів, право князя та його підданих вільно визнавати протестантську релігію аугсбурзького обряду.

50 × 26, 5 × 10,5 см.

«Joannes, rex; Nicolaus Szulc, reg[iae] m[ai]es t[al]is secr[etariu]s, m[anu] p[ro]p[ri]a».

Мова латинська, пергамент, стан задовільний.

На жовто-рожевих стрічках дві залізні кустодії від печаток короля, що не збереглися.

На закладці: «Cancellariatu ill[ust]r[iss]imi domini Joannis cornitis in Pieskowa Skała et Zywiec Wielopolski supremi reg[ni] cancell[ar]ii minor[is] Polon[iae] g[e]n[er]alis Cracoviensis Dolinen[sis] Neofor[ensis] Bochnen[sis] cap[ita]nei suscep[tae] et ind[uc]tae in acta metricae reg[ni] can[cellariae] mi[n]oris d[ie] 29 martii a[nn]o 1683 Nicolaus Szulc, reg[iae] maiestatis secr[etarius], m[anu] p[ro]p[ri]a, Gabryel Matheusz Hołownia, sek[retar]z k[róla] j[ego] m[o]sc[i]».

205. Москва, 1683 р., серпня 4.

Іван і Петро Олексійовичі дарують стольнику Василю Лаговчину, за особливу хоробрість у війні з Туреччиною, маєток в с. Макарів Речицького стану Кромського пов.

47 × 53,5 см.

«А подписал царей великих князей Иоанна Алексеевича Петра Алексеевича всея великая и малая и белая России самодержцев діак Дмитрий Федоров».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, документ розірваний в деяких місцях.

Грамота покрита шовковою тканиною, внизу якої фігурний трикутник з парчі, до якого була прикріплена на червоному шнурі печатка царів, що не збереглася.

Під текстом: «Пошлины взял по уложению 8 алтын две деньги взято в книгу записано».

206. Батурин, 1684 р., березня 12.

Іван Самойлович на прохання ігумена Антонія Радивіловського і братії Києво-Пустинно-Микільського монастиря, дозволяє користуватись млиновими землями, які у 1656 р. гетьман Петро Дорошенко купив за 85 кіп грошів литовських у чигирин-дубровського мірошника Андрія Ілляшенка на р. Сулі, поблизу Чигирин-Дуброви і згодом передав монастиреві.

19,5 × 32 см.

«Звышменованый гетман, рука власна».

Мова українська, лівий верхній ріг відріваний.

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4 см (ЗНТШ, 1917, т. 123—

№ 6).

На зв.: «Привилей гетмана Самойловича на наданий млин на Сулѣ от Петра Дорошенка монастиреви Николскому. На млын на рѣцѣ Сулѣ».

207. Москва, 1684 р., серпня 8.

Іван і Петро Олексійовичі дарують новгородцю Якову Воронову землі в Новгородському пов. за особливу хоробрість у війні з Туреччиною.

42 × 55,5 см.

«А подписал царей великих князей Иоанна Алексеевича, Петра Алексеевича всея великия и малая и белые России самодержцев діак Михайло Волков».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, документ в окремих місцях порванний.

Під текстом фігурний трикутник з срібної парчі, до якого прикріплена на червоному шнурі печатка царів, круглої форми, діаметр 5,2 см. Зображення: на лицевій стороні — вершник, що вбиває змія, напис стертий, на звороті — двохголовий орел з короною над головами і продовження напису титулу царів. Печатка збереглась добре.

208. Табір під Хомутцем, 1684 р., вересня 24.

Іван Самойлович за скаргою Київського магістрату забороняє київському сотникові і отаману шинкувати горілкою і вписувати без дозволу гетьмана людей до козацького реестру.

19,5 × 22 см.

Мова українська, третя частина документа в кінці відрізана.

На зв.: «Року 1684 сентябрія 24, з табура под Хомутцем, унїверсал Івана Самойловича, позволене до часу козакам пивом и медом а горблкою нѣкогда не шинк[ували]».

209. Жовква, 1686 р., березня 24.

Ян III признає Федора Калину довічно священиком церкви в с. Добрушині з правом користування церковними землями.

43 × 24 × 8 см.

«Jan, król; ks. Adam Sarnowski [...]».

Мова польська, пергамент, текст вицвів майже цілком.

210. Табір на р. Коломак, 1687 р., липня 25.

Статті, що були видані Іваном, Петром і Софією Олексійовичами гетьману Івану Mazepi і всьому Запорозькому війську.

11 аркушів: 21 × 32,5 см.

Копія XVIII ст.*, мови українська та російська, стан задовільний.
Водяний знак (С. А. К л е п и к о в, вказ. праця, мал. № 26 [а]).

211. Батурин, 1688 р., січня 10.

Іван Мазепа підтверджує колишньому понорницькому сотникові Андрію Нестеренку власність на Османівський млин на р. Верба під с. Верба і млин на р. Рогожці під с. Дирчином Седнівської сотні.

$32,5 \times 20,5$ см.

«Звишмованый гетман, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (І. К а м а н і н, О. В і т в і ць к а, вказ. праця, мал. № 704)

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4 см, зображення стерте.

На зв.: «П. Нестеренку потвержене на млыны два в Черніговщинъ. Лист ведлуг сторони сотника понурницкого; унъверсал гетманский на млини потверженем данний».

212. Москва, 1688 р., червня 15.

Іван, Петро і Софія Олексійовичі, на прохання Переяславського полковника Радіона Райча, підтверджують грамоту царя Олексія Михайловича від 1674 р. і універсал гетьмана Івана Мазепи від 4 липня 1687 р. про дарування йому м. Березані і млинів на р. Недрі Переяславського полку.

Два аркуші: $21,5 \times 34$ см.

Копія поч. XIX ст. ** Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. К л е п и к о в, вказ. праця, мал. № 382).

213. Москва, 1689 р., вересня 20.

Іван і Петро Олексійовичі дарують генеральному судді Саві Прокоповичу, на його прохання, с. Кудрівку Сосницької сотні, двір Бражин у Воронежі, млини на р. Ясмань і займище Борове за військові заслуги під час чигиринського та кримських походів.

$45,5 \times 53$ см.

«Діак Борис Михайлов».

Мова російська, пергамент, стан задовільний.

Довкола грамоти рослинний орнамент золотою фарбою, зверху — державний герб.

Отвори для печатки царів, що не збереглась.

На зв.: «Божнею м[и]л[о]стию пресветлѣшие и державнѣшие г[осу]д[а]ри ц[а]рі в великие кн[е]зи Иоанн Алексеевич, Петр Алексеевич всеа великия и малая и белые Россії самодержцы. Правил подячей Иван Бирин».

214. Батурин, 1689 р., грудня 29.

Іван Мазепа, на прохання Іллі Жиленка, дарує йому, враховуючи його військові заслуги, с. Держанівку Козелецької сотні.

$32 \times 20,5$ см.

«Звишмованый гетман, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (І. К а м а н і н, О. В і т в і ць к а, вказ. праця, мал. № 661).

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,5 см.

На зв.: «П. Ілін Жиленку на село Держановку унъверсал».

215. Москва, 1690 р., березня 3.

Іван і Петро Олексійовичі, на прохання гетьмана Івана Мазепи, дарують колишньому чернігівському судді Пантелеїмону Радичу, за особисту хоробрість у війнах з Туреччиною участь у кримських походах, с. Буянки Ройської сотні, с. Сахнівку Седнівської сотні, млин на р. Стрижні під Черніговом, хутір Москалі.

$51,5 \times 67$ см.

* Визначена по написанню і паперу.

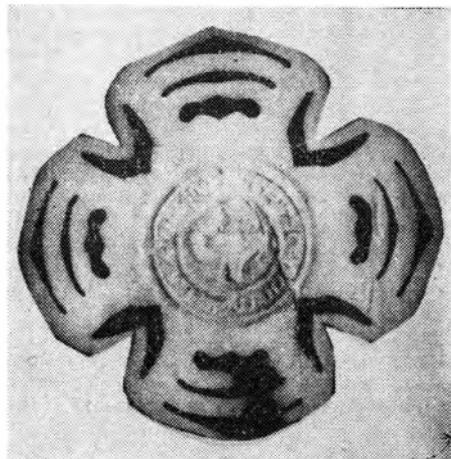
** Визначена за папером і письмом.

«Великих государей их царского величества государственного Посольского приказа
діак Борис Михайлов».

Мова російська, пергамент, стан задовільний.

Довкола грамоти рослинний орнамент золотою фарбою, зверху корона над компасом.
Внизу фігурний трикутник з червоної парчі, до якого кріпилася печатка царів, що не збереглася.

На зв.: «Б[о]ж[ію] м[и]л[о]стию пресветлѣшии и державнѣшии великие г[осу]-
д[а]ри ц[а]ри і великие кн[я]зи Иоанн Алексеевич, Петр Алексеевич всеа великия и малыя
и бѣлая Росії самодержцы. Правил подячей Иван Бирин».

Документ № 218.

На зв.: «Унїверсал небожчуку дѣду Стефану Петровскому на село Жданії».

218. Батурина, 1692 р., травня 6.

Генеральний військовий суд ділить згідно з заповітом Антона Левитченка, його
двор і рухоме майно між дружиною Марією та сестрою Олександрою.

Два аркуші: 20 × 30,5 см.

«Андрей Василевич, писар судов войсковых енералних».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (А. А. Гераклитов, вказ. праця, мал. № 1479).

Печатка суду, круглої форми, паперова кустодія фігурна, діаметр 2,7 см, зображення
стерте, напис: «Печать судей его цар [...] запо.».

219. Батурина, 1693 р., червня 16.

Іван Мазепа на прохання ігумена Києво-Пустинно-Микільського монастиря
Іоасафа Кроковського дозволяє на місці спустілого містечка Максимівки Миргородського
полку оселити слободу і підтверджує право володіння містечком Городище того ж полку і
всіма володіннями Півського монастиря, об'єднаного з Києво-Пустинно-Микільським
монастирем.

45,5 × 33,5 см.

«Звышменованный гетман, рукою власною».

Мова українська, реставрований.

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,5 см.

216. Варшава, 1690 р., квітень.

Ян III призначає возного Київського,
Волинського і Брацлавського воєводств [прі-
звище не проставлено].

32 × 20 см.

«Jerzy Albracht Denhoff, biskup przemys-
ki, kanclerz wielki koronny».

Мова польська, в середині документа
две дірки: 2 × 6,5 см і 3 × 4 см.

Печатка короля, круглої форми, витис-
нена, діаметр 9,3 см (М. Гумовський,
вказ. праця, мал. № 129).

217. Батурина, 1691 р., грудня 17.

Іван Мазепа дарує Стефану Петровсько-
му с. Ждані Сенчанської сотні.

32 × 19,5 см.

«Звышменованный гетман, рукою влас-
ною».

Мова українська, документ в окремих
місцях порваний.

Водяний знак (Л. В. Черепнин,
вказ. праця, стор. 341).

Печатка гетьмана, круглої форми, ви-
тиснена, діаметр 4,5 см.

218. Батурина, 1692 р., травня 6.

Генеральний військовий суд ділить згідно з заповітом Антона Левитченка, його

двор і рухоме майно між дружиною Марією та сестрою Олександрою.

Два аркуші: 20 × 30,5 см.

«Андрей Василевич, писар судов войсковых енералных».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (А. А. Гераклитов, вказ. праця, мал. № 1479).

Печатка суду, круглої форми, паперова кустодія фігурна, діаметр 2,7 см, зображення
стерте, напис: «Печать судей его цар [...] запо.».

219. Батурина, 1693 р., червня 16.

Іван Мазепа на прохання ігумена Києво-Пустинно-Микільського монастиря
Іоасафа Кроковського дозволяє на місці спустілого містечка Максимівки Миргородського
полку оселити слободу і підтверджує право володіння містечком Городище того ж полку і
всіма володіннями Півського монастиря, об'єднаного з Києво-Пустинно-Микільським
монастирем.

45,5 × 33,5 см.

«Звышменованный гетман, рукою власною».

Мова українська, реставрований.

220. Москва, 1694 р., січня 11.

Іван і Петро Олексійовичі на прохання київського митрополита Варлаама Ясинського та Івана Мазепи підтверджують ігумену Києво-братьського монастиря і ректору Києво-братьської школи Ioасафу Кроковському статут школи, заснованої митрополитом Петром Могилою.

80 × 57 × 10 см.

«Великих государей их царского величества діак Василий Бобинин».

Мова російська, пергамент, стан задовільний.

Довкола грамоти рослинний орнамент золотою фарбою. зверху державний герб.

Грамота прикрита рожевою шовковою тканиною.

На зв.: «Божиею м[и]л[о]стию пресветлейшие и державнейшие великие г[о]с[у]д[а]ри щ[а]ри і великие кн[я]зи Иоанн Алексеевич Петр Алексеевич всеа великия и ма- лыя и бѣлыя Росії самодержцы. Правил Кондрат Никитин». (Памятники..., т. II, стор. 317—324).

221. Батурин, 1694 р., червня 6.

Іван Мазепа за скаргою війта і всього Київського магістрату суворо забороняє київському сотникові і отаману таємне, без сплати військового податку, шинкування горілкою і попереджує, що в разі продовження цього шинок буде конфіскований на користь магістрату, а власник шинку буде заарештований.

Два аркуші: 20 × 32 см.

«Звышменованый гетман, рукою власною».

Мова українська, реставрований.

На зв. арк. 2: «Ясне велможного его м[и]л[о]сти п[а]на гетмана унів'єрсал, в котором смертним грозит каранем козаков, за не повстягнене от шинков горблчалних, который дан року 1694».

222. Львів, 1694 р., жовтня 26.

Польний коронний гетьман, краківський воєвода Щенсний Казимир Потоцький підтверджує, що отримав з коронного скарбу юргельт у 8800 польських злотих гетьманської платні за 1694 р.

19,5 × 30 см.

«Szczesny Potocki, wojewoda krakowski h[etman] p[olny] kogopppu».

Мова польська, стан задовільний.

Печатка Потоцького, круглої форми, сургучна, діаметр 1,7 см. Зображення: на щиті подвійний хрест, зверху корона з перами, літери «sp».

223. Москва, 1695 р., травня 7.

Іван і Петро Олексійовичі дарують стольнику Василю Лаговчину маєток в с. Баламутове Тульського пов. за військові заслуги під час війни з Польщею.

50 × 168 см.

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, документ в багатьох місцях пошкоджений.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 26 [ac]).

Грамота покрита зеленою з білим шовковою тканиною, внизу фігурний червоний трикутник з парчі, на якому висіла печатка царів, що не збереглась.

224. Варшава, 1695 р., травня 12.

Ян III призначає писаря Луцького земського суду Дмитра Жабокрицького луцьким і острозьким єпископом.

67,5 × 34 × 6 см.

«Jan, król; Mikołaj Tomisławski, kanonik warszawski, j. k. m. s[e]kr[etarz]».

Мова польська, пергамент, стан задовільний.

Навколо тексту рамка з рослинним чорно-золотим орнаментом. На шовковому крученому шнурі печатка короля, круглої форми, залізна кустодія, діаметр 6,8 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 129).

На зв.: «A[nn]o 1695, die 6 ta junij. Comparens [...] urodzony jm pan Mikołaj Grodecki imieniem jaśnie przewielebnego w bogu jegomci ojca Dyonizego na Żabokrzyczych Żabokrzyckiego, nominata, episkopa łuckiego i ostrogskiego, prototroniego metropolii Kijowskiej wuja swego ten przywilej jego królewskiej mości pana naszego miłosciwego, temu jaśnie przewielebnemu w bogu jegomci ojcu nominatowi in recompensam heroicznch czynow, dzieł rycerskich i godnych de Republica zasług gratiose konferowany ad acticandum per oblatam podał. Et hic subinde woźny generał województwa Wołyńskiego i innych opatrny Kondrat Kołodka in vim suae verae ac fideliis relationis publice ac per expressum zeznat, iż on roku i miesiąca teraz idących dnia dzisiejszego, na akcie wyrażonego, ex requisitione juridica jaśnie przewielebnego w bogu jegomci ojca Dyonizego na Żabokrzyczych Żabokrzyckiego, nominata, episkopa łuckiego i ostrogskiego, za wysz inserowanym jkmcz przywilejem był w miasteczku Rozyszczach ab aeno immemorabili episkopom łuckim ritus graeci nadanym dobrach pryncypalnych, tegoz władycza łuckiego, gdzie zastawszy poddanych jak z samego miasteczka Rozyszcz, jako i ze wszystkich dóbr do tey ze episkopii a saeculo należących, to jest wsiów Dubiszcz, Topolnego, Żółbowia, Pozarek, Kołczyna. Liplan, Teremnego, Potonki, Siedmiarek, Woderad, Ternek, Podberezia, Żabcza, Kołodez, Hubina, Falimicz i Wólki Falimickiej i innych do gromady zebranych, i onym o nowym panie jaśnie przewielebnym w bogu jego mci ojcu nominatowi opowiedziawszy, wszelkie posłuszeństwo pełnić rozkazał, jakoz poddani zaraz wszyscy, posłuszeństwo wszelkie, pełnić i do robot sobie należytych aplikowac się zaczeli. I tak intromitowawszy przerzeczonego jaśnie przewielebnego jegomci ojca nominata absquilla cajusuis contra dictione w całe episkopię dobra i poddanych wszystkich i wszelkie generaliter przynależności ta swoją intromissią zeznaię. Relację suscepit Jezy Stanisław na Markowiczach Hulewicz, sędzia grodzki i burgrabia łucki. Indictum ad acta castren[sia] capitanealiaen[sis] et correctum».

225. Москва, 1695 р., травня 24.

Іван і Петро Олексійовичі дарують Григорію Афанасієвичу Трегубову маєток с. Жебребії Суздальського пов. за військові заслуги під час війни з Польщею.

43 × 141 см.

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, реставрований.

226. Варшава, 1696 р., вересня 26.

Великий гетьман литовський Казимир-Ян Сапега звільняє духівництво і монастирі Слуцької архімандрії від утримання військ.

19 × 30,5 см.

«Kazi[mi]e[rz] Sapieha, wie[lki] lit[ewski] het[man], m[anu] p[ropria]».

Мова польська, стан задовільний.

Печатка Сапеги, круглої форми, витиснена, діаметр 5 см, зображення майже стерте.

227. Гродно, 1697 р., жовтня 27.

Великий гетьман литовський Казимир-Ян Сапега звільняє духівництво і монастирі Слуцької архімандрії від утримання військ.

20 × 30,5 см.

«Kazim[ierz] Sapieha, wiel[ki] lit[ewski] het[man], m[anu] p[ropria]».

Мова польська, стан задовільний.

Печатка Сапеги, круглої форми, витиснена, діаметр 5 см, зображення наполовину стерте.

На зв.: «Ochrona dóbr archimandrii Śląckiej».

228. Батурин, 1698 р., березня 18.

Іван Мазепа наказує прилуцькому полковнику Дмитру Горленкові почати ремонт старих суден і будувати нові.

19 × 31 см.

«Iwan Mazepa, getus mani vojska ego ca[r]skogo presv[i]tlo]go zapor[ozzykogo]».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (Л. В. Ч е р е п и н и, вказ. праця, стор. 341).

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,5 см.

На зв.: «Его царского пресвѣтлого величества войска запорожского полковникои прилуцкому пану Дмитрию Горленку моему ласкавому приятелевъ».

229. Табір над р. Саксаганом, 1698 р., серпня 29.

Іван Мазепа дозволяє пирятинському сотникові Семену Вакуленкові брати частину прибутків з млина на р. Удаї.

20 × 32 см.

Копія тогодчасна*, мова українська, стан задовільний.

На зв.: «Оборонный унѣверсал на каплыцкие [...] три от бывшаго антицесора даный на рѣци Удаи ж».

230. Глухів, 1699 р., липня 5.

Іван Мазепа підтверджує право глухівського сотника Олексія Турянського на воло-діння млинами на ріках Шостці і Ясмані.

19,5 × 31,5 см.

«Звышменованый гетман, рукою власною».

Мова українська, реставрований.

Водяний знак (Л. Каманін, О. Вітвицька, вказ. праця, мал. № 678).
Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,5 см.

231. Батурин, 1699 р., листопада 8.

Іван Мазепа звільняє міщан м. Києва від підводної повинності.

32,5 × 20 см.

«Звышменованый гетман рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (Л. В. Черепнин, вказ. праця, стор. 341).

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,5 см.

На зв.: «Унѣверсал на подводы. Дан року 1699, ноеврия 8 дня».

XVIII ст.

232. Москва, 1700 р., лютого 29.

Петро I затверджує Дмитра Погоцького війтом Києва.

52 × 63 см.

«По указу пресвѣтлѣйшаго и державнѣйшаго великого г[осударя] его царскаго величества сію его царскаго величества грамоту во свидетельство вѣдущим подписьал государственного Посольскаго приказа діак Михайло Родостамовъ».

Мова російська, пергамент, стан задовільний.

Довкола тексту рамка з різникользовим рослинним орнаментом, шириною 8,5 см. В центрі орнамента над текстом державний герб.

Печатка царя, круглої форми, паперова кустодія фігурана, діаметр 9 см. Зображення: герб Російської держави, зверху корона, внизу дві групи людей, між якими лежить меч. Напис: «бж. мл. м. пр. м. ве. гдрь. црь. і в. кн. Петр Алексеевич вс. ве. і м. і б. рс. см. ім. гд. із. кс. із. іс. оч. ід. ін. і гдрь. і обл.».

На зв.: «Грамота на войтовство п[а]ну Дмитрию Погоцькому».

233. Батурин, 1701 р., червня 14.

Іван Мазепа забороняє прилуцькому полковникові Дмитру Горленкові захоплювати його березовицьким підданим землі новопоселених підданих Новицького.

20 × 32,5 см.

«Іван Мазепа, гетман войска его царскаго величества запорозького».

Мова українська, стан задовільний.

На зв. слід від печатки гетьмана.

На зв.: «Его царскаго пресвѣтлого величества войска запорожского полковникови

* Встановлено за папером і письмом.

прилуцькому пану Димитрію Горленку моему ласкавому пріятелеви подати». «Сторона пана Нов'їцького іюня 1 1701 г.»

234. Москва, 1701 р., вересня 26.

Петро I підтверджує ректору Києво-Братської школи Прокопію Калачинському свою грамоту від 11 січня 1694 р. про затвердження статуту школи.

62 × 77 см.

«[Государственного] Посолского приказа діак Михайло Родостамов».

Мова російська, пергамент, стан задовільний.

Довкола тексту—рамка з різокользовим рослинним орнаментом, шириною 12 см. В центрі орнаменту над текстом державний герб.

Внизу фігурний трикутник з парчі, до якого була прикріплена печатка, що не збереглася.

На зв.: «Правил Федор Рогов».

(Памятники..., т. II, стор. 325—334).

235. Батурин, 1701 р., жовтня 15.

Іван Мазепа наказує київському і ніжинському полковникам розшукати заарештованого Власа, що втік з батуринської в'язниці.

20 × 31,5 см.

«Звышменованій гетман, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка гетьмана, круглої форми, діаметр 4,5 см.

На зв.: «В полк Кіевский и Нежинский, 1701 году».

236. Олика, 1702 р., травня 24.

Канцлер Великого князівства Литовського кн. Карл-Станіслав Радзивілл забороняє євреям м. Олики наймати служниць християнок, в разі порушення цього магістрат повинен карати винних шеститижневим ув'язненням, а при повторенні — виганяти з міста.

32 × 20 см.

«Karol Stanisław książe Radziwiłł, kanclerz wielki Wielkiego Księstwa Litewskiego».

Мова польська, реставрований.

Печатка К. С. Радзивілла, круглої форми, витиснена, діаметр 8 см. Зображення: фігурний щит, розподілений на 4 поля: 1) хрест з півмісяцем і зіркою, 2) вершник, 3) лук з стрілою, 4) підкова з 2 хрестами. В середині малий щит на одноголовому орлі, щит поділений на 4 поля: 1) стерлесь, 2) якір, 3) вершник, 4) лук з стрілою. Над великим щитом корона, на ній одноголовий орел, по боках пегас і звір, мантія. Довкола печатки в 2 рядки напис: «Karol Stanisław Radziwiłł dei gra. dux. in Ołyka Nieswiz Ślück Koryū et Kleck S. p. J. princeps comes in Szydłowiec [...]».

Під текстом: «Universał do miasta Ołyki żeby żydzi nie chowali chrzestianok».

На зв.: «Universał od ksęcia jmcj miłosciwego, żeby dziewek chrzescianek nie chowali. A[nn]o 1702, die 24 may».

(АЮЗР, ч. 5. т. I, стор. 197—198).

237. Київ, 1704 р., жовтня 20.

Іван Мазепа забороняє київському полковнику і старшині вручатись у справи музичного цеху Києва і повертає його у відання магістрату.

31,5 × 20 см.

«Звышменованій гетман и кавалер, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,5 см.

На зв.: «Універсал на музики року 1704».

238. Київ, 1705 р., січня 19.

Київський митрополит Варлаам Ясинський дозволяє ієромонаху Слуцького братського монастиря Феодосію Волковичу сповідати прихожан.

31 × 19 см.

«Вышеменованный Варлаам, митрополит кіевский».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка митрополита, овальної форми, витиснена, розмір 4,3 × 5,5 см. Верхня частина зображення стерлась, внизу видно постаті святих.

На зв.: «Варлаама Ясинского обявлені, что дана власть Феодосію Волковичу рѣшишъ совѣстныя надежи человѣческія».

239. Батурин, 1705 р., квітня 25.

Іван Мазепа дозволяє Київському магістратові збирати побережний податок для ремонту ратуші.

Два аркуші: 19,5 × 31,5 см.

«Звышменованный гетман и кавалер, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1422).

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,5 см.

На зв. арк. 2: «Унбверсал на побережное. Данний року 1705 апреля 25».

240. Москва, 1706 р., серпня 5.

Петро I підтверджує Києво-братьському монастиреві право на володіння с. Мостище на р. Ірпінь.

60 × 71,5 см.

«Діак Михайло Родостамов. Правил Иван Петров».

Мова російська, пергамент, текст майже весь вицвів.

Орнамент довкола тексту вицвів.

На фігурному з парчі трикутнику, на зеленому плетеному шнурі висить залізна кустодія з печаткою царя, круглої форми, з червоного воску, діаметр 9 см, зображення: на щиті герб Росії, зверху корона, напис: «Петр Алексеевич царь и самодержец всероссийский». Збереглося тільки 2/3 печатки.

241. Київ, 1706 р., вересня 22.

Царський постельничий гр. Гаврило Головкін забороняє російським військам обтяжувати Київський магістрат військовими повинностями і брати коней у мешканців міста без дозволу губернатора Андрія Гулиця.

40,5 × 32,5 см.

«Гаврило Головкин».

Мова російська, стан задовільний.

Печатка Г. Головкіна, круглої форми, сургучна, діаметр 2 см. зображення: на щиті лев з мечем і короною, довкола орнамент, зверху кинджал.

242. Москва, 1706 р., жовтня 30.

Петро I дарує стольнику і полковнику Івану Конищеву маєтки в Можайському пов. Гурьевської волості, в селах Тулигузове, Свиридово, в пустоші Павликівій, Кожиній, Ігнатіївській, Іванівській, Бакаревій, Собакіній, Киселевій, Бобовій, Шишивневій, Гребінкіній за військові заслуги під час кримських походів.

46 × 59 см.

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, реставрований. Грамота покрита шовковою тканиною, внизу блакитний фігурний трикутник з парчі, до якого прикріплено на срібному крученому шнурі печатку царя (залишки).

На зв.: «По указу великого [о]с[у]д[а]ря щ[а]ля і великого кн[я]зя Петра Алексеевича всея великия и малыя и бѣлыя Росіи самодержца. Подписал діак Петр Вяземский. Справил Иван Титов». «Конищева в книгу записано ноября в 1 числѣ 1706 году».

243—244. Піотрків, 1707 р., лютого 27.

Генерал-майор кн. Михайло Голіцин звільняє маєтки нейбурзької княжни в Слуцькому князівстві від утримання військ.

31,5 × 19 см.

«Голицын, генерал майор».

Мова російська, реставрований.

Печатка М. Голіцина, круглої форми, сургучна, червоного кольору, діаметр 2,5 см, зображення стерте.

245. Табір під Києвом, 1707 р., серпня 30.

Іван Mazepa забороняє Київському магістрату і Києво-Кирилівському монастирю по-рушувати земельні володіння одне одного між р. Сирцем і Преваркою (передмістя Києва). $38,5 \times 59,5$ см.

«Звышменованный гетман и кавалер, рукою власною».

Мова українська, реставрований.

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,5 см.

На зв.: [Універсал розграничальный ясне велможного его милости [Иоанна Степановича Мазепы, данный в року 1707]. «Перевел».

246. Слуцьк, 1707 р., грудня 3.

Київський митрополит Сильвестр Святополк-Четвертинський наказує писареві Слуцького капітулу Григорієві Михневичу вести докладний облік прибутків церкви св. Миколи у Слуцьку.

$20,5 \times 15,5$ см.

«Selwestr Swiatopolk ksiaż[ę] Czetwerteński E B G M K J M».

Мова українська, стан задовільний.

247. (Київ), не раніше 1707 р.

Білоруський єпископ Сильвестр Святополк-Четвертинський дає обітницю на Київській митрополічій кафедрі на вірність православній релігії.

Два аркуші: $20,8 \times 32,4$ см.

«Яко истинное сие есть обещаніе изявляю подписаніем руки моєя. Іосаф Кроковский, митрополит киевский, рукою власною».

Мова українська, реставрований.

Водяний знак (Л. В. Чепенин, вказ. праця, стор. 339).

Печатка И. Кроковского, овальної форми, витиснена, розмір $4,4 \times 5,5$ см. Зображення: в хмарах над амвоном бог Саваоф і святий дух, що благословляють, по боках отці церкви, напис навколо печатки: «Премудрость созда себѣ храм и утверди столп седм». (АЮЗР, ч. 1, т. IV, стор. 277—280).

248.* 1708 р., квітня 30.

Омелян Олешкович продає Мартину Киселю поле за 19 кіп.

$20 \times 22,5$ см.

Мова українська, реставрований.

249 Ніжин, 1709 р., січня 28.

Іван Скоропадський, за скарою Київського магістрату, забороняє київському сотнику і козакам шинкувати горілкою.

$20 \times 31,5$ см.

«Звышменованный гетман, рукою власною».

Мова українська, текст виців на 30%.

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,7 см (ЗНТШ. т. 123—124, 1917).

250. Глухів, 1709 р., травня 19.

Іван Скоропадський підтверджує лист прилуцького полковника від 1702 р. про дарування срібнянському сотнику Антону Трохимовичу с. Карпилівки Срібнянської сотні Прилуцького полку.

* Місце написання в документі відсутнє.

$32 \times 19,5$ см.

«Звышменованый гетман, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (І. Каманін, О. Вітвіцька, вказ праця, мал. № 682).

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,7 см (ЗНТШ, т. 123—124, 1917, № 8).

На зв.: «Не был представлен в собранії на Карпиловку».

251. Глухів, 1709 р., травня 19.

Іван Скоропадський, на прохання срібнянського сотника Антона Трохимовича, дозволяє йому збирати десятину з срібнян, поволян і харитонівців, що заволоділи с. Карпилівкою Срібнянської сотні Прилуцького полку в зв'язку з тим, що сорок років воно було пустырем.

$31 \times 19,5$ см.

«Звышменованый гетман, рукою власною».

Мова українська, реставрований.

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,7 см (ЗНТШ, т. 123—124, 1917, № 8).

На зв.: «Унѣверсал на село Карпиловку».

252. Київ, 1709 р., серпня 4.

Петро I забороняє російським військам самочинно стягувати податки для армії з київських міщан.

40×32 см.

«Граф Гаврило Головкін».

Мова російська, стан задовільний.

Печатка царя, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір $2,7 \times 3$ см. Зображення: герб Росії, з боків якого літери: «У. I. В. К. П. А. П. В.», печатка пошкоджена.

Документ № 253.

253. Фастів, 1709 р., жовтня 14.

Білоцерківський полковник Семен Палій дарує Онуфріївському Спаському монастирю (м. Жаботин Черкаського пов.) млин на р. Студні поблизу с. Мала Салтанівка.

$19,5 \times 31,5$ см.

«Вѣшимъ милостем во всемъ зич[ливий] вышменованый полковник і охочокомон[ный] и белоцер[ковскій]».

Мова українська, реставрований.

На зв. печатка С. Палія, восьмикутна, витиснена, розмір $1,8 \times 2$ см. Зображення: лук з стрілою, перехрещені шаблі, зверху хрест, по боках літери СП ВПС... зображення наполовину стерте.

На зв.: «Унѣверсал Пал'я о наданю в Малой Солтановцѣ з млына размѣровой войсковой части 1709 октобря 14».

254. Глухів, 1710 р., січня 12.

Іван Скоропадський підтверджує срібнянському сотнику Антону Трохимовичу володіння с. Карпилівкою Срібнянської сотні Прилуцького полку.

$31,5 \times 20$ см.

«Звышменованій гетман, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка гетьмана, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 4,7 см (ЗНТШ, т. 123—124, 1917, № 8).

На зв.: «На село Карпиловку».

255. Глухів, 1710 р., березня 28.

Іван Скоропадський дає генеральному судді Олексію Турянському право насипати греблі на ріках Улиці, Черні, Змінці, Знобівці Новгородської сотні за довголітню службу у Запорозькому війську.

39 × 32 см.

«Звышменований гетман, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєиков, вказ. праця, мал. № 1422).

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,7 см (ЗНТШ, т. 123—124, 1917, № 8).

На зв.: «Універсал на засипанѣ грѣбли Знобовской».

256. Глухів, 1713 р., січня 16.

Іван Скоропадський наказує київському полковнику з старшиною не чинити перевідход війту м. Києва Дмитру Погоцькому і магістрату у зборі помірного податку, прибутих від горилки, а також звільнє київських різників від виплати індукти за худобу, що привозиться у місто.

19,5 × 31,5 см.

«Звышменованный гетман, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,7 см (ЗНТШ, т. 123—124, 1917, № 8).

На зв.: «Переведен. Унѣверсал о скунтом и померном также и от бидла в Киевѣ про даючогося аби индукти небирано. 1713, яну[аря] 16. Іван Скоропадский».

257. Табір під Києвом, 1713 р., серпня 22.

Іван Скоропадський вдруге забороняє військовому екзактору і його факторам стягувати індукту з київських різників при придбанні ними рогатої худоби на ярмарках.

20 × 32 см.

«Звышменованный гетман, рукою власною».

Мова українська, реставрований.

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,7 см (ЗНТШ, т. 123—124, 1917, № 8).

258. Київ, 1713 р., жовтня 8.

Фельдмаршал Борис Шереметьєв забороняє російським військам без його дозволу, а також дозволу фельдмаршала кн. Меншикова, великого канцлера гр. Головкіна, київського губернатора кн. Голіцина переобтяжувати київських міщан військовими повинностями.

30,5 × 20 см.

«Борис Шереметьєв».

Мова російська, стан задовільний.

Печатка Б. Шереметьєва, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 2,4 × 2,8 см. Зображення: щит, квадратний, до низу закруглений, в середині малий щит, прапори і зброя виходять з-під великого щита, інші зображення нечіткі.

259. Петербург, 1714 р., січня 27.

Петро I наказує секретареві П'єтру Курбатову виплатити платню гетьману Івану Скоропадському, генеральній старшині і полковникам Лівобережної України.

64 × 42,5 см.

Мова російська, реставрований.

Водяний знак (А. А. Гераклитов, вказ. праця, мал. № 192).

На зв. печатка царя, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 6,2 см (К. Каменцева, М. Устюгов, Русская сфрагистика и геральдика, М. 1963, стор. 157).

На зв.: «Принесенна через его милости г[ос]п[о]д[и]на Петра Курбатова, царского величества секретара, з присилкою жалования. Фев[раль] 21. Року 1714». «Н[а]шего ц[а]рского величества подданому войска запорожского обоих сторон Днепра гетману Ивану Ильичу Скоропадскому і всему войску запорожскому».

260. Петербург, 1715 р., лютого 1.

Петро I повідомляє Івана Скоропадського, що він дозволяє старшині і запорозьким козакам, які втекли до Туреччини разом з Мазепою, повернутися на Україну.

64,5 × 49 см.

«Секретарь Василей Степанов».

Мова російська, реставрований.

Водяний знак (А. А. Г е р а к л и т о в , вказ. праця, мал. № 192).

На зв.: печатка царя, опис див. док. № 232.

На зв.: «Н[а]шего ц[а]рского величества подданому войска запорожского обоих сторон Днепра гетману Ивану Ильичу Скоропадскому і всему войску запорожскому». «Присланна чрез п[а]на Савіцкого писара полкового лубенского о висилце к Москвѣ пришедших з Турецкой области малоросіан п[а]на Горленка з товарищи, и о запорожцах, к сторонѣ царского в[е]л[и]чи[е]ства прихилитис попрежнему хотящих, отвѣт. Февр[аля] 25 року 1715». «Отпущена из Санктпітербурха 1715 году февраля 1 д[ня].

261. Петербург, 1715 р., лютого 6.

Петро I наказує гетьману Івану Скоропадському стежити за зовнішньою торгівлею України, щоб українські товари вивозилися за кордон тільки через порт Ригу.

63,5 × 47,5 см.

«Секретарь Петр Курбатов».

Мова російська, реставрований.

Отвори для печатки царя, що не збереглась.

На зв.: «Н[а]шего ц[а]рского величества подданному войска запорожского обоих сторон Днепра гетману Ивану Ильичу Скоропадскому и всему войску запорожскому». «О торговом промысле». «Принесена через п[а]на Стефана Савіцкого писара полкового лубенского, з таковым указом, абы купеческие торговле люде з малоросійских и великоросійских городов за промыслом своим з заповѣдними товарами, в Ригу запускаючися, свѣддителствованний реиментарский при нарочном приставу брали подорожний листи. Февраля 25 д[ня] року 1715». «Отпущена з Санкт Пітербурха 1715 году, февраля 6 дня».

262. Петербург, 1715 р., лютого 7.

Петро I наказує гетьману Івану Скоропадському перевести новгородського сотника в іншу сотню в з'язку з призначенням ним на цю посаду гадяцького протопопа Федора Лісовського, який не підтримав гетьмана Івана Мазепу.

55 × 39,5 см.

«Секретарь Василей Степанов».

Мова російська, реставрований.

Водяний знак (А. А. Г е р а к л и т о в , вказ. праця, мал. № 1283).

На зв.: «Н[а]шего ц[а]рского величества подданному войска запорожского обоих сторон Днепра гетману Ивану Ильичу Скоропадскому і всему войску запорожскому». «Через Федора Лісовського о постановленю его сотником новгородским и о перевед[е]нию ташомного сотника в такий же чин или вящий. Под[а]но в Глуховѣ марта 3, року 1715, отпущена з Санкт Пітербурха 1715 году, февраля 7 дня».

263. Петербург, 1715 р., лютого 10.

Петро I повідомляє гетьмана Івана Скоропадського про дозвіл торгівлі України з Кримом і заборону торгівлі з Запорожжям у зв'язку із зрадою цареві, забороняє гетьманові мати зносини з іноземними державами без відома царя, забороняє переселення мешканців Лівобережної України на правий берег Дніпра.

46,5 × 63,5 см.

«Секретарь Василей Степанов».

Мова російська, реставрований.

На зв.: печатка царя, збереглась лише четверта частина.

На зв.: «Н[а]шего ц[а]рского величества подданному войска запорожского обоих сторон Днепра гетману Ивану Ильичу Скоропадскому і всему войску запорожскому». «Позволене в Крим за промислом гостити, а до Сѣчи отнюдь нѣ з якими запасами не ездити и за добично звѣринною и рибою в полевие рѣчки не входити. Принесена чрез п[а]на Савіц-

кого, писара пол[кового] лубенского февр[аля] 25, року 1715». «Отпущена з Санкт Питер-бурха февраля 10 д[ня], 1715 году».

264.. Глухів, 1715 р., лютого 11.

Іван Скоропадський підтверджує універсал прилуцького полковника про закріплення за срібнянським сотником Антоном Троциною млинів на рр. Лисогорі, Галці і біля с. Харитонівки Прилуцького полку.

46,5 × 32 см.

«Звышменованный гетман, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,7 см (ЗНТШ, т. 123—124, 1917, № 8).

На зв.: «На всѣ млини потвержательний».

265. Петербург, 1715 р., лютого 17.

Петро I повідомляє гетьмана Івана Скоропадського про те, що з трьох кандидатур на архімандриста Києво-Печерської лаври він вибрав ігумена Києво-Михайлівського монастиря Іоаніка Сенютовича і наказує гетьману відправити його через Глухів до Москви.

46 × 64 см.

«Секретарь Петр Курбатов».

Мова російська, стан задовільний.

На зв. печатка царя, опис див. док. № 232.

На зв.: «Н[а]шего щ[а]рского величества подданному войска запорожского обоих сторон Днепра гетману Ивану Ильичу Скоропадскому и всему войску запорожскому». «Елекція на архімандрию Кіевопечерскую трех законников». «Чрез поддячого Поселского приказу Алексея Протопопова подана марта 8 д[ня] року 1715». «Отпущена з Санкт Питербурха февраля 17 д[ня], 1715 году». «О новоизбранії в Києво-Печерскую лавру архимандрита».

266. Петербург, 1715 р., квітня 2.

Петро I наказує гетьману Івану Скоропадському надавати допомогу київському генерал-губернатору кн. Голіцину у будуванні Києво-Печерської фортеці і нових фортець на Україні.

47,5 × 62 см.

«Секретарь Василий Степанов».

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (А. А. Г е р а к л и т о в, вказ. праця, мал. № 204).

На зв. печатка царя, опис див. док. № 232.

На зв.: «Н[а]шего щ[а]рского величества подданному войска запорожского обоих сторон Днепра гетману Ивану Ильичу Скоропадскому и всему войску запорожскому». «О достроеню фортеци Киево-Печерской и протчих, а иннє вновь дѣлать з общаго согласия з сіятельнѣйшим кн[я]зем Галіцином кгубернатором киевским». «Отпущена 1715 года, апреля 2 д[ня] з Санкт Питербурха».

267. Петербург, 1715 р., квітня 5.

Петро I повідомляє гетьмана Івана Скоропадського про амністію, за відмову підтримати І. Мазепу, полтавському полковникові Івану Черняку, що звинувачувався в обтяженні податками козаків і посполитих.

46,5 × 63 см.

«Секретарь Петр Курбатов».

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (А. А. Г е р а к л и т о в, вказ. праця, мал. № 204).

На зв. печатка царя, опис див. док. № 232.

На зв.: «Н[а]шего щ[а]рского величества подданному войска запорожского обоих сторон Днепра гетману Ивану Ильичу Скоропадскому и всему войску запорожскому». «О полковнику полтавскому Черняку 1715». «Отпущена из Санкт-Петербурга 1715 году, апреля 6 дня».

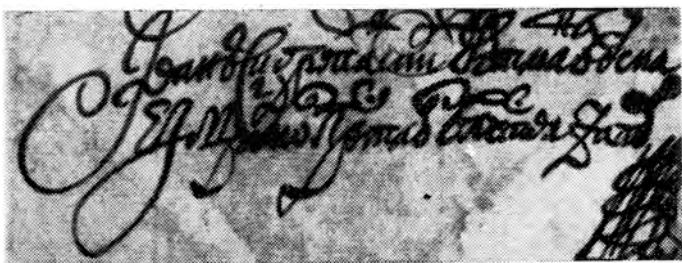
268. Глухів, 1715 р., травня 1.

Іван Скоропадський повідомляє військового товариша Дмитра Горленка про виклик його з дружиною і дітьми до Москви в зв'язку з посилкою ним чоловітної цареві.
20 × 32 см.

«В[ашей] м[илос]ти зичливий пріяatel Іван Скоропадский, гетман войска его ц[а]рского пр[есве]тлого в[е]л[и]чества запоро[зького].

Мова українська, текст трохи вицвів.

Водяний знак (Л. В. Черепинин, вказ. праця, стор. 338).

Документ № 268.

На зв. печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,7 см (ЗНТШ, т. 123—124, 1917).

На зв.: «Моему ласкавому пр[ия]телеви п[ану] Димитрю Горленку, знатному товариши війсковому подати», «Виездити к Москвѣ».

269. Глухів, 1715 р., травня 23.

Іван Скоропадський повідомляє військового товариша Дмитра Горленка про повторний виклик його до Москви.

20,5 × 32,5 см.

«В[ашей] м[ил]ости зичливий пріятель Іван Скоропадский, гетман войска его ц[а]рского пр[есве]тлого величества запорозького».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (Л. В. Черепинин, вказ. праця, стор. 338).

На зв. печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,7 см (ЗНТШ, т. 123—124, 1917).

На зв.: «Моему ласкавому приятелеви пану Димитрю Горленку, знатному товариши війсковому». «О виезду к Москвѣ».

270. Петербург, 1715 р., липня 10.

Петро I повідомляє гетьмана Івана Скоропадського про призначення серба Михайла Милорадовича гадяцьким полковником за заслуги в війні з Туреччиною.

44 × 63 см.

«Секретарь Петр Курбатов».

Мова російська, розірваний.

Водяний знак (А. А. Гера克литов, вказ. праця, мал. № 204).

На зв. печатка царя, опис див. док. № 232.

На зв.: «На[шего] ц[а]рского величества подданому войска запорожского обоих сторон Днепра гетману Ивану Ильичу Скоропадскому і всему войску запорожскому». «Подана септембрія девятого з объявлением Михаила Милорадовича на вряд полковниства гадяцкого 1715 году». «Отпущена з Санкт Пітербурха 1715 году июля 10 дня».

271. Інсбрук, 1715 р., липня 30.

Рейнський курфюрст, генерал-фельдмаршал Карл-Філіп разом з дочкою Елизаветою-Августою затверджують Федора Волковича слуцьким і копильським архімандритом замість дуже старого Йосипа Лапицького.

33,7 × 22,5 см.

«Carolus Philippus, comes palatinus Rheni[...], Elisabetha Augusta, comes palatina Rh[eni]. Ad mandatum serenissimi domini ducis, proprium A. E. de Kober, suaे serenitatis consiliarius, m[anu] p[ro]g[ra]m[ma] r[egi]a[re]».

Мова латинська, в деяких місцях плями.

Дві печатки: 1) рейнського курфюрста, круглої форми, паперова фігурна кустодія, діаметр 5,3 см, зображення стерте, напис: «Carol Phil. D. G. com. palatin Rheni. gubern. provi. Aust. sup. et ant»; 2) дочки курфюрста, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 1,5 × 1,7 см, зображення стерте.

На зв.: «Producta est infra scripta serenissime principi collatio coram s[acrae] r[egiae] m[aiestatis] commisione, recognita ac approbata est a nobis subscriptis s[acrae] r[egiae] m[aiestatis] commissariis Schliucae die 23 octobris a[nn]o 1715, Jacob[us] Eccam de Wobese, s[acrae] r[egiae] m[aiestatis] consil[arius] Com. et commissarius; Joannes Stanislaus Leszynski, dapifer cam. s[acrae] r[egiae] m[aiestatis] commissarius. Prezenta [...] na archimandris s[tu]cką [...] Teodorowi Wołkowiczowi, d[ie] 30 julii a[nn]o 1715 wydana».

(АЮЗР, ч. 1, т. IV, стор. 376—377).

272. Петербург, 1715 р., жовтня 17.

Петро I наказує гетьману Івану Скоропадському розквартирувати на зиму російські драгунські полки генерала Рена — 5 полків в Київській губ., 2 — в Слободських полках Київської губ., 2 — в Слободських полках Азовської губ.— для захисту України від можливого вторгнення турків і татар.

46 × 52 см.

«Секретарь Петр Курбатов».

Мова російська, реставрований.

На зв.: «На зв.: «Отпущена з Санкт Пітербурха 1715 году окттября 17 дня, получена ноября

11. О станции армейских полков сколько где будет оных найдоватися, подана через п[а]на Кутневского м[еся]ца ноембря 11 року 1715». «Нашего царского величества подданному войска запорожского обоих сторон Днепра гетману Івану Ільичу Скоропадскому і всему войску запорожскому».

273. Петербург, 1715 р., жовтня 17.

Петро I дозволяє мешканцям України давати поштових коней росіянам, що проїздять Україною, тільки по подорожних і за власні гроші.

41 × 32 см.

«Граф Гаврило Головкін».

Мова російська, трохи пошкоджений.

М. У стюго в, вказ. праця, стор. 157).

На зв.: «Отпущена з Санкт Пітербурха 1715 году, окттября 17 дня».

274. Петербург, 1715 р., жовтня 30.

Петро I повідомляє гетьмана Івана Скоропадського про народження царевича Петра.

49 × 64,5 см.

«Граф Головкін».

Мова російська, реставрований.

На зв.: «На зв.: «О рожденіі g[осу]d[а]я царевича Петра Петровича подана через сектретара

g[осу]d[а]я Василия Василієвича Степанова року 1715 ноября 24 по екстр[акту] № 99. Отпущена з Санкт Пітербурха окттября 30 д[ня] 1715 году о разрѣшении g[осу]d[а]я царевича Петра Петровича. «Нашего царского величества подданому войска запорожского обоих сторон Днепра гетману Івану Ільичу Скоропадскому і всему войску запорожскому».

275. Київ, 1715 р., листопада 15.

Київський митрополит Йосаф Кроковський призначає грозовського ігумена Федора Волковича архімандритом Слуцького троїцького монастиря.

39,5 × 32,5 см.

«Звишменованый митрополит киевский, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка митрополита, опис див. док. № 246.

На зв.: «Universał metropolitański do archimandrii Śluckiej dany. A[ppno] 1715, 9 br[is] za F. Wolkowiczem».

276. Петербург, 1715 р., грудня 14.

Петро I наказує гетьману Івану Скоропадському не давати російським офіцерам драгунських полків, що стоять на зимових квартирах на Україні, для їхньої кухні провіанту понад їх платню.

40 × 58 см.

«Секретарь Петр Курбатов».

Мова російська, реставрований.

Водяний знак (А. А. Гераклитов, вказ. праця, мал. № 1283).

На зв. печатка царя, майже не збереглась.

На зв.: «Нашего щаſлкого величества подданному войска запорожского и обоих сторон Днепра гетману Ивану Ильичу Скоропадскому и всему войску запорожскому».

«О неймании на кухнѣ енералскии на штапи и обер оффіцерам данних стравных рѣчей. Под. Януар. 7. року 1716. По екстр[акту] № 100. Отпуш[ена] дек[абря] 14, 1715».

277. Слуцьк, 1716 р., липня 26.

Члени Слуцького православного братства скаржаться київському митрополиту [Тимофію] на захоплення Слуцької архімандрії білоруським єпіскопом Сильвестром Свято-полк-Четвертинським.

Два аркуши: 19,3 × 33 см.

«Stefan Lapicki; Gabriel Sierkiewicz; Jan Lapicki; Theodor Wołkowicz; Piotr Guto-owski; Trafim Wasilewicz; Maciej Osipowicz; Theofan Buncewicz; Symon Denezka; Jakub Lapicki; Jan Fiedorowicz; Chryścianicz; Aleksandr Dzyrtko; Jan Wołkowicz; Stefan Lapicki, pisarz; Jakub Wołkowicz..»

Мова польська, стан задовільний.

На зв.: «List do j. p. metropoly kijowskiego od bratstwa s[więtego] spaskiego Śluckiego supplika na balamutę ep[isko]pa białoruskaha». (АЮЗР, ч. 1, т. IV, стор. 384—386).

278. Прилуки, 1716 р., листопада 6.

Іван Скоропадський дозволяє надворному таємному радникові Саві Рогозинському збирати індукту і евекту на Україні.

40 × 30,5 см.

«Звишменованый гетман, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

На зв.: «Полк Нѣжинський».

279. Слуцьк, 1717 р., квітня 21.

Мозирський маршалок Антон Оскерка, радник Андрій-Ернест Кобер, ошм'янський чашник Томаш Волан і слуцький підскарбій Михайло Бенський дають від імені нейбурзької княгині охоронний лист колишньому слуцькому архімандритові Йосипові Лапицькому від наїздів і знущань білоруського єпіскопа Сильвестра Святополк-Четвертинського.

35,5 × 22,5 см.

«Antoni Oskierka, m[anus] r[egularis]; And. Ernest Koberz; Thomasz Wołan; Michał Beński».

Мова польська, стан задовільний.

Чотири печатки згаданих вище осіб, сургучні, червоного кольору: 1) овальної форми,

розмір $1,3 \times 1,5$ см. Зображення: півмісяць з хрестом і шестикутною зіркою, увінчані короною, яку оточують 2 гілки. Літери A. O. M. M. P.; 2) круглої форми, діаметр 1,7 см. Зображення: на вирізному щиті — крила, над ним шолом з надшоломником у вигляді крил; 3) овальної форми, розмір $1,2 \times 1,5$ см. Зображення: на овальному щиті хрест, щит увінчаний короною; 4) круглої форми, діаметр 1,5 см. Зображення: щит круглої форми, поділений на 2 поля, на лівому — стріла, на правому — схрещені сокири, щит увінчано короною.

На зв.: «Protekcia od białoruskiego ep[isko]pa czyniecej się krywdy archy[mandrii] Ślęckiej od j. o. ks. nejburskiej, żeby tego białoruskiego ep[isko]pa nie słuchali a dependowaliby od Kijowa. 1717 a[nn]o 17 aprilii [...]».

280. Глухів, 1717 р., квітня 23.

Іван Скоропадський підтверджує ігуменові Рихлівського монастиря Діонісію Домбровському права монастиря на володіння с. Будище Чернігівського полку.

$20,5 \times 30,5$ см.

«Звышенований гетман, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (І. Каманін, О. Вітвіца, вказ. праця, мал. № 690). Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,7 см (ЗНТШ, т. 123—124, 1917, № 8).

На зв.: «Ясне велможного універсал, выданный монаст[ирю] Рыхловскому, абы бутищане на сторону не продавали своих кгрунтов, а если бы кто предлагает з стороны купил в будисского хоча ж козака, то и гроши тратит и кгрунта купленного не имѣтимъ».

281. Плоцьк, 1717 р., вересень.

Голова генерального капітулу ордену бенедиктинців у Польщі, пріор Сецеховського монастиря Йосип Курдвановський надає кн. Йосипові Друцькому-Любецькому право користуватися всіма привileями ордену.

$39 \times 32,5$ см.

«Josephus Kurdwanowski, monasterii Sieciech[oviensis] prior, praesidens capituli g[e]-n[er]alis, m[anu] p[ropria]; Vincentius Cedrowicz s[acrae] th[eologiae] d[ocor] et act. ph[ilo-sophi]ae professor, definitor et secretarius capituli g[e]n[era]lis, m[anu] p[ropria]».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова латинська, в окремих місцях попсований.

Печатка генерального капітулу, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 4,8 см. Зображення: в центрі хрест, ангели по боках і слово «рах». Напис довкола печатки: «Sigillum congregationis sanctae crucis Benedictio Poloniae».

На зв.: «Litterae gratiosae var[ior]um ordinum ill[u]strissimo Joanni Carolo Kopec, castellano trocensi datae*. «Litterae gratiosae congregationis Benedictio Polonie ill[u]strissimo Josepho Lubecki dapifero orsensi datae».

282. Нейбург, 1717 р., жовтня 22.

Рейнський курфюрст, головний скарбник Римської імперії Карл-Філіп разом з дочкою, княгинею на Біржах, Дуб'єнку, Слуцьку і Копилі, Єлизаветою Августою наказують прогнати з Слуцького монастиря насильників, що захопили його від імені Білоруського єпископства та відновити в монастирі владу Федора Волковича, підпорядкованого Київській митрополії.

$33,5 \times 21$ см.

«Carlus, elector palatinus; Elisabetha, comes palatina».

Мова латинська, стан задовільний.

Дві печатки: 1) печатка курфюрста, овальної форми, фігурна паперова кустодія, розмір $5 \times 5,5$ см. Зображення: під короною щит, по боках якого овальні щити, внизу орден на стрічці, довкола печатки напис: «D. G. C. R. C. P. R. S. R. I. Archt. El. I. C. M. D. [...] C. U. S. M. R. D. I. R.»; 2) печатка Єлизавети-Августи, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір $2 \times 2,5$ см, зображення стерте.

* Напис не відповідає текстові документа.

На зв.: «Instrument ks[ię]cia jmcj elektora przeciwco ks[iędzu] jmcj episkopowi biało-ruskiemu. 1717, 22 octobr[is].
(АЮЗР, ч. 1, т. IV, стор. 388—389).

283. Біла, 1718 р., січня 31.

Канцлер Великого князівства Литовського Кароль-Станіслав Радзивілл повідомляє бурмістрів, лавників і поспільство Олики про те, що всі ті мешканці міста, які не побудуються на вільних площах до червня місяця, втратять право на ці площи.
31,1 × 19,2 см.

«Karol Stanisław książe Radziwiłł, kanclerz w[ielki] W[ielkiego] ks[ięstwa] L[itewskiego].

Мова польська, реставрований.

Водяний знак (А. А. Гераклітов, вказ. праця, стор. 154—155).

Печатка К. С. Радзивілла, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 2,5 × 3 см. Зображення: 2 овальних щити з нечітким зображенням; щити підтримуються крилатими левами, над щитами — корона з мантією.

Внизу праворуч: «Universał do miasta Ołyki na zabudowanie pustych placów».

(АЮЗР, ч. 5, т. I, стор. 273—274).

284. Біла, 1718 р., січня 31.

Канцлер Великого князівства Литовського Кароль-Станіслав Радзивілл повідомляє бурмістрів, лавників і поспільство Олики про сплату податків тими мешканцями міста, що мають будівлі на магістратському ґрунті.
31,5 × 19,5 см.

«Karol Stanisław książe Radziwiłł, kanclerz w[ielki] W[ielkiego] ks[ięstwa] L[itewskiego].

Мова польська, стан задовільний.

Водяний знак (А. А. Гераклітов, вказ. праця, стор. 154—155).

Печатка К. С. Радзивілла, опис див. док. № 283.

Внизу праворуч: «Universał do miasta Ołyki, aby wszyscy podatki zarówno płaciли».

285. Глухів, 1719 р., липня 13.

Іван Скоропадський підтверджує права Києво-Печерської лаври на земельні володіння в Ніжинському полку.
39,5 × 32,2 см.

«Звышменований гетман, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,7 см (ЗНТШ, т. 123—124, 1917, № 8).

286. Глухів, 1720 р., травня 25.

Іван Скоропадський наказує стародубському полковому обозному Захареві Іскрі повернути Погарській ратуші частину млина, що йй належить на погарській греблі.
20,2 × 31,5 см.

«B[a]ший зичливий Іван Скоропадский, гетман, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,7 см (ЗНТШ, т. 123—124, 1917, № 8).

На зв.: «Moemu ласкавому п[а]ну Захарію Іскрі, обозному полковому стародубовскому, податі».

287. Сатанів, 1720 р., червня 22.

Великий коронний гетьман Adam Сенявський надає відбудованому після турецького руйнування m. Миколаєву Летичівського повіту магдебурзьке право.

84 × 62 см.

Копія XIX ст.*, мова польська, стан задовільний, реставрований.
(АЮЗР, ч. 5, т. I, стор. 282—285).

288. Петербург, 1720 р., жовтня 16.

Петро I підтверджує привілеї Києво-Печерської лаври, надані грамотами, що згоріли під час пожежі лаври в 1718 р., а саме: київського князя Андрія Боголюбського 1159 р., константинопільського патріарха Максима 1481 р., константинопільського патріарха Іеремії 1597 р., константинопільського патріарха Рафаїла 1603 р., патріарха єрусалимського і палестинського Феофана 1620 р., єрусалимського патріарха Паїсія 1649 р., константинопільського патріарха Парфенія 1657 р., константинопільського патріарха Іоанікія 1659 р., московського патріарха Іоанікія 1688 р., на ставропігію лаврі, а також підтверджує свої власні грамоти: від 12 червня 1697 р. про обрання архімандритом лаври ректора Києво-Братського монастиря Йосафа Кіоковського, від 7 березня 1711 р. про обрання архімандритом лаври Афанасія Мисловського, від 17 жовтня 1715 р. про обрання архімандритом лаври Іоанікія Сенютовича. Петро I також підтверджує грамоти царів Олексія Михайловича, Федора Олексійовича, Івана і Петра Олексійовичів на всі володіння лаври.

Вісім аркушів: 29 × 37,5 см.

«Петр; канцлер граф Гаврило Головкін».

Мова російська, пергамент, стан задовільний.

Кожний аркуш обведений рамкою 3,5 см ширини з різномальоровим з золотом рослинним орнаментом. На кожному аркуші інші квіти. Фарби збереглися дуже добре. На аркуші I над текстом — герб Росії. Документ оправлений в парчеву обкладинку, зеленого кольору, форзаци з червоної шовкової тканини. Дві широкі парчеві стрічки для зав'язки.

289. Варшава, 1720 р., грудня 20.

Уповноважений рейнського курфюрста Карла-Філіпа і його дочки Єлизавети-Августи надзворний радник Генріх-Вільгельм Крамер де Кляуспрух дозволяє слуцькому капітулові, монастиреві та слуцьким міщанам відбудувати церкву св. Троїці в Слуцьку.

34,5 × 20 см.

«Henricus Wilhelmus Cramor de Clauspruch».

Тогочасна копія, мова латинська, стан задовільний.

На зв.: «Hanc copiam cum suo originali concordare sub conscientia testor Józef Orański, archimandryta ślucki Nmk».

290. Олика, 1721 р.**, квітня 19.

Кн. Анна Радзивілл забороняє мешканцям Олики ухилятися від міських і замкових повинностей.

33,5 × 20,5 см.

«Anna księżna Radziwiłłowa».

Мова польська, стан задовільний.

Печатка А. Радзивілл, круглої форми, витиснена на папері, діаметр 7 см. Зображення: в середині коло, поділене на 4 поля, на них вершник з мечем. одноголовий орел. Коло увінчане коронкою, з-під якої спущена мантія.

На зв.: «Universał od jas[nie] os[wieconej] księżny jmcı dobrzejki, aby do czterech niedzieli na grunty mieskie wybierali się».

(АЮЗР, ч. 5, т. I, стор. 451—452).

291. Глухів, 1721 р., липня 9.

Іван Скоропадський підтверджує срібнянському сотнику Антону Троцині право на володіння сіножаттю Пологи, захоплену прилуцьким полковником Гнатом Галаганом.

Два аркуші: 20 × 30,6 см.

«Звышменованный гетман. рукою власною».

* Датована за папером.

** У виданні рік помилково позначено 1781.

Мова українська, реставрований, попсований біологічними шкідниками.
Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,7 см (ЗНТШ, т. 123—124,
1917, № 8).

На зв.: «Унъверсал рейментарский на съюожать лебединскую».

292. Переяслав, 1721 р., липня 16.

Луцький, острозький і переяславський православний єпископ Кирило Шумлянський
призначає священика Романа Козюлича настоятелем церкви св. Варвари в м. Слуцьку
Слуцької архімандрії. 39,5 × 32 см.

«Кирил Шумлянський, еп[іско]п, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка єпископа, овальної форми, розмір 6,2 × 4,8 см, слід від печатки.
(АЮЗР, ч. 1, т. IV, стор. 405—407).

293. Києво-Печерська фортеця, 1721 р., липня 29.

Київський губернатор кн. Петро Олексійович Голіцин оголошує указ Петра I 1712 р.
про заборону купцям бракувати срібну і мідну монету, що має пошкоджену печатку мо-
нетного двору.

34,2 × 43,5 см.

«Кн[я]зь Петр Голицин; секретарь Иван Ермолаев; спровил Василий Налетов».

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (І. Каманін, О. Вітвицька, вказ. праця, стор. 111, 112).

Печатка губернатора, круглої форми, сургучна, червоного кольору, діаметр 3,7 см.
Зображення: вирізаний щит, поділений на 4 поля, на них — перехрещені стріли, хрест,
півмісяць з шестикутною зіркою, одноголовий орел. В середині щита малий щит з вершин-
ком, що підніс меч. Щит підтримують два ведмеди, які стоять на задніх лапах. Над щитом
корона, з-під якої опущена мантія.

На зв.: «Голицин».

294. Петербург, 1722 р., квітня 17.

Петро I наказує урядовим особам обов'язково дотримуватись указів Сенату при
прийнятті рішень.

Копія XIX ст.*, мова російська, реставрований.

295. Глухів, 1722 р., липня 6.

Генеральна військова канцелярія повідомляє київського війта, магістрат і поспіль-
ство про смерть Івана Скоропадського і тимчасову передачу влади чернігівському полков-
никові Павлові Полуботку.

Два аркуші: 19,5 × 31,5 см.

«Семен Савич, писар войсковый енеральныи; Василий Жураковский асаул енераль-
ний; Павел Полуботок, полковник чернъговский; Иван Чарниш, суда енеральнй; Андрей
Маркевич, полковник лубенский».

Мова українська, стан задовільний.

296. Стародуб, 1723 р., березня 3.

Петро Корецький просить наказного гетьмана Павла Полуботка дозволити йому
ярмарковий збір у Стародубі разом з Жиловичем.

Два аркуші: 20 × 32 см.

«Вашим велможностям мнъ велце м[и]л[о]стивым п[а]нам и добродѣем нежайший
слуга Петр Корецкий [...]».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (І. Каманін, О. Вітвицька, вказ. праця, мал. № 651).

Печатка П. Корецького, восьмикутної форми, сургучна, червоного кольору. розмір
1,3 × 1,5 см, зображення майже стерлось.

На зв. арк. 2: «Его імператорского всепресвѣтлѣйшаго в[е]л[и]ч[ес]тва войска запо-

* Датована за папером і письмом.

рожского полковникою черніговскому и гетману наказному велможному его м[и]л[ос]ти п[а]ну Павлу Полуботку з старшиною енералною, мнъ велце м[и]л[ос]тивим добродѣем. Покорне». «Получен марта 7, року 1723, от п[а]на Корецкого з прошенiem себѣ зборницкого ярмарку».

297. Слуцьк, 1724 р., грудня 24.

Македонським архієпископом Стефан-Юстініан повідомляє про призначення константинопольським патріархом Єремією слуцького архімандриста Федора Волковича ігуменом Слуцького братського монастиря.

45 × 35 см.

Підписи грецькою мовою.

Мова польська, реставрований.

Водяний знак (С. А. Клепиков, вказ. праця, мал. № 1077).

На зв.: «Зъло ненужное», «1724, 29 xbris w Slucku».

(АЮЗР, ч. 1, т. IV, стор. 420—421).

298. Петербург, 1724 р., грудень.

Петро I дарує новгород-сіверському сотникові Семенові Галецькому с. Михайлівку Бакланської сотні, с. Витомль Погарської сотні, млин на р. Судості коло Погар.

47 × 59,5 см.

Тогочасна копія*, мови українська і польська, реставрований.

Під текстом: «У подлинной его императорского величества жалованной грамоты на трецвѣтном шнурѣ привищена в позлащенном ящикѣ императорского величества г[осу]д[а]рственная печать».

299. Київ, 1725 р., квітня 25.

Київський генерал-губернатор кн. Іван Трубецький оголошує київському війту Дмитру Пороцькому і членам магістрату наказ Катерини I про створення поштового двору в Києві, на Подолі.

31 × 39,3 см.

«Князь Іван Трубецкой, генерал; управляющей за секретаря канцелярист Никифор Наковальни; смотритель Иван Мелинков».

Мова російська, стан задовільний.

Печатка генерал-губернатора, овальної форми, сургучна, чорного кольору, розмір 2,8 × 3,1 см. Зображення: вирізаний щит, поділений на 4 поля, на них одноголовий орел, голова бика, воїн, два леви, що стоять і підтримують корону.

На зв.: «Подан року 1725, априля 24».

300. Київ, 1726 р., травня 31.

Київський генерал-губернатор кн. Іван Трубецький забороняє козакам м. Києва шинкувати горілкою.

46 × 61 см.

«Князь Ів. Трубецкой, генерал; управляющей, за секретаря, канцелярист Никифор Наковальни; справил Василий Налетов».

Мова російська, стан задовільний.

Печатка генерал-губернатора, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 2,8 × 3,1 см, опис див. док. № 299.

На полі: «№ 942 в протокол записан».

301. Київ, 1726 р., травня 31.

Київський генерал-губернатор кн. Іван Трубецький забороняє козакам м. Києва шинкувати горілкою.

46 × 61 см.

* Датована на підставі паперу і письма.

«Князь Ів. Трубецкої, генерал; управляючий, за секретаря, канцелярист Никифор Наковальчин; справил Василей Налетов».

Мова російська, стан задовільний.

Печатка генерал-губернатора, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 2,8 × 3,1 см, опис див. док. № 299.

На полі: «№ 943».

302. Олика, 1727 р., червня 17.

Князь Михайло-Казимир Радзивілл забороняє євреям м. Олики брати на роботу християнок.

36,5 × 23,2 см.

«Michał Kazimierz książę Radziwiłł».

Мова польська, стан задовільний.

Печатка М. К. Радзивілла, круглої форми, витиснена на папері, діаметр 8,5 см. Зображення: на мантії великий щит, поділений на 4 поля, на них зображені лук з стрілою, підкова з хрестом, вершник і півмісяць з восьмикутною зіркою. В середині щита — бляха, на ній орел, на грудях якого малий щит, поділений на 4 поля, зображення нечіткі. Над великим щитом 3 шоломи з надшоломниками, над ними в середині орел і по боках лев з короною і пегас, що стоять на задніх лапах. Довкола печатки напис в 2 ряди: «Michael Casimirus Radziwiłł dei gratia dux in Olyca, Nieswież Bierze Dubienki Śląck Kleck et Kopiył princeps comes in Mirz Szydłowiec Kroze et Biała Premisliensis Sluchoviensis etc cr [...]aneus».

На зв.: «Universalis j[asne] o[swiecone]go księcia jmci Michała Kazimierza Radziwiłła, którym naakaże ażeby chrześcianki u zydów niesłużyły pod winami i karami w nim wyrażo-nemi, r[ok]u 1727, junii 17 wydany».

303. Золочів, 1727 р., липня 12.

Королевич Якуб-Людвиг Собеський дарує Жовківському жіночому монастиреві 4 двори — Горголівське, Примичове, Сеніне і Яремківське в с. Глинську Жовківської волості.

45,3 × 31,2 см.

«Jakub Ludwik, królewicz p[olski]».

Мова польська, реставрований.

Печатка Я.-Л. Собеського, круглої форми, витиснена на папері, діаметр 5,5 см. Зображення: щит, поділений на 4 поля, на них вершник і одноголовий орел, на протилежних полях в середині — бляха. Над щитом корона, від якої йде довкола щита ланцюг. Навколо печатки напис: «Jacobus Ludowicus regius princeps Poloniae i D. Lit.»

Під текстом: «Feria tertia in c[rast]ino festi exaltationis s[anct]a Crucis a[nn]o d[omi]ni 1750. Privilegium p[rae]sens ad acta capit[anealia] Leopol[iensia] p[er] oblat[am] porrect[um] suscept[um] et ingrossat[um]». «Intabuletur ex sessione Leopoli die 24, martii 1784. Praesens privilegium apud regni tabulas in lib[ro] fundat[ionum] tom[o], 44, pag[in]a 44 ingrossatum atq[ue] in lib[ro] [...] praenot[atum] tom[o] 15, pag[in]a 188, num. 2 praenotatum est. Actum Leo-poli die 29 martii 1784 a[nn]o, Josephus Janosza Załuski, loco regist[rator]».

304. Королівська канцелярія у Великому князівстві Литовському, 1727 р., липня 28.

Август II дає Мацею Шуйському охоронний лист на 6 місяців від наїздів кн. Людвіка 8 Вагрів.

Два аркуші: 21 × 34 см.

«Augustus, rex; Andrzej Zawadzki, generał j[ego] k[rólewskiej] m[iłosci] w[ielki]».

Мова польська, текст вицвів більше, як наполовину, реставрований.

Водяний знак (Л. В. Ч е р е п и н и н, вказ. праця, стор. 340).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 6,7 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 145).

На полі арк. 1: «Roku 1727 m[iesię]ca augusta, 20 d[nia] stanawszy personaliter jm pan Maciej Szyski ten glejt ad jure agendum et comparendum sobie słuzący oczewisto ad acta gradu Brzeskiego podał. Theodor Antoni Mieleszko, jkm namiesnik grodzki brzeski».

Під текстом на арк. 2: «Roku 1727 m[iesią]ca augusta 20 d[nia] stanąwszy personaliter jenerał wyszwyrażony kwit swój relacyjny oczewisto zeznał. An[ton] Mieleszko [...].».
На зв. арк. 2: «Glejt w sprawie jmc pana Macieja Szujskiego na kondemnatę [...].».

305. Королівська канцелярія у Великому князівстві Литовському, 1727 р., липня 28. Август II дає Матею Шуйському охоронний лист на 6 місяців від наїздів кн. Людвіка з Вагрів.

Два аркуші: 21,5 × 34,5 см.

«Augustus, rex».

Мова польська, текст виців майже весь.

Водяний знак (Л. В. Ч е р е п и н и, вказ. праця, стор. 340).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 6,7 см (М. Г у м о в ський, вказ. праця, мал. № 145).

На полі арк. 1: «Roku 1727, m[iesią]ca augusta, 20d[nia] stanąwszy personaliter jm pan Maciej Szujski ten glejt ad jure agendum et comparendum sobie słuzący oczewisto ad acta grodu brzeskiego podał. Theodor Antoni Mieleszko, jkm namiesnik grodski brzeski».

Під текстом: «Roku 1727 m[iesią]ca augusta 20d[nia] stanąwszy personaliter jenerał wyszwyrażony kwit swój relacyjny publikacyjny oczewisto zeznał. Theodor Antoni Mieleszko».

На зв. арк. 2: «Glejt w sprawie M[aceja] Szujskiego na kondemnatę trybunalską [17] 27 aug[usta], 20 d[nia]. 3tio glejt na trybun[ą]».

306. Глухів, 1727 р., грудня 22.

Данило Апостол видає паспорт київському війтові Дмитрові Погоцькому на проїзд до Москви для подачі чолобитних цареві.

20 × 32 см.

«Звишменованний гетьман, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка гетьмана, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 5 см. Однакова з печаткою гетьмана Скоропадського (ЗНТШ, т. 123—124, 1917, № 9).

307. Дрезден, 1728 р., квітня 30.

Август II наказує жемайтійському старості Заранкові скликати сеймик в Жемайтійському князівстві.

Два аркуші: 20 × 32,5 см.

«Augustus, rex».

Мова польська, стан задовільний.

На зв. арк. 2: «Wielmożnemu Zarankowi, staroście ks[i]ęstwa Żmudzkiego, uprzejmie nam m[ie]tem».

308. Глухів, 1728 р., липня 11.

Бунчуковий товариш Павло Тарасович, стародубський полковий осаул Семен Березовський і срібнянський сотник Антон Троцина просить київського війта Дмитра Погоцького сприяти перевезенню вина для гетьмана з Києва до Глухова.

20 × 31,5 см.

«В[ельможн]ојму п[а]ну всего добразичливie [...] бунчуковій товариш Павел Тарасович, асаул полковий стародубовский Семеон Березовский, сотник срѣбранский Антон Троцина».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка Генерального суду, овальної форми, витиснена на папері, розмір 3,6 × 4 см. Зображення: посередині список, по його боках по хресту і шестикутній зірці. Довкола печатки напис: «печат суду его цркаго праслаго млыть войска запорокаго [...]».

На зв.: «Е[г]о імператорскаго всепресвѣтлѣйшаго величества прародителной отчины б[о]гом хранима града Кіева упривилованному войту его м[и]л[ос]т[и] п[а]ну Димитрю Погоцкому н[а]шему велце м[и]лос[ц]ѣвому п[а]ну и ласкавому бл[а]годѣтелевъ».

309. Глухів, 1728 р., листопада 23.

Данило Апостол повідомляє Київський магістрат про наказ Петра II від 1728 р., яким забороняється козакам і населенню продавати або закладати свої землі монастирям і духівництву.

Два аркуші: 20,5 × 33 см.

«Звищменований гетьман, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка гетьмана, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 5 см. однакова з печаткою Скоропадського (ЗНТШ, т. 123—124, 1917, № 9).

На зв. арк. 2: «1728, декабря 5, в вечер. Унъверсал о козацких грунтах дабы нѣ хто не покупал».

310. Глухів, 1729 р., березня 29.

Данило Апостол підтверджує універсал Івана Скоропадського від 12 лютого 1712 р. про заборону факторам і військовим екзекторам стягувати з київських купців більше 15 злотих з воза з товарів, що вони продають на ярмарках.

41,5 × 33,2 см.

«Звищменований гетьман, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка гетьмана, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 5 см. Однакова з печаткою Скоропадського (ЗНТШ, т. 123—124, 1917, № 9).

311. [Глухів], 1729 р., квітня 29.

Князь Олександр Шаховський повідомляє гетьмана Данила Апостола про заборону стягувати надмірну індукту з українських товарів.

Два аркуші: 20 × 27,6 см.

«В[а]шего высокородия і ясновелможности всегдашні слуга князь Александр Шаховский».

Мова російська, реставрований.

312. [Глухів], 1729 р., травня 6.

Князь Олександр Шаховський повідомляє гетьмана Данила Апостола про порядок збору і розмір індукти з українських товарів.

Чотири аркуші: 19,3 × 31,5 см.

«В[а]шего высокородия и ясновелможности всегдашний слуга князь Александр Шаховский; за секретаря Михайло Новоторжцов; канцелярист Семен Шляхов».

Мова російська, стан задовільний.

313. Варшава, 1729 р., липня 13.

Генерал ордену босих кармелітів Філіп надає маршалкові Йосипу Мнішкові, його дружині Констанції та їх дітям право користуватися всіма привілеями ордену.

35,7 × 47 см.

«Fr[ater] a sancto Nicolao, praepositus generalis; fr[ater] Michael Angelilus a sancto Joseph, secretarius».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова латинська, стан задовільний.

Печатка генерала, овальної форми, паперова кустодія вирізна, розмір 5 × 5,8 см. Зображення: богоматір з немовлям, довкола печатки напис: «Praep. gener. carmelit. discalce. congr. s. Eliae».

На зв.: «Patent ordinis carmelitarum discalceat[orum] admissionis ad participationem meritorum». «Predicta participatio meritorum ordinis nostri remonstrata est. nobis seviens ill[u]strissimi mis excellen[tissimi] d[ominis] Josepho et Constantiae Mniszchom protunc supremis — mareschal[cis] regni post castellanis cracoviensibus et ill[u]strissimi mis filiis ac consortibus eorum. Ideo de defunctis ill[u]strissimi et excell[entissimi] d[ominis] Josepho et Constantia castellanis cracoviensibus ac ill[u]strissima Bilchilda mareschal[cide] regni benefactor[um] nostrorum non pridem defunctorum; curabo per conventus nostrae provinciae Polon[iae] de fatis carmelit[orum] notificare et ad notitiam deferre ut suffragia absolvantur seu applicentur tanquam pro confratribus et consorrib[us] nostras sacrae religionis. In quorum

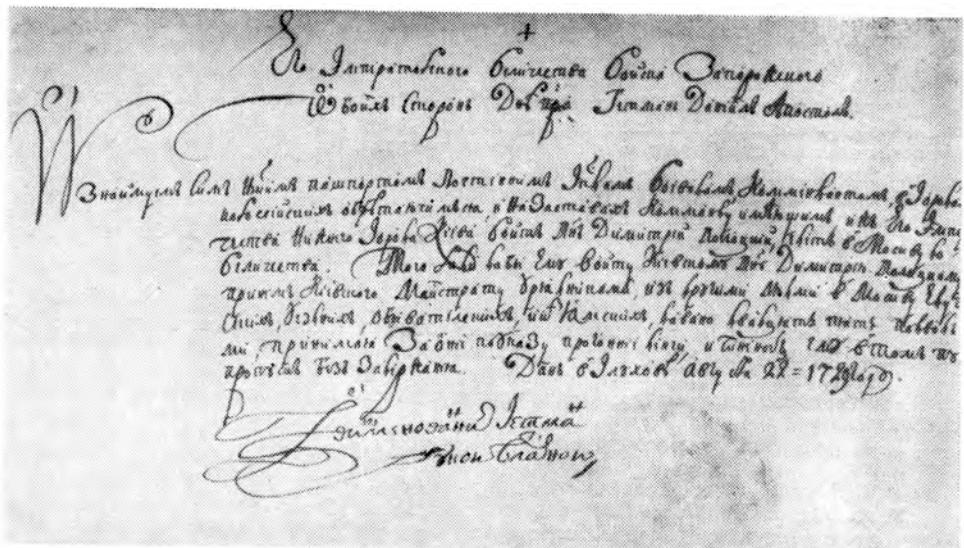
Iudem me subscribo Varsaviae d[ie] 15 mensis novembris anno 1747. Fr[ater] Theodor[us] a sancto Augustino, prior carmel[itorum] Discal[ceatorum] c[onve]ntus[us] Varsaviensis, m[anu] p[ropria].

314. Глухів, 1729 р., серпня 3.

Данило Апостол забороняє київським козакам шинкувати горілкою.

Два аркуші: 20 × 32,5 см.

«Звишменований гетьман, рукою власною».

Документ № 315.

Мова українська, стан задовільний.

Печатка гетьмана, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 5 см. Однакова з печаткою Скоропадського (ЗНТШ, т. 123—124, 1917, № 9).

315. Глухів, 1729 р., серпня 22.

Данило Апостол видає паспорт київському війтові Дмитрові Пороцькому та урядникам магістрату на проїзд до Москви.

32,5 × 20,5 см.

«Звишменований гетьман, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (Л. В. Черепинин, вказ. праця, стор. 341; А. А. Геракли-
тов, вказ. праця, мал. № 1479).

Печатка гетьмана, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 5 см (ЗНТШ, т. 123—
124, 1917, № 9).

316. Глухів, 1729 р., вересня 10.

Чернігівський полковник Михайло Богданов повідомляє гетьмана Данила Апостола про розмір індукти, що збиралась з товарів в Чернігівському полку до 1729 р.

Три аркуші: 21,5 × 33,5 см.

«Вашей іасне велможности милостивому добродію слуга Михайла Богданов; судія полковий черниговський Василю Каневській; Іван Янушкович, писар полковий черніговський; Михайл Мокриєвич, асаул полку Черніговского; Марко Чечил, хоружий полковий черніговський».

Мова українська, реставрований.

Водяний знак (С. А. Клепиков, вказ. праця, мал. № 39).

317. Глухів, 1729 р., листопада 25.

Генеральний військовий суд визнає право власності на Нечайівський плац біля р. Пochайни у Києві за іеромонахом Досифеем і зобов'язує магістрат виплатити йому куничні гроши за 5 років, з часу, коли захопили цю землю.

Вісім аркушів: $20,2 \times 33,5$ см.

«Афанасій Арсенієв; Дмитрій Полоцький; судія войсковой енералний Михайло Забъла; асаул войсковой енералний Іван Мануйлович; бунчуковый товариш Федор Чуйкевич; Петр Роговский».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка суду, овальної форми, витиснена на папері, розмір $4 \times 4,7$ см. Зображення стерте.

318. [Глухів], 1730 р., жовтень.

Данило Апостол просить Анну Іванівну не віддавати індуктний збір на Україні на відкуп севському мешканцю Петру Шереметцову, який збирав індукту понад міру з українських, грецьких і єврейських купців.

$44,5 \times 61$ см.

Чернетка, мова українська, реставрований.

Слід від печатки гетьмана.

319. Глухів, 1731 р., липня 20.

Данило Апостол підтверджує Київському магістратові права на володіння селами Преварка, Стрельники, Бирковець, передмістями Кожем'яки, Біскупщина, островами Осетщина, Труханів і Муромець.

$66 \times 46,5$ см.

«Звишменованний гетман и кавалер, рукою власною».

Мова українська, реставрований.

Водяний знак (С. А. Клепиков, вказ. праця, мал. № 26).

Слід від печатки гетьмана.

320. Глухів, 1731 р., липня 20.

Данило Апостол підтверджує обрання київським війтом Дмитра Полоцького.

$59,5 \times 46$ см.

«Звишменованний гетман и кавалер, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Слід від печатки гетьмана.

321. [Глухів], 1732 р., липня 17.

Данило Апостол повідомляє київського війта Дмитра Полоцького про повернення Київському магістратові 15 універсалів гетьманів, копії яких були зроблені в Генеральній військовій канцелярії.

$22,5 \times 33$ см.

«В[ашей] м[илости] ласкавій пр[иятель] ея імператорского в[е]л[и]ч[ест]ва войска запорожского обоих сторон Дніпра гетман и кавалер Данило Апостол».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка гетьмана, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 5 см. Однакова з печаткою Скоропадського (ЗНТШ, т. 123—124, 1917, № 9).

На зв.: «Ея імператорского величества прародительной отчини б[огом] хранима града Києва у прив'єліованному війтовѣ п[а]ну Димитрію Полоцькому моему ласкавому приятелю з магістратом».

322. Петербург, 1732 р., грудня 13.

Анна Іванівна дарує стародубському полковому судді Миколі Ханенкові села Пере-
гони і Дешковичі Погарської сотні.

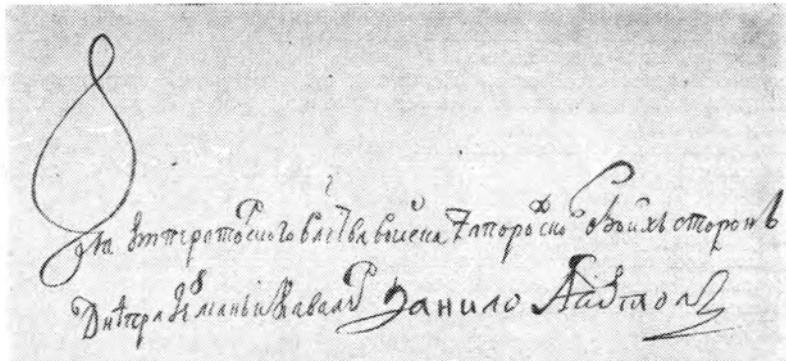
45 × 57 см.

«Канцлер граф Головкин».

Мова російська, реставрований.

Довкола грамоти бароковий кольоровий орнамент, над текстом герб Росії.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 26 [к.]).

Документ № 321.

323. Петербург, 1733 р., лютого 16.

Анна Іванівна наказує Данилові Апостолові розслідувати разом з київським генерал-
губернатором Шереметьевим спори за земельні володіння між київськими монастирями і
магістратом.

36,4 × 45,3 см.

«Канцлер граф Головкин».

Мова російська, реставрований.

Слід від печатки імператриці.

На зв.: «Нашого імператорского величества подданному войска запорожского обоих
сторон Днепра гетману Данилу Апостолу и всему войску запорожскому». «О землях».

324. Петербург, 1733 р., лютого 16.

Анна Іванівна повідомляє Київський магістрат про порядок надання поштових коней
мешканцями України.

40,7 × 31,6 см.

Мова російська, стан задовільний, правий нижній ріжок документа відрізаний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 26 [а]).

Печатка імператриці, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 7,8 см. Зображення:
герб Росії, оточений гербами частин держави, довкола напис: «Анна божію милостію ім-
ператрица и самодержица всероссійская».

Під текстом: «Печать оказалась сломанною, подпись вырезаною».

325. Глухів, 1734 р., березня 22.

Данило Апостол підтверджує універсал Івана Скоропадського від 19 травня 1709 р.
про дарування срібнянському сотникові Антону Троцині с. Карпилівки Срібнянської
сотні Прилуцького полку.

32,5 × 20,7 см.

«Звищменований гетман и кавалер, рукою власною».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (І. Каманін, О. Вітвицька, вказ. праця, мал. № 692).

Печатка гетьмана, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 5 см. Однакова з печаткою Скоропадського (ЗНТШ, т. 123—124, 1917, № 9).
На зв.: «На Карпиловку потвержателний, 1732».

326. Горський монастир, 1735 р., березня 20.

Гнезнінський, познанський і варшавський канонік, ловицький кустош, ксьондз Вільгельм Робертсон складає акт обстеження ним, за дорученням познанського єпископа Станіслава, Горського жіночого домініканського монастиря.

28 сторінок: 20 × 33 см.

«Ks[edz] Guilelm Robertson, gn[ieznieniski], poz[nański], war[szawski] kanonik, [...], insu kamien[ski], audytor g[en]eralny u sędza, wizytator od jmcj biskupa poz[nańskiego] deputowanego».

Мова польська і латинська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 39).

Печатка В. Робертсона, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 1,8 × 2,1 см, зображення нечітке.

На стор. 28 познанський єпископ Станіслав Іозеф підтверджує акт обслідування і погоджується з ним.

«Stanisław, biskup poznański».

Печатка єпископа, овальної форми, паперова кустодія, розмір 3,5 × 3,8 см, зображення стерте.

327. Белград, 1735 р., вересня 20.

Белградський митрополит Вікентій Іводинович призначає Мануїла Козачинського префектом слов'янських і слов'яно-латинських шкіл.

Два аркуші: 20,5 × 32 см.

«Вікентій Іводинович».

Мова старосербська, реставрований.

Печатка митрополита, круглої форми, сургучна, чорного кольору, діаметр 3,5 см.
Зображення пошкоджене.

328. Глухів, 1735 р., грудня 29.

Канцелярія міністерського правління розподіляє с. Студенку та слободу Сліпорід Ніжинського полку між спадкоємцями Петра Уманця.

54 × 40 см.

«Князь[ы] Алексей Шаховский; кн[я]зь Андрей Барятинский; Василей Гурьев; Андрей Маркович; Феодор Лисенко».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка канцелярії, круглої форми, паперова вирізна кустодія, діаметр 4,8 см. Зображення стерте. Довкола печатки напис: «Печать Малой России войска его царского пресветлого величества запорозкого».

329. Петербург, 1736 р., серпня 19.

Анна Іванівна надає сержантові Григорієві Полозову чин підпоручика.

39 × 24,5 см.

«Анна».

Друкований бланк, заповнений рукою, російська мова, пергамент, стан задовільний. Довкола тексту друкована рамка з зображенням зброї, шириною 2,8 см. Над текстом вензель імператриці.

На зв.: «При запечатані в колегії іностранных дбл № 463».

430. Петербург, 1736 р., вересня 7.

Анна Іванівна призначає Павла Войничя київським війтом замість померлого війта Дмитра Полоцького.

57 × 69 см.

«Генерал фелмаршал і кавалер князь Іван Трубецкой; тайной действителной совѣтник сенатор и кавалър князь Юрый Трубецкой; генерал и гвардії подполковник и генерал от евантерии Ушаков; тайной дѣйствителной совѣтник сенатор и кавалер барон Петр Шафиров; тайный советник и сенатор и кавалер с. апостола Андрея граф Головкин; тайной совѣтник сенатор и кавалер Александр Нарышкин; действителной камергер и сенатор князь Борис Юсупов; обер секретарь Матвѣй Козмин; секретарь Михаило Новоторжцов».

Мова російська, пергамент, стан задовільний.

Довкола тексту рамка з різокольоровим рослинним орнаментом, шириною 7 см. Над текстом герб Росії.

На зв.: «При запечатании в колегиї Иностранных дѣл № 556».

331. Рим, 1737 р., квітня 27.

Генерал ордену францисканців Вінцентій надає великому підкоморієві Великого князівства Литовського Георгієві Mnішкові та його синові право користуватися всіма привileями ордену.

66,5 × 49 см.

«F[ratr]e Vin[centiu]s de comitibus, minister generalis; fr[ater] Bonaventura Daverius de Varisio, sec[retarius] et assistens ord[inis] ac prov[inciae] Angliae».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова латинська, реставрований.

Довкола тексту друкована рамка з зображенням святих. Під текстом друковане зображення печатки генерала.

На зв.: «Patent ordinis fratr[um] minor[um] convent[us] s[ancti] Francisci serafici admissionis ad participationem meritorum. An[no] 1737».

332. Петербург, 1737 р., червня 23.

Анна Іванівна надає капітану гвардії Івану Павлову чин полковника.

39 × 28,7 см.

«Анна; генерал-лейтенант Велгельм Геннін».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний. Довкола тексту друкована рамка з зображенням зброй, шириною 2,8 см. Над текстом вензель імператриці.

Під текстом: «В Военної колегії в книгу записано № 306». «Ревельского гарнізона».

333. Нова Сербія, Петроварадинський шанець, 1737 р., грудня 8.

Православний єпископ бацький, сегединський і ергаський Вісаріон Павлович признає Симеона Синайта священиком церкви св. Дмитра в с. Богоєве.

49,5 × 72,7 см.

«Вісаріон Павлович, собственною рукою».

Церковнослов'янська мова, пошкоджений плямами.

Печатка єпископа, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 3 × 3,7 см, зображення стерте.

На зв.: «Сингелино священоерея Симеона Синайта в Богоєве селе».

334. Петербург, 1738 р., березня 6.

Анна Іванівна признає генерал-лейтенанта Михайла Леонтьєва київським генерал-губернатором.

Два аркуші: 20,3 × 31,5 см.

«По ея імператорскаго величества указу Андрей Остерман; к[нязь] Алексей [...]».

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 786).

На зв.: «Получен марта 23-го дня 1738 году чрез киевского рейтара Семена Плеушина».

335. Краків, 1738 р.

Генерал ордену францисканців Вінцентій надає Більгільді з Шембеків Mnішек, дочці великого канцлера, право користуватися всіма привileями ордену.

$50,5 \times 39,9$ см.

«Fr[ater] Bonaventura Szembek, m[i]n[iste]r pr[ovincia]lis et comm[issariu]s g[e]n[era]lis, m[anu] p[ro] golp[ria]; fr[ater] Josephus Nidecki, secretarius et assistens pro[vinci]ae Poloniae, m[anu] p[ro] grgori]a».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова латинська, стан задовільний.

Довкола тексту рамка з зображенням святих.

Водяний знак (С. А. Клєпико в, вказ. праця, мал. № 1396).

Печатка провінціала, овальної форми, паперова вирізна кустодія, розмір $3,4 \times 5,3$ см, зображення стерте, довкола печатки напис: «S. ministri frm. miorm. per [...]».

На зв.: «Patent ord[i]n[i]s Bernardinorum s[ancti] Francisci serafici admissionis ad participat[ionem] meritorum».

336. [...]*, 1739 р., лютого 1.

Велика княгиня Єлизавета Петрівна просить київського митрополита Рафаїла надати парафію священикові Лубенської протопопії Федору Касьянову, син якого знаходиться при дворі.

$16 \times 20,3$ см.

«B[а]лшего преосвященства желательная м[о]л[и]тв Елисавета».

Мова російська, стан задовільний.

На полі: «Подано 25 дня іюня отписано 28 іюня».

337. Петербург, 1739 р., лютого 21.

Анна Іванівна надсилає київському митрополиту Рафаїлу готовальню з діамантовим перснем і просить відправити молебен біля ікони св. Варвари.

$16,2 \times 20,5$ см.

«Анна».

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпико в, вказ. праця, мал. № 955).

На конверті печатка імператриці, круглої форми, сургучна, червоного кольору, діаметр $2,5$ см. Зображення: на вирізаному щиті герб Росії, над щитом корона з мантією.

На конверті: «Преосвященному архиерею Рафаїлу, киевскому. От ея імператорского величества получено 20 дня марта и послѣднное исполнено 21 марта и писаніе отправленно чрез атютанта превосходительного г[оспо]д[и]на Ивана Ивановича Неплюева».

338. Варшава, 1739 р., березня 25.

Август II дає паспорт королівському купцеві Янові Ваковському, звільнюючи його від мит під час поїздок до Персії через Росію.

38×23 см.

«Augustus. rex; ks[ię]dz Theodor Howel, Scholastyk [...] Infland[ski] [...], koronny sekretarz».

Мова польська, верхня частина розірвана і вицвіла.

Печатка короля, круглої форми, витиснена на папері, діаметр $10,5$ см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 166).

Під текстом: «Paszport szlachetnemu Janowi Wakowskiemu, kupcowi jkm, na stolicę dla towardów idącemu».

На зв.: «Cancellariatu illustrissimi excellentissimi et reverendissimi domini d[omi]ni Andreae Stanislai Kostka comitis in Załuskie Załuski, episcopi Luceriensis et Brestensis, nominati episcopi Culmensis et Pomeraniae, abbatis Czernensis, supremi regni cancellarij sigillatum».

339. Київ, 1740 р., лютого 5.

Генерал-фельдмаршал гр. фон Мініх наказує офіцерам російської армії не розквартировуватись без дозволу в будинках київського війта, бурмистрів і райців на Подолі.

$33,3 \times 21$ см.

* Місце написання в документі відсутнє.

«Ея імператорского величества генерал фелтмаршал г[осу]д[а]рственной Военнай коллегії президент и разных орденов кавалер граф фон Минних — Munnich»

Мова російська, стан задовільний.

Печатка Мініха, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір $2,5 \times 3$ см. Зображення: щит овальної форми, поділений на 4 поля, на них лебідь і людина на протилежних полях. Зверху голова звіра, над ним корона з мантією.

340. Тунштеттен, 1740 р., жовтня 16.

Ульрих Гігав Амтман з Тунштетена і Даніель Трош приймають до тунштетенської громади годинникаря Самуеля Квозіга.

44,5 × 35 см.

«Dan. Steiger, noth[arius], Landschreiber und Herrschaffschreiber zu Thunstetten».

Мова німецька, пергамент, стан задовільний.

Печатка на пергаментній стрічці, круглої форми, дерев'яна кустодія. Зображення стерте.

341. Варшава, 1741 р., червня 15.

Провінціал ордену реформатів Франциск Ковальський надає підкоморієві Великого князівства Литовського Георгієві Mnішкові титул апостольського синдика та опікуна варшавського монастиря і дає право користуватися всіма привілеями ордену.

48,5 × 37,3 см.

«Fr[ater] Franciscus Kowalski, m[i]n[ister] provincialis, m[anu] p[ro]fopria».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова латинська, стан задовільний.

Печатка провінціала, овальної форми, вирізна паперова кустодія, розмір $4,5 \times 5,5$ см. Зображення св. Франциска та святих, довкола печатки напис: «Sigil. p. ministri provincial reformatorum. S. Antonii. in maior. Polonia».

На зв.: «Super sindicatu[m] generalem patent drukowany ordin[is] Reformat[orum] s[ancti] Francis[ci] serat[ici] cum admissione ad participat[ionem] meritorum. An[no] 1741».

342. Варшава, 1741 р., вересня 27.

Генерал ордену францисканців капуцинів Йосиф-Марія надає кн. Mnішкові та його дружині право користуватися всіма привілеями ордену.

45,7 × 29,3 см.

«Fr[ater] Joseph[us] min[ister] gen[era]llis».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова латинська, стан задовільний.

Довкола тексту рамка з зображеннями релігійного змісту.

Печатка генерала, овальної форми, паперова кустодія, розмір $3,3 \times 4,5$ см. Зображення: 2 поля, у верхньому Богоматір, у нижньому св. Франциск. Довкола печатки напис: «Sig. min. gener. fratrum. MIN. S. Franc. capucinor[um]».

На зв.: «Patent ad parti[ci]pat[ione]m meritor[um] ordinis capucinor[um] s[ancti] Francis[ci] serafici».

343. Київ, 1742 р., вересня 19.

Київський генерал-губернатор Михайло Леонтьєв звільняє членів Київського магістрату від посту військ і поставки провіанту військовим частинам взимку.

37 × 23,3 см.

«Михайла Леонтьєв».

Мова російська, стан задовільний.

Печатка генерал-губернатора, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір $3 \times 3,5$ см. Зображення: на щиті рицар з щитом і мечем, щит увінчаний короною з на-метом. Печатка тріснута в кількох місцях.

На полі: «№ 985 записаний».

344. Москва, 1742 р., листопада 3.

Елизавета Петрівна підтверджує київському митрополитові Тимофію грамоти патріарха Ioакима від 1688 р., Петра I від 1720 р., Петра II від 1728 р. про надання Києво-Печерській лаврі ставропігії.

Чотири аркуші: 34,3 × 46 см.

«Елісавет; князь Алексей Черкасский».

Мова російська, пергамент, стан задовільний.

Грамота оправлена в золоту квітчасту парчу. Кожний аркуш перекладений шовковою рожевою тканиною. Кожний лист оточений рамкою 3,5 см ширини з яскравим різnobарвним з золотом рослинним орнаментом. На арк. 1, на золотому фоні, оточений орнаментом, кольоровий герб Росії. Фарби зберегли яскравість.

Через грамоту протягнений кручений різникольоровий з золотою ниткою шнур, що закінчується двома китицями, художньо зробленими з золотої парчі.

На шнурі печатка імператриці, круглої форми, срібна позолочена кустодія, діаметр 10,2 см. Зображення: герб Росії, оточений гербами частин держави. Довкола печатки напис: «Елісавет божею милостію імператрица і самодержица всероссийская».

345. Москва, 1742 р., грудня 11.

Елизавета Петрівна, на прохання київського архієпіскопа Рафайлa, підтверджує грамоту Івана і Петра Олексійовичів від 1701 р. про правила прийому і навчання у Києво-Братській школі та утримання її на гроші з військового скарбу.

Два аркуші: 38,2 × 53,2 см.

«Фелтмаршал князь Долгорукій; князь Ив. Трубецкой, генерал-фелтмаршал, кавалер; генерал граф Григорий Петров сын Чернышев; генерал и подполковник гвардии Андрей Ушаков; обершталмайстер и кавалер князь А. Куракин; вице-канцлер, действительной тайной совѣтник и кавалер граф Алексей Бестужев-Рюмин; действителной тайной совѣтник и кавалер Александр Нарышкин; генерал-лейтенант и сенатор князь Михаил Голицын; генерал-лейтенант и сенатор князь Григорий Урусов; генерал-лейтенант сенатор и кавалер Иван Бахметьев; тайной совѣтник и кавалер Василий Новосильцов і сенатор Алексей Голицын; обер-секретар Павел Севергин; секретар Михаило Новоторжцов».

Мова російська, пергамент, стан задовільний, підписи майже вицвіли.

Грамота оправлена в червону квітчасту парчу, що вицвіла.

(Памятники.., т. II, стор. 363—367).

346. [Рим], не раніше 1742 р.

Голова ордену камедулів надає надворному маршалкові* кн. Георгію Мнішкові право користуватися всіма привileями ордену.

52,5 × 38,5 см.

«D. Blasius, def[initor] et sec[retarius]».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова латинська, стан задовільний.

Довкола тексту дві рамки — друкована в барокковому стилі і мальована різникольорова рамка з рослинним орнаментом.

На зв.: «Patent ordinis s[ancti] Pauli primi eremita Camaldulensium pro participat[io]nē merit[orum]».

347. Краків, 1743 р., липня 16.

Генерал ордену францисканців Йоан-Баптист Мінучі надає надворному маршалкові Георгієві Мнішку, його дружині Більгельді та родичам першого і другого ступеня право користування всіма привileями ордену.

57,5 × 43,2 см.

«Fr[ater] Ludovicus Miske, minister provincialis et commissarius generalis, m[anus] p[ropria]».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова латинська, стан задовільний.

Довкола тексту друкована рамка з зображенням святих і друкованою печаткою генерала.

На зв.: «Patent ordinis frat[rum] min[orum] conventualium s[ancti] Francisci seraph[ici] admissionis ad participationem meritorum. An[no] 1743».

* Став надворним маршалком у 1742 р.

348. Бордо, 1744 р., серпня 15.

Канцлер Академії в Бордо Петро Йосиф Доманж Деп'є де Соле підтверджує, що Арнольд Дарбен отримав ступінь магістра мистецтв.

$33 \times 14,3$ см.

«Carolus Xaverius [...] Societatis Jesu procancellarius; Boyssat secretarius».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова латинська, пергамент, посередині тексту 2 дірки: 3×3 , 3×5 см.

Від печатки залишилась залізна кустодія, діаметр 5,5 см.

349. Варшава, 1744 р., серпня 24.

Август III підтверджує і повторює привілеї Сигізмунда I від 30 червня 1532 р., Сигізмунда Августа від 12 жовтня 1570 р., Сигізмунда III від 15 лютого 1615 р., Владислава IV від 10 і 20 березня 1633 р., Яна Казимира від 12 березня 1680 р. про надання магдебурзького права м. Володимиру.

Чотири аркуші: $31 \times 41,5$ см.

«August, rex».

Мова польська, пергамент, стан задовільний.

На сірому крученому шнурі висить залізна кустодія з печатки короля, діаметр 10 см.

Під текстом на арк. 4: «Konfirmacja generalna wszystkich praw miastu Włodzimierzowi służących. A[nn]o 1744, die 12 ma septembries. Comparens personaliter stawetny Jan Daszko, burmistrz i radca miasta jego królewskiej mci Włodzimierza, dla zapisania do akt niniejszych grodzkich włodzimierskich t[em]e approubate dawnych przywilejów od najjasniejszych regnantów polskich, miastu Włodzimierzu nadanych, od najjaśniejszego króla jmcj Augusta trzeciego z podpisem ręki własnej tegoz i z pieczęcią wielką koroną w puszcze blaszanej przycięśiona, konferowanej gratiōe miastu Włodzimierzu ad acta praesentia castrensia capitanealia Włodzimiriensia per oblatam podał, suscepit Piotr Lipawski, burgrabia nurzki, namieśnik grodzki starostwa Włodzimierskiego, m[anu] p[ropria]; Jacek Ogrodzki, regent kancelarii w[ielkiej] k[oronnej], m[anu] p[ropria]».

350. Варшава, 1744 р., вересня 14.

Август III наказує Кременецькому магістратові негайно відселити в інші райони міста євреїв з домів, розташованих поблизу езуїтського колегіуму і костелу.

$25,2 \times 39,5$ см.

«Augustus, rex; Jacek Ogrodzki, regent cancellariai wielkiej koronnej».

Мова польська, права частина тексту пошкоджена, верхній ріжок відріваний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 26 [ii]).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 9,5 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 166).

На зв.: «Przywilej królewski, aby się żydzi blisko kościoła naszego krzemienieckiego nie budowali»

351. Гродно, 1744 р., жовтня 6.

Август III призначає писаря Бузького гродського суду Івана Пенковського підчашим Нурської землі Мазовецького воєводства.

$34,5 \times 20,7$ см.

«Augustus, rex; pocillatura terrae Nuren[sis] post obtentum notariatum t[er]r[est]rem et castr[ens]em Nurensem per g[e]n[er]osum Franciscum Budziszewski vacans g[e]n[er]oso Joanni Pienkowski confertur; Hyacinthus Ogrodzki, regens majoris cancellariae r[eg]ni, m[anu] p[ropria]».

Мова латинська, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, витиснена, діаметр 10 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 166).

На зв.: «Cancellariatu illustrissimi excellentissimi et reverendissimi domini d[omi]ni Andreae Stanisłai Kostka, comitis in Załuskie Załuski, episcopi culmensis abbatis Cervenensis et Paradisiensis, supremi regni cancellarii sigillatum» «Susceptum hocce privilegium [ad acta] cast[rensis] Zambr[ensia] sabbatho post festum sancti Francisci confessoris pl[ro]x[im]a,

anno domini 1744 to ad p[er]e[miss]o[n]a[le]m oblationem m[agni]fici Joannis Pienkowski, nofa-
rii cast[rensis] Buscen[sis] in (...) eiusdem serviens».

352. Рим, 1745 р., березня 19.

Генерал ордену домініканців Томас Риполь надає кн. Георгієві Мнішкові і його дружині Більгільді право користуватися всіма привileями ордену

67 × 49,2 см.

«Fr[ater] Thomas Ripoll, mag[istris] ord[inis]; fr[ater] Emericus Langenwalter»

Друкований бланк, заповнений рукою, мова латинська, стан задовільний.

Печатка генерала, овальної форми, паперова кустодія, розмір 3,7 × 5 см. Зображення стерте, довкола печатки напис: «Fr. Thoma Ripoll magister generalis ord. praed». На зв.: «Patent dominikanski ordinis praedicat[orum] admissionis ad participat[ionem] meritorum».

353. (...)*, 1745 р., липня 22.

Кримський хан Селім Гірей скаржиться київському генерал-губернаторові Михайлівичу Леонтьеву на прикордонні сутинки запорозьких козаків з ногайськими татарами.

51,5 × 69 см.

Мова турецька, реставрований.

Над текстом тугра хана.

Печатка хана, копчена, овальної форми, розмір 2 × 2,4 см

354. Петербург, 1745 р., жовтня 17.

Елизавета Петрівна підтверджує дарування Андрієві Марковичу російського дворянства і чину генерального обозного.

Два аркуші: 22 × 35,7 см.

Копія XIX ст., мова російська, стан задовільний.

Під текстом арк. 2: «Сія копія височайшої грамоты с таковою подлинною върна и не подлежит никакому сомнѣнию. Депутат дворянства Лев Новаковский; депутат дворянства Петр Шрайд; депутат дворянства и кавалер Николай Коритенский; депутат дворянства Степан Лайкович; депутат дворянства Егор Ловцов; депутат дворянства Егор (Ясимон-товский); секретарь дворянства Борзаковский».

355. Ясси, 1746 р., жовтень.

Молдавський господар Георгій Кантакузен вимагає від київського генерал-губернатора Михайла Івановича Леонтьєва розглянути справу про шкоди, які Григорій Костенко заподіяв Григорієві Беляєвському.

Два аркуші: 20 × 30,5 см.

«... Georgius Cantacuzenus, hattmanus Moldav[iensis]»

Мова латинська, стан задовільний.

На зв.: «В Києве получено декабря числа 1746 года при репорте от поручика Кирилы Афонасева».

356. [...]*, 1747 р., травня 17.

Елизавета Петрівна наказує київському митрополиту Рафаїлові постригти у монахинії Києво-Фролівського монастиря трьох жінок: Мотрю Іванову, Ірину Дем'янову, Анну Андрієву і дівку Наталію.

20 × 32,5 см.

«Елізавета».

Мова російська, реставрований.

Під текстом: «Получен 21 дня юнія».

* Місце написання документа не зазначено.

357. Петербург, 1748 р., січня 2.

Елизавета Петрівна відхиляє прохання київського митрополита Тимофія про звільнення його від Київської митрополії.

Два аркуші: 19 × 28 см.

«Елісавет».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. К л е п и к о в, вказ. праця, мал. № 1330).

Печатка імператриці, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 2,4 × 2,6 см. Зображення стерте.

На зв. арк. 2: «1748 года, генваря 15 получил сіе высокомилостивѣйшое писаніе всеподданнѣйшыи раб архимандрит Тимофеѣ в 11 часу по полуночи».

На конверті: «Преосвященному Тимофею митрополиту киевскому «Письмо ея імператорского величества Елісавет Петровны за рукою собственною».

358. Флоренція, 1748 р., квітня 12.

Князь Венеції Петро Грімані дозволяє священикові Йосифові Вігесновському з ордену єзуїтів проїхти через територію держави до Стирії з реліквіями.

37 × 25,5 см.

«Girolamo Marchesimi, sec[re]t[ar]jio».

Мова латинська та італійська, пергамент, стан задовільний.

359. Петербург, 1748 р., квітня 28.

Елизавета Петрівна наказує київському митрополиту Тимофію передати дві повітки з цегляних заводів Києво-Софійського монастиря для виготовлення цегли на будівництво Андріївської церкви в Києві.

Два аркуші: 19 × 31,5 см.

«Елісавет».

Мова російська, стан задовільний.

Під текстом: «На пути под Сѣвском мая 7 дня получено со всеподданнѣйшим поче-ніем».

360. Варшава, 1748 р., листопада 15.

Август III підтверджує і повторює грамоту Сигізмунда I від 31 березня 1536 р. про магдебурзьке право Кременцю і підтверджує також грамоти Сигізмунда Августа від 7 липня 1569 р., Владислава IV від 9 березня 1642 р., Яна Казимира від 20 січня 1650 р., Михайла від 20 листопада 1669 р., Яна III від 8 березня 1681 р. про ствердження грамоти Сигізмунда I.

Чотири аркуші: 29,2 × 38,3 см.

«Augustus, rex; Ignacy Ludwik Nowicki, jkmci secretarz».

Мова польська, пергамент, текст вицвів майже цілком.

Шпур від печатки короля, яка не збереглась.

(АЮЗР, ч. 5, т. I, стор. 38—45).

361. Варшава, 1748 р., листопада 15.

Август III дає охоронний лист міщанам Кременця до часу вирішення судового процесу між ними і кременецьким старостою в зв'язку з стягненням податку ленунга.

36,5 × 22,8 см.

«Augustus, rex; Ignatius Ludovicus Nowicki, s[acr]ae r[egi]ae m[aies]t[atis] secreta-rius».

Мова латинська, текст неяскравий, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 10 см (М. Г у м о в-ський, вказ. праця, мал. № 166).

Під текстом: «Salvus conductus a vi et potentia m[agni]{i}ci cap[ita]nei Cremenecensis incolis et communitatibus eiusdem oppidi Cremenecensis datur».

На зв.: «Orgyginat listu protekcionnego od n[aj]sniejszego k[ro]la mci pana miłosci-wego Augusta 3go miasta Krzem[iencu] danego. Salvus conductus. A[n]no 1749 die 15 9bris».

362. Москва, 1749 р., лютого 17.

Великий князь Петро дякує київському митрополитові Тимофієві за новорічні побажання.

Два аркуші: 17,8 × 22 см.

«Петр, великий князь».

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1334).

Над текстом: «1749 года, марта 14 дня в одинадцатом часу по полуночи, сіє всепочтеній юїшое писаніє с подданнїм благодареніем і с великою радостю получил смиренный Тимофей М. К. На Шулявщинѣ».

363. Москва, 1749 р., лютого 20.

Елизавета Петрівна затверджує призначення архімандрита Слуцького православного монастиря Йосифа Оранського архімандритом Києво-Печерської лаври.

П'ять аркушів: 30 × 39 см.

«Елісавет; канцлер граф Алексей Бестужев-Рюмин».

Мова російська, пергамент, стан задовільний.

Грамота оправлена золотою парчою з парчевими стрічками для зав'язок, кожний аркуш перекладений шовковою жовтою тканиною. Грамота має таке ж оформлення, як док. № 344.

364. Бендери, 1749 р., липня 6.

Бендерський сераскер-паша просить київського генерал-губернатора Леонтьєва прислати до Бендер купця з соболиними хутрами.

22 × 33,5 см.

Над текстом підпис паши арабськими літерами.

Мова польська, реставрований.

Під текстом: «Tych zaś kozaków odsyłam nazad, którzy byli z tym perewodczykiem»

365. *1749 р., липня 10.

Волковиський підкоморій Михайло Хлусович викликає до підкоморського суду ректора Слуцького єзуїтського колегіуму Юзефа Обромпальського і всіх єзуїтів колегіуму в справі захоплення ними маєтків у слуцького архімандрита Михаїла Козачинського і монастиря св. Тройці.

Два аркуші: 20 × 32 см.

«Na pozew ziemski podkomorski p[lowia]tu Wołkowyskiego Michała Chłusowicza pod[kontogzij]».

Мова польська, реставрований.

На зв. арк. 2: «1749, julii 10, przed sąd podkomorski. Załoba przyncpalna. Позов на єзуїтів в подкоморській суд».

366. Стропків, 1749 р., серпня 3.

Провінціал ордену реформаторів-францисканців в Угорщині Стефан Новак надає надворному маршалкові, сяноцькому, любачівському, грудзюньському старості Георгієві-Августові-Вандалинові Mnішкові право користуватися всіма привілеями ордену.

40 × 50,5 см.

«Idem qui surga, frater Stephanus Novak, minister provincialis, m[anu] p[ropria]».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова латинська, стан задовільний.

Над текстом зображення монахів і розп'яття, довкола тексту друкована рамка.

Печатка провінціала, круглої форми, паперова вирізна кустодія, діаметр 3 см. Зображення: хрест, по боках якого символи ордену. Довкола печатки напис: «Sigil. provinciae s. salvatoris in Hungaria».

На зв.: «Patent provinciae Hungariae ordinis reformat[orum] s[ancti] Francisci serafici admissionis ad participat[ionem] meritorum».

* Місце написання документа не зазначено.

367. Київ, 1749 р., вересня 2.

ПREFECT KIYIVSKOJ AKADEMII GEORGII KONISKII PUDTVERDZHEU, SHO UCHENYI SHKOLOI FILOSOFIJI IOAKIM STEFANOVICH SKLAV PRISYAGU NA VIRNISTE VELIKOMU KNYAZU PETRU.

33,3 × 20,2 см.

«АКАДЕМІЇ КІЕВСКОЇ префект філософії учитель ієромонах Георгій Коніцький, т[ану] р[горгія].»

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (Л. В. ЧЕРЕПНИН, вказ. праця, стор. 341).

Печатка овальної форми, витиснена на папері, розмір 3,6 × 4,5 см, зображення стерте.

368. [...]*, 1749 р.

Син кримського хана Давлат-Гірея Арслан-Гірей скаржиться кіївському генерал-губернатору Михайлу Леонтьєву відносно прикордонних сутичок з запорозькими козаками.

36 × 63 см.

Підпис арабськими літерами.

Мова турецька, права частина документа не збереглась.

Печатка сина хана, копчена, конусної форми, розмір 2 × 2,5 см.

369. Петербург, 1751 р., листопада 25.

Елизавета Петрівна надає поручикові Федору Мокієвичу дворянство і герб.

Чотири аркуші: 26,5 × 34,8 см.

«Елизавет; канцлер граф Алексей Бестужев-Рюмин».

Мова російська, пергамент, стан задовільний.

Грамоту оправлено в квітчасту парчу. Кожний аркуш обведеній тонкою золотою рамкою. На першій сторінці на золотому фоні різникольоровий герб Росії.

На арк. 3 зображення герба Мокієвича: щит, поділений на 2 поля, на лівому — на чорному фоні срібні зірки, золоті крокви, на них 3 гранати; на правому — зеленому фоні хрести і розкрита срібна книга. Над щитом рицарський шолом з надшоломником, від якого йдуть два чорних крила з трьома срібними зірками. Внизу девіз — «За вѣрность и ревностъ».

На зв. арк. 4: «При запечатанії в коллегії Іностранных дѣл № 1148».

370. Козелець, 1752 р., липня 28.

Кирило Розумовський призначає хорунжого Переяславського полку Михайла Лукашевича полковим осавулом цього ж полку.

47,5 × 29 см.

«Гетьман граф К. Разумовский».

Мова українська, реставрований.

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена, діаметр 4,7 см (ЗНТШ, т. 123—124, 1917, № 8). (Така ж як у Скоропадського).

371. Петербург, 1752 р., серпня 10.

Елизавета Петрівна призначає намісника лаври Луку архімандритом Києво-Печерської лаври.

Чотири аркуші: 32 × 39 см.

«Елизавет; канцлер Алексей Бестужев-Рюмин».

Мова російська, пергамент, нижня частина попсована вогкістю.

Кожний аркуш оточений рамкою з срібним барокковим орнаментом, над кожною рамкою кольорові мініатюри. На арк. 1 в рамку вписані герби: Росії, Києва, Ярославля, Казані, Сибірського приказу та ін. Грамота оправлена в білу квітчасту парчу.

Через грамоту протягнутий різникольоровий з золотою парчовою ниткою кручений шнур, що закінчується двома художньо виробленими парчевими китицями. На шнурі печатка імператриці, круглої форми, срібна позолочена кустодія, діаметр 14 см. Зобра-

* Місце написання в документі відсутнє.

ження стерте, довкола печатки напис: «Елісавет I божею милостию імператрица и самодержица всероссийская».

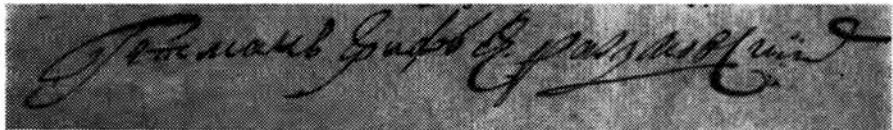
372*, 1754 р., липня 20.

Август III викликає до трибуналльського суду Великого князівства Литовського у Новогрудку підскарбія гр. Юрія Флемінга за наїзд і побиття чаусовських євреїв Новогрудського повіту.

Два аркуші: 20,5 × 35 см.

«Mikołaj Rudomina, podstol[i] bras[awski], pisarz Wielkiego x[ieństwa] Litewskiego».

Мова польська, реставрований.

Документ № 375.

373. Рожищі, 1754 р., грудня 23.

Луцький і острозький єпископ Сильвестр Лубенецький-Рудницький висвячує Василя Поржицького і призначає його священиком церкви с. Шили Острозької епархії. 31,7 × 40 см.

«Sylwester, ep[isco]p[u]; Iwan Werhra茨kiy, v. права луценциат надвор[ний] его преос[вящен]с[т]в[и] и консисторск[ий] луцк[ий] и остриск[ий] писар».

Друкovanий бланк, заповнений рукою, церковнослов'янська мова, реставрований.

Печатка єпископа, овальної форми, витиснена на папері, розмір 5,5 × 6,5 см. Зображення: вирізаний щит, на ньому стріла, під нею півмісяць, на ріжках якого п'ятикутні зірки. Над щитом корона, над нею німб. Довкола печатки напис: «Sylwestr Lubieniecki Rudnicki exag. metro. tot. Rus. episcop. Luceor. ostrogensis».

374. Дубно, 1755 р., січня 2.

Луцький та острозький єпископ Сильвестр Лубенецький-Рудницький призначає Василя Поржицького священиком церкви в с. Чернелівці Острозької епархії. 20 × 34,5 см.

«Sylwester, biskup, m[anu] p[ropria]; J. Werchratski, nadworny i wiel[kiego] exarch[a] i konsystorza luckiego i ostrogskiego pisar».

Мова польська, стан задовільний.

Печатка єпископа, овальної форми, витиснена на папері, розмір 4,7 × 5,7 см. Зображення: вирізаний щит, на ньому стріла, під нею півмісяць, на ріжках якого п'ятикутні зірки. Над щитом корона, над нею німб. Довкола печатки напис: «Sylwestr Lubieniecki Rudnicki exag. metro. tot. Rus. episcop. Luceor. ostrogensis».

375. Петербург, 1755 р., січня 9.

Кирило Розумовський дарує глинському сотникові Антону Крижанівському сінохату під м. Лукомлем Лубенського полку.

47 × 57 см.

«Гетьман граф К. Разумовский».

Мова українська, реставрований.

Водяний знак (С. А. Клепиков, вказ. праця, мал. № 954).

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена на папері, діаметр 8,3 см. Зображення: озброєний козак в напівлівотроті. Довкола печатки напис: «Ея імператорского величества малороссийского запорожского войска печать».

Зліва від тексту: «Записан в книгу под № 16».

* Місце написання відсутнє.

376. Рожищі, 1755 р., березня 18.

Луцький та острозький єпископ Сильвестр Лубенецький-Рудницький призначає Василя Поржицького священиком церкви св. Михайла в с. Чернелівці Острозької єпархії.
38,5 × 23,8 см.
«Сильвестр еп[иско]п; Михаил Малявскій, его преос[вя]щен[ства] вмѣсто писара»
Мова українська, реставрований.
Печатка єпископа, опис див. док. № 373.

377. Петербург, 1755 р., грудня 31.

Елизавета Петрівна затверджує поручика Івана Сичевського київським війтом.

73,2 × 81 см.

Підпис вирізаний.

Мова російська, пергамент, стан задовільний.

Печатка імператриці, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 7,8 см. Зображення: герб Росії, оточений гербами частин держави. Довкола печатки напис: «Елісавет божею милостію імператрица і самодержица всероссійская». (Український археографічний збірник, т. 1, К., 1928, стор. 47.)

378. Петербург, 1755 р., грудня 31.

Елизавета Петрівна звільняє корнета Івана Павлова від військової служби в чині прем'єр-майора.

55 × 40 см.

«Елісавет; подполковник М. Волконской».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Довкола тексту різокольорова рамка з зображенням зброй.

Під текстом: «При запечатанії в колегії Іностранных дбл., № 1029».

379. Слуцьк, 1756 р., січня 12.

Великий хорунжий Великого князівства Литовського Еронім-Флоріан Радзивілл затверджує призначеної київським митрополитом Тимофієм Андрія Рибку священиком Христовоздвиженської церкви м. Слуцька.

32,9 × 20,5 см.

«H. ks[iężę] Radziwiłł, chorą[zy] w[ielki] W[ielkiego] ks[ięstwa] Lit[ewskiego]».

Мова польська, стан задовільний.

Водяний знак (Л. В. Ч е р е п и н и, вказ. праця, стор. 459).

Печатка Є. Ф. Радзивілла; круглої форми, витиснена на папері, діаметр 6 см. Зображення: на щиті вирізної форми одноголовий орел, оточений зброею, щит увінчаний короною з наметом. Довкола печатки в 2 ряди напис: «Heronim Florian. Radziwill. sac. rotm. im. princi. dux in Olika. Nies. Birze. Dub. Sluck. Kopil. Kozek. com. in Mir. Szidł. Koin. Kopzare. Zdow. Kiedan. Kroz. Bialla. domin hrabia in New. Sien. Slawia. et poculator. M. D. L. prim [...] sgill».

380. Ганкішл, 1756 р., квітня 5.

Секретар сераскер-паші Якуб повідомляє летичівського стольника Варденського про відправку йому фруктів, чубуків і люльок від паші і просить добути для султана бурку і черкеску сукню.

Два аркуші: 21,5 × 30,5 см.

«wwwmsciu panu y dobrodzieiu szczyrozyczliwy przyacielem y najnizsym slugo Jakub Aga, sekretarz najas. sołt. [...]».

Мова польська, реставрований.

На зв.: «Wielmożnemu jmcı panu podzembię Wardenskiemu, stolnikowi latyczewskiemu, staroście wiszniowieckiemu, mwniciu panu i najosobiwszemu dobrodziejowi [...] w Pa-synkach».

381. Петербург, 1756 р., травня 18.

Сенат посилає Кирилові Розумовському «Статут малоросійських прав» для перегляду його до затвердження урядом.
47,5 × 57,7 см.

«Сенатор, действителной тайной совѣтник, действителной камергер князь Б. Юсупов; сенатор, тайной совѣтник и кавалер князь Іван Щербатов; сенатор, тайной совѣтник и кавалер князь Іван Одоевский; обер-секретар Іван Ермолов; секретарь Алексѣй Пуговишинов».

Мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получена мая 20, 1756 году. З присилкою статута сочиненного із трех малоросійских прав для разсмотренія довольно ль будет того, что в нем поставлено, или что вновь прибавить надлежит и о протчем. 18 мая 56 г. № 26».

382. Київ, 1758 р., грудень.

Київський магістрат передає крамницю київського міщанина Дем'яна Логвинова в кушнірському ряді на Подолі районі магістрату Кузьмі Кулішу за несплату боргу.

Чотири аркуші: 21 × 35 см.

«Ея імператорского величества секунд-маіор и опредѣленный Кіевского магистрата войт Иван Сычевский; бурмистр Петр Тихонович; Яков Давидовский; канцелярист Михаил Лукянович».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (Л. В. Черепинин, вказ. праця, стор. 464).

На полі арк. I: «в к[ниги] под 1148 записан».

383. Рожище, 1759 р., квітня 26.

Луцький і острозький епіскоп Сильвестр Лубенецький-Рудницький доручає базалійському благочинному Євстафію Стебельському освятити нову церкву в с. Чернелівці.
31,3 × 20 см.

«*Sylwester, biskup, m[anu] r[gorpria]; ks[iądz] Jof. Rogoszewski, sądow [...], ūc[ki] i ostrog[skil] pisarz, m[anu] r[gorpria]*».

Мова польська, стан задовільний.

Печатка епіскопа, овальної форми, витиснена на папері, розмір 6 × 6,5 см. Зображення: вирізаний щит, на ньому стріла, під нею півмісяць, на ріжках якого п'ятикутні зірки. Над щитом корона, над нею німб. Довкола печатки напис: «*Sylwestr Lubieniecki Rudnicki exag. metro. tot. Rus. episcop. luceor. ostrogiensis*».

384. Петербург, 1759 р., липня 14.

Кирило Розумовський присвоює звання військового товариша келермейстеру гетьманського дому Василю Романовському.

«Гетман граф К. Разумовський».

Мова українська, реставрований.

Печатка гетьмана, опис див. док. 375.

385. Варшава, 1759 р., жовтня 11.

Август III призначає берестейського воєводу Қароля Сапегу, львівського каштеляна Юзефа Шеменського, волинського каштеляна Михайла Ледуховського, вишегродського каштеляна Бартоломея Гіжицького до комісії для розгляду спору між кременецьким старостою Йосифом Сангушком і магістратом та мішанами м. Кременця за земельні володіння, за збирання і стягнення поборів, для перевірки прав і привілеїв міщан і ремісників міста та його передмістя.

Два аркуші: 24 × 38 см.

«*Augustus, geh.*».

Мова польська, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 6,8 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 166).

На зв. арк. 2: «*Reskrypt superadditionis commissariorum w sprawie urodzonym*

książęciem Sanguszkiem, starostą krzemienieckim i Malinowskim, wójtem krzemienieckim, tak sław[etnymy] Zacharezy[ł]kami i Strachowskim, przedmieszczanami i mieszkańami zapotockimi i tynieckimi, tudzież niewiernymi zydami krzemienieckimi.

386. [...]*, 1760 r., березня 11.

Агафія Стакович позичає у Михайла Єнки 1500 крб. для викупу нерухомого майна у свого сина, військового канцеляриста Івана Стаковича.

Два аркуші: 22 × 35 см.

«По велінню матки моїй, Агафії Івановні Стаковичної, подписуюсь військовий канцелярист Іван Стакович і печат приложил. Будучи в єдом тех занятых тисячи пятсот рублей денег в вишшепоказанной персони и в отбори оных по прошению г[ос]п[о]ожи Григорієвой Стаковичної на сем данном от нея в приеми тех вишшепоказанных денег в оном писмѣ подписался и печат приложил обозный полковій черніговскій Іван Сахновский».

Мова українська, стан задовільний.

Дві печатки: 1) Івана Стаковича, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 1,3 × 1,5 см. Зображення: круглий щит, увінчаний короною, по боках дві гілки, що перехрещуються; 2) Івана Сахновського, шестикутної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 1,5 × 1,7 см. Зображення: чотирикутний щит, на ньому серце з стрілою і мечем. Над щитом корона і ініціали І. S.

387. Варшава, 1760 р., червня 12.

Август III оголошує шляхті Волинського воєводства про скликання передсеймового сеймiku в Луцьку 25 серпня 1760 р.

58 × 48 см.

«Augustus, rex; Wojciech Rakowski. podczaszy ziemi Wiskiej. pieczęci wielkiej koronnej sekretarz, m[anu] p[ro]pria». Друкований текст, підписаний рукою, мова польська, реставрований.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 192).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 9,8 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. 166).

Під текстом: «Appo 1760 is 24 iulii comparens Pliter [...] jm pan Lewandowski, ten univerſał od paſjaśniejszego króla jmsci Augusta trzeciego na sejmik przedsejmowy w Lucku agitowac się inaczej z podpisem ręki królewskiej i pieczęci koronnej przycisnionej takze z podpisem wiel moźnego Rakowskiego, podczaszegó ziemi Wiskiej, sekretarza pieczęci w[ielkiej] koronej, retione [...] wydany ad acta p[rae]sentia castre[nzia] capit[aneatus] Cremen[ecensis] per oblatam podać, suscepit Antoni Mcecienski [...]». «Univerſał na sejmik przedsejmowy poselski województwa Wołyńskiego do grodu Krzemienieckiego».

388. Київ, 1760 р., вересня 12.

Іерей Миколаївської Києво-Подільської церкви Яків Жураківський і Роман Антонов підтверджують вдові київського бурмистра Михайла Ященка Катерині право на пляц за Воскресенською брамою на Подолі.

Два аркуші: 20 × 32 см.

«Іерей Яков Жураковський с[вя]то Николскій притискій; церкви с[вя]то притиско Миколаївської Києво-Подільської ієрой Роман Антонов Тихонович; бурмістр Петро Тихонович; шафер Ілля Скребецький; прихожанин Яков Рыбалкій».

Мова українська, реставрований.

Водяний знак (Л. В. Черепинин, вказ. праця, стор. 462).

389. Петербург, 1761 р., лютого 15.

Великий князь Петро надає українському полковнику Хризановському чин бригадира.

20,5 × 32,2 см.

«Peter [...].

* Місце написання документа відсутнє.

Мова німецька, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, № 51).

Печатка Петра, круглої форми, вирізна паперова кустодія, діаметр 7,2 см. Зображення: двохголовий орел, увінчаний коронкою, на грудях якого 2 щити: на одному герб Росії, другий поділений на 6 полів, на них три корони, вершник, хрест, прапор, вершник, лев. Довкола печатки напис: «Petrus d. g. magnus dux totius Russ. Haer. [...] Norw. dux Slesv. Hols. Storm. Ditmars. com. i holden delmeih».

390. Слуцьк, 1761 р., лютого 24.

Віленський воєвода кн. Михайло-Казимир Радзивілл рекомендує київському архієпископу призначити Теодора Лісовського священиком Іздрашівської церкви св. Покрови Слуцької архімандрії.

35,5 × 20,5 см.

«M. K. Radziwiłł, w[oejwoda] w[ileński], h[etman] w[ielki] WZL».

Мова польська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 39).

Печатка М.-К. Радзивілла, круглої форми, витиснена на папері, діаметр 7 см. Зображення: на щиті одноголовий орел, за яким видно прапори і зброю, над щитом корона і намет. Довкола печатки в чотири ряди напис латинською мовою майже стертий.

391. [...]*, 1761 р., квітня 28.

Молдавський митрополит Даній надає сан священику Теодорові.

33 × 24,7 см.

«Даній, митрополіт молдав[с]кій».

Мова молдавська, реставрований.

Печатка митрополита, круглої форми, копчена, чорного кольору, діаметр 2,5 см., в центрі якої напис турецькою мовою. Довкола печатки напис слов янськими літерами, який не можна розібрати.

Поруч з печаткою — чорний хрест.

392. Варшава, 1761 р., вересня 8.

Август III на прохання власника новозаснованого на місці с. Глинники Луцького пов. Волинського воєводства міста Аннопіль, познанського воєводи Антонія Прус-Яблонівського, дозволяє влаштовувати в місті ярмарки двічі на рік.

53 × 33 × 5 см.

«Augustus, rex; Wojciech Rakowski, podczaszy ziemie Wiskiej, pieczęci w[ielkiej] kogopej sekretarz»

Мова польська, пергамент, стан задовільний.

На червоній шовковій стріці печатка короля, круглої форми, залізна кустодія. діаметр 10 см. (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 166).

На зв.: «Jucidictum praeiens ordinarium generale tribunalis regni Lublinensis ad personalem m[al]g[nisi]ci Josephi Molski illustrissimi Antonii Chrisostoi Barnabae in Krzywini Płuzne Bohuszowce et Nizniów de Prussijo principis Jabłonowski palatini poznanien[sis], buscen[sis], swiecen[sis], miedzryze[czensis] etc. capitanei rothmagistri exercitus s[acrae] r[egiae] m[aiestat]is reipublicae equitis aquilae Albae tribunalis regni mareschalci secretarii suo coram judicio factam comparitionem privilegiq[ue] praesentis per sacram regiam majestatem benigniter collati oblationem hoc idem judicium ad acta sui per modum oblatae suscepit, tis-demq[ue] eccl[esi]is inscribi ingrossaiq[ue] mandarcit».

(АЮЗР, ч. 5, т. 1, стор. 400—401).

393. Варшава, 1761 р., вересня 23.

Август III дозволяє коронному регентові, королівському полковнику Йосифу Каєтанові Дуніну-Карвицькому заснувати місто Великий Мізоч в Луцькому повіті і надає магдебурзьке право цьому місту.

* Місце написання в тексті відсутнє.

Два аркуші: 33 × 41 см*.

«Augustus, rex; Wojciech Rakowski, podczaszy ziemi Wiskiej, j. królewskiej m[os]ci i pieczęci w[iekiej] kor[on]nej sekretarz, m[anu] p[ropria]».

Мова польська, пергамент, текст вицвітає.

Над текстом на арк. I одноголовий орел з мечем в кігтях, під ним стрічка з текстом: «W imie panie amem na wieczna greczy ramiałka».

В текст вписаний герб міста, круглої форми, діаметр 4,9 см. Зображення: вирізної форми щит, на якому переплетені літери WM, над щитом корона, довкола герба напис: «Herb miasta, miasta Mizocza».

На зеленому шнурі печатка короля, круглої форми, залізна кустодія, діаметр 10 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал № 166).

На зв.: «Roku 1801, dnia 19 iulii przyszedłsy osobiscie ur[odzony] Jozef Kulikowski ten przywilej od Augusta miasteczka Mizocza w[ielmoznemu] Józefowi Dunin-Karwickiemu, regentowi koronnemu i pułkow[nikowi] zapisany, podpisem reki królewskiej i pieczęci przy taśmie jedwabnej w puszcze blas[zanej] za przylączeniem papiera stempelowanego ceny kopijek trzydziesto i opłate pieczętnego do [...] przyjałem Michał Jaworowski, pi[sarz] [...]». (АІОЗР, ч. 5, т. 1, стор. 401—405).

394. Каліш, 1762 р., червня 25.

Провінціал ордену францисканців-реформаторів Великопольщі Діонісій Сідір надає надворному маршалкові Георгієві Mnішкові титул генерального апостольського синдика і дає йому право користуватися всіма привілеями ордену.

47,5 × 39 см.

«Pater Cyprianus Kozłowski, reformatus, diffinitior prov[inc]iae, m[anu] p[ropriae]; pater Jacobus Wolski, reform[atus] d[iffinitior] p[rovinciae], m[anu] p[ropriae]; pater Aloysius Ptachecki, exprovincialis, m[anu] p[ropria]; p[ate]r Jakobus Suwalinski, exprovincialis et custos, m[anu] p[ropria]; p[ate]r Basilius Malinowski, reform[atus] exprovincialis et diff[i]n[ito]r provi[n]ciae, m[anu] p[ropria]; p[ate]r Franciscus Kowalski, reform[atus] exprovincialis et diffin[ito]r provi[n]ciae, m[anu] p[ropria]; pater Dionysius Sydry, ref[ormatus] provi[n]iae majoris Polo[niae] minister provincialis, m[anu] p[ropria]».

Мова латинська, стан задовільний.

Печатка, овальної форми, паперова кустодія, розмір 4,3 × 5,4 см. Зображення: біблейська сцена, кругом напис: «Sigill. ministri provinc. [...] reformatorum s. Antonii in maior.»

На зв.: «Syndicatus generalis totius provinciae s[ancti] Antonii Padoani in Majori Polonia ordinis minorum s[ancti] p[atriarchi] francisci reformatorum».

395. [Петербург], 1762 р., червня 27.

Кирило Розумовський доносить Петрові III про покарання бунчукового товариша Федора Костенецького за затримку у себе указу Єлизавети Петрівни від 26 серпня 1741 р. і про відправку указу до Сенату.

46,5 × 58,3 см.

«Вашего императорского всепресвѣтлѣйшаго величества вѣрный подданый и нижайший раб, гетман граф К. Разумовский».

Мова російська, реставрований.

* Напевно був ще лист, де йшло продовження тексту, тому що у виданні всі місця крапок заповнені текстом.

396. Петербург, 1762 р., серпня 26.

Катерина II призначає сенатора І. І. Неплюєва головним командиром у Петербурзі під час її від'їду до Москви.

20 × 31 см.

«Єкатерина».

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1044).

397. Петербург, 1762 р., вересня 16.

Катерина II наказує сенатору І. І. Неплюєву відзначити день її коронації 22 вересня в Петербурзі.

20 × 31 см.

«Єкатерина, болеъ двухъ тысячъ не употребите».

Мова російська, стан задовільний.

398. Москва, 1762 р., жовтня 12.

Катерина II дякує сенатору І. І. Неплюєву за відзнаку її коронації і за виправдання вчинку гренадера Брускова.

20 × 31 см.

«Єкатерина».

Мова російська, стан задовільний.

399. Славатичі, 1762 р., листопада 12.

Віленський воєвода Карл-Станіслав Радзивілл оголошує всім своїм підданим про вилучення з обігу саксонських шостаків і зміну курсу пруських шостаків згідно постанови королівських підскарбіїв.

38 × 24 см

«Karol, ksiażę Radziwill, w[ojewoda] wil[eński]»

Мова польська, стан задовільний

Водяний знак (Л. В. Чепенин, вказ. праця, стор. 459).

Печатка К.-С. Радзивілла, круглої форми, витиснена на папері, діаметр 7,2 см Зображення: на щиті одноголовий орел, над щитом корона з наметом. Довкола печатки в два ряди напис латинською мовою майже стертий.

Під текстом: «Universał o monetę do dóbr koropnych»

400. Москва, 1762 р., листопада 18.

Катерина II дякує сенатору І. І. Неплюєву за службу і повідомляє про передачу 75 000 крб. митних зборів на зберігання статському раднику, секретареві її кабінету Бахиреву.

20 × 31 см.

«Єкатерина».

Мова російська, стан задовільний.

401. Москва, 1762 р., листопада 19.

Катерина II наказує сенатору І. І. Неплюєву, разом з сенатором Корфом і статським радником Ємме, описати цінні папери і грошові документи в шкатулці генерал-майора гр. Готлебена.

20 × 31 см.

«Єкатерина».

Мова російська, стан задовільний.

402. Москва, 1762 р., листопада 20.

Катерина II наказує сенатору І. І. Неплюєву відправити до Сенату прибулі на її ім'я три кіпі з дамським вбранням з Франції для взяття з них необхідного мита.

20 × 31 см.

«Єкатерина».

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клекиков, вказ. праця, мал. № 1044).

403. Москва, 1762 р., листопада 26.

Катерина II дякує сенаторові І. І. Неплюеву за порядок у Петербурзі.
20 × 31 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

404. Москва, 1762 р., грудня 9.

Катерина II повідомляє сенатора І. І. Неплюєва про дозвіл раднику митної комісії Козміну провідати хворого батька в Москві.
20 × 23,5 см.

«Екатерина, у Козмина отець болен».

Мова російська, стан задовільний.

405. Москва, 1762 р., грудня 20.

Катерина II повідомляє сенатора І. І. Неплюєву про дозвіл приїхати інспектору Шем'якіну до Москви і заборону йому передавати прохання через слуг Катерини II, яких він може підкупити.

20 × 22 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

406. Москва, 1763 р., січня 6.

Катерина II наказує сенаторові І. І. Неплюєву впорядкувати пропуск іноземних товарів через митниці.

20 × 22 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

Внизу дописка рукою Катерини II: «Из полицейских рапортов усмотрела я, что множество воров отосланы в губернскую и в Синской приказ, постарайтесь, чтоб оные дѣла скверя там окончали и не безконечными здѣлались».

407. Москва, 1763 р., березня 5.

Катерина II наказує сенатору І. І. Неплюєву покарати канцеляриста Василя Михайловза за подання їй необґрунтованого доносу на тамбовського секретаря і нотаріуса Струкова.

20 × 31 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

408. Москва, 1763 р., березня 12.

Катерина II наказує сенатору І. І. Неплюєву підібрати до Вотчинної контори службовця замість її номерного асесора Петра Лукіна.

20 × 22 см.

«Екатерина»

Мова російська, стан задовільний.

409. Москва, 1763 р., квітня 6.

Катерина II наказує сенатору І. І. Неплюєву ремонтувати її літній палац.

20 × 23,5 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

Внизу під текстом рукою Катерини II: «Генерал поручик Бецкой просит, чтоб оныя комнаты скверя очищены были».

410. Москва, 1763 р., квітня 24.

Катерина II повідомляє сенатора І. І. Неплюєва про завершення судової справи про крадіжку діамантів обер-секретарем Брянчаніновим і секретарем Веймаром.

21 × 31 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

Внизу дописка рукою Катерини II: «Я получила при том и другую вашу реляцію и весьма вашим распоряженіем довольна, сожалею, что вы не можете».

411. Москва, 1763 р., червня 10.

Катерина II наказує сенатору І. І. Неплюєву розібрати в Сенаті скарги митних відкупщиків.

20 × 31 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

412. [Москва], 1763 р., липня 25.

Катерина II наказує сенатору І. І. Неплюєву подати свою думку про створення комісії для розгляду комерції.

Два аркуші: 20 × 22 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

Автограф.

На зв. арк. 2 печатка імператриці, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 1,4 × 1,8 см. Зображення: вензель імператриці під короною.

На зв. арк. 2: «Івану Івановичу Неплюєву».

413. Глухів, 1763 р., жовтня 4.

Кирило Розумовський звільняє зі служби монастирського сотника Івана Романовича вчині полкового судді.

48 × 33 см.

«Гетьман граф К. Разумовский».

Мова українська, стан задовільний.

Печатка гетьмана, круглої форми, витиснена на папері, діаметр 8,3 см. Зображення: озброєний козак у напівповороті. Довкола печатки напис: «Ея імператорського величества малороссійського запорожского войска печать».

414. Петербург, 1764 р., червня 20.

Катерина II призначає сенатора І. І. Неплюєва головним командиром у Петербурзі на час її від'їзду до Ліфляндії.

20 × 31 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

415. [...]*, 1764 р., липня 4.

Удова бунчукового товариша Івана Ханенка Анна продає полковому осавулу Степану Баарановському Пустовойтівський та Саливонівський городи в с. Заворичі за 4 крб.

Два аркуші: 21,7 × 19,2 см.

«К сему купчому запису умершого бунчукового товариша Івана Ханенка жена Анна

Документ № 413.

* Місце написання документа не зазначено.

Максимовна, а вместо ей с ея велѣнія син ея Игнат Ханенко руку приложил; при сем былъ выборный козак курена Заворицкого Дметро Труш и своеручно подписано».

Мова українська, стан задовільний.

416. Абій, 1764 р., липня 6.

Катерина II повідомляє сенатора І. І. Неплюєва про свою подорож до Риги і висловлює надію на ліквідацію «шалостей» під Петербургом.

Два аркуші: 20×22 см.

«Екатерина».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

417. Катеринодар, 1764 р., липня 29.

Катерина II повідомляє сенатора І. І. Неплюєва про відправку йому затвердженої доповіді підполковника Ватківського.

$15,5 \times 20$ см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

Внизу під текстом дописка рукою Катерини II: «Я завтра водою отсель оптравляюсь в Балтійской порт».

418. Царське Село, 1764 р., грудня 6.

Катерина II наказує сенатору І. І. Неплюеву дати поради новому оренбурзькому губернаторові.

Два аркуші: 20×22 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

На зв. арк. 2: «Івану Івановичу Неплюїву».

419. Петербург, 1764 р., грудня 17.

Сенатор Григорій Теплов повідомляє петербурзького архієпископа Гавриїла про заборону Катериною II призначати архімандрита до Троїцько-Сергіївського монастиря без її дозволу.

Два аркуші: $20 \times 31,5$ см.

«Вашего преосвященства моего милостиваго архипастыря покорнейший слуга Григорей Тепловъ».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Над текстом: «Получено декабря 17 д[ня], в вечер, 1764 года».

420. [...]*, 1764 р.

Катерина II повідомляє сенатора І. І. Неплюєва про своє швидке повернення.

$15,5 \times 20$ см.

«Екатерина».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

421. [Петербург], не раніше 1764 р.**

Катерина II просить у сенатора Івана Івановича [Неплюєва] поради відносно пересилки справи про страту за хабарі воєводи Мясоедова до Юстиц колегії, а потім на затвердження до Сенату.

$20 \times 26,5$ см.

«Екатерина»

Автограф, мова російська, дуже пошкоджений, текст в деяких місцях не зберігся.
Водяний знак (Л. В. Ч е р е п и н и, вказ. праця, стор. 133).

422. Петербург, 1765 р., січня 1.

Катерина II дякує сенатору І. І. Неплюєву за новорічні побажання.

* Місце написання документа не зазначено.

** 1764 р. Неплюєв став сенатором.

20 × 22 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

Внизу дописка рукою Катерини II: «Невести Ваши сколько их есть тужять, что Вы их покинули, а мнѣ кажется будто Вы в деревни лучше видите нежели в городѣ. Имя Ваше в письмѣ ко мнѣ так хорошо писана, как Вы в трицать лѣт не писивали».

423. [Петербург], 1765 р., січня 31.

Сенатор Григорій Теплов повідомляє петербурзького і ревельського архієпископа Гавриїла про наказ Катерини II освятити йому церкву, побудовану в Воскресенському дівочому монастирі.

Два аркуші: 19,8 × 26,3 см.

«Вашего преосвященства моего милостиваго архипастыря покорнейший слуга Григорій Тепловъ».

Мова російська, стан задовільний.

Під текстом арк. 1: «1765 году, генваря 31 получено».

424. Варшава, 1765 р., лютого 4.

Папський нунцій в Польщі та Литві архієпископ ефезький Антоній-Євгеній викликає до духовного трибуналу у Варшаві парафіяльного священика с. Грабове Григорія Логвиновича в зв'язку із скаргою економа Клеванських маєтків кн. Августа Чарторийського Себастіана Іллюкевича.

Два аркуші: 19,3 × 33,5 см.

«Paulus Aloysiis Sylva, auditor gen[era]lis et iudex; Jastrzemski, cancellar[ius]».

Мова латинська, текст вицвітає.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 956 [a]).

Печатка нунція, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 5 см. Зображення: щит вирізної форми, на ньому змій. Над щитом німб. Довкола печатки напис: «Anton. Eugen vicecom. archieper. [...] nuntius apostol».

На зв.: «Ego infra scriptus praesentium copias reddidi cum obtestatione familiae domesticae omniq[ue] intro contenta ac mihi demandata fideliter executus sum. Die 8 mensis februarii an[n]o 1765. Michael Lucenski, [...] p[ri]ae pos[itus] Klevan[ensis]».

425. Варшава, 1765 р., березня 11.

Папський нунцій в Польщі Антоній-Євгеній передає справу грабовського священика Григорія Логвиновича на повторний розгляд луцькому і острозькому єпископу.

Два аркуші: 20,5 × 35 см.

«Petry Jastrzemski public [...] p[re]cipiat [...] regno Poloniae cancellar».

Мова латинська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 39).

Печатка нунція, опис див. док. № 424.

426. Луцьк, 1765 р., квітня 9.

Екзарх київський, галицький і всієї Русі, луцький та острозький єпископ Сильвестр Лубенецький-Рудницький забороняє клеванському духівництву карати сина грабовського священика Логвиновича до рішення суду екзарха.

20 × 32,5 см.

«Teodozy Brodowicz, subst[itu]t[us], pisarz, m[anu] p[ro]gr[ia]».

Мова польська, стан задовільний.

Печатка єпископа, овальної форми, паперова кустодія, розмір 4,7 × 5,7 см. Опис див. док. № 374.

427. Рожище, 1765 р., квітня 22.

Екзарх київський, галицький і всієї Русі, луцький та острозький єпископ Сильвестр Лубенецький-Рудницький викликає до свого суду грабовського священика Григорія Логвиновича в справі сплюндрування клеванської церкви його сином.

20,5 × 14,8 см.

«X. I. Brodowicz. subst[itus], pisarz, m[anu] r[egn]ia».
Мова польська, стан задовільний.

Над текстом печатка єпископа, овальної форми, паперова кустодія, розмір 3,7 × X 4,4 см. Зображення: вирізний щит, на ньому стріла, під нею півмісяць, на ріжках якого п'ятикутні зірки. Над щитом корона, над нею німб. Довкола печатки напис: «Sylwestr Lubieniecki Rudnicki exag. metro. tot Rus. episcop. luceor. ostrogiensis».

428. Рожищі, 1765 р., квітня 25.

Екзарх київський, галицький і всієї Русі, луцький та острозький єпископ Сильвестр Лубенецький-Рудницький доручає луцькому канонікові Себастіанові Коцьоровському, олицькому деканові Іванові Новаковському та іншим розслідувати взаємні позови економа клеванських маєтків Себастіана Іллюкевича та грабовського священика Логвиновича про перехування останнім в церкві свого сина, що втік з-під арешту, та напад С. Ілюкевича на церкву.

32 × 20 см.

«Jozephus Rogoszeski, curiae eius excelle[nti]ae aud[itor] index, m[anu] r[egn]ia».
Мова латинська, стан задовільний.

Печатка єпископа, опис див. док. № 374.

429. Царське Село, 1765 р., квітня 28.

Катерина II дякує І. І. Неплюєву за поздоровлення з днем народження і бажає йому вилікувати зір.

15,5 × 20 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

430. Варшава, 1765 р., червня 27.

Станіслав Август видає з книг Коронної метрики копію польською мовою запису від 2 серпня 1590 р., складеного українською мовою, про продаж за 60 кіп грошів литовських Іваном Загоровським брацлавському воєводі кн. Янушу Збаразькому городища Володарське, селища Розволозя, названого Великою Слободою Київського воєводства. П'ять аркушів: 20,5 × 33 см.

«Ant. Stan. Młodziewski, cancellarius regni; Joannes Słoniński, m[etria]e r[egni] P[oloniae] s[acrae] r[egiae] m[aiestat]is secretarius, m[anu] r[egn]ia».
Мова польська, реставрований, правий край в усіх аркушах обрізаний.

Водяний знак (С. А. К л е п и к о в, вказ. праця, мал. № 39).

Печатка короля, круглої форми, витиснена на папері, діаметр 7,5 см (М. Г у м о в ськ и й, вказ. праця, мал. № 184).

Під текстом: «Z akt roku 1590. Prawo na kupno Horodyszcza Wołodareckiego i sieliszczza Rozwołozia od Jana Zahorowskiego księciu Zbarazkiem, wojewodzie bracławskiemu, ślużace»

431. Петербург, 1765 р., серпня 30.

Катерина II звільняє з військової служби капітана Івана Полозова в чині секунд-майора.

39,7 × 26,2 см.

«Екатерина; генерал граф Захар Чернышев».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний. Текст оточений друкованою рамкою зображенням зброї.

Під текстом: «При запечатані в колегії іностранных дѣл, № 126». «В Военной колегии записан под № 401», «отставного от службы».

432. [Петербург], 1765 р., вересня 25.

Сенатор Григорій Теплов повідомляє петербурзького архієпископа про те, що Катерина II змінила термін постриження в монахині дівчини невідомого імені.

Два аркуші: 19,8 × 26,3 см.

«Вашого преосвященства покорнѣйшій слуга Григорей Тепловъ.
Мова російська, стан задовільний.

433. Рожищі, 1766 р., лютого 22.

Екзарх київський, галицький і всієї Русі, луцький та острозький єпископ Сильвестр
Лубенецький-Рудницький повторно викликає грабовського священика Григорія Логви-
новича до свого суду.

21 × 16,2 см.

«Theodosius Brodowicz curiae eius excellenti[ae] cancellari[us]».

Мова польська, стан задовільний.

Над текстом печатка єпископа, опис див. док. № 374.

434. Варшава, 1766 р., квітня 11.

Станіслав Август забороняє священику Йосифу Младзевському шинкування в Лю-
цинському замку Інфляндського князівства.

23,5 × 39 см.

«Stanisław Augustus, król; Klemens Kozłowski, pieczęci w[ielkiej] koronnej sekretarz,
m[anu] p[ropria]; Jozef Duleba j.e. k. m[ości] pieczęci w[ielkiej] W[ielkiego] ks[ięstwa] L[itu-
skiego] sekretarz, m[anu] p[ropria]».

Мова польська, реставрований, текст вицвів.

Дві печатки короля, круглої форми, паперові кустодії, діаметр 10 см (М. Г у м о в -
ський, вказ. праця, мал. № 182, 186).

435. Бендери, 1766 р., квітня 23.

Бендерський паша Хаджі Ібраїм просить кн. Любомирського подарувати йому дві
зграй гончих псаів.

Два аркуші: 21 × 31,5 см.

«Chadzy Ibraim, pasza benderski».

Мова польська, в окремих місцях попсований вогкістю, стан задовільний.

Над текстом тугра паші, там же печатка паші, овальної форми, копчена, чорного
кольору, розмір 1,5 × 1,2 см.

На зв. арк. 2: «Do ks[ię]cia Lubomirskiego, aby paszę obdarował dwiema sworami psow,
a xze w. stolnikowi przysiął aby swoich dał».

436. Рожищі, 1766 р., червня 27.

Екзарх київський, галицький і всієї Русі, луцький та острозький єпископ Сильвестр
Лубенецький-Рудницький втрете викликає грабовського священика Григорія Логви-
новича до свого суду.

16,5 × 19 см.

«Theodosius Brodowicz, curiae eius excellentiae cancellarius, m[anu] p[ropria]».

Мова польська, стан задовільний.

Над текстом печатка єпископа, опис див. док. № 374.

437. [Петербург], 1766 р., жовтня 19.

Князь Микола Голіцин оголошує [петербурзькому архієпископу Гавриїлу] наказ Ка-
терини II про присилку ієромонаха з Троїцького Олександрівського монастиря до Па-
жеського корпусу для навчання учнів катехизису.

Два аркуші: 20 × 31,2 см.

«Вашого преосвященства милостивого [осу]д[а]ря і отца всепокорнейшій слуга
князь Николай Голицын».

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. К л е п и к о в, вказ. праця, мал. № 1145).

Над текстом арк. 1: «1766 году, октября 19 д[ня], получено».

438. Варшава, 1766 р., жовтня 27.

Станіслав Август видає мешканцям передмістя Кременця глейт до вирішення процесу про надмірні повинності, що вимагали з них війт, староста і економ міста.

Два аркуші: 20×34 см.

«Stanisław August. król; Klemens Kozłowski, pieczęci w[ielkiej] koronnej sekretarz, m[anu] p[rogralia].

Мова польська, реставрований.

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 10 см (М. Г у м о в - сь к и й, вказ. праця, мал. № 182).

Під текстом: «Gleyt od mocy i gwaitu urodz[onego] starosty, wojta i ekonoma krzemienieckich przedmieszczanam krzemienieckim dany».

439. Варшава, 1767 р., січня 17.

Станіслав Август підтверджує і повторює привілей короля Сигізмунда Августа, від 7 липня 1547 р. київському воєводі кн. Фрідріху Глібовичу Пронському про надання міського права його маєткові Берестечку та влаштування в ньому двох ярмарків на рік.

Три аркуші: $24,3 \times 38,4$ см.

«Stanisław August, król; Klemens Kozłowski, pieczęci w[ielkiej] koronnej sekretarz, m[anu] p[rogralia].

Мова польська, реставрований.

Водяний знак (С. А. К л е п и к о в, вказ. праця, мал. № 1180).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 10 см (М. Г у м о в - сь к и й, вказ. праця, мал. № 182).

Під текстом: «Potwierdzenie przywileju na jarmarki miastu Beresteczkowi nadane służącego».

На полі арк. I: «Ad p[e]r[sona]lem oblationem g[enero]si Andreeae Chylinski, subdelegati c[ast]ren[s]i capitani[eat]i Lublinen[s]is officiu[m] p[raes]ens c[apitaneale] c[astrense] Lublinense introcontentas literas confirmationis privilegii super celebrandas mundinas in bonis oppid[i] Beresteczko p[er] s[acra]e ma[iesta]tem d[omi]num n[ost]rum clementissimum benigniter collat[as] ad acta sue per oblatam suscepit [...] reverbo ad verbum sub [...] in passiro, ingrossari mandarit. Sabb[ath]o post f[estu]m Mattheae ap[osto]li proximo. Anno 1767 suscept[um].»

Na zw. ark. I: «R[oku] 1796, 16 jula, stawając osobiście w. Piotr Kobylinski ten extrakt z akt [met]ryk koronnych z wpisaniem w nim potwierdzenia przywileju na jarmarki w mieście Beresteczko przez najjaśniejszego Stanisława Augusta króla polskiego z p[odpisem] ręki jego z sekretarską przy pieczęci wielkiej koron[nej] na masie wyciszonej i suszeptę grodu Lubelskiego na marginesie pierwszej fascyculu zapisaną do akt [nyniejszych] ziem[skich] luc[kich] w sposób obłyty podał z przeniesieniem na papier skarbowy ceny 20 kopijek».

(АЮЗР, ч. 5, т. I, стор. 47—49).

440. Радомишль, 1767 р., січня 27.

Київський митрополит Феліціан Філіп Володкович дає право священикові п'ятигірської церкви св. Миколи Павлові Малому збирати пожертвування для ремонту церкви.

$33,6 \times 20,5$ см.

«Grzegorz Mokrzycki, official, m[anu] p[rogralia].

Друкований бланк, заповнений рукою, мова польська, стан задовільний.

Печатка митрополита, овальної форми, витиснена на папері. розмір $6,5 \times 7,2$ см, зображення нечіте.

Під текстом: «Za tym paszportem i ja, nizej wyrazony, jako paroch miejsca tamecznego i wspomienionej pomienionej miejsca s[więtego] [...]».

441. Радомишль, 1767 р., серпня 31.

Київський митрополит Феліціан Філіп Володкович призначає Івана Качановського священиком церкви с. Пугачівки Сухоліської парафії.

$21,5 \times 33,5$ см.

«Mokrzycki, officiał, m[anu] p[rogrę].».

Мова польська, текст в окремих місцях вицвів.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 21).

442. Варшава, 1768 р., лютого 4.

Львівський та кам'янецький єпископ Лев Шептицький, призначений листом київського митрополита Феліціана Філіпа Володковича від 20 грудня 1767 р. генеральним вікарієм Київської єпархії та Польщі, зобов'язується виконувати вказівки митрополита та віддавати йому третю частину прибутків з митрополичих маєтків.

Три аркуші: 21 × 32,2 см.

«Leo Szeptycki, ep[isco]pus Lepolie[n]sis, metropolit[anus] kijovien[sis] et tot[ius] Russiae nescop archimandriae Kijovipieczar[ensis] cum futura successione coadiutor atque locumtenens generalis, m[anu] p[rogrę].»

Мова латинська, стан задовільний.

Водяний знак (Л. В. Ч е р е п и н и н, вказ. праця, стор. 264).

Печатка єпископа, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 2,2 × 2,4 см, зображення стерте.

(АЮЗР, ч. 1, т. IV, стор. 611—613).

443. Петербург, 1768 р., серпня 21.

Сенатор Григорій Теплов повідомляє ректора Києво-братьського монастиря архімандрита Самуїла про виклик його до Синоду за розпорядженням Катерини II.

18,2 × 22,7 см.

«Вашого преподобия покорный слуга Григорей Теплов.»

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1143).

Під текстом: «Получено 1768 года, сентября 12 [дня] по полудни, в четвертом часу».

444. Петербург, 1768 р., вересня 17.

Катерина II надає генерал-поручикові графу Петру Румянцеву чин повного генерала. 42,5 × 33 см.

«Екатерина; генерал-поручик барон фон [...].»

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Під текстом: «Прі армії», «В Воєнній колегії записан № 293».

На зв.: «При запечатані в колегії Іностранных дѣл, № 2599 [а]».

445. [Петербург], 1768 р., листопада 19.

Сенатор Григорій Теплов повідомляє петербурзького архієпископа Гавриїла про розпорядження Катерини II призначити для проповіді архімандрита Києво-братьського монастиря Самуїла в день св. Андрія Первозванного

Два аркуші: 19,3 × 23 см.

«Вашого преосвященства милостиваго государя моего покорный слуга Григорей Теплов.»

Мова російська, стан задовільний.

446. [Петербург], 1768 р., грудня 9.

Сенатор Григорій Теплов повідомляє петербурзького архієпископа Гавриїла про розпорядження Катерини II, щоб архімандрит Києво-братьського монастиря Самуїл виступив з проповідю у придворній церкві.

Два аркуші: 19 × 27 см.

«Вашого преосвященства милостиваго моего г[осу]д[а]ря покорнейшій слуга Григорей Теплов.»

Мова російська, стан задовільний.

Під текстом рукою Теплова: «Прошу меня увѣдомить о дни, в котором говорена будет проповѣдь».

447. Петербург, 1768 р., грудня 21.

Сенатор Григорій Теплов просить архімандрита Самуїла прислати для Катерини II текст його проповіді, яку він виголосив у придворній церкві 21 грудня 1768 р., в зв'язку з тим, що імператриці не було на проповіді.

Два аркуші: $18,2 \times 22,7$ см.

«Вашого високопреподобія покорний слуга Григорей Теплов».

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1143).

Під текстом: «Получено того ж декабря 21, послѣ полудни, во втором часу».

448. [Петербург], 1769 р., лютого 1.

Сенатор Григорій Теплов повідомляє петербурзького архієпископа Гавриїла про відправку до нього в монастир божевільного камергера Івана Злотницького за розпорядженням Катерини II.

Два аркуші: 19×27 см.

«Вашого преосвященства покорнѣйшій слуга Григорей Теплов».

Мова російська, стан задовільний.

449. [Петербург], 1769 р., липня 15.

Сенатор Григорій Теплов повідомляє петербурзького архієпископа Гавриїла про відправку додому, за розпорядженням Катерини II, придворного служителя, що лікувався в монастирі від пияцтва.

Два аркуші: $18,2 \times 23,2$ см.

«Вашого преосвященства милостиваго моего государя покорнѣйшій слуга Григорей Теплов».

Мова російська, стан задовільний.

450. Петергоф, 1769 р., липня 17.

Катерина II наказує петербурзькому архієпископу Гавриїлу відправляти урочисті молебні по всіх церквах Петербурга на честь перемоги російських військ у битві з турецькими військами 2 липня 1769 р.

Два аркуші: $18,2 \times 23,2$ см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1042).

451 [Петербург], 1769 р., липня 18.

Сенатор Олександр Вяземський повідомляє петербурзького архієпископа Гавриїла, що від імені Сенату на молебні в Петропавлівському соборі буде присутній гр. Петро Іванович Панін.

Два аркуші: $19,2 \times 29,5$ см.

«Вашого преосвященства милостиваго государя моего покорнѣйшій слуга князь Алѣксандъ Вяземской».

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1044).

452. Прилепи, 1769 р., липня 19.

Київський митрополит Феліціан Філіп Володкович посвячує Григорія Фурсевича в сан священика і призначає до Київської архідієцезії.

$33,7 \times 19,5$ см.

«Фелициан, архи[мандр]и[т], митрополіт, Даніїл Онуфри Пацковский, писар т[апи]р[горгія]».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова церковнослов янська, реставрований.

Печатка митрополита, овальної форми, витиснена на папері розмір $5 \times 5,5$ см Зображення: щит вирізної форми, на ньому тризубець з хрестом, над щитом митрополича митра, внизу ланцюг з хрестом, довкола мантія. Довкола печатки напис: «Felician Wołodkiewicz arch [...] Russi».

453. [Петербург]. 1769 р., липня 24.

Сенатор Григорій Теплов повідомляє петербурзького архімандрита Гавриїла про затримання в монастирі, за розпорядженням Катерини II, за пияцтво придворного служителя.

Два аркуші: 19,3 × 23,2 см.

«Вашого преосвященства милостивого моего государя покорнѣйший слуга Григорій Теплов».

Мова російська, стан задовільний.

454. Царське Село, 1769 р., вересня 11.

Катерина II наказує петербурзькому архієпископу Гавриїлу відправити урочистий молебен на честь перемоги російських військ у битві з турецькими військами 29 серпня 1769 р.

Два аркуші: 18,2 × 23,2 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. 1042).

455. Петербург, 1769 р., жовтня 15.

Сенатор Степан Стрекалов повідомляє петербурзького архієпископа Гавриїла про відправлення, за розпорядженням Катерини II, урочистого молебну на честь вступу російських військ в Ясси і Молдавське князівство.

Два аркуші: 18,5 × 23,3 см.

«Вашого преосвященства милостиваго г[осу]д[а]ря моего покорный слуга Степан Стрекалов».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

456. Петербург, 1770 р., лютого 26.

Катерина II наказує петербурзькому архієпископу Гавриїлу відправити урочистий молебен по всіх церквах Петербурга на честь перемоги російських військ в битвах з турецькими військами взимку 1770 р.

Два аркуші: 18,2 × 23,2 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1042).

457. Петербург, 1770 р., лютого 26.

Сенатор Степан Стрекалов повідомляє петербурзького архієпископа Гавриїла про розпорядження Катерини II відправити урочистий молебен в наступну неділю.

Два аркуші: 18,5 × 23,3 см.

«Вашого преосвященства всепокорный слуга Степан Стрекалов».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

458. Люблін, 1770 р., березня 16.

Полковник Олександр Суворов вимагає покарати підданих, які побили чотирьох російських солдат на ярмарку в Білгороді.

19 × 23 см.

«Alexandre de Souwogow».

Мова польська, стан задовільний.

459. Люблін, 1770 р., травня 13.

Олександр Суворов висловлює доброзичливість невстановленій особі.

19,2 × 23,3 см.

«Alexander Suworow»

Мова польська, стан задовільний.

460. Петергоф, 1770 р., липня 18.

Сенатор Степан Стрекалов повідомляє петербурзького архієпископа [Гавриїла] про розпорядження Катерини II поховати кн. Прозоровського з усіма знаками пошани.

Два аркуші: 18,5 × 23,3 см.

«Вашого преосвященства милостивого г[осу]д[а]ря моего покорнѣйший слуга Степан Стрекаловъ».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

461. [Царське Село], 1770 р., серпня 1.

Сенатор Степан Стрекалов повідомляє петербурзького архієпископа [Гавриїла] про розпорядження Катерини II відправити урочистий молебен у Казанській церкві на честь перемоги російських військ над турецькою армією під командою візиря.

Два аркуші: 18,5 × 23,3 см.

«Вашого преосвященства милостивого г[осу]д[а]ря моего покорнѣйший слуга Степан Стрекаловъ».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

462. Царське Село, 1770 р., серпня 6.

Сенатор Степан Стрекалов повідомляє петербурзького архієпископа [Гавриїла] про згоду Катерини II на прохання матері покійної кн. Прозоровської поховати тіло дочки в Москві.

Два аркуші: 18,5 × 23,3 см.

«Вашого преосвященства милостивого г[осу]д[а]ря моего покорнѣйшій слуга Степан Стрекаловъ».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

463. Петербург, 1770 р., вересня 13.

Сенатор Степан Стрекалов повідомляє петербурзького архієпископа [Гавриїла] про розпорядження Катерини II відправити в морській церкві Петербурга урочистий молебен на честь розгрому російським флотом турецького флоту в Леванті і в Петропавлівському соборі панаходи по Петру I як засновнику російського морського флоту.

Два аркуші: 18,5 × 23,3 см.

«Вашого преосвященства милостиваго государя моего покорнѣйшій слуга Степан Стрекаловъ».

Мова російська, стан задовільний.

464. [Петербург], 1770 р., грудня 13.

Сенатор Григорій Теллов повідомляє петербурзького [архієпископа] Гавріїла про дозвіл Катерини II не виїздити йому поки що до єпархії.

Два аркуші: 19 × 22,4 см.

«Вашого преосвященства милостиваго государя моего покорнѣйшій слуга Григорей Тепловъ».

Мова російська, стан задовільний.

465. Петербург, 1771 р., січня 21.

Великий князь Павло Петрович висловлює білгородському єпископу Самуїлу бажання й надалі продовжувати з ним листування.

Два аркуші: 17,8 × 21,5 см.

«Павелъ».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1771 года, февраля 17 дня». Конверт скріплений печаткою Павла, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 2,3 × 2,8 см, зображення стерте.

На конверті: «Преосвященному єпископу Самуїлу бблогородському».

466. Себеш, 1771 р., лютого 25.

Віленський воєвода кн. Карл-Станіслав Радзивілл надає Антонію Літухові чин поручника гусарів.

37 × 24 см.

«Karol xiązę Radziwiłł, w[ojewo]da wil[eński].».

Печатка К.-С. Радзивілла, опис див. док. № 399.

Мова польська, реставрований

467. Петербург, 1771 р., травня 7.

Великий князь Павло Петрович запевняє білгородського єпіскопа Самуїла в тому, що він назавжди буде його другом.

Два аркуші: 17 × 21 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «1771 год, маія 26 дня получено».

Конверт скріплений печаткою Павла, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 2,3 × 2,8 см. Зображення: двоголовий орел, увінчаний короною, на грудях орла два щити, зображення на яких нечіткі.

468. Петербург, 1771 р., вересня 24.

Катерина II повідомляє крутицького і можайського єпіскопа Самуїла про призначення його московським архієпископом.

Два аркуші: 20 × 24 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. К л е п и к о в, вказ. праця, мал. № 955).

Під текстом рукою Катерини II: «Бога для, преосвященней, поспешайтъ своимъ приездомъ въ Москву».

На зв.: «Получен 1771 года, октября 9 дня».

469. Петербург, 1771 р., вересня 29.

Великий князь Павло Петрович висловлює крутицькому і можайському єпіскопу Самуїлу своє задоволення з приводу призначення його московським архієпископом.

Два аркуші: 17,7 × 23 см.

«Павел».

Мова російська, стан задовільний.

На зв. арк. 2: «1771 года, окт[ября] 11 дня, в дорогѣ».

Конверт скріплений печаткою Павла, опис див. док. № 467

На конверті: «Преосвященному Самуїлу, єпископу крутицькому и можайскому».

470. Петербург, 1771 р., грудня 15.

Сенатор Григорій Теплов повідомляє про розпорядження Катерини II сприяти крутицькому і можайському єпіскопу Самуїлу

21,7 × 15,8 см.

Копія XVIII ст., мова російська, стан задовільний.

471. Київ, 1772 р., травня 10.

Дочка померлого київського бургомістра Михайла Ященка Анастасія позичає у військового товариша Антона Олександровича 400 крб. під заставу будинку з садибою.

Два аркуші: 21,5 × 32,5 см.

«К сему облѣку умершого бургомистра київского Михайла Ященка доч Анастасія Михайлова своєручно подписалась и печать приложила; при дачи сего облика и прописаних в нем денег били и во свѣдѣтельство по прозѣмъ помянутой Анастасії Ященковой подписалися и печать приложили бунчуковый товариш і земской киевской комисар Михаила Добрянскій; войсковой товарыш и Киевского комисарства кассир Павел Масловичъ».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. К л е п и к о в, вказ. праця, мал. № 449).

Три печатки підписаніх осіб:

1) овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 1,5 × 2 см. зображення нечітке; 2) овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 2,3 × 2 см. зображення

стерте; 3) шестикутної форми, сургучна, червоного кольору, розмір $1,6 \times 1,9$ см. зображення нечітке.

472. Царське Село, 1772 р., травня 30.

Великий князь Павло Петрович вітає крутицького і можайського єпископа Самуїла та запевняє в дружбі.

Два аркуші: 18×23 см.

«Павел».

Мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено іюня, 28 д[ня]».

473. Петергоф, 1772 р., червня 30.

Катерина II доручає крутицькому і можайському єпископу Самуїлу нагляд за розписом Успенського та Архангельського соборів у Москві.

Два аркуші: $20 \times 30,5$ см.

«В прочем пребываем к вам со всегдашнем нашим благоволенiem Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. К л е п и к о в, вказ. праця, мал. № 1046).

На зв.: «Получен 1772 года, июля 9 дня, в осмом часу по утру».

474. Переяслав, 1772 р., жовтня 28.

Переяславський і бориспільський єпископ Іов призначає священика Авраама Кисилівського протопресвітером православних церков Тетіївської protopopії.

$54,5 \times 72,5$ см.

Мова російська, реставрований.

Текст оточений рамкою шириною 5,5 см з різокольоровим орнаментом, у верхню частину якого вписані слова: «Бжією містю».

На полі: «Записанна в книгу протоколну под № 609».

475. Петербург, 1772 р., жовтня 29.

Катерина II асигнує крутицькому і можайському єпископу Самуїлу гроші на внутрішнє оздоблення Архангельського собору у Москві і дозволяє освятити його.

Два аркуші: 20×30 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан добрий.

Водяний знак (С. А. К л е п и к о в, вказ. праця, мал. № 955).

На зв.: «Получен 1772 года, ноября 3 числа, через нарочную штафету».

476. Петербург, 1772 р., листопада 12.

Катерина II надає секунд-майору Андрію Венцелю чин прем'єр-майора.

$41 \times 29,2$ см.

«Екатерина; генерал граф Захар Чернышев».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, дуже пошкоджений, в деяких місцях текст вицвів.

Під текстом: «Санкт-Петербургского пехотного», «В Военной коллегии записан под № 4 [...]».

477. Петербург, 1773 р., січня 21.

Великий князь Павло Петрович дякує крутицькому і можайському єпископу Самуїлу за поздоровлення з Новим роком.

Два аркуші: $23 \times 35,7$ см.

«Пребываю вашим благосклонным Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Конверт скріплений печаткою Павла, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір $2,3 \times 2,8$ см, зображення стерте.

На конверті: «Преосвященному Самуилу, епископу крутицкому и можайскому».

478. Петербург, 1773 р., квітня 9.

Великий князь Павло Петрович вітає крутицького і можайського єпископа Самуїла з минулими святыми.

Два аркуші: 23 × 35,6 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено апраля 18 дня 1775 года».

Конверт скріплений печаткою Павла, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 2,3 × 2,8 см, зображення стерте.

На конверті: «Преосвященному Самуилу, епископу крутицкому, и можайскому».

479. Варшава, 1773 р., квітня 10.

Станіслав Август надає полковникові кн. Казимиру Сапєзі чин генерала артилерії. 39 × 24 см.

«Stanisław August, król; Józef Duleba, horodniczy brzesciański, j. k. m. pieczęci w[ielkiej] W[ielkiego] ks[ięstwa] Lit[ewskiego] sekretarz, m[anu] p[ropria]»

Мова польська, текст починає вицвітати.

Печатка короля, круглої форми, витиснена, діаметр 10 см (М. Г у м о в с ь к и й, вказ. праця, мал. № 186).

480. Аргентіна, 1773 р., червня 3.

Віленський воєвода кн. Карл-Станіслав Радзивілл рекомендує невідомому єпископі затвердити Павла Усарського парафіяльним священиком в м. Жмігроді.

39,5 × 18,3 см.

«Celsissimae ac reverendissimae dominationis vestrae obsequentissimus servus Carolus dux Radziwiłł, palatinus vilnensis».

Мова латинська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. К л е п и к о в, вказ. праця, мал. № 1396).

Печатка К.-С. Радзивілла, круглої форми, витиснена на папері, діаметр 7,4 см. Зображення: на вирізному щиті одноголовий орел, щит оточений зброею і прaporами, внизу—орден, щит увінчано короною з наметом. Довкола печатки в три ряди напис: «Carolus Stanislaus Radziwill dux in Olyka, Nieswiez, Birze, Dubinki, Sluck, Kopyl, Czartorysk, Kleck et S. R I princeps comes in Szydlowiec, Kroze, Kopys, Koydanow, Zabłudow, Kieydany, Bialykamien, Bialla nec non in Zołkiew, Złoczow, Pomarzany, Newel, Siebiez etc. dominus et haeres palatinus vilnensis ordinum Aquilae Albae, S. Andreae et s. Huberti Eques».

481. Петербург, 1773 р., серпня 7.

Катерина II дозволяє і доручає крутицькому та можайському єпископу Самуїлу освятити Успенський собор у Москві після реставрації.

Два аркуші: 19 × 25,7 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. К л е п и к о в, вказ. праця, мал. № 1046).

На зв.: «Получен 1773 года, август 12 дня, в первом часу по полудни, с нарочной стафетою».

482. Тетнанг, 1773 р., листопада 4.

Монтфорський князь, великий магістр рицарського ордену Божого провидіння Франциск-Ксаверій вручає гр. Іванові Волянському хрест другого класу ордену.

Два аркуші: 21,5 × 29 см.

«Franciscus Xav[erius] comes de Montfort; Joannes Christophorus de Gritsch, proto-cancellarius ordinis s[acrae] Regiae maiestatis Ortodoxae et Incae reip[ublicae] Polon[iae] cons[iliarius] act[ualis] intimus»

Друкований бланк, заповнений рукою, мова латинська, стан задовільний

На арк. 1 друкована мініатюра з зображенням герба магістра.

На арк. 2 різномокольоровий герб І. Волянського: на щиті серце з стрілою Над

щитом рицарський шолом з пір'ями, внизу орден. Над гербом напис: «Dulce est patria togis».

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 953).

Дві печатки, круглої форми, сургучні, червоного кольору: 1) магістра, діаметр 4 см, зображення: герб магістра; 2) протоканцлера, діаметр 4,4 см, зображення: рицарський шолом з митрою, оточені прaporами, довкола ланцюг з одноголових орлів.

483. Львів, 1773 р., грудня 8.

Львівський, галицький і кам'янецький єпископ Лев Шептицький призначає Тита Татаринського священиком церкви св. Юрія в с. Махнівці Бердичівської protopопії.
41 × 33,5 см.

«Леон; Даніил Верхратський, писар».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова церковнослов'янська.

Печатка єпископа, круглої форми, витиснена на папері, діаметр 5,5 см. Зображення: щит, на ньому підкова з хрестом. Над щитом корона з наметом і у верхній частині німб. Довкола печатки напис: «Leon eppus leopol. eo». (АЮЗР, ч. 1, т. IV, стор. 626—628).

484. Переяслав, 1774 р., листопада 12.

Переяславський і бориспільський єпископ Іов призначає Петра Станкевича священиком церкви св. Михаїла в с. Вороному Животівської protopопії.
47,5 × 60,3 см.

Мова російська, реставрований.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 912).

На полі: «Записана в книгу протоколну под № 1136».

485. Варшава, 1774 р., грудня 13.

Станіслав Август дарує великому коронному гетьманові Франціскові-Ксаверієві Браницькому та його спадкоємцям Білоцерківське старство.
Шість аркушів: 25 × 38,5 см.

«Stanislaus Augustus, rex; Antonius Sikorski, s[acrae] r[egiae] m[ajestatis] et sigilli majoris r[egi]ni secretarius, m[anu] p[ro]grapta». Мова латинська, стан задовільний.

Документ оправлений в сап'ян, темно-червоного кольору, оточений золотою рамкою з рослинним орнаментом. Через документ протягнено крученій шнур для печатки.

Печатка короля, круглої форми, залізна кустодія, діаметр 10 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 183).

Під текстом арк. 4: «Diploma donationis perpetuae capitaneatus seu bonorum Bialo-cerkiev cum omnibus attinentiis in palatinatu Kioviae sitorum magnifico Fransisco Xawerio Branicki, supremo exercitu regni duci datur».

486. Братівщина, 1775 р., травня 27.

Катерина II повідомляє київського митрополита Гавриїла про призначення архімандрита волоського Фокшанського монастиря св. Іоана Варлаама архімандритом Ніжинського монастиря.

Два аркуші: 19,8 × 31,5 см

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

487. Київ, 1775 р., червня 8.

Київський митрополит Гавриїл повідомляє Катерину II, що отримав указ про призначення архімандрита Фокшанського монастиря св. Іоана Варлаама архімандритом Ніжинського монастиря.

Два аркуші: 20 × 33 см

Тогочасна копія, мова російська, стан задовільний.

488. [...]*, 1775 р., червня 14.

Граф Григорій Потьомкін пересилає петербурзькому архієпископу [Гавриїлу] пана-
гію, якою його нагородила Катерина II.

Два аркуші: 18,7 × 23,5 см.

«Г. Потемкін».

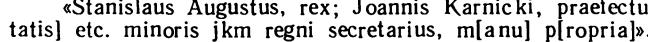
Мова російська, стан задовільний.

Над текстом: «Получен в придворній церкви на пречистенкѣ. 1775 года, июня 14 дня».

489. Варшава, 1775 р., серпня 8.

Станіслав Август повторює і підтверджує грамоти великого князя литовського Олександра від 1503 р., короля Сигізмунда Августа від 25 грудня 1552 р., а також підтверджує грамоти Сигізмунда III від 18 жовтня 1617 р., Михайла від 18 вересня 1670 р., Владислава IV від 15 березня 1633 р. про надання м. Луцьку магдебурзького права.

Чотири аркуші: 27,5 × 39 см.

«Stanislaus Augustus, rex; Joannis Karnicki, praefectus [...] s[acrae] r[egiae] m[ajestatis] etc. minoris jkm regni secretarius, m[anu] p[ropria]».

Мова польська і латинська, пергамент, текст вицвів у багатьох місцях.

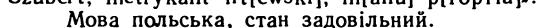
Печатка короля, круглої форми, залізна кустодія, діаметр 7,8 см, зображення стерте.

На зв. арк. 4: «Pro cancellarii illustrissimi do excel[entissimi] domini Joannis in Warklany preto comitis a Borch pro cancellarii regni [...] capitanei sigillatur est in actis. Confirmatio jurum et [...] civitati [...]».

490. Королівська канцелярія у Великому князівстві Литовському, 1776 р., квітня 13.

Станіслав Август видає з книг Генеральної конфедерації Литовського князівства витяг з контумазійного декрету від 7 березня 1775 р. в справі Мацея Щебловського і Базиля Соколовського про володіння маєтком Пелище Вількомирського повіту.

Чотири аркуші: 20,5 × 35 см.

«Joachim Chreptowicz, podkanclerzy W[ielkiego] Ks[ieſtwa] L[i]t[ewskiego]; Felix Szubert, metrykant lit[ewski], m[anu] p[ropria]».

Мова польська, стан задовільний.

Печатка короля, круглої форми, па первова кустодія, діаметр 7,8 см (М. Г у м о в-
съ к и й, вказ. праця, мал. № 187).

Під текстом: «Ekstrakt dekrebu ko ntumacyjnego w sprawie jp-a Szczebłowskiego z szla-
chetnym panem Bazylem Sokołowskim w roku 1775 ferowanego».

На зв. арк. 4: «[Mędry] p. Szczebłowskim a szlachetnym Sokołowskim z drugiej strony
na sądach Generalney obojga narodów konfederacyi na sessji dnia 7 marca roku 1775 u War-
szawie ferowany dekret, którym to dekretem widocznie się dowodzi, iż o. Adam Łodzia księże
poniński koronny i Michał księgie Radziwiłł, litewski Generalnej konfederacji marszałkowie
wraz z konsyliarzami, dnia tegoz 7-ma martii roku 1775 na sessji się znaydowali y tak dekret
wyzey rzeczyne jako y sanctum w-o Worcella, kasztellana halic[kiego], na tejże sessji die
7 martii et [...] istośnie nastąpiło».

491. Царське Село, 1776 р., квітня 26.

Великий князь Павло Петрович повідомляє ростовського архієпископа Самуїла про
смерть своєї дружини Наталії Олексіївни.

Два аркуші: 23 × 37,5 см.

«Вашего преосвященства благосклонной Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний. Лист в траурній рамці.

На зв.: «Получено 1776 года, маія 4 числа».

Конверт скріплений печаткою Павла, овальної форми, сургучна, чорного кольору,
розмір 2,7 × 3 см, зображення стерте.

На конверті: «Преосвященному Самуилу Ростовскому».

* Місце написання відсутнє.

492. Петербург, 1776 р., травня 16.

Обер-прокурор Сергій Акчурин повідомляє Синод про розпорядження Катерини II бути присутнім в Московській синодальній конторі ростовському архієпископу Самуїлу.

Два аркуші: 16,8 × 21,5 см.

Тогочасна копія, мова російська, стан задовільний.

493. Царське Село, 1776 р., травня 17.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископові Самуїлу за спів-чування з приводу смерті його дружини Наталії Олексіївни.

Два аркуші: 23 × 37,5 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Лист в траурній рамці.

На зв.: «Получено май 25 дня, 1776 года».

Конверт скріплений печаткою Павла, овальної форми, сургучна, чорного кольору, розмір 2,7 × 3 см, зображення стерте. На конверті: «Преосвященному Самуилу Ростов-скому».

494. Петербург, 1776 р., травня 18.

Катерина II звільняє зі служби сержанта Семенівського полку Миколу Карташова в чині прапорщика.

38,5 × 24,5 см.

«Екатерина; подполковник Федор Вадковский».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, забруднений.

Текст оточений друкованою рамкою з зображенням зброй.

Печатка імператриці, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 8 см (К. К а м е н - ц е в а, М. У с т ю г о в, вказ. праця, мал. № 42).

На зв.: «При запечатаній в колегії Іностранных дѣл, № 499».

495. Варшава, 1776 р., липня 22.

Станіслав Август забороняє кременецькому старості Йосифу, віту Янушу та кня-зям Сангушкам примушувати міщені і передміщені м. Кременця до панщини, стягувати над-мірні податки та перемежовувати їх землі.

Два аркуші: 21,5 × 36,5 см.

«Stanisław August, król; Jan Karnicki, horodniczy ks[ie]stwa Inflantskiego, jkmci i pieczęci niniejszej koronnej sekretarz».

Мова польська, реставрований.

Водяний знак (Л. В. Ч е р е п и н и, вказ. праця, стор. 459).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 7,7 см (М. Г у м о в - сък и й, вказ. праця, мал. № 184).

496. Петербург, 1776 р., жовтня 11.

Великий князь Павло Петрович повідомляє ростовському архієпископа Самуїла про свій від'їзд до Берліна.

Два аркуші: 23 × 37,5 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1776 года, октября 28 дня».

497. [Петербург], 1776 р., жовтня 12.

Велика княгиня Марія висловлює ростовському архієпископу Самуїлу свою прихиль-ність.

Два аркуші: 23 × 37,5 см.

«Марія, великая княгиня».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (А. А. Г е р а к л и т о в, вказ. праця, мал. № 1089).

На зв.: «Получено 1776 года, октября 24 дня».
На конверті: «Его преосвященству Самуилу, епископу ростовскому в Москву».

498. Петербург, 1776 р., листопада 15.

Великий князь Павло Петрович повідомляє ростовського архієпископа Самуїла про своє одруження на вюртемберзькій принцесі Марії Федорівні.
Два аркуші: 23 × 37,5 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1776 года, декабря 2 дня и прислан из Ростова».

499. Петербург, 1777 р., січня 3.

Великий князь Павло Петрович запевняє ростовського архієпископа Самуїла в своїй дружбі.

Два аркуші: 22,5 × 37,8 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

«Получено 1777 года, января 10 дня, во вторник, в полудни».

500. Петербург, 1777 р., лютого 29.

Великий князь Павло Петрович дякує київському митрополиту Гавриїлу за лист.

Два аркуші: 19 × 23 см.

«Павел».

Мова російська, стан задовільний.

501. Петербург, 1777 р., квітня 9.

Катерина II дозволяє ростовському архієпископу Самуїлу об'їхати єпархію.

Два аркуші: 18,5 × 22,7 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено с нарочною штрафтою апрѣля 13 дня в третiem часу по полудни, 1777 году».

502. Царське Село, 1777 р., червня 10.

Великий князь Павло Петрович повідомляє ростовського архієпископа Самуїла про вагітність своєї дружини Марії Федорівни.

Два аркуші: 22,5 × 37,8 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1396).

На зв.: «Получено 1777 года, іюня 26 дня».

503. Царське Село, 1777 р., серпня 12.

Великий князь Павло Петрович висловлює ростовському архієпископу Самуїлу задоволення з приводу їх дружби.

Два аркуші: 22,5 × 37,8 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1396).

На зв.: «Получено 1777 года, сентября 11 дня».

504. Рожищі, 1777 р., жовтня 11.

Екзарх київський, галицький та всієї Русі, луцький і острозький єпископ Кіпріян Стецький дає базалійському деканові Василеві Порицькому право приймати сповіді в особливих випадках, коли їх може приймати лише єпископ.

34,8 × 21,5 см.

«Cyprianus, episcopus; Nicolaus Lubowicz, s[acr]a ut[horita]te ap[osto]lica publicus,

curiae ep[iscopa]lis [...] q[ue] g[e]n[era]lis luceor[iensis] ostr[ogiensis] n[ota]rius, m[anu] p[ropria].

Мова латинська, стан задовільний.

Печатка екзарха, овальної форми, витиснена на папері, зображення стерте.

505. Петербург, 1777 р., жовтня 14.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за поздоровлення з днем народження.

Два аркуші: 22,5 × 37,8 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1396).

На зв.: «Получено 1777 года, ноября 11 дня».

506. Петербург, 1777 р., жовтня 17.

Катерина II дозволяє ростовському архієпископу Самуїлу бути присутнім при відкритті Ярославського намісництва.

Два аркуші: 18,5 × 22,7 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1777 года, октября 26 дня, по утру, с нарочным курієром от князя Михаила Никитича Волконского, главнокомандующего в Москвѣ, присланым».

507. [...]*, жовтня 30.

Заворицький житель Назар Шафаренко продає київському полковому судді Степану Барановському землю за 9 карбованців з полтиною.

Два аркуші: 21 × 34,5 см.

«К сему доброволному купчemu запису Назар Шафаренко, а вмѣсто его неграмотного, по его рукодайному прошенію, дяк заворицкій Семен Забудскій руко приложил; при сем доброволном купчом запису били и во свидѣтельство подписалися: атаман куреня Заворицкого Васил Васечко, козаки Олифера Биба; Грицко Отрох; Федор Сенко. А за неграмотних, по их рукоданному прошенію, поповыч заворицкій Васил Заворській руко приложил».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 705).

508. Петербург, 1778 р., січня 20.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за поздоровлення в зв'язку з народженням сина і з Новим роком.

Два аркуші: 15,8 × 19,3 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1041).

На зв.: «Получено 1778 года, генваря 28 дня, в Москвѣ».

509. Петербург, 1778 р., січня 24.

Велика княгиня Марія дякує ростовському архієпископу Самуїлу за поздоровлення з народженням сина.

Два аркуші: 18,7 × 20 см.

«Ваша благосклонная Мария, великая княгиня».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1041).

На зв.: «Получено 1778 года, генваря 31 дня».

510. Петербург, 1778 р., березня 21.

* Місце і рік написання відсутні.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за поздоровлення з народженням сина.

Два аркуші: 17,8 × 20,3 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клепиков, вказ. праця, мал. № 1041).

511. Петербург, 1778 р., квітня 17.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за поздоровлення з великомднем.

Два аркуші: 15,8 × 19 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клепиков, вказ. праця, мал. № 1041).

На зв.: «Получено 1778 года, апрѣля 24 дня».

512. Царське Село, 1778 р., липня 31.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за поздоровлення з іменинами.

Два аркуші: 18,7 × 21 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клепиков, вказ. праця, мал. № 1041).

На зв.: «Получено 1778 года, августа 8 дня».

513. Петербург, 1778 р., вересня 23.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за поздоровлення з іменинами сина.

Два аркуші: 15,7 × 19 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клепиков, вказ. праця, мал. № 1041).

На зв.: «Получено 1778 года, жовтня 1 дня».

514. Київ, 1778 р., жовтня 8.

Менський возний Костянтин Сичевський продає київському міщанину Степанові Розлачу крамницю у Києві на Подолі, в Холстинному ряді, за 150 крб. російською срібною монетою.

Два аркуші: 23 × 35 см.

«К сему купчemu доброволному запису полку Чернѣговскаго вознаг сотнѣ Менской Константина Сичевскаго руку приложил; при даче сего купчего записа были и по персональной просьбе въшеписанного продавца возного сотнѣ Менской Константина Сичевскаго во свидѣтельство при печатех подписалис: киевскаго комиссара Федор Горкавенский; при сей купчей был и во свидѣтельство при печати подписался киевскій мѣщанин Кирилл Прохорович Крупов; киевскаго комиссара писар Иван Новакович; писар суда подкоморскаго повета Менского Кодрат Катуровский».

Мова українська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клепиков, вказ. праця, мал. № 534).

Купча засвідчена 5 печатками осіб, що її підписали: 1) круглої форми, червоного сургуча, діаметр 2,2 см. Зображення: щит, на ньому серце з стрілою, півмісяць. Довкола щита рослинний орнамент, увінчаний короною; 2) овальної форми, червоного сургуча, розмір 2,2 × 2,7 см. Зображення: щит, на ньому озброєна людина; 3) овальної форми, червоного сургуча, розмір 2,3 × 2,6 см. Зображення: роздвоєне серце з хрестом над ним, напис: «Кир...ла Прохор...»; 4) шестикутної форми, червоного сургуча, розмір 1,8 × 2 см. Зображення: серце з стрілою і шаблею, зверху — хрест, літери Н. П. 5) круглої форми, червоного сургуча, діаметр 1,8 см. Зображення: щит, на ньому серце з стрілою, півмісяць.

Під текстом: «Вышеписанной купчей запис в магистрат Киевской при доношении

полку Черніговского от возного сотнѣ Менской Константина Сычевского через повѣренного его суда подкоморского повѣта Менского писаря Кондрата Натуревского персонально был представлен и до слова в книгу вписан, из сего конфirmaцію к спокойному и беспрепятственному показанною лавкою покупщику Розлачу женѣ и наследникам их владѣнію за подписом в магистратѣ Кіевском присутствующих и приложенiem обыкновенной печати, обратно ему Розлачу выдан декабря 16 д[ня] 1779-го году. Ея императорскаго величества прародителной отчины богом хранима города Кіева войт коллежскій советник Григорій Пивоваров; бурмистр Герасим Кувшинскій; раница Роман Чининич Власенко; писар Данило Слюсарский; реент Василий Максимович; канцелярист Кирилло Смирницкій.

Печатка Кієва, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 2,7 × 3,2 см. Зображення: на вирізаному щиті куша з стрілою, над щитом шолом з пір'ям, довкола напис: «Печать магистрата кіевского 1762».

515. Петербург, 1778 р., грудня 23.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за по-здоровлення з днем народження сина і повідомляє про вагітність дружини.

Два аркуші: 15,6 × 19,3 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1778 года, дек[абря] 30 дня».

516. Варшава, не раніше 1778 р.*

Станіслав Август скликає комісію для розгляду утисків кременецьких міщан ста-ростою кн. Йосифом Сангушком.

23,2 × 37,5 см.

Мова польська, реставрований, є тільки один аркуш, закінчення не збереглось.

Водяний знак (С. А. Клепиков, вказ. праця, мал. № 951).

517. Петербург, 1779 р., березня 17.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за книги на німецькій мові.

Два аркуші: 15,6 × 19,2 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1779 г., марта 28 дня».

518. Рим, 1779 р., квітня 30.

Папський генеральний вікарій, судя римської курії кардинал Марко-Антоній Ко-люмна засвідчує автентичність мощей Люцида, Вінцентія, Гавдіоза і Модеста, взятих з Присцільського кладовища в Римі, та дозволяє вивезти їх з Риму.

33 × 22 см.

«Z. A. episco]pus [...]; Jo. M. Tojetti, custos»

Друкований бланк, заповнений рукою, мова латинська, стан задовільний.

Печатка генерального вікарія, овальної форми, витиснена на папері, розмір 4 × 4,7 см. Зображення: на вирізаному щиті колона, над щитом хрест, над ним німб, від якого відходять по боках стрічки з китицями. Довкола печатки напис: «M. Ant. tit. S. M. de pace S. R. E. pres. sagr. Column. SS. D. N. P. r. vic. generalis».

На зв. запис, складений 15 вересня 1779 р. в Житомирі, про дозвіл київського і чернігівського єпіскопа гр. Франціска-Кандиди Оссолінського відкрити доступ до мощів. «Michael Pałucki, canonicus cathedralis, ju[ris] d[octo]r ac jidex surrogatus g[e]n[e]r[a]-lis Kioviensis, Polonensis praeceptor, t[anu] p[ro]gr[ap]ia».

Печатка єпіскопа, круглої форми, витиснена на папері, діаметр 5,8 см. Зображення стерте. Довкола печатки в 2 ряди напис: «Franciscus Candidus comes de Tenczyn Ossolinski dei et apostolicae sedis gratia episcopus Kioviae et Czernichoviae».

* В тексті згадуються події 1778 р.

519. Царське Село, 1779 р., травня 14.

Великий князь Павло Петрович повідомляє ростовського архієпископа Самуїла про народження сина Костянтина.

Два аркуші: 18 × 21,2 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 911).

На зв.: «Получено 1779 года, маія 21 дня, с нарочною штафетою, в Ростовѣ, по поздніи 1 часа».

520. Царське Село, 1779 р., травня 27.

Велика княгиня Марія дякує ростовському архієпископу Самуїлу за лист.

Два аркуші: 16,8 × 19,3 см.

«Ваша благосклонная Марія, великая княгиня».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1077).

Внизу: «Получено 1779 года, іюня 8 дня».

521. Петергоф, 1779 р., липня 10.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за поздоровлення з іменинами і висловлює здивування з приводу змісту листа Самуїла до кн. Куракіна.

Два аркуші: 16,4 × 20 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1779 года, іюля 17 дня».

522. Царське Село, 1779 р., серпня 4.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за поздоровлення з іменинами.

Два аркуші: 16,5 × 20,5 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1779 года, augusta 15 дня»

523. Петербург, 1779 р., жовтня 17.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за побажання і поради.

Два аркуші: 15,8 × 19,8 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1077).

На зв.: «Получено 1779 года, октября 28 д[ня]».

524. Петербург, 1780 р., лютого 3.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за поздоровлення з Новим роком.

Два аркуші: 19 × 20,5 см

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1077).

На зв.: «Получено 1780 года, февр[аля] 16 дня»

525. Царське Село, 1780 р., травня 2.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за дружні поради.

Два аркуші: 19 × 21 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1077).

На зв.: «Получено 1780 году, маія 10 дня».

526. Пінськ, 1780 р., червня 5.

Пінський і турівський єпископ Гедеон Дашкович-Горбацький висвячує архідієцезіана Федора Креховського і призначає його священиком до Павлоцької protopопії Київської митрополії.

34,5 × 21 см.

Друкований бланк, заповнений рукою, мова церковнослов'янська, стан задовільний.

Печатка єпископа, овальної форми, паперова кустодія, розмір 5 × 5,4 см. Зображення: хрест на вирізаному щиті, довкола його китиці. Напис: «Gedeon Gorbacki dei et spe. sedis gratia eppis pinc. [...]».

На зв.: «Грамота поставленія от степен[ного] іерейя за чест[ного] отца Феодора Креховского архідієцезана метроп[олії] Київська. Яков Селецкій пресвітер катедральний и консистора ієнерал[ьного] пин[ського] и туров[ського] актуалный писар». «Die 9 9bris, 1784 anno. Sub actu visitationis g[ene]r[al]lis product[um]. B. Jaworowski, D. K[...]. Productum sub tempus visitationis generalis. Die 30 9bris 1789 a[nn]o. And. Jenicki, decanus et par[ochus] chodor[kiewski], visit[ator] gener[alis]».

527. Варшава, 1780 р., липня 27.

Станіслав Август скликає комісію для розгляду справи про переобтяження кременецьким старостою кн. Янушем Сангушком військовими постами кременецьких міщан.

Два аркуші: 23,3 × 37 см.

«Stanisław August, król».

Мова польська, реставрований.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1061 [A]).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 10 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 182).

Під текстом: «Reskrypt na rozsądzenie sprawy o nasłanie zołnierzy nadwornych w. starosty krzemienieckiego do miasta Krzemienca i onych po domach mieszkańców rozstawienie tudiż szkod i przykrości czynienie. Jan Karczki, podstoli księstwa Jnflantskiego jkmci u pieczęci wielkiej koronnej sekretarz».

528. Варшава, 1780 р., серпня 8.

Станіслав Август звільняє від військової служби поручика кавалерії Лентовського.

39 × 23,5 см.

«Stanisław August, król; Jan Karnicki, podstoli księstwa Jnflantskiego, j. k. mci i pieczęci wielkiej koronnej sekretarz, m[anu] p[ropria]».

Мова польська, лівий нижній і правий верхній ріжок відрівні.

Печатка короля, круглої форми, витиснена на папері. діаметр 10 см (М. Гумовський, вказ. праця, мал. № 183).

Під текстом: «Dymisja urodzonemu Lętowskiemu, porucznikowi kawalerii narodowej wojska koronnego, choragwi u [rodzonego] Małachowskiego, starosty sandeckiego, od dalszej cłużby wojskowej dana».

На зв.: «Cancellariatu ill[u]strissimi exell[entissi]mi domini Joannis in Warklany prele comitis a Borch supremi regni cancellarii [...] etc. capitanei. Sigillatum»

529. Петербург, 1780 р., вересня 25.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за поздоровлення з днем народження.

Два аркуші: 15,8 × 19,2 см.

«Павел».

Автограф. мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1077).

На зв.: «Получено 1780 году, окт[ября] 5 дня».

530. Петербург, 1780 р., грудня 17.

Великий князь Павло Петрович скаржиться ростовському архієпископу Самуїлу на труднощі у вихованні дітей в придворному оточенні.

Два аркуші: 15,5 × 19,2 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. № 1077).

На зв.: «Получено 1781 года, генваря 3 дня».

531. Петербург, 1780 р., грудня 31.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за новорічне поздоровлення.

Два аркуші: 15,5 × 19,2 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клєпиков, вказ. праця, мал. 1077).

На зв.: «Получено 1781 года, генваря 10 дня».

532. [...]*, 1781, р., лютого 4.

Молдавський господар Костянтин Димитру Муруз підтверджує боярину Кості Кириловичу права на с. Бабаешти.

Два аркуші: 35,5 × 50 см.

Мова молдавська, стан задовільний.

Печатка господаря, овальної форми, червона, розмір 3 × 3,3 см. Зображення: голова бика, над нею корона, літери «ДМ КС [...] 1777»

533. Петербург, 1781 р., квітня 2.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за поздоровлення з наступним святом.

Два аркуші: 15,8 × 19 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1781, априля 17 дня».

534. Павлівське, 1781 р., червня 10.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за поздоровлення з іменинами і повідомляє про намір подорожувати.

Два аркуші: 15,5 × 19 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1781, літа 25 дня».

535. Царське Село, 1781 р., серпня 16.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за побажання з приводу подорожі.

Два аркуші: 15,5 × 19 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1781 года, серпня 28 дня».

536. Варшава, 1782 р., травня 22.

Станіслав Август повідомляє шляхту Подільського воєводства про скликання сеймика для виборів послів на черговий сейм.

44,2 × 37 см.

«Stanisław August, król; Antoni Sikorski, j. kr mci i pieczęci w[ielkiej] kor[onnej] sekretarz, m[anu] p[rografia].

* Місце написання невідоме.

Друкований бланк, заповнений рукою, мова польська, реставрований.
Водяний знак (С. А. К л е п и к о в, вказ. праця, мал. № 953).

Печатка короля, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 10 см (М. Г у м о в-
съ к и й, вказ. праця, мал. № 183).

Під текстом: «Universal na sejmik przedsejmowy poselski do grodu Kamienieckiego».

537. Петербург, 1782 р., грудня 5.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за побажання.

Два аркуші: 20,3 × 33 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1782, дек[абря] 11 дня».

538. Петербург, 1782 р., грудня 8.

Велика княгиня Марія дякує ростовському архієпископу Самуїлу за лист.

Два аркуші: 18 × 29,5 см.

«Ваша благосклонная Мария».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Внизу: «Получено 1782, декаб[ря] 19 дня».

539. Петербург, 1783 р., січня 11.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за новорічні побажання.

Два аркуші: 16,5 × 20,5 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. К л е п и к о в, вказ. праця, мал. № 1077).

На зв.: «Получено 1783 года, генв[аря] 22 д[ня]».

540. Царське Село, 1783 р., серпня 19.

Великий князь Павло Петрович дякує ростовському архієпископу Самуїлу за поздравлення з народженням дочки.

Два аркуші: 15 × 17,7 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. К л е п и к о в, вказ. праця, мал. № 1077).

На зв.: «Получено 1783 года, сен[тября] 3 дня».

На конверті: «Преосвященному Самуилу Ростовскому в Москвѣ или Ростовѣ».

541. Царське Село, 1783 р., вересня 4.

Велика княгиня Марія дякує ростовському архієпископу Самуїлу за поздоровлення
з народженням дочки.

Два аркуші: 11,5 × 14 см.

«Ваша благосклонная Мария».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1783, сент[ября] 18 д[ня]».

542. Петербург, 1783 р., вересня 23.

Великий князь Павло Петрович поздоровляє київського митрополита Самуїла з
переміщенням його до Київської митрополії.

Два аркуші: 18 × 30,5 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1783 года, сент[ября] 29, по полудни, в 10 часу, во исходе оного».

На конверті: «Преосвященному Самуилу митрополиту киевскому в Ростовѣ».

543. Петербург, 1784 р., січня 4.

Великий князь Павло Петрович дякує київському митрополиту Самуїлу за новорічні побажання.

Два аркуші: $16,5 \times 20$ см.

«Ваш вѣрной Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «1784 года, генваря 22 дня, получено».

На конверті: «Преосвященному Самуилу, митрополиту кіевскому, в Кіевъ».

544. Царське Село, 1784 р., липня 3.

Великий князь Павло Петрович дякує київському митрополиту Самуїлу за поздоровлення з іменинами і вітає його з новим саном.

Два аркуші: 15×18 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1784, іюля 21 [дня]».

545. Петербург, 1784 р., грудня 14.

Великий князь Павло Петрович повідомляє київського митрополита Самуїла про народження дочки Олени.

Два аркуші: $16,5 \times 20$ см.

«Павел».

Мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1785 года, генваря 3 дня».

546. Петербург, 1785 р., січня 3.

Великий князь Павло Петрович вітає київського митрополита Самуїла з Новим роком.

Два аркуші: $18 \times 31,3$ см.

«Ваша благосклонный Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1785, генваря 23 дня».

547. Петербург, 1785 р., січня 28.

Велика княгиня Марія повідомляє київського митрополита Самуїла про народження дочки Олени.

Два аркуші: $18 \times 31,3$ см.

«Ваша благосклонная Мария».

Мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1785. фев[раля] 14 дня».

548. Костюхнів, 1785 р., квітня 10.

Полковник і володимирський підстолій Стефан Леопольд Аксак рекомендує луцькому і острозькому епіскопові Кіпріану Стецькому призначити Іллю Метельського священиком костюхнівської церкви св. Михаїла.

$33,4 \times 20,1$ см.

«Stefan Aksak, m[anu] p[rografia].

Мова польська, на 30% попсований вогкістю.

Печатка С.-Л. Аксака, круглої форми, сургучна, червоного кольору, діаметр $2,3$ см, зображення стерте.

549. Петербург, 1785 р., серпня 11.

Катерина II надає гр. Олександру Браницькому чин прaporщика лейб-гвардії Преображенського полку.

$38,7 \times 28,3$ см.

«Екатерина; князь Потемкин».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент. Довкола тексту друкована рамка з зображенням зброй.

Печатка імператриці, круглої форми, паперова кустодія; діаметр 7,5 см., зображення стерте. Довкола напис: «Екатерина II божею милостію імператрица и самодержца все-российской».

На зв.: «Alexander Branicki, syn hetmana, pomianca na graporszczyka gwardii, 1785, 12 lutego». «При запечатані в колегії Іностранных дбл, № 1887».

550. Гатчина, 1785 р., вересня 27.

Великий князь Павло Петрович підтримує думку київського митрополита Самуїла про призначення попечителя православних церков поза Росією.

Два аркуші: 21,2 × 36,2 см.

«Ваш благосклонный Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (А. А. Г е р а к л и т о в, вказ. праця, мал. № 1089).

На зв.: «Получено 1785 года, окт[ября] 24 дня».

551. Петербург, 1786 р., січня 2.

Великий князь Павло Петрович дякує київському митрополиту Самуїлу за лист.

Два аркуші: 10,8 × 11,7 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. К л е п и к о в, вказ. праця, мал. № 911).

На зв.: «Получено 1786 года, генв[аря] 16 дня».

552. Петербург, 1786 р., лютого 7.

Великий князь Павло Петрович повідомляє київського митрополита Самуїла про народження дочки Марії.

Два аркуші: 8 × 9,7 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1786 * года, февр[аля] 26 дня, по полудни, в 4 часу».

553. Петербург, 1786 р., березня 16.

Великий князь Павло Петрович дякує київському митрополиту Самуїлу за поздоровлення з народженням дочки Марії.

Два аркуші: 8 × 9,7 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

На зв.: «Получено 1786 года, апраля 3 дня».

554. Петербург, 1786 р., березня 28.

Велика княгиня Марія дякує київському митрополиту Самуїлу за поздоровлення з народженням дочки.

Два аркуші: 10,8 × 11,7 см.

«Марія».

Мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. К л е п и к о в, вказ. праця, мал. № 911).

Під текстом: «Преосв[ященному] Самуилу, митрополиту кіевскому».

На зв.: «Получено 1786, апр[еля] 17 дня».

555. Петербург, 1787 р., січня 4.

Великий князь Павло Петрович дякує київському митрополитові Самуїлу за новорічні побажання.

Два аркуші: 9,6 × 1,7 см.

* Помилка, треба 1786.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

Під текстом: «Получено 1787 года, генваря 21 дня».

556. Київ, 1787 р., березня 15.

Катерина II асигнуети гроши на утримання Київської академії, наказує відкрити при ній цивільну друкарню в Києво-Печерській лаврі, дозволяє кращим учням академії вступати до університетів і направляти їх у закордонні університети для поповнення академії кваліфікованими вчителями.

Два аркуші: 19 × 22,5 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

Документ оправлений в зелений шовк, на якому кольоровий герб Росії і напис: «Рескрипт Екатерини II для Киевской академии 1787 года марта 15 дня в Киевѣ».

На полі арк. 1: «Получен 1787 года, марта 15 дня, в шестом часу по полудни». (Памятники. ., т. II, стор. 368—371).

557. Петербург, 1788 р., січня 4.

Великий князь Павло Петрович вітає київського митрополита Самуїла з Новим роком.

Два аркуші: 9,8 × 9,3 см.

«Павел».

Автограф, мова російська, стан задовільний.

558. Рим, 1789 р., вересня 30.

Кардинал Франціск Ксаверій де Зелада повідомляє київського єпископа Каспера Цецішевського про поширення його повноважень у галузі канонічного права (звільнення від анафеми, покарань за приховану ересь, поєдинки, порушення клавзури).

Два аркуші: 19,5 × 27 см.

«Franciscus X[averius] card[inalis] de Zelada, m[ajor] p[oenitentiarius] i Phil. Cane-
tari S. P. sec[retarius]».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова латинська, стан задовільний.

Печатка Ф. К. де Зелада, овальної форми, паперова кустодія, розмір 3,3 × 3,8 см. Зображення: богоявілій з Ісусом-немовлям, оточені сяйвом, під ними герб з перехрещеними ключами. Довкола напис: «Sigillum offici sacrae poenitentiariae apostolae».

559. Відень, 1791 р., липня 28.

Австрійський цісар Леопольд II надає міщанину Іоану Даніелю Вульньюсу шляхетство і дарує йому герб.

Дев'ять аркушів: 26 × 35,8 см.

«Leopold, m[anus] p[rograpta]; Collcredo Mannefeld, m[anus] p[rograpta]; Peter Anton Frank, m[anus] p[rograpta]».

Мова німецька, пергамент, стан задовільний.

Документ оправлено в оксамит червоного кольору. Текст кожного аркуша оточений червоною рамкою.

На арк. 5 зображення герба: у золотій квадратній рамці 16,5 × 21,5 см на фоні кольорового пейзажу герб: геральдичний щит з синіми і золотими широкими діагональними смугами, зверху рицарський шолом, на якому сидить лис. У верхній частині рамки 8 гербів, над рамкою — герб Австроїї.

На крученому жовтому шнурі печатка цісаря, круглої форми, діаметр 12,8 см. Зображення: щит з двоголовим орлом, двома коронами і мечем, в середині велика і мала квадратні бляхи, по боках грифони. Щит увінчаний короною. Довкола печатки напис в 2 ряди: «Lepoldus II».

Печатка вміщена до металевої кустодії, на якій герб Леопольда з ініціалами «L II».

560. Петербург, 1791 р., грудня 4.

Катерина II надає підпоручикові лейб-гвардії Преображенського полку Владиславу Браницькому чин поручика.

40 × 28 см.

«Екатерина; пример-маіор Николай Татищев».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Печатка імператриці, опис див. док. № 549.

На зв.: «При запечатані в колегії Іностранных д'єл, № 225, 1792 года»

561. Варшава, 1792 р., березня 22.

Станіслав Август стверджує розпорядження коронного гетьмана Франціска Ксаверія Браницького управителям його маєтків про невтручання їх у вибори білоцерківськими міщенами магістрату.

Два аркуші: 19,5 × 35,5 см.

«Cyprian Sowinski, kancelarii większej komisji metrykant».

Мова польська, дуже пошкоджений, текст майже цілком вицвів.

Печатка короля, круглої форми, діаметр 7,7 см (М. Г у м о в с ь к и й, вказ. праця, мал. № 184).

На зв. арк. 1, на полі: «R[ok]u 1792, 31 marca stawiać się osobiście [...] pan Jozefat Solarzki, Zieman, [...] ten ekstrakt z aktu metryk koronnych Warszawskich wyrażeniem w nim istoty zalecenia W. Branickiego, hetmana wielkiego koronnego rzadcom i oficjalistom ekonomicznym dóbr bialocerkiewskich [...] magistratowi i sądów miejskich miejscowych tegoż miasta Białocerkwi danego autentyczny wyjęty i pieczęcią kancelarii większej stwierdzony do księga niniejszych ziemskich powiatu Włodzimiersko-Czerniechowskiego sposobem oblaty wnioś. Przyjacielem Dezyderiuszem Felixem Sliwowski, r[e]g[en]t ziemska p[ro]w[incja] Włodzimirsko-Czerniechowskiego, miejsce pod

ten czas w pisarza aktowego [...]. Pid tekstem ark. 2: «R[ok]u 1792. Oblata zalecenia Wielmożnego Branickiego rzadcom dobr Białocerkiewskich danego».

(АІОЗР, ч. 5, т. I, стор. 547—548).

562. Варшава, 1792 р., березня 30.

Станіслав Август підтверджує привілеї Сигізмунда Августа від 4 квітня 1557 р. і 1 липня 1564 р., Сигізмунда III від 1 травня 1589 р. і 15 жовтня 1592 р. та повторює свій привілей від 28 вересня 1791 р. про надання м. Крілову Київського воєводства магдебурзького права.

Чотири аркуші: 28 × 40,5 см.

«Stanisław August, król».

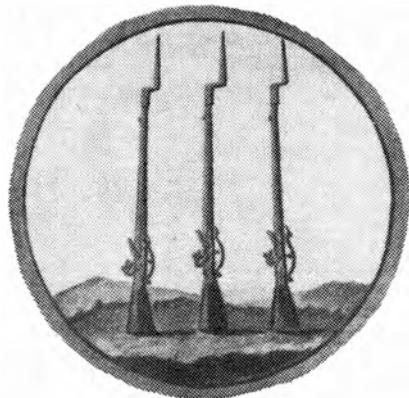
Мова польська, пергамент, стан задовільний.

Документ оправлений в шкіру, по краях рослинний орнамент, в середині напис: «Przywilej miasta Rzeczypospolitej Kryłowa 1792» і стертий суперекслібрис.

Текст кожного аркуша обведений тонкою зеленою рамкою.

На зв. арк. 3 герб Крілова: в круглій сірій рамці, діаметр 10 см, на фоні кольорового пейзажу три кремінні рушниці з штиками.

Під текстом арк. 4: «Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, dnia trzynastego nowembra osobiście stawający urzodzony Jan Steblowski diploma prawa i przywileju miasta wolnego Kryłowa ukraińskiego w województwie Kijowskim dotąd leżącego odnawiające od najasnejszego Stanisława Augusta, króla polskiego pana naszego miłosciwego temuz miastu Kryłowiowi łaskawie konferowane, ręką tegoż najasnejszego pana i sekretarza pieczęci wielkiej koronnej przy tejże pieczęci na massie czerwonej w puszcze blaszanej zawartej wy-

Документ № 562.

cisnionej, podpisane z herbem temuz miastu słuzącym na papierze ceny czerwonych złotych trzech pergaminowym napisane do akt grod[zkich] Kij[owskich] oblatą podał. Przyjąłem Onufry Lubicz-Sadowski, regent grodzki kijow[ski], do księgi grod[zkich] Kij[owskich] zapisano. Dyploma prawa i przywileja miasta wolnego Kryłowa ukraińskiego, w województwie Kijowskim dotąd leżącego, odnawiające. Ignacy Janiszewski, pieczęci wielkiej koronnej sekretarz.

На зв. арк. 4: «*Cancellariatu illustrissimi exellentissimi domini d[omi]ni Hyacynthi comitis Nalecz a Małachowice Małachowski, supremi regni cancellarii radoszyceensis, grodecensis, sannicensis etc. capitanei sigillatum est in actis.*

(АЮЗР, ч. 5, т. I, стор. 125—132).

563. Петербург, 1792 р., квітня 27.

Генерал-аншеф Олександр Суворов скороочує термін служби та нагороджує орденом за мужність і хоробрість при штурмі Ізмаїла полкового квартирмейстера Сіверського карабінерного полку Федора Романовича.

Два аркуші: 23,2 × 37,7 см.

«Ея императорского величества всемилостив бывшей государыни от армии генерал аншеф полков лейб-гвардии Преображенского подполковник Фанагорийского гранадерского, шеф главнокомандующий Финляндской дивизией, Роченсаймским портом и Саимской флотилией, орденов российских с[вято]го апостола Андрея Первозванного, с[вято]го Александра Невского, с[вято]го великомученика и победоносца Георгия, с[вято]го равноапостольского князя Владимира первых степеней и великоокняжеского голстинского с[вяты]я Анны кавалер, обеих империй граф Александр Суворов-Рымникский».

Мова російська, реставрований.

Печатка О. Суворова, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 4 × 4,5 см, зображення майже стерте.

564. Петербург, 1792 р., квітня 27.

Генерал-аншеф Олександр Суворов скороочує термін служби та нагороджує орденом за мужність і хоробрість при штурмі Ізмаїла полкового квартирмейстера Фанагорійського grenaderського полку Льва Романовича.

Два аркуші: 23,2 × 37,7 см.

«Ея императорского величества всемилостив бывшей государыни от армии генерал аншеф полков лейб-гвардии Преображенского подполковник Фанагорийского гранадерского, шеф главнокомандующий Финляндской дивизией, Роченсаймским портом и Саимской флотилией орденов российских с[вято]го апостола Андрея Первозванного, с[вято]го Александра Невского, с[вято]го великомученика и победоносца Георгия, с[вято]го равноапостольского князя Владимира первых степеней и великоокняжеского голстинского с[вяты]я Анны кавалер, обеих империй граф Александр Суворов-Рымникский».

Мова російська, реставрований.

Печатка О. Суворова, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 4 × 4,5 см, зображення стерте.

На зв. арк. 2: «Черниговская палата уголовного суда по дѣлу о опекунах над имѣнiem князя Жевахова маюроѣ Лъвъ Романовъ и других, сужденныхъ за уклонение от дачи за время управлениіи ими тѣм имѣніем отчета — приговором 22 декабря 1831 года состоявшимся заключила: с подсудимыми бывших опекунов маюру Романовичу за медлительность и уклонение от дачи по имѣнію князя Жевахова отчетов по уваженію к прежней добропорядочной военной службѣ, на основаніи 170 пункта наказа комиссіи о сочиненіи проекта Нового уложенія, вмѣнить в наказаніе быtie под судом и внушать, дабы он впредь при прохожденіи должностей повелѣнія начальства исполнял немедленно и в самой точности. Декабря 16 дня 1832 года. Засѣдатель Александр [...]. В должностіи секретаря [...].

565. Люблін, 1792 р., грудня 7.

Генерал-поручик Іван Дунін рекомендує до головної команди ротмістра Сіверського карабінерного полку Федора Романовича за особисту хоробрість в битві з польськими військами при м. Полоннє.

Два аркуші: 21,5 × 36 см.

«Ея императорского величества всемилостивейшей государыни моей от армии генерал-поручик, командующий войск второю частью Украинской армии, Елисаветградского конно-егарского полку шеф, и орденов святого великомученика и победоносца Георгия четвертаго класса и святых Анны кавалера Иван Дунин».

Мова російська, реставрований.

Водяний знак (С. А. Клепиков, вказ. праця, мал. № 1077).

Печатка Дуніна, овальної форми, сургучна, червоного кольору, розмір 2,3 × 2,8 см, зображення стерте.

566. Петербург, 1792 р., грудня 31.

Катерина II надає секунд-майорові Іванові Стоянову чин прем'єр-майора.

40 × 25 см.

«Екатерина; генерал [...].

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, по краях попсований вогкістю.

Під текстом: «В Военной коллегії записан под № 267-м». «Лифляндского егерска го корпуса».

567. Петербург, 1793 р., травня 8.

Великий князь Павло Петрович повідомляє генерал-майора І. М. Неплюєва про включення його до кавалерів ордену св. Анни.

13,5 × 19 см.

«Павел».

Мова російська, стан задовільний.

Печатка ордена св. Анни, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 4,2 см. Зображення ордену, довкола печатки напис: «печать императорского ордена св. Анни».

568. Царське Село, 1793 р., травня 16.

Катерина II призначає мінського губернатора І. М. Неплюєва головнокомандуючим губернії замість хворого генерал-губернатора Кречетникова.

Два аркуші: 20 × 22 см.

«Екатерина».

Мова російська, стан задовільний.

569. Царське Село, 1793 р., травня 16.

Граф Платон Зубов повідомляє сенатора І. М. Неплюєва про призначення його головнокомандуючим губернії замість хворого губернатора гр. М. М. Кречетникова.

20 × 22 см.

«Граф Платон Зубов».

Мова російська, стан задовільний.

570. Стародуб, 1793 р., листопада 1.

Орендар Григорій Беліков повідомляє генерал-майора Якима Семеновича Сулиму про перебудування його дому в Стародубі.

Два аркуші: 22,3 × 34,5 см.

«Вашего высокопревосходительства всепокорный слуга Григорей Беликов».

Автограф, мова російська, пом'ятий, пошкоджений зверху вогкістю.

На зв.: «Его превосходителству господину генерал-маюру Акиму Семеновичу Сулим б.

571. [Новгород-Сіверськ], 1795 р., вересня 19.

Губернський предводитель дворянства Григорій Кирицький і повітові дворянські депутати Новгород-Сіверської губернії підтверджують дворянське походження Дем'яна Ботяновського-Скорчевського.

49,3 × 41,5 см.

«Губернський предводитель дворянства, надворній совѣтник Григорій Кирицький, депутат уезда Новгородско-Сев'єрского, титулярний совѣтник Степан Зб'єневич; депутат уезда Стародубовського, маєр Павел Миклашевський; депутат уезда Погарського, військовий то-

вариц Федор Сулима; депутат уїзда Мглинского, поручик Василей Велиносович; депутат уїзда Кролевецкого, поручик Василей Боровиков; депутат уезда Короповского, коллежскій ассесор Дмитрий [...], депутат уезда Конотопского, капитан [...] Драгомиров; депутат уезда Новомѣскаго, коллежскій ассесор Петр Немирович-Данченко; депутат уезда Суражскаго, секунд-майор Петр Бороздня.

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, долішня частина пошкоджена вогкістю, частина тексту вицвіла.

Текст оточений друкованим орнаментом зі зброй.

Над текстом друкований герб Росії і вензель імператриці в сяйві, на грудях орла герб Новгород-Сіверська, вправо і вліво по 5 гербів міст губернії: Коропа, Сосниці, Конотопа, Нового Міста, Суража, Стародуба, Погара, Мглина, Глухова, Кролівця (Первое полное собрание законов Российской империи, т. I, № 421, стор. 734—748).

572. Петербург, 1796 р., жовтня 3.

Катерина II надає колезькому протоколісту Михайлу Гуляку чин губернського секретаря.

38,2 × 28 см.

«Сенатор і кавалер князь Петр Голицын; сенатор и кавалер князь Андрей Щербатов; сенатор и кавалер Михаил [...]; сенатор и кавалер граф Николай Румянцев; сенатор и кавалер Андрей [...]; коллежский советник и кавалер Евграф Кросин; секретарь Павел Безак».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Під текстом: «В Сенатъ в книгу записан под № 641».

На зв.: «При запечатані в коллегії Иностранных дѣл, № 1967».

573. Москва, 1797 р., квітня 15.

Павло I нагороджує дмитрівського єпископа Серапіона орденом св. Анни.

Два аркуші: 20 × 33 см.

«Павел».

Мова російська, реставрований.

Печатка ордена св. Анни, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 4,2 см. Зображення: орден св. Анни, довкола напис: «Печать императорского ордена святаго Анны».

Під текстом: «Имъл щастie получить августа 29 дня 1797 года».

574. Москва, 1797 р., квітня 24.

Військова колегія звільняє від військової служби майора Льва Романовича.

Два аркуші: 19,5 × 32 см.

«Генерал-лейтенант Зайцев, генерал-майор і кавалер Лециано; генерал-проваіант-майстер і кавалер Оболенський; за обер секретаря подполковник Іван Милованов; секретар Никифор Тарутин; подпоручик Іван Мыльников».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (Наук.-інф. бюл., 1964, № 1, стор. 16).

Під текстом: «У сего указа Государственной Военной коллегії печать. Данной сб отставке указ майору Романовичу».

На зв.: «Черниговская палата уголовного суда по дѣлу о опекунах над имѣніем князя Жевахова майоръ Лѣвъ Романовичъ и других сужденныхъ за уклоненіе от дачи за время управліенія ими тѣмъ имѣніемъ отчета — приговоромъ 22 декабря 1831 года состоявшимся заключила: с подсудимыхъ бывшихъ опекуновъ майору Романовичу за медлительность и уклонение от дачи по имѣнію князя Жевахова отчетовъ по уваженію к прежней добродорядочнной военной службѣ на основаніи 170 пункта наказа комиссіи о сочиненіи проекта Нового уложенія вмѣнить в наказаніе бытіе под судом и внушить дабы он впредь при проходженіи должностей повелѣнія начальства исполнял немедлѣнно и в самой точности. Декабря 16 дня 1832 года. Заседатель Александр [...]».

575. Петербург, 1797 р., листопада 20.

Павло I наказує [командирові] Рязького мушкетерського полку прийняті згідно статуту нові прапори і здати старі до цейхгауза.

Два аркуші: 19,5 × 39,5 см.

«Павел».

Мова російська, текст в окремих місцях вицвів.

576. Бендери, XVIII ст.

Невстановлена особа повідомляє коменданта Алі-агу, що вона разом з 17-річним сином живе в Бендерах.

13,5 × 18 см.

Мова турецька, текст вицвів.

577. Пінськ, XVIII ст.*

Пінська консисторія дає копії грамоти київського митрополита Йосипа Нелюбовича Тукальського, виданої 3 грудня 1663 р. в Корсуні, про призначення своїм намісником у Великому князівстві Литовському слуцького архімандрита Феодосія Васильовича.

21 × 33 см.

«Самый оригинал сего листу при собѣ зоставши сей выпис подпisyю Феодосий Васи-левич, архимандрита слуцкій, намѣстник метрополитанский в Вел[икім] княз[івстві] Литовскім».

Засвідчена копія XVIII ст., мова українська, стан задовільний.

Печатка архімандрита, овальної форми, паперова кустодія, розмір 2,7 × 3,5 см, зображення майже стерлось.

На зв.: «Kopia listu jm ojca metropolyty dane[glo] jmciu ojcu archimandrycie sluckiemu na ukladze namiesnictwa metropolitanskiego w W[ielkim] ksie[stwie] Lit[tewskim]».

(АІОЗР, ч. 1, т. IV, стор. 25—27).

XIX ст.

578. Львів, 1801 р., серпня 1.

Становий сейм Галичини й Лодомерії підтверджує шляхетство Івана, Антона, Ігнатія та другого Івана Семенівських.

70 × 54 см.

«Michael comes Wielhorski, supremus stabulorum regnorum Galicie et Lodomeriae magister ordinum Aquilae albae et S. Huberti eques; Joannes Cantius de Wysocki caes[areo] reg[ii] appellatorum tribunalis orientabis Galliciae consiliarius; Josephus comes ab Jaworski; Felix comes Bakowski ord[inis] S. Stanislai eques; Johannus Nepomucenus comes Moszyński; Michael de Karczewo Karczewski capit[aneus] Bidgoscensis Pol[onica]lum eques; Cajetanus, comes Potocki, ordinum Aquilae albae et S. Stanislai eques; Cajetanus c[ome]s de Kitki Kitcki, archiep[iscop]us metropolitanus Leopol[iensis], s[an]cta[re] cael[sare]o r[e]ligiae m[ai]es[[a]tis consillarius intimus actualis seu status; Nicolaus Skorodynski, episcopus Leopoliensis, Halicensis et Camencensis: Alex Bielecki, c[on]sula[re] regi fore nobilium Leopoliensis consiliarius; Joannes Symonowicz, m[anu] p[ro]p[ria], achiep[isco]pus Leopoliensis armen[orum]; Blasius Chobrzyński, burgrabius Radziejorien[sis]».

Мова латинська, пергамент, майже всі підписи вицвіли, напис на полі вицвів цілком.

Над текстом різокольоровий герб Семяновських: щит з зображенням фортечної стіни, над ним рицарський шолом з короною і павиним пір'ям, за щитом синій прапор і гілки горобини.

Всі підписи були засвідчені печатками, які не збереглись.

579. Москва, 1801 р., вересня 15.

Олександр I повідомляє сенатора І. М. Неплюєва про надіслання йому діамантових знаків ордена св. Анни.

* Дата встановлена по почерку.

20 × 22 см.

«Александру».

Мова російська, стан задовільний.

580. Петербург, 1802 р., травня 2.

Олександр І надає колезькому регистратору Петру Троцині чин губернського секретаря.

35,8 × 28,5 см.

«Сенатор и кавалер граф Александр Строганов; сенатор и кавалер Петр [...]; сенатор и кавалер Игнатий Т [...]; сенатор и кавалер Михайло Муравьев; герольдмейстер командор Грушевский; секретарь Василий Крамотович.

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Печатка царя, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 8 см. Зображення: герб Росії в центрі і герби частин Росії довкола. Навколо печатки напис: «Александр I, божею милостию імператор и самодержец всероссийский».

Під текстом: «В Сенатѣ в книгу записан № 641-м».

На зв.: «При запечатанії в колегії Іностранных дѣл, № 725».

581. Петербург, 1802 р., грудня 15.

Олександр І нагороджує сенатора І. М. Неплюєва орденом Георгія 4-го класу.

20 × 31 см.

«Александру».

Мова російська, стан задовільний.

582. Житомир, 1803 р., липня 2.

Волинське дворянське зібрання підтверджує дворянство братів Антона і Йосифа Станишевських.

50,7 × 44 см.

«Marszałek Wołyńskiej gubernii i kawaler Stanisław Worcel; Korol [...] Dubecki, p[owia]tu Dubińskiego deputat; Wojciech Dziedzicki, dep[u]t[at] z p[owia]tu Owruckiego; Maciej Nowoszycki, z powiatu Zasiliawskiego deputat; Aleksander Korwin Kochanowski p[owia]tu Starokonstantynowskiego d[e]p[u]t[at]; Mikołaj Budzyński p[owia]tu Zytomierskiego dep[u]t[at]; [...] Malinowski, p[owia]tu Włodzimierskiego dep[u]t[at]; Jakob [...] Kudłubski p[owia]tu Ostrogskiego deputat; Szlachetcki Wołyńskiej gubernii sekretarz Michał Trypolski, m[anu] p[ropria].

Мова польська, пергамент, текст вицвів в окремих місцях

Над текстом різокольоровий герб Росії, на грудях орла червоний хрест.

Під текстом різокольоровий герб Станишевських: на вирізаному щиті хрест з підковою, за щитом — 4 прaporи і 2 ефеси шаблі, знизу — 2 гармати, над щитом — рицарський шолом з короною, на якій стоїть кінь.

Печатка дворянського зібрання, круглої форми, діаметр 7,2 см, зображення стерте.

583. Петербург, 1803 р., вересня 22.

Олександр І нагороджує підкоморя Мглинського повіту Чернігівської губернії Олександра Рославця орденом св. Володимира 4-го ступеня.

Два аркуші: 19,5 × 31,5 см.

«Александру; г[раф] Петр Завадовский».

Мова російська, реставрований.

584. [...] *, 1803 р., листопада 27.

Князь Прозоровський повідомляє сенатора І. М. Неплюєва про нагородження його орденом Георгія 4-го класу.

20 × 31 см.

«Князь Прозоровский».

Мова російська, стан задовільний.

* Місце написання документа не зазначено.

585. Петербург, 1804 р., березня 16.

Олександр I підтверджує гр. Олександру Браницькій грамоти Катерини II від 18 серпня 1795 р. і Павла I від 19 грудня 1796 р. про її право на володіння Шумським ключем і с. Головинськ Волинської губернії; м. Ржищів, селами Березівка, Липовий Ріг, Уляники Київського намісництва; Сокальським старостством і селами Чорнокозинці, Зінківці, Шустівці, Ниверка, Безносівкі, Нігин, Хропотове, Степанівка, Демківці, Почалинці і м. Черч Подільської губернії, секвестрованими в учасників польського повстання 1795 р.

Три аркуші: 33 × 45,7 см.

«Александр; государственный канцлер, граф Александр Воронцов».

Мова російська, пергамент, стан задовільний.

Грамота оправлена в однотонну парчу. Кожний аркуш, крім 1-го, оточений рамкою, шириною 3,3 см, золотою та синьою фарбою і геометричним орнаментом під перламутр. Через рамку проходять зелені гілки. Над текстом в рамку вписаний вензель імператора. На арк. 1-му написаний золотом титул імператора, оточений золотою рамкою, в якій 45 різокольорових гербів.

Над текстом в рамку вписаний різокольоровий герб Росії.

На зв. арк. 3: «Со всемилостивейше пожалованных сею высочайше конфиrmованною грамотою штатс-дамъ графинѣ Александра Браницкой в губерніяхъ: Подольской и Литовской четырехъ тысячъ двадцати двухъ душъ, слѣдующіе в казну по силѣ высочайшаго имяннаго указа іюня 23-го дня 1794-го года. Пошлины деньги по пятидесяти копѣек с каждой души, всего двѣ тысячи сто тринадцать рублей и пятдесят копѣек в Подольскую казенную палату и Литовской губерніи в Бржестское уѣздное казначейство взнесены, как представленные в правительствующій Сенат от графини Браницкой квитанціи удостовѣряютъ. Марта 22 дня 1804-го года. Секретарь Антон Скобе [...]; титулярный совѣтник Павел Бохановский. Запечатана в коллегіи Иностранныхъ дѣлъ, марта 22-го дня 1804 года».

586. Петербург, 1804 р., вересня 27.

Олександр I надає колезькому регистратору Івану Голяку чин губернського секретаря.

34 × 27 см.

«Сенатор и кавалер Николай Сушков; сенатор и кавалер Иван Ананьевской; сенатор и кавалер Николай Бехлевов; герольдмейстер и кавалер Владимир Грушецкий; секретарь Глѣбъ Мальгинъ».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Під текстом: «В Сенатѣ в книгу записан под № 2229».

На зв.: «При запечатаніи в коллегії Иностранныхъ дѣлъ, № 5306».

587. Петербург, 1805 р., вересня 22.

Олександр I надає губернському секретареві Михайлу Голяку чин колезького секретаря.

38 × 27 см.

«Сенатор и кавалер Петр Свищунов; сенатор и кавалер граф Михаил Румянцов; сенатор и кавалер Алексей Корсаков; герольд-мейстер и кавалер Владимир Г[рушецкий] секретарь Глѣбъ Мальгинъ».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, текст починає вицвітати.

Печатка імператора, опис див. док. № 580.

Під текстом: «В Сенатѣ в книгу записан под № 2807».

На зв.: «При запечатаніи в коллегії Иностранныхъ дѣлъ, № 5110».

588. Петербург, 1808 р., травня 20.

Олександр I нагороджує штабс-капітана фон Рабена орденом св. Анни 3-го класу за хоробрість у битві з французькими військами.

Два аркуші: 20 × 31 см.

«Ваш Александр; военный министр Г. Оране [...]».

Мова російська, реставрований.

589. Київ, 1808 р., вересня 10.

Київське дворянське зібрання підтверджує дворянство Пилипа Мацеєвського.

56,3 × 47,2 см.

«Tajny konsyliarz, senator, Kijowskiej gubernii marszałek i kawaler Tadeusz Kozłowski; deputat powiatu Kijowskiego Tychon Kurbatow; deputat Radomyslskiego powiatu Josif Mijanowski; deputat powiatu Bohusławskiego, podporucznik Karp Semczewski; deputat powiatu Zwinogrodskiego Mikołay Adam Sierakowski; deputat powiatu Czehryńskiego Andrzej Badarzewski; dworzanstw[a] archiwista kol[ezski] sekretarz Stefan Haczewski».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова польська, посередині дірка 8 × 6 см, реставрований.

Довкола грамоти друкований орнамент зі зброї.

Над текстом друкований герб Росії, від якого на обидва боки відходять герби міст Чигирин, Звенигородка, Таращі, Махнівця, Василькова, Києва, Радомишля, Сквири, Липівця, Умані, Богуслава, Черкас (Первое полное собрание законов Российской империи, т. I, № 421, стор. 734—738).

Під текстом: «Powiatu Umańskiego».

590. Ечміадзін, 1810 р., грудня 15.

Каталікос Єфрем призначає єпископом Григорія єпископом Волошини, Молдавії і Бескарabiї.

35,5 × 47,7 см.

Підпис вірменськими літерами, мова старовірменська, реставрований.

Над текстом праворуч кольорове зображення церкви.

Над текстом печатка католікоса, круглої форми, червоного кольору, діаметр 4,5 см.

Зображення: св. Григорій, довкола напис вірменською мовою.

591. Петербург, 1811 р., жовтня 13.

Олександр I затверджує статут Першої київської гімназії.

Сім аркушів: 34,5 × 47,5 см.

«Александр; министр народного просв'щення г[раф] Алексей Разумовский».

Мова російська, пергамент, стан задовільний.

На арк. 1-му в золотій рамці різникольорове зображення 47 гербів. Над текстом вписаній в рамку різникольоровий герб Росії. Всі аркуші обведені золотою рамкою з геометричним орнаментом, над текстом в рамку вписаній вензель імператора.

Грамота направлена в червоний оксаміт. На лицьовій стороні в золотій парчевій рамці увінчаний короною випуклий парчевий вензель імператора.

На зв. випуклий герб Росії з різникольорової парчі, розмір 22 × 25 см.

На зв. арк. 7 — штат гімназії. На полі: «В С. Петербурге октября 13-го дня 1811».

Над текстом: «Быть по сему, Александр». Під текстом: «В Государственной коллегии Иностранных дѣл запечатана октября в 18-й день 1811 года, № 4313-й».

592. Паризь, 1815 р., вересень.

Французький король Людовик XVIII нагороджує генерал-майора російської армії Браницького орденом св. Людовика.

45 × 31,5 см.

Мова французька, пергамент, текст майже цілком вицвів.

Печатка військового міністра, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 4 см. Зображення: на круглому щиті три лілії, щит увінчаний короною, довкола щита орденська стрічка і орден. Довкола печатки напис: «De la Gueule ministere».

593. [Чернігів], 1816 р., серпня 10.

Чернігівське дворянське зібрання підтверджує дворянство Івана Романовича.

Два аркуші: 21,7 × 36,2 см.

Копія XIX ст., мова російська, стан задовільний.

594. [Чернігів], 1817 р., березня 8.

Предводитель дворянства Чернігівської губернії Іван Лизогуб повідомляє Льва

Петровича Романовича про нагородження його бронзовою медаллю за участь у війні 1812 р.

Два аркуші: 22,5 × 35 см.

Копія XIX ст., мова російська, стан задовільний.

595. Петербург, 1817 р., квітня 26.

Олександр I надає полковнику Івану Сухозанетові чин генерал-майора.

41 × 33,2 см.

«Александр; начальник Главного штаба князь Волконский».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Печатка імператора, опис див. док. № 580.

На зв.: «Начальнику штаба по артилерійській часті в 1-й армії». «При запечатанії в колегії Іностранных дбл., № 3884».

596. Петербург, 1823 р., березня 5.

Олександр I надає лейб-гвардії прапорщикові Василеві Романовському чин поручика.

45,5 × 35,8 см.

«Начальник Главного штаба князь Волконский; дежурный генерал Закревский; вице-директор генерал-майор К[...]».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Текст оточений внизу: барабан, зброя, штандари, на них напис: «За оказанные подвиги в сражении 17-го августа 1813-го года при Кульмъ». Над текстом двоголовий орел, увінчаний короною, в кітках орла вінок і факел.

На зв.: «Лейб-гвардії Драгунского полка». «При запечатанії в колегії Іностранных дбл. № 1949».

597. Петербург, 1823 р., квітня 4.

Олександр I надає колезькому секретареві Івану Голяку чин титулярного радника.

33,7 × 26 см.

«Сенатор и кавалер князь Иван Гагарин; сенатор и кавалер Гаврило Голотковский; сенатор и кавалер Петр Игумнов; товарищ герольдмейстера и кавалер Василій Романов; секретарь [...]».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Під текстом: «В Сенатѣ в книгу записан под № 604-м».

На зв.: «При запечатанії в колегії Іностранных дбл., № 2884».

598 Петербург, 1825 р., грудня 25.

Микола I нагороджує київського митрополита Євгенія панагією з дорогоцінним камінням за вірність царю під час повстання декабристів на Сенатській площі 14 грудня.

19 × 21 см.

«Пребываю ваш доброжелательный Николай».

Мова російська, стан задовільний.

Під текстом: «Получено в 7 часов утра».

599. Петербург, 1826 р., грудня 27.

Микола I надає генерал-майору Івану Сухозанету чин генерал-лейтенанта.

52 × 41,5 см.

«Николай, начальник Главного штаба барон Дибич».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Текст оточений зображенням, опис див. док. № 596.

На зв.: «Его императорского величества генерал-адъютанту начальнику артилерії гвардейского корпуса». «При запечатанії в колегії Іностранных дбл., № 30».

600. Павлівське, 1827 р., липня 22.

Мати Миколи I Марія Федорівна нагороджує Катерину Олександровну Сухозанет меншим хрестом ордену св. Катерини.

20 × 24 см.

«Марія».

Мова російська, стан задовільний.

Печатка ордену, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 4,3 см. Зображення: орден Катерини з написом: «Отъчество за любовь». Довкола печатки напис: «Печать императорского ордена святой Екатерины».

Під текстом: «Екатеринъ Александровиъ Сухозанетъ».

601. Петербург, 1828 р., вересня 28.

Микола І нагороджує генерал-ад'ютанта Івана Сухозанета орденом св. Георгія за хоробрість під час облоги фортеці Брайлова.

Два аркуші: 23 × 36 см.

«Імператорскихъ российскихъ орденовъ канцлеръ князь Алексей Куракинъ, императорскихъ российскихъ орденовъ казначай Крижановскій».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, проколотий при пересиланні.

602. Москва, 1829 р., березня 28.

Московське дворянське зібрання підтверджує дворянство колезького асесора Максима Купріянова.

52,5 × 43,5 см.

«Московский губернскій предводитель, генерал от инфантеріи Петр Обольянинов; московской депутат дворянства, гвардій подпоручик князь Никита Долгоруков; бронницкий депутат дворянства, надворный совѣтник Дмитрий Яковлев; дмитровскій депутат дворянства от арміи маіор и кавалер Павел Головин; клинскій депутат дворянства, титулярный совѣтник Николай Кашинцов; волоколамскій депутат дворянства, ротмистр и кавалер Андрей Соловьев; Подольского уѣзда депутат дворянства кригсацмейстер и кавалер Петр Демидов; коломенскій депутат дворянства Александр Яньков; верейскій депутат дворянства и кавалер граф Николай Шереметьев; московскаго дворянства секретарь Шалимовъ».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Текст оточений друкованою рамкою, що складається зі зброй. Над текстом друкованый герб Росії, від якого на обидва боки відходять герби Верейська, Дмитровська, Клина, Волоколамська, Можайська, Рузи, Звенигородка, Подольська, Серпухова, Коломни, Бронника, Богородська. На грудях орла в центрі герб Москви (Первое полное собрание законов Российской империи, т. I, № 421, стор. 734—738).

Слід від печатки зборів.

603. Москва, 1829 р., березня 28.

Московське дворянське зібрання підтверджує дворянство колезького асесора Максима Купріянова.

53 × 43 см.

«Московский губернскій предводитель, генерал от инфантеріи Петр Обольянинов; бронницкий депутат дворянства, надворный совѣтник Дмитрий Яковлев; дмитровскій депутат дворянства арміи маіор и кавалер Павел Головин; московскій депутат дворянства гвардій подполковник князь Никита Долгорукій; клинскій депутат дворянства, титулярный совѣтник Николай Кашинцов; волоколамскій депутат дворянства ротмистр и кавалер Андрей Соковнин; Подольского уѣзда депутат дворянства кригсацмейстер и кавалер Петр Демидов; коломенскій депутат дворянства Александр Яньков; верейскій депутат дворянства и кавалер граф Николай Шереметьев; московскаго дворянства секретарь Шалимовъ».

Тогочасна копія, друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Грамота оточена різникользовим друкованим орнаментом, опис див. док. № 602.

604. Москва, 1829 р., травня 16.

Московське дворянське зібрання підтверджує дворянство Миколи Купріянова.

52,5 × 43,5 см.

«Московській губернській предводитель, генерал от инфантерії Петр Обольянинов; московской депутат дворянства, гвардій подпоручик князь Никита Долгоруков; волоколамскій депутат дворянства ротмістр и кавалер Андрей Соловьев; клинскій депутат дворянства, титулярной совѣтник Николай Кашиццов; богословской депутат дворянства, корнет Николай [...]; верейскій депутат дворянства, титулярной совѣтник и кавалер граф Николай Шереметьев; бронницкий депутат дворянства, надворный совѣтник Дмитрий Яковлев; Звенигородского уезда депутат, лейб-гвардія поручик [...]; московского дворянства секретарь Шалимов».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Грамота оточена друкованим орнаментом, опис див. док. № 602.

Печатка зборів, круглої форми, паперова вирізна кустодія, діаметр 9 см. Зображення майже стерте. Довкола печатки напис: «Печать Московской губерніи губернскаго собрания о разборѣ прав [...] дворянства [...]».

605. Москва, 1829 р., травня 16.

Московське дворянське зібрання підтверджує дворянство підканцеляриста Олексія Купріянова.

52,5 × 43,5 см.

«Московский губернский предводитель, генерал от инфантерии Петр Обольянинов, московской депутат дворянства, гвардии подпоручик князь Никита Долгоруков, волоколамский депутат дворянства, ротмистр и кавалер Андрей Соловьев; клинский депутат дворянства, титулярный советник Николай Кашиццов; богословской депутат дворянства, корнет Николай [...]; верейский депутат дворянства, титулярный советник и кавалер граф Николай Шереметьев; бронницкий депутат дворянства, надворный советник Дмитрий Яковлев; Звенигородского уезда депутат, лейб-гвардии поручик [...]; московского дворянства секретарь Шалимов».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Грамота оточена друкованим орнаментом, опис див. док. № 602..

Слід від печатки зборів.

606. Вільно, 1830 р., січня 27.

Ректор Віленського університету та префект медичного факультету цього ж університету Вацлав Пелікан надає Павлові Никифоровичеві Яновицькому з Волині звання доктора медицини.

72 × 55,5 см.

«Venceslaus Pelikan; Leo Rogalski, cons[iliarius]; tit[ularis] iuris utriusque candidatus senatui academicae a litteris; d[octo]r Nicolaus Mianowski status a consil[iis] artis[...]. professor P. O. ordinis medicorum decanus».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова латинська, пергамент, текст частково вицвів.

На шнурах висить зализна кустодія з-під печатки.

607. Рим, 1832 р., грудня 12.

Папа Григорій XVI повідомляє каноніків базиліки св. Марії Більшої у Римі, що він призначив Андрія-Марію Фраттіні каноніком цієї ж базиліки.

35 × 22 × 4 см.

Підписи нерозбірливі.

Мова латинська, пергамент, стан задовільний. В окремих місцях довкола тексту рослинний орнамент.

На крученому шнурі печатка папи, круглої форми, свинцева, діаметр 4,5 см. Зображення: на лицьовій стороні обличчя апостолів Петра і Павла в ореолі, між ними хрест, зверху двічі одно під другим скорочення S. P.; на зв.—хрест в сяйві, напис: «Gregorius papa XVI»

608. Петербург, 1837 р., липня 15.

Микола I надає юнкерові Іполітові Меринському чин корнета.

46,2 × 37,5 см.

«Воєнний міністр, граф [...]; дежурний генерал Главного штаба е[го] і[мператор ского] в[еличества], генерал-ад'ютант [...]; исполняючий должності вице-директора [...].»

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Під текстом зображення зброї і бойових прапорів з написами: «Кульм, Лейпциг, Кацбах, Брюнн, Фершампенуаз, Париж, Переход через Балканы, Кулевча, Ахалцх. Варна, Шуша, Елісаветополь».

Над текстом герб Росії.

609. [...] *, 1845 р., серпень.

Православні єпископи Іраклій — Діонісій, Кизика — Іоанім, Никодій — Діонісій, Халкідон — Ієрофій, Дернона — Неофій, Неонесарій — Кирил, Босній — Ігнатій, Мароній — Апфілій, Стромніці — Іоан, Диракіона — Іоанікій повідомляють християн Анкирської митрополії про обрання Ієрофія митрополитом Анкири.

50 × 75 см.

Підписи грецькими літерами, мова новогрецька, реставрований.

610. Петербург, 1848 р., грудня 30.

Микола I надає поручикові Степану Деконському чин штабс-капітана.

45,5 × 37,2 см.

«Воєнний міністр князь Чернышов; дежурний генерал Главного штаба е[го] і[мператорского] в[еличества] генерал-ад'ютант І. Матвеев; вице-директор, генерал-майор [...].»

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний. Слід від печатки імператора.

Опис малюнків патенту див. док. № 596.

Під текстом: «В Инспекторському департаменті Военного міністерства записан под № 1791». «При запечатані в міністерствѣ Иностранных дѣл под № 7534».

611. Петербург, 1848 р., грудня 30.

Микола I надає портупей-прапорщиківі Олександру Сухозанету чин прапорщика лейб-гвардії.

45,5 × 37,2 см.

«Воєнний міністр князь [Чернышов]; дежурний генерал Главного штаба е[го] і[мператорского] в[еличества] генерал-ад'ютант [І. Матвеев]; вице-директор, генерал-майор [...].»

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Опис рамки патенту див. док. № 596.

Слід від печатки імператора.

Під текстом: «В Инспекторському департаментѣ Военного міністерства записан под № 1264». «При запечатані в міністерствѣ Иностранных дѣл под № 7607».

612. Петербург, 1854 р., травня 25.

Микола I надає унтер-офіцерові Василеві Добришину чин прапорщика.

33,5 × 22,5 см.

«Дежурний генерал Главного штаба е[го] і[мператорскому] в[еличества] генерал-ад'ютант [...]; исправляючій должності вице-директора флагель-ад'ютант полковник Анненков».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Під текстом зображення зброї, над текстом двоголовий орел.

Під текстом: «При запечатані в міністерствѣ Иностранных дѣл под № 8154».

613. Петербург, 1854 р., травня 25.

Микола I надає прапорщиківі Володимирові Добришину чин підпоручика.

33 × 22,5 см.

* Місце написання документа не зазначено.

«Дежурный генерал Главного штаба е[го] и[мператорского] в[еличества] генерал-адъютант К [...]; исправляющий должность вице-директора, флигель-адъютант полковник Анненков».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.
Під текстом зображення зброй, над текстом двоголовий орел.

Під текстом: «При запечатані в министерствѣ Иностранных дѣл под № 8007»

614. Петербург, 1857 р., січень.

Олександр II надає колезькому раднику Афанасію Роговичу чин статського радника.

46,7 × 39,5 см.

«Сенатор и кавалер Сергій Коно [...]; сенатор и кавалер Николай [...]; сенатор и кавалер [...]; сенатор и кавалер Александр [...]; сенатор и кавалер Алексей Войцеховский; сенатор и кавалер Андрей Каменський».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Під текстом друкований герб Росії, від якого відходять дві дубові гілки, на яких є 6 гербів.

Слід від печатки імператора.

Під текстом: «В Сенатѣ в книгу записан под № 1380». «При запечатані в министерствѣ Иностранных дѣл под № 4076».

615. Петербург, 1858 р., жовтня 28.

Олександр II надає підпоручику Олександру Сухозанету чин поручика.

34,5 × 25 см.

«Дежурный генерал Главного штаба е[го] и[мператорского] в[еличества] свиты его величества генерал-майор [...]; вице-директор, флигель-адъютант полковник граф Сиверс».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Під текстом друковане зображення зброй і прапорів з написом: «В 1854, 24 іюля 1854 г.».

Над текстом друкований герб Росії.

Під текстом: «При запечатані в министерствѣ Иностранных дѣл под № 11837». «В Инспекторском департаментѣ Военного Министерства записан под № 2869».

616. Казерта, 1860 р., жовтня 19.

Джуゼppe Гарібалді підтверджує, що генералові Людвикові Мирославському доручено допомагати французькому комітетові і його уповноваженому М. Бешару в створенні іноземного легіону.

24,5 × 19 см.

«G. Garibaldi».

Автограф, мова французька, воскований папір, стан задовільний.

Печатка головного військового командування, круглої форми, копчена, діаметр 3,3 см. Зображення: на щиті хрест, внизу прапори і орден, щит увінчаний короною. Довкола печатки напис: «Comando Generale dell'esercito».

На зв. власноручний лист Людвика Мирославського з Парижа від 4 листопада 1860 р. польською мовою про негайне створення польського легіону в Італії за прикладом угорців.

617. Кам'янець-Подільський, 1864 р., червня 2.

Кам'янецький римсько-католицький єпископ Антоній Фіалковський висвячує Академія Тарановського в сан священика.

39 × 28 см.

«Antonius episcopus Camenecensis, m[anu] p[ropria]; secretarius curiae fr [...]».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова латинська, стан задовільний.

Довкола тексту друкована рамка.

Печатка єпископа, круглої форми, діаметр 4,2 см. Зображення: на щиті птах з кільцем і підковою, внизу ордени, зверху корона, над нею німб з шнурками. Довкола підтексти напис: «Sigillum episcopuss Camenecensis».

618. Херсон, 1865 р., листопада 10.

Херсонське губернське дворянське зібрання підтверджує дворянство колезького реєстратора Валеріана Маньковського.

55 × 44 см.

«Херсонський губернський предводитель дворянства К[...]; депутат дворянства Одесского уѣзда, барон А. В.[...]; депутат дворянства Тираспольского уѣзда, Ч[...]; депутат дворянства Елисаветградского уѣзда А. Угричич-Трбинскій; депутат дворянства Ананьевского уѣзда Н[овиц]кий; депутат дворянства Александровского уѣзда А. Б[...]; секретарь дворянства Н. Плескачевскій».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Текст оточений друкованим рослинним орнаментом, шириною 4,8 см, в який вписані рицарська зброя, корони, пам'ятник Мініну і Пожарському в Москві, церква. Над текстом герб Росії; на крилах орла по 4 герби.

Печатка зібрання, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 7,5 см. Зображення: двоголовий орел, увінчаний короною, з щитом на грудях, на ньому хрест. Довкола печатки напис: «Херсонск. губер. дворянского собрания».

619. Петербург, 1888 р., квітня 24.

Олександр III нагороджує дійсного статського радника Миколу Забугіна орденом св. Станіслава I ступеня.

Два аркуші; 22,5 × 36 см.

«Александр, канцлер орденов Воронцов-Дашков».

Мова російська, друкований, стан задовільний.

Печатка ордену, круглої форми, паперова кустодія, діаметр 4,8 см, зображення не-чітке. Довкола печатки напис: «Печать императорского и царского ордена св. Станислава».

620. Варшава, 1888 р., травня 31.

Рада Варшавського університету видає Юліанові Сигізмунду Єзерському диплом про закінчення ним медичного факультету і присвоєння йому звання лікаря.

49,3 × 40 см.

«Ректор императорского Варшавского университета, заслуженный ординарный профессор, тайный советник Н. Лаеровский; декан Медицинского факультета статской советник Мих. Чаусов; секретарь Совета и Правления [...]».

Друкований бланк, заповнений рукою, мова російська, пергамент, стан задовільний.

Над текстом друкований герб Росії.

Печатка університету, круглої форми, синього кольору, діаметр 6,3 см. Зображення: герб Росії, довкола печатки напис: «Императорского Варшавского университета».

На зв. друкована присяга лікаря.

621. Паріж, 1891 р., травня 12

Президент Французької республіки нагороджує статського радника Миколу Забугіна орденом Почесного легіону.

54 × 42 см.

Друкований бланк, заповнений рукою, мова французька, стан задовільний.

Текст оточений друкованою рамкою, 2,2 см ширини, з рослинним орнаментом.

Зверху тексту друковане зображення ордену.

622. Стокгольм, 1892 р., січня 21.

Шведський і норвезький король Оскар нагороджує таємного радника Миколу Забугіна орденом св. Олафа I ступеня.

Чотири аркуші: 21 × 39,5 см.

«Oscar».

Мова шведська, стан задовільний.

Печатка ордену, круглої форми, вирізна паперова кустодія, діаметр 3,3 см. Зображення: орден, довкола напис: «Ret og sandhed. Den. kongl. Norske sf. Olafs orden».

Під текстом: «Diplom for kommander af Isk klas sanct Olafs orden vice directer N. Zabougine».

На арк. 3-му і 4-му виклади змісту документа норвезькою, французькою і німецькою мовами

623. Нижній Новгород, 1896 р., червня 3.

Бухарський емір Сеїд-Абдулла-Ахад нагороджує таємного радника Миколу Забугіна орденом Бухарської зірки з алмазами I ступеня.

Два аркуші: $21 \times 33,3$ см.

Друкований бланк, заповнений рукою, мова арабська, стан задовільний.
Над текстом золота рамка.

Водяний знак (С. А. К л е п и к о в, вказ. праця, мал. № 1082).

Печатка еміра, круглої форми, копчена, діаметр 2,3 см.

На арк. 2 російський переклад документа.

624. *, 1897 р., липня 1.

Прусський король Вільгельм II нагороджує таємного радника Миколу Забугіна орденом корони.

Два аркуші: 21×33 см.

«Wilhelm».

Мова німецька, друкований, стан задовільний.

Печатка ордену, овальної форми, витиснена на папері, розмір $3 \times 3,5$ см. Зображення: на щіті одноголовий орел, щит увінчаний короною, внизу — орден, по боках щита дві фігури. Над щитом корона з наметом.

625. *, 1897 р., листопада 26.

Китайський імператор нагороджує начальника управління Міністерства фінансів Росії Миколу Забугіна орденом Дорогоцінної зірки II ступеня.

64×58 см.

Мова китайська, стан задовільний.

Довкола тексту рамка рожевого кольору з зображенням драконів, ширина 6 см.

626. Рим, 1899 р., вересня 5.

Папа Лев XIII дає костьолові у Зв'ягелі Луцької дієцезії право відпускати всі гріхи вірючим, що моляться в ньому перед іконою Богоматері.

$40,3 \times 22,5$ см.

«Pro d[omi]no card[inali] Nicolaus Mearinī».

Мова латинська, пергамент, стан задовільний.

ДОДАТКИ

627. Запис невідомою особою військових подій, що сталися під час визвольної війни українського народу під проводом Богдана Хмельницького (1648—1654 рр.).

Вісім аркушів: 19×31 см.

Мова польська, текст на першій сторінці майже весь вицвів.
(Памятники..., т. 1, стор. 173—195).

628. 1649, 1688 рр.

Список членів Луцького братства.

Чотири аркуші: $10,5 \times 31$ см.

Чернетка, немає початку і кінця.

Мова українська, реставрований.

629. Історія м. Азова та боротьби донських козаків з турецько-татарськими агресорами в 1637—1641 рр.

Двадцять аркушів: $20 \times 30,5$ см.

* Місця написання в документі немає.

Мова російська, стан задовільний.

На арк. 11: «Тысяча семсот двадцять четвертого году, октября в 14-е перечел сию книгу и по гордени Олександрове і подписал Илья Лонский. Мой [осу]да[рь] Григорей Гавrilович, прошу вас, пожалуй, не погневайся, что подписал сию книгу раб и слуга в[ашей] м[илости] Илья Лонской. 14 октября 1724 приворотнъя изба на столе дубовом пи-санох.

На зв. арк. 11: «А та по указу преосвященаго митрополита».

630. Москва, 1775 р., серпня 3.

Катерина II оголошує указ про ліквідацію Запорізької Січі.

Два аркуші: 22,5 × 36 см.

Друкований, мова російська, стан задовільний.

631. Петербург, 1785 р., липня 18.

Катерина II видає «Городовое положение» містам Російської імперії.

Тридцять чотири аркуші: 20,5 × 31,7 см.

Друкований, мова російська, стан задовільний.

Водяний знак (С. А. Клeпикoв, вказ. праця, мал. № 21).

Грамота оправлена в червоний шовк, що вицвів. На 1-й стор. обкладинки з парчі герб Росії з імператорським вензелем на металевому щиті. На зворотній стороні: «высо-чайшая грамота городового положения» — літери з парчі, висотою 3 см.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Akta grodzkie ziemskie, т. V, Львів, 1875.
2. Акты, относящиеся к истории Западной России (Акты ЗР), т. V, К., 1853.
3. «Архив Юго-Западной России» (АОЗР), ч. I, т. IV, К., 1871; ч. I, т. VI, К., 1883; ч. 5, т. I, К., 1869; ч. 8, т. VI, К., 1911.
4. Болсуновский К., Сфрагистические и геральдические памятники Юго-Западного края, вып. I, II, К., 1899, 1908.
5. Гераклитов А. А., Филигрианы XVII века на бумаге рукописных и печатных документов русского происхождения, М., 1963.
6. Документи Богдана Хмельницького, упорядники Крип'якевич І., Бутич І., К., 1961.
7. Гумовський М., Печатки польських королів, Краків, 1910.
8. Каманін І., Вітвицька О., Водяні знаки на папері українських документів XVI—XVII вв., К., 1923.
9. Каменцева К., Устюгов М., Русская сфрагистика и геральдика, М., 1963.
10. Клепиков С. А., Филигрианы и штемпели на бумаге русского и иностранного производства XVII—XX века, М., 1959.
11. Крип'якевич І. П., З козацької сфрагістики.— Записки НТШ, 1917, т. 123—124.
12. Лихачев Н. П., Палеографическое значение бумажных водяных знаков, СПб., 1899.
13. Мацюк О., Водяні знаки деяких українських папіренъ XVI — початку XX ст.— Науково-інформаційний бюлєтень АУ УРСР, № 1, 1964.
14. Памятники, изданные Временной комиссией для разбора древних актов («Памятники...» т. I, К., 1846; т. II, К., 1848; т. III, К., 1852; т. IV, К., 1898).
15. Первое полное собрание законов Российской империи, т. I.
16. Український археографічний збірник, т. I, К., 1928.
17. Черепинин Л. В., Русская палеография, М., 1956.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

А

- Август II, польський король (1697—1733) — 304, 305, 307
 Август III, польський король (1733—1763) — 338, 349—351, 360, 361, 372, 384, 387, 392, 393
 Авраам, дяк — 102
 Адам з Ожека, перемиський ловчий — 5
 Андріан, московський патріарх — 202**
 Аксак Стефан, володимирський підстолій — 548
 Акчурин Сергій, обер-прокурор — 492
 Алі-ага, комендант м. Бендри — 576
 Амтман Ульріх, член тунштеттенської громади — 340
 Ананієвський Іван, сенатор — 586*
 Анастасія, ігумена Глухівського Спаського монастиря — 201
 Андрієва Анна, монахина — 356
 Андрій, священик в с. Рожиці — 60
 Анна Іванівна, російська імператриця (1730—1740) — 318, 322 — 324, 329, 330, 332, 334, 337
 Анненков, полковник — 612*, 613*
 Антоній, папський нунцій у Польщі та Литві — 424, 425
 Антонов Роман, ієрей — 388
 Апостол Данило, гетьман Лівобережної України (1727—1734) — 306, 309—312, 314, 315, 316, 318 — 321, 323, 325
 Апфілій, єпископ Мароній — 609
 Арсеній, священик — 94*
 Арслан-Гірей, син кримського хана — 368
 Арцишевський Іван, шляхтич — 139, 141
 Арцишевський Марціан, шляхтич — 139, 141
 Арцишевський Микола, шляхтич — 139, 141
 Афанасій, грек, монах Корецького монастиря — 129
 Афанасьев Кирил, поручик — 355**

Б

- Бадажевський Андрій, шляхтич — 589*
 Баж Петро з Бложова, королівський секретар — 31
 Баковецький Григорій, шляхтич — 98*
 Баковецький Христофор, королівський [секретар] — 103*, 104*
 Баковський Фелікс, князь — 578*
 Балабан Дементій, член Луцького братства — 98*
 Балабан Діонісій, київський митрополит (1657—1663) — 172
 Баньковський Ян, шляхтич — 98*
 Баранович Лазар, чернігівський єпископ (1657—1693) — 173
 Барановська Анна, орендарка с. Коніківці — 24, 51
 Барановський Войтех, королівський віцепанцлер — 71*, 72*
 Барановський Петро, шляхтич — 24
 Барановський Стефан, полковий осавул — 415
 Барановський Стефан, київський полковий суддя — 507
 Бахирев, секретар кабінету Катерини II — 400
 Бахметьев Іван, сенатор — 345*
 Бедерман Іоан, королівський секретар — 113*, 120*, 133*
 Безак Павло, секретар — 572*
 Белицький Олександр, канцелярист — 578*
 Беліков Григорій, орендар — 570
 Бельський Серапіон, ігумен Києво-Пустинно-Микільського монастиря — 113
 Бенський Михайло, слуцький підскарбій — 279
 Березовський Семен, стародубський полковий осавул — 308
 Беринда Степан, друкар — 105
 Бестужев-Рюмін Олексій, віце-канцлер — 345*, 363*, 369*, 371*
 Бех Матіас, королівський секретар — 62
 Бехлевшов Микола, сенатор — 586*

- Бецький, генерал-поручик — 409**
 Бешар, уповноважений французького комітету — 616
 Беджицький Іван, доктор медицини і мистецтв, фізик — 58
 Бейковський Іван, орендар с. Конниківці — 51
 Бжостовський Костянтин Казимир, віленський єпископ — 179**
 Биба Оліфер, козак — 507*
 Бирин Іван, підячий — 213**, 215**
 Блазіус, секретар ордену камедулів — 346*
 Близницький Єжи, шляхтич — 140*
 Блудова Пелагея, власниця маєтку Дмитриєве Галицького пов.—150
 Бобінін Василь, дяк — 220*
 Боблещевич Віктор, ігумен Макошинського монастиря — 173
 Богданов Михайло, чернігівський полковник — 316
 Боговитин-Козерадський Адам, кременецький підкоморій — 82*
 Боговитинович Василь, шляхтич — 74
 Боговитин-Шумбарський Михайло, шляхтич — 39, 54, 55
 Боговитин-Шумбарський Петро, зем'янин — 39, 55
 Боголюбський Андрій, київський князь — 288
 Богушевич Григорій, шляхтич — 93
 Бойсат, секретар — 348*
 Бокій Гаврило, луцький суддя — 42
 Болеслав, князь Мазовії і Русі (992—1025) — 2
 Бона, польська королева (1518—1556) — 185
 Боратинський Андрій, князь — 328
 Боратинський Іван, хорунжий Перемиської землі — 18
 Боратинський Іван, шляхтич — 53
 Боратинський Петро, королівський секретар, краківський віце-старosta і бургграф — 25, 26, 29, 85
 Борецький Іов, київський митрополит — 111
 Борзаковський, секретар дворянства — 354*
 Боровников Василь, поручик — 571*
 Бороздна Петро, секунд-майор — 571*
 Борсаковський Дмитро, шляхтич — 23
 Борсаковський Іван, шляхтич — 23
 Борушковський Криштоф, возний генерал Київського воєводства — 96*
 Ботяновський-Скорчевський Дем'ян, дворянин — 571
 Боянововський Павло, титулярний радник — 585*
 Браницька Олександра, графиня — 585
 Браницький, генерал-майор — 592
 Браницький Владислав, підпоручик лейб-гвардії Преображенського полку — 560
 Браницький Олександр, прaporщик лейб-гвардії Преображенського полку — 549
- Браницький Франціск Ксаверій, коронний гетьман — 485, 561
 Братковський Богдан, шляхтич — 98*
 Бродович Теодор, секретар луцького і острозького єпископа — 426*, 427*, 433*, 436*
 Брусков, grenader — 398
 Брюховецький Іван, гетьман Лівобережної України (1663—1668) — 180, 181
 Брянчанинов, обер-секретар — 410
 Будараразький Іев, священик — 105
 Будзинський Микола, шляхтич — 582*
 Бунцевич Феофан, член Слуцького братства — 277*
 Буремський Лев, князь — 17
 Бурильський Андрій, королівський секретар — 139*

В

- Вадковський Федір, підполковник — 494*
 Ваковський Ян, королівський купець — 338
 Вакуленко Семен, пирятинський сотник — 229
 Валентович Криштоф, шляхтич — 99
 Ванічевський Іларіон, монах Луцького монастиря — 143**
 Варденський Андрій, летичівський стольник — 380
 Варклан Іоан, каштелян — 528**
 Варлаам, архімандрит Ніжинського і Фокшанського монастирів — 486, 487
 Варфоломій, публічний нотарій — 179
 Васечко Василь, заворицький отаман — 507*
 Василевич Андрій, писар Генерального суду — 218*
 Василевич Трохим, член Слуцького братства — 277*
 Васильевич Феодосій, слуцький архімандрит — 577
 Васnenський Пляцит, абат Кастрокатинського монастиря — 179
 Ватківський, підполковник — 417
 Веймар, секретар — 410
 Велиносович Василь, поручик — 571*
 Вельгорський Михайло, королівський коњюший — 578*
 Венцель Андрій, прем'єр-майор — 476
 Верховський Юрій, свідок — 105*
 Верхратський Данило, писар львівського єпископа — 483*
 Верхрацький Іван, писар Луцької і Острозької консисторії — 373*, 374
 Виговський Іван, луцький намісник — 98*, 121**
 Виговський Іван, гетьман України (1657—1659) — 164, 166
 Вижка Клементій, голова Віленського братства — 193

- Висоцький Іоан, князь — 578*
 Висоцький Іоахім, королівський секретар — 68*
 Вишек, власник маєтку Отвин — 7
 Вишиборський, шляхтич — 98*
 Вишневецький Андрій, князь — 45, 46
 Вишневецький Костянтин, князь — 45, 46
 Вишневецький Максим, князь — 45, 46
 Вишневецький Михайло, польський король — (1669—1673)—182, 183, 185, 187, 188, 190, 360
 Вишневецькі, князі — 43
 Вишпольський Стефан, володимирський бургграф — 44**
 Вілга Ярош, шляхтич — 56
 Вільгельм II. прусський король (1888—1918) — 624
 Вінницький Антоній, київський митрополит — 195
 Вінцентій, магістр ордену францисканців — 331, 335
 Вігесновський Йосиф, езуїт — 358
 Владислав III, польський король (1434—1444)—22
 Владислав IV, польський король (1632—1648)—115, 116, 119, 120, 122—125, 129, 130, 132—139, 141—145, 152, 185, 349, 360, 489
 Владислав на Острогу і Заславлю, князь — 128
 Власенко Роман, райця магістрату м. Києва — 514**
 Вобезе Якуб, королівський комісар — 271**
 Войнич Павло, київський війт — 330
 Войцеховський Олексій, сенатор — 614*
 Волан Томаш, ошмянський чашник — 279
 Волков Михайло, дяк — 207*
 Волкович Федір, слуцький і копильський архімандрит — 271, 275, 282, 297
 Волкович Феодосій, ієромонах Слуцького братського монастиря — 238
 Волкович Якуб, член Слуцького братства — 277*
 Волкович Ян, член Слуцького братства — 277*
 Волковський Олександр, шляхтич — 98*
 Волковський Ян, підчаший — 98*
 Волконський, князь, начальник Головного штабу — 595*, 596*
 Волконський М., підполковник — 378*
 Володимир, великий князь — 70
 Володкович Феліціан Філіп, київський митрополит (1762—1778) — 440, 441, 442, 452
 Волянський Іоан, князь — 482
 Вольватєв Яків, радник — 175**
 Вольген Павло, шляхтич — 98*
 Вольський Якоб, член ордену францисканців — 394*
- Воронецький Єжи, член Луцького братства — 98*
 Воронов Яків, новгородець — 207
 Воронцов-Дашков, канцлер орденів — 619*
 Воронцов Олександр, державний канцлер, граф — 585*
 Воропаєвич Степан, шляхтич — 17
 Ворцель, галицький каштелян — 490**
 Ворцель Станіслав, маршалок Волинської губ. — 582*
 Вулнюс Іоан, міщанин — 559
 Вяземський Олександр, сенатор, князь — 451
 Вяземський Петро, дяк — 242**

Г

- Габріель, пріор монастиря св. Тройці у Володимирі — 90
 Габрілевич Павло, торчинський бурмистр — 97**
 Гавриїл, архієпископ петербурзький і ревельський — 419, 423, 437, 445, 446, 448—451, 453—457, 460—464
 Гавріїл, київський митрополит (1770—1783) — 486—488, 500
 Гагарин Іван, сенатор — 597*
 Галаган Гнат, прилуцький полковник — 291
 Галецький Семен, новгород-сіверський сотник — 298
 Галиновський Ян, житомирський підстарosta — 96*
 Ганкевич Стефан, королівський секретар — 166*, 173*, 185*, 187*, 188*
 Ганко Ян, писар — 42*
 Гарабурда Михайло, писар — 50*
 Гарібальді Джузеппе керівник національно-визвольного і демократичного руху в Італії, полководець — 616
 Гаустетер Йоган, засновник староства в с. Нейдорф — 1
 Гачевський Стефан, колезький секретар — 589*
 Гедеон, новоставецький ієромонах — 121*
 Гейденштейн Іоан, магдебурзький підкоморій — 183
 Гембицький Іоан, королівський секретар — 122**, 144*
 Гембицький Лаврентій, кульменський епіскоп, королівський секретар — 87*
 Гембицький Петро, королівський секретар — 123* — 125*, 129*, 130*
 Геннін Вільгельм, генерал-лейтенант — 332*
 Генріх IV, французький король (1589—1610)—77
 Генсинська Ганна, дружина зем'яніна — 42
 Генсинський Щасний, зем'янин — 42

- Герасим, ієромонах — 121*
 Гжибовський Теофіл, черський підкоморій — 200
 Гіжинський Бартоломей, вишгородський каштелян — 384
 Гізель Інокентій, архімандрит Києво-Печерської лаври — 146
 Глинський Іван, князь — 13
 Гнат, підданий Київської митрополії — 9
 Говель Теодор, королівський секретар — 338*
 Голіцин Микола, князь — 437
 Голіцин Михайло, київський генерал-губернатор, князь, генерал-майор — 244, 258, 266
 Голіцин Михайло, генерал-лейтенант, князь — 345
 Голіцин Олексій, сенатор — 345*
 Голіцин Петро, сенатор — 572*
 Голіцин Петро Олексійович, київський губернатор — 293
 Головін Павло, майор — 602*, 603*
 Головкін Андрій, канцлер, граф — 322*, 323*, 330*
 Головкін Гаврило, граф, царський постельничий — 241, 252*, 258, 273*, 274*
 Головна Габріель, секретар — 196**, 204**
 Голотківський Гаврило, сенатор — 597*
 Голуб Магдалена, шляхтичка — 126
 Голуб Юрій, шляхтич — 126
 Голяк Іван, губернський секретар — 586, 597
 Голяк Михайло, колезький секретар — 572, 587
 Горайський Альберт, королівський канцлер — 161*
 Горкавенко Федір, київський комісар — 514*
 Голович Сильвестр, ректор Києво-братьської колегії — 189
 Горленко Дмитро, військовий товариш — 268, 269
 Горленко Дмитро, прилуцький полковник — 228, 233
 Горленко Іван Андрійович, прем'єр-майор — 175**
 Горленко Лазар, прилуцький полковник — 175
 Горностай Іван, писар — 14*, 16*, 20*, 21*
 Горностай Самуель, білгородський державеця — 57
 Горностай, підданий Київської митрополії — 9
 Горчинська Регіна, шляхтичка — 167
 Горчинський Станіслав, шляхтич — 167
 Горчинський Ян, шляхтич — 167
 Гостський Гаврило, київський каштелян — 113
 Гостський Гаврило, шляхтич — 82*
- Гостський Роман, володимирський підкоморій — 103, 104
 Грабовецький Абрам, шляхтич — 98*
 Григорій XVI, римський папа (1831—1846) — 607
 Григорій, єпископ Волошини, Молдавії і Бессарабії — 590
 Грімані Петро, князь Венеції — 358
 Гродецький Микола, племінник луцького і острозького єпископа Д. Жабокрицького — 224**
 Грушевський Володимир, герольдмейстер — 580*, 586*, 587*
 Гулевич Владислав, шляхтич — 128
 Гулевич Єжи, бурграбій м. Луцька — 224**
 Гулевич Іван, шляхтич — 98*
 Гулевич Катерина, шляхтянка — 128
 Гулевич Петро, шляхтич — 98*
 Гулевич Роман, шляхтич — 98*
 Гулевич Юрій, луцький підкоморій — 103, 104
 Гулевич Ян, шляхтич — 128
 Гулевич-Боютинський Михайло, підсудок — 98*
 Гулевич-Боютинський Семен, шляхтич — 98*
 Гулевич-Боютинський Федір, шляхтич — 98*
 Гулевич-Боютинський Ясько, шляхтич — 98*
 Гуликів Андрій, київський губернатор — 241
 Гуляк Михайло, губернський секретар — 572
 Гулянський Томаш, шляхтич — 98*
 Гумецький Михайло, шляхтич — 23
 Гумовський Іоан, королівський секретар — 110*
 Гуревич Олександр, війт м. Глухова — 201*
 Гур'єв Василь, член Канцелярії міністерського правління — 328*
 Гутовська Анна, орендарка с. Чарноціна — 58
 Гутовська Дорота, орендарка с. Чарноціна — 58
 Гутовський Іван, орендар с. Чарноціна — 58
 Гутовський Матвій, орендар с. Чарноціна — 58
 Гутовський Петро, член Слуцького братства — 277*
 Гутовський Петро, орендар с. Чарноціна — 58
 Гутовський Станіслав, орендар с. Чарноціна — 58
 Гутовський Яків, орендар с. Чарноціна — 58

Д

- Давидовський Яків, писар Київського магістрату — 382*
 Давлат-Гірей, кримський хан (1699—1724) — 368

- Данилович Ян, коронний підскарбій — 118
 Даній, молдавський митрополит — 391
 Дарбен Арнольд, доктор мистецтв — 348
 Дашко Ян, бурмістр м. Володимира — 349**
 Дашкович-Горбацький Гедеон, пінський і турівський єпископ — 526
 Дворецький Василь, київський полковник — 177
 Девочка Онисифор Петрович, київський митрополит (1578—1588) — 68
 Деконський Степан, штабс-капітан — 610
 Демидов Петро, кригцалмейстер — 602*, 603*
 Дем'янова Ірина, монахиня — 356
 Денгоф Єжи, коронний канцлер — 216*
 Денезка Симон, член Слуцького братства — 277*
 Дельє де Соле Петро, канцлер академії в Бордо — 348
 Дереняк, власник маєтку Ожовиця — 34
 Дзиртко Олександр, член Слуцького братства — 277*
 Дибич, барон, начальник Головного штабу — 599*
 Діонісій, єпископ Іраклії — 609
 Діонісій, єпископ Нікодії — 609
 Дмитрієвич Богухвал, писар — 13*
 Добеслав, перемиський каштелян — 5
 Добришин Василь, прaporщик — 612
 Добришин Володимир, підпоручик — 613
 Добрянський Михайло, бунчуковий товариш — 471*
 Долгорукий, князь — 345*
 Долгоруков Микита, князь — 602*—605*
 Домбровський Діонісій, ігумен Рихлівського монастиря — 280
 Дорошенко Петро, гетьман Правобережної України (1665—1676) — 191, 206
 Досифей, ієромонах — 317
 Драгомиров, капітан — 571*
 Древинський Василь, писар — 49*
 Древинський Лаврентій, волинський чашик — 98*, 127, 128, 130
 Дроздовський Войцех, шляхтич — 582*
 Друцький-Любецький Йосиф, князь — 281
 Друцький-Любецький Павло, луцький гродський суддя — 98*
 Дубецький Карл, шляхтич — 582*
 Дубицька Магдалена, дружина Лавріна Пісочинського — 67, 71, 72
 Дубицька Опросимія, дружина Федора Олеші — 67
 Дулеба Йозеф, королівський секретар — 434*, 479*
 Дунін Іван, командуючий 2-ю Українською армією — 565
 Дунін-Карвицький Йосиф, полковник — 393

- Євгеній, київський митрополит — 598
 Єзерський Юліан, лікар — 620
 Єзлиць Михайло, шляхтич — 176
 Єзлиць Олександр, шляхтич — 176
 Єзлиць Юхим, шляхтич — 176
 Єла-Малинський Михайло, зем'янин — 39
 Єла-Малинський Остафій, шляхтич — 82*
 Єлизавета, орендарка с. Колубаївці — 8
 Єлизавета Августа, дочка електора Баварії — 271, 282, 289
 Єлизавета Петрівна, велика княгиня, російська імператриця (1741—1761) — 336, 344, 345, 354, 356, 357, 359, 363, 369, 371, 377, 378
 Єльц Федір, шляхтич — 94
 Єльці, шляхтичі — 15
 Ємме, статський радник — 401
 Єндрівський Станіслав, настоятель Берестейського монастиря св. Троїці — 65
 Єнницький Андрій, декан — 526**
 Єнко Михайло, кредитор — 386
 Єремія, константинопольський патріарх — 297
 Єрмолаєв Іван, секретар — 293*, 381*
 Єфрем, католікос — 590

ж

- Жабокрицький Григорій, шляхтич — 98*
 Жабокрицький Діонісій, шляхтич — 224**
 Жабокрицький Дмитро, писар Луцького земського суду, луцький і острозький єпископ — 224
 Жданович Григорій, віленський священик — 83
 Жевахов, князь — 564**, 574**
 Жиленко Ілля, власник с. Держанівка Козелецької сотні — 214
 Жилович, шляхтич — 296
 Житинський Гордій, зем'янин Брацлавського воєводства — 131
 Житинський Микола, зем'янин Брацлавського воєводства — 131, 140
 Жицький Дмитро, дозорця Сковшинської вол. — 92
 Жичевський Іоан, член Віленського братства — 193
 Жоравницький Михайло, шляхтич — 56
 Жоравницький Олександр, луцький староста — 42, 64
 Жоравницькі, шляхтичі — 42**
 Жураківський Василь, генеральний осавул — 295*
 Жураківський Яків, ієрей — 388

- Заберезинський Ян, троцький воєвода — 21*
- Забіла Михайло, генеральний військовий суддя — 317*
- Забугін Микола, статський радник — 619, 621—625
- Забудський Семен, заворицький дяк — 507*
- Завадовський Петро, граф — 583*
- Завадський Андрій, королівський возний — 304*
- Завальський Андрій, шляхтич — 98*
- Заворський Василь, попович — 507*
- Загодовський, шляхтич — 82*
- Загоровська-Сангушко Федора, племінниця кн. Богдані Четвертинської — 32, 35, 37, 38
- Загоровський Антон, шляхтич — 116**
- Загоровський Іван, шляхтич — 430
- Загоровський Петро, маршалок — 27, 28, 36, 37
- Задзік Якуб, кульменський єпископ, королівський секретар — 110*, 112*, 120**
- Зайончковський Іев, ігумен Канівського Успенського монастиря — 170
- Зайцев, генерал-лейтенант — 574*
- Закревський, черговий генерал — 596*
- Залеський Леон, овруцький архімандрит — 145**
- Залузький Андрій, луцький і брестський єпископ — 351**
- Залуський Йозеф, писар — 303**
- Зааренко, жемайтійський староста — 307
- Заславський Януш, князь, волинський воєвода — 103, 104
- Збаразький Януш, князь, брацлавський воєвода — 430
- Зелада Франциск Ксаверій, кардинал — 558
- Зимницький Андрій, шляхтич — 34
- Зіневич Степан, титулярний радник — 571*
- Злотницький Іван, камергер — 448
- Злоторевич Шимон, бурмистр Луцька — 108, 115
- Зубов Платон, граф — 568
- Зубцевський Олександр, луцький мостовий — 98*

І

- Іван Андрієвич, князь, королівський підскарбій — 27, 28
- Іван з Бехова, підсудок Krakівської землі — 11
- Іван, син Івана з Бехова — 11
- Іван, перемиський єпископ — 5
- Івах, власник маєтку Отвін — 7

- Іван Олексійович, російський цар (1682—1689) — 205, 207, 210, 212, 213, 215, 220, 223, 225, 288, 345
- Іваницький Костянтин Йозеф, шляхтич — 44**, 106**
- Іванова Мотря, монахиня — 356
- Івидинович Вікентій, бєлградський митрополит — 327
- Ігнатій, єпископ Боснії — 609
- Ігумнов Петро, сенатор — 597*
- Ієремія, константинопольський патріарх — 288
- Ієрофій, єпископ Халкідона — 609
- Ієрофій, митрополит Анкири — 609
- Іжицький Даніель, королівський секретар — 112*
- Іларіон, суздалський митрополит — 202
- Іллюкевич Себастіан, економ кн. Чорторийського — 424, 428
- Ілляшенко Андрій, мірошник — 206
- Іоаким, московський патріарх — 202
- Іоан, краківський єпископ, канцлер — 22*
- Іоан, єпископ Стромінці — 609
- Іоанікій, константинопольський патріарх — 288
- Іоанікій, московський патріарх — 288
- Іоанікій, єпископ Диракіона — 609
- Іоанім, єпископ Кизіка — 609
- Іов, Переяславський і бориспільський єпископ — 474, 484
- Ісаїковський Іван, шляхтич — 98*
- Ісаакій, ієромонах — 98*
- Ісаїя, ієромонах — 165*
- Іскра Захар, стародубський полковий обозний — 286

Й

- Йосиф, київський митрополит (1499—1516) — 9
- Йосиф-Марія, генерал ордену францисканців — 342

К

- Кадзеловський Альберт, королівський секретар — 143*
- Казимир III, польський король (1333—1370) — 34
- Казимир, князь Мазовії і Русі — 6
- Калачинський Прокопій, ректор Києво-Могилянської академії — 234
- Калина Федір, священик — 209
- Каменський Андрій, сенатор — 614*
- Каневський Василь, чернігівський полковий суддя — 316*

- Канерарі Філіп, секретар кардинала — 558*
 Кантакузен Георгій, молдавський господар — 355
 Карл Ксаверій, віце-канцлер — 348*
 Карл-Філіп, рейнський воєвода, електор Баварії — 271, 282, 289
 Каринський Ян (Іоан), королівський секретар — 489*, 495*, 527*, 528*
 Карташов Микола, сержант, прапорщик — 494
 Карчевський Михайло, староста — 578*
 Касьянов Федір, священик — 336
 Катерина I, російська імператриця (1725—1727) — 299
 Катерина II, російська імператриця (1762—1796) — 396—398, 400—412, 414, 416—423, 429, 431, 432, 437, 443—450, 453—457, 460—464, 468, 470, 473, 475, 476, 481, 486—488, 492, 494, 501, 506, 549, 556, 560, 566, 568, 572, 585, 630, 631
 Качановський Ян, священик — 441
 Кашевський Ян, шляхтич — 82
 Кашинцов Микола, титулярний радник — 602*—605*
 Квозіг Самуель, годинникар м. Тунштетена — 340
 Кевлич Ян, свідок — 96*
 Кизаревич Філодей, ігумен Києво-Золото-верхого Михайлівського монастиря — 137
 Кипріан, ієромонах — 94*
 Кирил, єпископ Неонесарії — 609
 Кирилович Коста, молдавський боярин — 532
 Кирицький Григорій, губернський предводитель дворянства — 571
 Кисіль Адам, чернігівський підкоморій, київський воєвода — 126, 173
 Кисилівський Авраам, священик — 474
 Кицький Кастан, львівський архієпископ — 578*
 Климовський Йозеф, візний — 176**
 Кмит Криштоф, шляхтич — 48
 Кмит Філон, смоленський воєвода — 48, 72
 Кобер Андрій-Ернест, радник — 271*, 279
 Кобилинський Петро, шляхтич — 439**
 Ковальський Франциск, магістр ордену францисканців — 341, 394*
 Коженевський Еразм, луцький земський віце-регент — 197**
 Коженковський Теодор, шляхтич — 190**
 Козацький Іван, райця Луцького магістрату — 115
 Козачинський Мануйл, префект школ Белграда — 327
 Козачинський Михайло, слуцький архімандрит — 365
 Козловський Клемент, королівський секретар — 434*, 438*, 439*
- Козловський Тадеуш, таємний радник — 589*
 Козловський Ципріан, член ордену францисканців — 394*
 Козюлич Роман, настоятель Слуцької архімандрії — 292
 Козьмін Матвій, обер-секретар — 330*
 Козьмін, радник Митної комісії — 404
 Колодка Кіндрат, візний генерал Волинського воєводства — 224**
 Колчицький Криштоф, скарбник Чернігівського воєводства — 98*
 Колюмна Марк-Антоній, папський генеральний вікарій — 518
 Коляда Василь, шляхтич — 49
 Комар Ян, свідок — 131*
 Конарська Софія, дружина зем'яніна — 54
 Коніцький Георгій, префект Київської академії — 367
 Кониців Іван, стольник, полковник — 242
 Концький Вацлав, ксьондз — 44**
 Копець Іоан Карл, троцький каштелян — 281**
 Копець Йосиф Карл, полоцький воєвода — 179
 Копинський Ісайя, київський митрополит (1631—1634) — 114
 Копизинський Ян, свідок — 131*
 Копоть, писар — 74
 Корецька Анна, княгиня — 96
 Корецький Богуш, князь, луцький, брацлавський та вінницький староста — 46, 50, 52
 Корецький Кароль, князь — 117
 Корецький Петр, наказний стародубський полковник — 296
 Корецький Самуель, князь — 117
 Коритенський Микола, дворянський депутат — 354*
 Корнякт Костянтин, шляхтич — 31**, 62, 84
 Корова Людвік, кременецький гродський суддя — 21**
 Коронка Семен, старший Львівського братства — 110
 Корсаков Олексій, сенатор — 587*
 Корф, сенатор — 401
 Косов Сильвестр, київський митрополит — 147, 151, 163
 Костенецький Федір, бунчуковий товариш — 395
 Костомлоцький Олехно, зем'янин — 65
 Костянтин Павлович, великий князь — 519
 Кохановський Єжи, королівський секретар — 134
 Кохановський Олександр, шляхтич — 582*
 Коцюровський Себастіан, луцький канонік — 428

- Крамотович Василь, секретар — 580*
 Крамер Генріх, надворний радник короля
     Баварії — 289
 Красенський Василь, королівський секретар — 64
 Красиловець Петро, секретар Чернігівського
     намісницького правління — 175**
 Красинський Іона, луцький і острозький
     єпископ — 60
 Крісновський Микола, королівський секретар — 130*
 Краснодворський Іван, шляхтич — 76
 Краснодворський Тимош Маркович, шляхтич — 76
 Креховецький Феофан, слуцький архімандрит — 195
 Креховський Федір, священик — 526
 Кречетников Михайло, генерал-губернатор — 568, 569
 Крижанівський, казначей російських ордінів — 601*
 Крижанівський Антон, глинський сотник — 375
 Крісський Павло, ковельський староста — 103, 104
 Крицький Антоній, намісник Києво-Софійського монастиря — 9
 Кроковський Йосаф, ректор Києво-Могилянської колегії, київський митрополит (1708—1718) — 219, 220, 247*, 275, 288
 Кропивницький Михайло, підсудок — 98*
 Кросин Євграф, колезький радник — 572*
 Круневич Симон, шляхтич — 86
 Крупов Кирил, київський міщанин — 514*
 Кувичинський Герасим, київський бурмистр — 514**
 Кудлубинський Яків, шляхтич — 582*
 Кузьмич Федір, шляхтич — 98*
 Куликовський Йозеф, шляхтич — 393**
 Куліш Кузьма, райця Київського магістра ту — 382
 Кульчицький Єжи, шляхтич — 98*
 Куневський Андрій, судя Кременецького земського суду — 39, 52, 54—56
 Купріянов Максим, колезький асесор — 602, 603
 Купріянов Микола, дворянин — 604
 Купріянов Олексій, підканцелярист — 605
 Куракін Олексій, князь — 345, 521, 601*
 Курбатов Петро, царський секретар — 259, 261*, 265*, 270*, 272*, 276*
 Курбатов Тихон, шляхтич — 589*
 Курдановський Йосиф, голова генеральної капітули benedictинської конгрегації в Польщі — 281
 Курцевич Єзекіїл, трахтемирівський архімандрит — 98*

- Курцевич Йозеф, намісник володимирський — 152**
 Куцборський Іоан, краківський парафіяльний священик — 89*
 Кучарський Лукаш, член Віленського братства — 193
 Кучеренда Базилій, торчинський бурмистр — 97**
 Кшишівський Фелікс, королівський секретар — 93*
- л
- Лабунський Софоній, ігумен Києво-Кирилівського монастиря — 109
 Лаговчин Василь, стольник — 205, 223
 Ляєровський, ректор Варшавського університету — 620*
 Лайкович Степан, дворянський депутат — 354*
 Лангенвальтер Емерик, помічник магістра ордену домініканців — 352*
 Лапицький Йосип, слуцький і копильський архімандрит — 271, 279
 Лапицький Стефан, член Слуцького братства — 277*
 Лапицький Якуб, член Слуцького братства — 277*
 Лапицький Ян, член Слуцького братства — 277*
 Лаптев Федір Іванович, власник маєтку Дмитрієве Галицького пов. — 150
 Ларіонович Костянтин, війт м. Стародуба — 184*
 Ласка Богдан, шляхтич — 48
 Ластовецький Станіслав, шляхтич — 140*
 Ластовецький Ян, шляхтич — 140*
 Ласько Іоган, гнезненський коад'ютор, королівський канцлер — 11*
 Лаш Станіслав, зем'янин Кременецького пов. — 54
 Лев XIII, папа римський (1878—1903) — 626
 Левандовський, шляхтич — 387*
 Ледуховський Михайло, волинський каштелян — 384
 Лентовський, поручник — 528
 Леонтієв Михайло, київський генерал-губернатор — 343, 353, 355, 364, 368
 Леопольд II, австрійський ціsar (1790—1792) — 559
 Лещано, генерал-майор — 574*
 Лещинський Ян Станіслав, королівський комісар — 271**
 Лжедимитр II, політичний авантюрист (1608—1610) — 88

- Лігенза Станіслав, власник маєтку Гожиці — 7
 Лизогуб Іван, предводитель дворянства Чернігівської губ. — 594
 Липський Іоан, королівський секретар — 97*
 Липський Станіслав, королівський канцлер — 182*
 Лисенко Федір, член Канцелярії міністерського правління — 328*
 Лисичонок Булгак, шляхтич — 15
 Ліпавський Петро, володимирський намісник — 349**
 Лісовський Теодор, священик — 390
 Лісовський Федір, гадяцький протопоп, новгородський сотник — 262
 Літух Антон, поручик — 466
 Ловцов Єгор, боярянський депутат — 354*
 Логвинов Дем'ян, міщанин — 382
 Логвинович Григорій, священик — 424 — 428, 433, 436
 Лодзь Адам, литовський маршалок — 490**
 Лойкович Григорій, свідок — 101*
 Лойцевич Антон, священик — 170**
 Лонський Ілля, писар — 629**
 Лубенецький-Рудницький Сильвестр, луцький і острозький єпископ — 373, 374, 376, 383, 426—428, 433, 436
 Лука, намісник, архімандрит Києво-Печерської лаври — 371
 Лукашевич Михайло, Переяславський полковий осавул — 370
 Лукін Петро, асесор — 408
 Лукянович Михайло, канцелярист — 382*
 Любович Микола, секретар луцького і острозького єпископа — 504*
 Любомирський, князь — 435
 Любомирський Йоахім, князь — 89
 Любомирський Станіслав, сандецький староста — 89
 Любецький Олександр, луцький мостовничий — 98*
 Людвіг з Вагрів, князь — 304, 305
 Людовик XVIII, французький король (1814—1815) — 592
 Людовіка Каролотта, дочка бранденбурзького електора — 144
 Лянцкоронський, коронний мечник — 154
 Лянцкоронський Іван, шляхтич — 112

М

Мазепа Іван, гетьман Лівобережної України (1687—1708) — 210—212, 214, 215, 217, 219—221, 228—231, 233, 235, 237, 239, 245, 260, 262, 267, 269

- Максим, константинопольський патріарх — 288
 Максимович Василь, регент Київського магістрату — 514**
 Малаховський, сандецький староста — 528**, 562**
 Малий Павло, священик — 440
 Малиновський, шляхтич — 582*
 Малиновський Василь, член ордену францисканців — 394*
 Малювський Михайло, священик — 376*
 Мальгін Гліб, секретар — 586*, 587*
 Манківський Валеріан, колезький регистратор — 618
 Мануйлович Іван, генеральний військовий есаул — 317*
 Мануйлович Іван, глухівський сотник — 201*
 Мануйлович Семен, міщанин м. Києва — 101
 Марія Павлівна, велика княгиня — 552
 Марія Федорівна, дружина Павла I — 497, 498, 502, 509, 520, 538, 541, 547, 554, 600
 Маркевич Андрій, лубенський полковник — 295*
 Маркевич Іван, шляхтич — 76
 Маркевич Тимош, шляхтич — 76
 Маркович Андрій, генеральний обозний — 354
 Маркович Андрій, член Канцелярії міністерського правління — 328*
 Маркович-Жоравницькі, шляхтичі — 42**
 Марковський Ян, шляхтич — 98*
 Мартинович Йосиф, підписок Стародубського магістрату — 184*
 Марчезіні Громіямо, секретар князя Венеції — 358*
 Маслович Павло, касир Київського комісарства — 471*
 Масюта Мартин, міщанин м. Ломжі — 6
 Матвієв, черговий генерал Головного штабу — 610*, 611*
 Матвій, єпископ перемиський — 10*
 Мацеєвський Пилип, шляхтич — 589
 Машевич Семен, возний — 121*
 Мелешко Микола, новогрудський стольник — 140*
 Мелешко Теодор, намісник гродський брестський — 304**, 305*
 Мелинков Іван, наглядач — 299*
 Мельхіор, магістр теології, пріор провінції домініканців у Польщі — 44
 Меншиков Олександр, князь — 258
 Меринський Іполіт, корнет — 608
 Метельський Ілля, ксьондз — 548
 Мефедович Самойло, київський війт — 105**
 Мидляр Андрій, міщанин м. Львова — 110
 Миклашевський Павло, майор — 571*
 Микола I, російський імператор (1825—1855) — 598—601, 608, 610—613

- Микола, підсудок Сандомирської землі — 4
 Микола з Добра, пріор Володимирського домініканського монастиря — 63
 Микола з с. Шиманова, підконюший — 2
 Милованов Іван, підполковник — 574*
 Милорадович Михайло, гадяцький полковник — 270
 Мильников Іван, підпоручик — 574*
 Мильський Петро, маршалок — 35, 36, 38
 Мирославський Людвіг, генерал — 616
 Мисловський Афанасій, архімандрит Києво-Печерської лаври — 288
 Михайло, секретар — 313*
 Михайлів Борис, дяк — 213*, 215*
 Михайлів Василь, канцелярист — 407
 Михайлівич Іван, бурмистр Стародубського магістрату — 184
 Михайлівич Іван, шляхтич — 15
 Михайлівич Петро, князь, троцькийгородничий — 20
 Михневич Григорій, писар Слуцької капітули — 246
 Мишинський Теодор, житомирський писар — 96*
 Мишко Варковський Михайло, волинський каштелян — 79
 Мишко Холоневський Михайло, шляхтич — 98*
 Мініх, генерал-фельдмаршал — 333
 Мінуччі Іоанн, магістр ордену францисканців — 347
 Міске Людовик, помічник магістра ордену францисканців — 347
 Міяновський Йосиф, шляхтич — 539*
 Младзевський Антон, королівський канцлер — 430*
 Младзевський Йосиф, священик — 434
 Мінішк Георгій, підкоморій — 331, 341, 342, 346, 347, 352, 366, 394
 Мінішк Йосиф, маршалок, князь — 313
 Мінішк Констанца-Більгільда, княгиня — 313, 335, 347, 352
 Мінішк Юрій, князь, сокальський староста — 59
 Многогрішний Дем'ян Ігнатович, гетьман Лівобережної України (1669 — 1672) — 186
 Могила Петро, київський митрополит (1633 — 1646) — 128, 220
 Мозелі Олександр, шляхтич — 128 — 130, 143, 145
 Мокієвич Федір, поручик — 369
 Мокрієвич Михайло, чернігівський полковий осавул — 316*
 Мокрицький Георгій, секретар київського митрополита — 440*, 441*
 Мостицький Теодор, возний генерал — 105*
- Моткович-Гянца Павло, ігумен Чорненського монастиря — 121
 Мошинський Йоган, князь — 578*
 Мужиловський Андрій, слуцький протопоп — 111
 Муравйов Михайло, сенатор — 580*
 Мурат-Паша, головнокомандуючий турецьких військ — 154
 Муруз Костянтин Думитру, молдавський господар — 532
 Мещинівський Антон, шляхтич — 387*
 Мяновський Микола, ординарний професор Віленського університету — 606*
 Якоєдов, воєвода — 421

н

- Нагорний Ісая, сябр — 92
 Наковалнін Никифір, канцелярист — 299* — 301*
 Нападовський Микола, шляхтич — 98*
 Наришкін Олександр, сенатор — 330*, 345*
 Наїушевич Микола, писар — 46* — 48*
 Наталія Олексіївна, дружина Павла I — 491, 493
 Наталія, монахиня — 356
 Натуровський Кіндрат, писар Менського підкоморського суду — 514*
 Нелюбович-Тукальський Йосиф, київський митрополит (1663 — 1676) — 577
 Немирич Олександр, шляхтич Київського воєводства — 98*
 Немирич Стефан, київський підкоморій — 113
 Немирович Андрій Якубович, київський воєвода — 14, 16
 Немирович-Данченко Петро, колезький асесор — 571*
 Неофій, єпископ Дернона — 609
 Неплюєв Іван Іванович, сенатор — 337*, 396 — 398, 400 — 412, 414, 416 — 418, 420 — 422, 429
 Неплюєв Іван Миколайович, генерал-майор, сенатор — 567 — 569, 579, 581, 584
 Нестеренко Андрій, понорницький сотник — 211
 Нідецький Йозеф, секретар ордену францисканців в Польщі — 335*
 Нікон, московський патріарх (1652 — 1658) — 155
 Новак Стефан, помічник магістра ордену францисканців — 366
 Новакович Іван, писар Київського комісарства — 514*
 Новаковський Іван, олицький декан — 428

Новаковський Лев, дворянський депутат — 354*
Новицький, депутат дворянства — 618*
Новицький Віктор, бурмистр м. Володимира — 152**
Новицький Геннаїй, королівський секретар — 360*, 361*
Новосильцов Василь, таємний радник — 345*
Новоторжцов Михайло, секретар — 312*, 330*, 345*
Новошицький Мацей, шляхтич — 582*
Носацький Ян, райця Луцького магістрату — 108

о

Оболенський, генерал-провіантмейстер — 574*
Обольянинов Петро, предводитель дворянства — 602*—605*
Обромпальський Юзеф, ректор іезуїтського колегіуму в Слуцьку — 365
Огродзький Гіацинт (Яцек), регент королівської канцелярії — 349*—351*
Одоєвський Іван, сенатор — 381*
Оксана, сестра дяка Авраама — 102
Олександр, литовський князь, польський король (1501—1506)—13, 61, 63, 106, 489
Олександр I, російський імператор (1801—1825)—579—581, 583, 585—588, 591, 595—597
Олександр II, російський імператор (1855—1881)—614, 615
Олександр III, російський імператор (1881—1894)—619
Олександр VII, римський папа (1655—1667)—179
Олександрович Антон, військовий товариш — 471
Олександрович Тимофій, запорозький товариш — 105
Олексій Михайлович, російський цар (1645—1676) — 150, 156, 170, 175, 178, 181, 198, 288
Олена Павлівна, велика княгиня — 545, 547
Олеша Федір, шляхтич — 67, 69
Олешко Флоріан, секретар, писар — 93*
Ольшовський Андрій, королівський віцепанілер — 167*, 190*
Омельянович Федір, глухівський отаман — 201*
Омельський Сидір, шляхтич — 190**
Оникієвич Максим, писар Глухівської ратуші — 201*
Оранський Йосиф, слуцький архімандрит — 289**, 363
Оратинський Василь, свідок — 131*

Осипович Мацей, член Слуцького братства — 277*
Осипович Ян, міщанин — 97**
Оскар, король норвезький і шведський (1872—1907)—622
Оскерко Антон, мозирський маршалок — 279
Оссолінський, маршалок — 82*
Оссолінський Єжи, підканцлер — 133*, 138*, 141*
Оссолінський Франциск, єпископ київський і чернігівський — 518**
Останко, власник маєтку Ожовиця — 34
Осташі, маршалок, писар — 35*, 36*, 39*, 43*, 45*
Остерман Андрій, граф — 334*
Острієвська Ганна, шляхтичка — 52, 56
Острозький Костянтин, князь, київський воєвода — 57, 78, 79, 81
Острозький Олександр Януш, син краківського воєводи, князь — 192
Острозький Януш, краківський каштелян, князь — 122
Отрох Грицько, козак — 507*
Отто з Пільчі, власник села Пільче — 1, 34
Очеський Іоан, канцлер, краківський і сандецький підкоморій — 34*

п

Павло Петрович, великий князь, російський імператор (1796—1801)—465, 467, 469, 472, 477, 478, 491, 493, 496, 498, 499, 500, 502, 503, 505, 508, 510—513, 515; 517, 519, 521—525, 529—531, 533, 534, 535, 537, 539, 540, 542—546, 505—553, 555, 557, 567, 573, 575, 585
Павло з Свинева, шляхтич — 4
Павлов Іван, корнет, прем'єр-майор — 378
Павлов Іван, капітан, полковник — 332
Павлович Віссаріон, сегединський і ергаський єпископ — 333
Павлович Денис, цехмістр м. Києва — 142
Павловський Ян, шляхтич — 133**
Павша Михайло, шляхтич — 12
Паїсій, єрусалимський патріарх — 288
Пакальський Симеон, священик — 200
Пакосій з Шикорець, третейський суддя — 7
Палій Семен, білоцерківський полковник — 253
Палуцький Михайло, канонік — 518**
Пальчевський Юрій, луцький єпископ — 97
Панін Петро Іванович, граф, сенатор — 451
Партицицев Нестор, райця магістрату м. Луцька — 108
Парфеній, константинопольський патріарх — 288

- Патей Федір, писар — 65*
 Пацевський, ігумен Слуцького монастиря — 151
 Пашковський Даниїл, писар київського митрополита — 452*
 Пелікан Вацлав, ректор Віленського університету — 606
 Пенковський Іван, писар Буського гродського суду — 351
 Пересецький Андрій, шляхтич — 96*
 Петро I, російський цар, імператор (1682—1725) — 205, 207, 210, 212, 213, 215, 220, 223, 225, 232, 234, 240, 242, 252, 259—263, 265—267, 272—274, 276, 288, 293, 294, 344, 345, 463
 Петро II, царевич, російський імператор (1727—1730) — 274, 309, 344
 Петро III, великий князь, російський імператор (1761—1762) — 362, 367, 389, 395
 Петро з Ваповець, військний — 5
 Петро, генеральний суддя Сандомирської землі — 4
 Петровський Стефан, власник с. Ждані Сенчанської сотні — 217
 Печиховський Іван, шляхтич — 19
 Пежницький Мартин, шляхтич — 25
 Пеньонжек Іван, суддя Krakівської землі — 18
 Пивоваров Григорій, війт м. Києва — 514**
 Піноцці Героним, королівський секретар — 160*, 183*
 Пісоцький Аннасій, власник частини с. Луцкани Хотинської волості — 102
 Пісочинський Лаврін, брацлавський підкоморій — 67, 69—71, 73
 Пісочинський Олександр, кам'янецький каштелян — 138
 Пісочинський Степан, брацлавський підчаший — 161
 Пісочинський Ян, холмський каштелян, nowogrudський староста — 190, 192
 Пісочинська Олена, дружина холмського каштеляна Яна Пісочинського — 190
 Плескачевський, секретар — 618*
 Плетенецький Єлісеї, архімандрит Києво-Печерської лаври — 94
 Плеушин Семен, київський рейттар — 334**
 Пляхецький Алоїз, член ордену францисканців — 394*
 Половкович Іван, писар — 108
 Полозов Григорій, сержант, підпоручик — 329
 Полозов Іван, секунд-майор — 431
 Полозович Рак, брат овруцького намісника — 15
 Полозович Семен Федорович, овруцький намісник — 13, 15
- Пороцький Дмитро, війт м. Києва — 178, 232, 256, 299, 306, 308, 315, 317*, 320, 321, 330
 Полуботок Павло, чернігівський полковник, наказний гетьман (1722—1723) — 295, 296
 Поржицький Василь, священик — 373, 374, 376
 Порицький Василь, базиліанський декан — 504
 Порицький Дмитро, шляхтич — 80
 Потій, київський митрополит (1600—1613) — 90
 Потоцький Адам, королівський повноважений — 67, 69
 Потоцький Кастан, князь — 578*
 Потоцький Станіслав, брацлавський воєвода — 117
 Потоцький Щенсний Казимир, коронний гетьман, краківський воєвода — 222
 Потьомкін Григорій, сенатор, фельдмаршал, граф — 488, 549*
 Потурченко Мишко, орендар — 177
 Почаповський Ієреміяш, луцький і острозький єпіскоп — 108
 Празмовський Микола, луцький єпіскоп, королівський канцлер — 152, 176*
 Прозоровський, князь — 460
 Прокопович Сава, генеральний суддя — 213
 Пронський Фрідріх Глібович, київський воєвода — 439
 Протопопов Олексій, піддячий Посольського призу — 265**
 Прусиновський Адам, шляхтич — 82*
 Прусиновський Петро з Білобок, шляхтич — 10
 Прус-Яблоновський Антоній, познанський воєвода — 392
 Пуговишников Олексій, секретар — 381*
 Пузина Афанасій, луцький і острозький єпіскоп — 128
 Пузина Єжи, шляхтич — 98*
 Пузина Олександр, луцький і острозький єпіскоп — 98*, 116
 Путівець Йосип, запорозький козак — 105
 Путівець Овдотія, київська міщанка — 105
 Пшерембський Іоан, віце-канцлер — 26*, 30*

Р

- Рабен, штабс-капітан — 588
 Равич Іван, шафар — 388*
 Радич Пантелеймон, чернігівський суддя — 215
 Радзівілл, князь — 144**
 Радзівілл Альберт Станіслав, литовський канцлер, князь — 91, 117

- Радзівілл Анна, княгиня — 290
 Радзівілл Богуслав, литовський конюшій — 158
 Радзівілл Іеронім Флоріан, великий литовський хорунжий — 379
 Радзівілл Казимир, князь — 196**
 Радзівілл Карл Станіслав, великий литовський канцлер — 236, 283, 284
 Радзівілл Карл Станіслав, віленський воєвода — 399, 466, 480
 Радзівілл Катерина, княгиня — 203
 Радзівілл Микола, литовський канцлер, віленський воєвода — 33, 42, 45
 Радзівілл Микола Христофор, литовський князь — 91
 Радзівілл Михайло, литовський маршалок — 490*
 Радзівілл Михайло Казимир, князь — 302
 Радзівілл Михайло Казимир, віленський воєвода — 390
 Радзівілл Станіслав, жемайтійський староста — 91
 Радзівілл Станіслав, маршалок Великого князівства Литовського — 75
 Радивіловський Антон, ігumen Києво-Печерсько-Микільського монастиря — 206
 Райчо Радіон, переяславський полковник — 212
 Раковський Войцех, підчаший, королівський секретар — 387*, 392*, 393*
 Рафаїл, київський митрополит (1743—1747) — 336, 337, 345, 356
 Рафаїл, константинопольський патріарх — 288
 Рей Станіслав, люблінський стольник — 117*
 Рейський Томаш, королівський секретар — 137*, 141*, 145*, 149*
 Реновський Микола, возний генерал Київського, Волинського і Брацлавського воєводств — 124
 Рибальський Яків, прихожанин Києво-Подільської церкви — 388*
 Рибинський Іван, волинський маршалок — 117*
 Рибка Андрій, священик — 379
 Ридкевич Юрій, суддя Ровенського пов. — 21**
 Риминський Юрій, шляхтич — 78
 Риполль Томас, магістр ордену домініканців — 352
 Робертсон Вільгельм, ловицький кустош, ксьондз — 326
 Рогальський Лев, член правління Віленського університету — 606*
 Рогов Федір, канцелярист — 234**
 Рогович Афанасій, статський радник — 614
 Рогозинський, комісар Луцького повіту — 143**
 Рогозинський Мацей, шляхтич — 140*
- Рогозинський Микола, шляхтич — 140*
 Рогозинський Сава, надворний таємний радник — 278
 Рогозинський Шимон, шляхтич — 140*
 Рогошевський Йозеф, секретар луцького і острозького єпископа — 383*, 428*
 Родостамов Михайло, дяк Посольського приказу — 232*, 234*, 240*
 Розлан Степан, київський міщанин — 514
 Розумовський Кирило, гетьман Лівобережної України (1750—1764) — 370, 375, 381, 385, 395, 413
 Розумовський Олексій, син К. Розумовського, міністр народної освіти — 591**
 Романов Василь, товариш герольдмейстера — 597*
 Романович Іван, дворянин — 593
 Романович Іван, монастирський сотник, полковий суддя — 413
 Романович Лев, квартирмейстер, майор — 564, 574, 594
 Романович Федір, квартирмейстер, ротмістр — 563, 565.
 Романовський Василь, гетьманський келермейстер — 385
 Романовський Василь, поручик — 596
 Рославець Олександр, підкоморій — 583
 Ростолинський Семен, шляхтич — 140*
 Руденський Михайло, шляхтич — 17
 Рудецький Андрій, волинський зем'янин — 42
 Рудецький Антон, волинський зем'янин — 42
 Рудецький Гневош, волинський зем'янин — 42
 Рудецький, зем'яни Волинського воєводства — 42**
 Рудоміна Микола, брацлавський підстолій — 372*
 Румянцев Микола, сенатор — 572*
 Румянцев Михайло, сенатор — 587*
 Румянцев Петро, граф, генерал-поручик — 444

С

- Савицький Матис, писар — 33*
 Савицький Стефан, лубенський полковий писар — 260**, 261**, 263**
 Савич Семен, генеральний військовий писар — 295*
 Садовський Онуфрій, регент київський гродський — 562**
 Самойлович Іван, гетьман Лівобережної України (1672—1687) — 189, 201, 206, 208
 Самуель, єпископ полоцький та віце-канцлер, королівський секретар — 23*, 24*

- Самуїл, белгородський, крутицький, можайський епіскоп, московський і ростовський архієпископ, архімандрит Києво-Печерської лаври — 465, 467—470, 472, 473, 475, 477, 478, 481, 491—493, 496—499, 501—503, 505, 506, 508 — 513, 515, 517, 519—525, 529—531, 533, 534, 535, 537—547 550 — 555, 557
 Самуїл, архімандрит Києво-братського монастиря — 443, 445—447
 Сангушко Адам Олександр, князь, подільський воєвода, володимирський староста — 106
 Сангушко Йосиф, кременецький староста — 384, 495, 516
 Сангушко Олександр, князь, володимирський підкоморій — 50
 Сангушко Роман, князь, житомирський староста — 38, 40
 Сангушко Януш, князь, кременецький староста, вйт — 495, 527
 Сапега Казимир, князь, генерал — 479
 Сапега Казимир Ян, великий литовський гетьман — 226, 227
 Сапега Карл, берестейський воєвода — 384
 Сапега Лев, литовський канцлер — 76
 Сапега Павло Ян, великий литовський гетьман, віленський воєвода — 171
 Сапега Ян Петро, київський староста — 88
 Сахновський Іван, чернігівський полковий обозний — 386*
 Свибицький Валентин, королівський секретар — 52*, 56*
 Свинюський Михайло, шляхтич — 42
 Свирський Олексій, судя Прилуцького повітового земського суду — 175**
 Свистунов Петро, сенатор — 587*
 Свищовський Адам, шляхтич — 98*
 Свічар Ференс, старший Львівського братства — 110
 Святополк-Четвертинський, Микола, шляхтич — 140*
 Святополк-Четвертинський Сильвестр, білоруський епіскоп, київський митрополит — 246, 247, 277, 279
 Святополк-Четвертинський Януш, шляхтич — 140*
 Свяцький Лаврін, шляхтич — 76
 Себастіянович Блажей, представник поспільства м. Луцька — 115
 Севергін Павло, обер-секретар — 345*
 Сеїд Абдулла Ахад, емір бухарський — 623
 Селецький Яков, пресвітер — 526*
 Селім Гірей, кримський хан — 353
 Семашко Микола, луцький староста — 82
 Семашко Олександр, володимирський підкоморій — 50
- Семашко Петро, кременецький староста — 39
 Семен, службник — 21
 Семенівський Антон, шляхтич — 578
 Семенівський Ігнатій, шляхтич — 578
 Семенівський Іван, шляхтич — 578
 Семечевський Карпо, підпоручик — 589*
 Сенко Федір, козак — 507*
 Сенницький Григорій, шляхтич — 98*
 Сенюта-Ляховецький Федір, кременецький вйтський — 70
 Сенютович Іоанікій, ігумен Києво-Золото-верхо-Михайлівського монастиря, архімандрит Києво-Печерської лаври — 265, 288
 Сенявський Адам, великий коронний гетьман — 287
 Сераківський Микола, шляхтич — 589*
 Сепаріон, дмитрівський епіскоп — 573
 Серкевич Габріель, член Слуцького братства — 277*
 Сіверс, полковник — 615*
 Сигізмунд I, польський король (1506—1548) — 10, 11, 13, 14, 16, 18—24, 58, 63, 97, 152, 349, 360
 Сигізмунд Август, польський король (1548—1572) — 25, 26, 29—31, 34—36, 38—56, 58, 59, 61, 63, 66, 85, 87, 91, 97, 120, 152, 185, 349, 360, 439, 489, 562
 Сигізмунд III, польський король (1587—1632) — 71 — 74, 81, 84 — 87, 89, 90, 93, 97, 99, 103, 104, 108—110, 112, 113, 120, 122, 134, 152, 182, 185, 349, 489, 562
 Сигізмунд з Ягельниці, судя Подільської землі — 8
 Сідра Діонісій, помічник магістра ордену францисканців — 394
 Сікорський Антон, королівський секретар — 485*, 536
 Сільвестр, ігумен Чорненського монастиря — 121
 Симонович Іоан, архієпископ львівських вірмен — 578*
 Синаїт Симеон, священик — 333
 Сіруць Йосафат, ковенський гродський суддя — 21**
 Сичевський Іван, вйт м. Києва — 377, 382
 Сичевський Костянтин, менський возний — 514
 Скашевський Ян, холмський підкоморій — 103, 104
 Скорина Григорій, свідок — 101*
 Скорина Самуель, міщанин бобруйський — 123
 Скорія Андрій, шляхтич — 82*
 Скородинський Микола, львівський, галицький і кам'янецький епіскоп — 578*
 Скоропадський Іван, гетьман Лівобережної України (1708—1722) — 249—251, 254—257,

- 259—270, 272, 274, 276, 278, 280, 285, 286,
 291, 295, 310, 325
 Скребецький Ілля, прихожанин Києво-По-
 дільської церкви — 388*
 Сливовський Фелікс, володимирський зем-
 ський писар — 561**
 Слонімський Іоан, королівський секретар —
 430*
 Слюсарський Данило, писар Київського ма-
 гістрату — 514*
 Смирницький Кирил, канцелярист Київсько-
 го магістрату — 514**
 Собеський Якуб-Людвіг, польський коро-
 левич — 303
 Совинський Кіпріан, королівський секре-
 тар — 561*
 Созанський Макарій, ігумен Луцького мо-
 настиря — 108
 Соколовський, київський підвоєвода — 57
 Соколовський Базиль, шляхтич — 490
 Соловйов Андрій, ротмістр — 602*, 603* —
 605*
 Солтан Іван, суддя Київського гродського
 суду — 68
 Сомкович Богдан, війт м. Києва — 156, 165**
 Сомкович Катерина, дружина київського
 віята Богдана Сомковича — 169
 Софія Емілія, княжна — 196
 Софія Олексіївна, російська цариця — (1682—
 1689)—210, 212
 Станішевський Антон, шляхтич — 582
 Станішевський Йосиф, шляхтич — 582
 Станіслав-Август, польський король (1764—
 1795)—430, 434, 438, 439, 479, 485, 489,
 490, 495, 516, 527, 528, 536, 561, 562
 Станіслав з Бжезя, сандомирський підча-
 ший — 10
 Станіслав Йозеф, познанський єпіскоп — 326
 Станіславський Войцех, возний генерал Луць-
 кого пов. — 117*
 Станкевич Петро, священик — 484
 Стакович Агафія, мати І. Стаковича — 386
 Стакович Іван, військовий канцелярист — 386
 Стебельський Євстахій, базалійський bla-
 gochinnyi — 383
 Стебловський Ян, шляхтич — 562**
 Стейгер, нотаріус — 340*
 Степанов Василь, секретар — 260*, 262*, 263*,
 266*, 274*
 Стефан, підданий Київської митрополії — 9
 Стефан Баторій, польський король (1576—
 1586)—61, 62, 63, 65, 66, 68, 72, 84, 106
 Стефан Іона, молдавський господар — 102
 Стефан Юстініан, македонський архієпископ —
 297
 Стефанович Іоаким, учень Київської акаде-
 мії — 367
- Стецький Кіпріан, луцький і острозький епі-
 скоп — 504, 548
 Стоянов Іван, секунд-майор, прем'єр-майор —
 566
 Страховський, кременецький міщанин —
 384*
 Стрекалов Степан, сенатор — 455, 457, 460—
 463
 Стрільченко Яцько, орендар — 177
 Строганов Олександр, сенатор — 580 *
 Струков, тамбовський секретар і нотарій —
 407
 Студницький Габріель, шляхтич — 132, 136
 Студницький Іван, уповноважений пп. Ти-
 ша-Биковських — 132, 135, 136
 Сувалинський Якоб, член ордену францискан-
 ців — 394 *
 Суворов Олександр, генералісимус, росій-
 ський полководець — 458, 459, 563, 564
 Суликовський Микола, шляхтич — 69
 Сулима Яким, генерал-майор — 570
 Сулима Федір, військовий товариш — 571 *
 Сулим'янка Русинова Раїна, шляхтичка — 96
 Сумовський Йозеф, підсудок Володимири-
 ського земського суду — 44 **, 106 **
 Сурин Андрій, писар Київського гродського
 суду — 57
 Сурин Петро, шляхтич — 98 *
 Сухенко Максим, підписок Прилуцького по-
 вітового земського суду — 175 **
 Сухозанет Іван, генерал-майор, генерал-лей-
 тенант — 595, 599, 601
 Сухозанет Катерина, придворна дама — 600
 Сухозанет Олександр, прапорщик, поручик —
 611, 615
 Сушков Микола, сенатор — 586 *

т

- Танаєвський Олександр, мінський гродський
 писар — 173 **
 Тарапонський Акакій, священик — 617
 Тарапанський Іліаш, шляхтич — 148
 Тарапанський Яцько, шляхтич — 148
 Тарасович Павло, бунчуковий товариш —
 308
 Тарло Микола, сандомирський хорунжий — 59
 Тарутин Никифор, секретар — 574 *
 Татаринський Тит, священик — 483
 Татішев Микола, прем'єр-майор — 560 *
 Татицький Микола, підсудок Краківської
 землі — 18
 Теодор, священик — 391
 Теодор, приор — 313 **
 Теплов Григорій, сенатор — 419, 423, 443,
 445—449, 453, 470

Терлецький Кирил, луцький і острозький епіскоп — 79, 81

Тетеря Павло, гетьман Правобережної України (1663—1665) — 165, 173, 174

Тимофій, київський митрополит (1748—1757) — 277, 344, 357, 359, 362, 379

Тихонович Петро, київський бурмистр — 382*, 388*

Тиша-Биковський Адам, шляхтич — 123

Тиша-Биковський Василь, шляхтич — 123 — 125, 133

Тиша-Биковський Габріель, шляхтич — 123, 125, 132, 133, 135, 136, 176

Тиша-Биковський Єреміаш, шляхтич — 123, 125, 132, 133, 135, 136, 176

Тиша-Биковський Михайло, шляхтич — 176

Тиша-Биковський Павло, шляхтич — 123, 125, 132, 133, 135, 136

Тиша-Биковський Теодор, шляхтич — 123 — 125, 132, 133, 135, 136

Тиша-Биковський Ян, шляхтич — 123, 125, 132, 133, 135, 136

Тишкаевич Ян, київський воєвода — 134

Тоєтті М., кустош — 518*

Томіславський Микола, коронний канцлер — 224*

Торчинський Стефан, шляхтич — 121**

Totleben, генерал-майор — 401

Требинський Олександр, перемиський епіскоп, королівський віце-канцлер — 139*

Трегубов Григорій, власник с. Жеребей Сузальського пов. — 225

Тризна Григорій, слонімський маршалок — 92

Трипольський Михайло, секретар — 582*

Трохимович Антон, срібнянський сотник — 250, 251, 254

Троцина Антон, срібнянський сотник — 264, 291, 308, 325

Троцина Петро, губернський секретар — 580

Трош Даніель, член громади м. Тунштеттена — 340

Трубецький Іван, князь, київський генерал-губернатор — 299—301

Трубецький Іван, генерал-фельдмаршал — 330*, 345*

Трубецький Юрій, дійсний таємний радник — 330*

Труш Дмитро, козак — 415*

Тур Олексій, ігумен Києво-Пустинно-Микільського монастиря — 164, 180

Турянський Олексій, глухівський сотник — 230

Турянський Олексій, генеральний суддя — 255

у

Угричич-Требинський, депутат дворянства — 618*

Уманець Петро, козак — 328

Урбан VIII, римський папа (1623—1644) — 107

Урусов Григорій, князь — 345*

Усарський Павло, священик — 480

Ухаревич Марко, сябр — 92

Ушак-Куликівський Григорій, кременецький підсудок — 98*

Ушаков Андрій, генерал — 330*, 345*

Ф

Фальчевський Фронек, ковельський староста — 40

Федір, князь, володимирський староста — 63

Федір Олексійович, російський цар (1676—1682) — 198, 288

Федоров Дмитро, дяк — 205*

Фелінський Томаш, луцький намісник — 61**

Феофан єрусалимський і палестинський патріарх — 288

Феофан, ієромонах — 121*

Фіалковський Антоній, кам'янецький епіскоп — 617

Фігура Іван, радник магістрату м. Варшави — 30

Філіп, магістр ордену кармелітів — 313

Фірле Микола, каштелян — 103, 104

Фірлей Ян, шляхтич — 103, 104

Флемінг Юрій, литовський підскарбій — 372

Франціск-Ксаверій, магістр рицарського ордена, монтфорський князь — 482

Фраттіні Андрій Марія, каноник — 607

Фрідріх Казимир, князь — 196, 204

Фур Йоан, генеральний скарбник Франції — 77

Фурсевич Григорій, священик — 452

Х

Хавлос Андрій, священик — 200

Хаджі Ібрагім, бендерський паша — 435

Ханенко Анна, дружина Ханенка Івана, бунчукового товариша — 415

Ханенко Іван, бунчуковий товариш — 415

Ханенко Ігнат, син бунчукового товариша Івана Ханенка — 415*

Ханенко Микола, стародубський суддя — 322

Хелховський Антон, ксьондз — 44**, 106**

Хілінський Андрій, люблінський староста — 439**

- Хлебовський Іван Валеріан, ротмістр — 160
 Хлусович Михайлло, волковиський підкомо-
 рій — 365*
- Хмельницький Богдан, гетьман України
 (1647—1657)—148, 152 — 155, 157, 159,
 162, 627
- Хмельницький Юрій, гетьман України
 (1659—1660)—168—170
- Хобринський Базиль, бурграбій — 578*
- Ходзинський Матіас, королівський секретар—
 63*
- Ходика Федір, київський війт — 101**
- Ходкевич Григорій, троцький воєвода — 42
- Хоенський Іоан, краківський єпископ, ко-
 ролівський секретар — 22*
- Холовко Григорій. власник с. Кулішівці — 102
- Хорошко Костянтин, шляхтич — 98*
- Хребтович, шляхтич — 35**
- Хребтович Йоахим, литовський підканцлер —
 490*
- Хреницький Іван, підсудок луцький — 82*
- Хреницький Олександр, волинський ловчий —
 93
- Хризановський, полковник — 389
- Христинич Ян, член Слуцького братства —
 277*

Ц

- Цедрович Вінцентій, секретар генеральної
 капітули бенедиктинської конгрегації в
 Польщі — 281*
- Цецишевський Каспр, єпископ — 558

Ч

- Чарниш Іван, генеральний суддя — 295 *
- Чарторийський Август, князь — 424
- Чарторийський Іван, князь — 35, 36
- Чарторийський Микола, волинський каш-
 телян — 117
- Чарторийський Олександр, князь — 38
- Чаусов, декан медичного факультету Вар-
 шавського університету — 620*
- Черкаський Олексій, князь — 344*
- Черник Григорій, комірник — 98*
- Чернишов, військовий міністр — 610*, 611*
- Черчицький Адам Ласько, луцький намісник —
 145**
- Чернишов Григорій, генерал, граф — 345*
- Чернишов Захар, генерал, граф — 431*, 476*
- Черняк Іван, полтавський полковник — 267
- Четвертинська Богдана, княгиня — 27, 28,
 32, 33, 35—38
- Четвертинський Василь, князь — 33

- Четвертинський Іван, князь — 33
- Четвертинський Матвій, князь — 33, 35, 36,
 38, 42
- Чечіль Марко, чернігівський полковий хо-
 рунжий — 316*
- Чолганський Андрій, шляхтич — 47
- Чуйкевич Федір, бунчуковий товариш — 317*

Ш

- Шалудяк Іван, житель с. Гриденка — 184
- Шалимов, секретар — 602* — 605*
- Шаневський Криштоф, свідок — 105*
- Шафаренко Назар, заворицький житель —
 507
- Шафіров Петро, сенатор, барон — 330*
- Шаховський Олександр, князь — 311, 312
- Шаховський Олексій, князь — 328*
- Швайковський Йозеф, писар — 97**
- Шембек БонаVENTURA, магістр — 335
- Шеменський Юзеф, львівський каштелян —
 384
- Шем'якін, інспектор — 405
- Шенський Микола, шляхтич — 138
- Шептицький Лев, львівський та кам'янецький
 єпископ — 442, 483
- Шереметьєв, київський генерал-губернатор —
 323
- Шереметьєв Борис, фельдмаршал — 258
- Шереметьєв Микола, граф, титулярний рад-
 ник — 602*—605*
- Шереметцов Петро, севський житель — 318
- Шибета, дів. Скорина Самуель
- Шидловецький Христофор, краківський воє-
 вода і староста, канцлер — 18*, 19*
- Шимкович Юрій, маршалок, писар — 40*
- Шимкович Ян, старокостянтинівський ста-
 роста — 47
- Ширай Петро, дворянський депутат — 354*
- Шляхов Семен, канцелярист — 312*
- Шляхтевич, писар — 200*
- Шолдський Андрій, познанський єпископ —
 200
- Шомовський Ян, королівський секретар і
 писар — 118*
- Шостаковський Григорій, свідок — 121*
- Шох Анна, київська міщанка — 101
- Шох Яцько, київський міщанин — 101
- Шуберт Фелікс, литовський метрикант —
 490*
- Шуйський Матей, шляхтич — 304, 305
- Шульц Микола, королівський секретар —
 204*
- Шумбарська Анна, шляхтичка — 55
- Шумлянський Йосиф, львівський єпископ —
 172

Шумлянський Кирил, луцький, острозький і
переяславський православний єпископ — 292

щ

Щебльовський Мацей, шляхтич — 490

Щербатов Андрій, сенатор — 572*

Щербатов Іван, сенатор — 381*

Щикитинський Дмитро, брацлавський зем-
ський воєнний — 67

Шука Станіслав, кобролівський секретар —
199*, 203*

ю

Юзевович Андрій, писар Прилуцького по-
вітового земського суду — 175**

Юрій, міщанин — 98*

Юскевич Іван, підсудок Прилуцького пові-
тового земського суду — 175**

Юсупов Борис, сенатор, князь — 330*, 381*

я

Яворовський Михайло, писар — 393**

Яворовський, священик — 526**

Яків, власник маєтку Отвін — 7

Яків з Кочина, третейський суддя — 7

Яків з Павшиць, третейський суддя — 7

Яковлев Дмитро, надворний радник — 602*—
605*

Якуб, князь — 144, 196

Якуб-Ага, секретар сераскер-паші — 380

Якуб Бірецький з Білобоків, третейський
суддя — 5

Яловицький, шляхтич — 81*

Яловицький Криштоф, волинський підсто-
лій — 98*

Яловицький Томаш, кременецький війський,
секретар і писар — 90*

Яловицький Філон, шляхтич — 98*

Ян III, польський король (1674—1696) —
196, 197, 199, 203, 204, 209, 224, 360

Янішевський Ігнацій, секретар — 562**

Ян Казимир, польський король (1648—1668) —
148, 149, 152, 160, 161, 166, 167, 173, 176,
183, 349, 360

Янков Олександр, дворянин — 602*, 603*

Яновицький Павло, доктор медицини — 606

Яновський Себастіан, шляхтич — 18

Ян Семенович, служебник троцького воє-
води — 21

Янушек, млинар — 63

Янушкович Іван, чернігівський полковий
писар — 316*

Ярмолинський Юхнович, шляхтич — 47

Ясимонтовський Єгор, дворянський депутат —
354*

Ясинський Варлаам, київський митрополит
(1690—1707) — 198, 220, 238

Ястрембський Мацей Казимир, луцький на-
місник — 190**

Ястремський Петро, секретар папського нун-
ція — 424*, 425*

Яцько з Бібла, третейський суддя — 5

Ященко Анастасія, дочка київського бурго-
містра — 471

Ященко Катерина, вдова київського бурго-
містра — 388

Ященко Михайло, київський бургомістр —
388, 471

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

А

Абій, місто — 416*
Австрія — 73
Азов, місто — 629
Азовська губернія — 272
Анкира, місто — 609
Аннопіль, місто — 392
Аргентина — 480*

Б

Бабаєшти, село — 532
Бакарева пустош — 242
Бакланська сотня — 298
Баламутове, село — 223
Бартів Верхній, містечко — 144
Бартів Нижній, містечко — 144
Батурин, місто — 189*, 206*, 211*, 214*, 217*,
218*, 219*, 221*, 228*, 231*, 233*, 235*,
239*
Безносківці, село — 585
Бельськ, місто — 562
Бендери, місто — 364, 435*, 576
Березань, містечко — 212
Березівка, маєток, село — 187, 585
Берестечко, місто — 439
Берестя, місто — 65*
Берлін, місто — 496
Бессараїя — 590
Белград, місто — 327*
Бечський повіт — 59
Бжесце, село — 59
Бирківська земля — 177
Бирковець, село — 319
Бишковичі, село — 5
Біла, місто — 283*, 284*
Білгорай, місто — 458
Білобоки, маєток, село — 5, 10
Білогородська волость — 13
Білоцерківське староство — 485
Біскупщина, передмістя Києва — 319
Блишевода, маєток, село — 31
Блоків, село — 138

Бобова пустош — 242
Бобрик, село — 138
Богданова околиця під Смоленськом — 142
Богоєве, село — 333
Боголюбське, село — 128
Божиківці, село — 23
Бойовичі, село — 18, 53
Бордо, місто — 348
Борове, займище — 213
Боровицька земля — 33
Борщівка, село — 78, 79
Боснія — 609
Брайлів, фортеця — 601
Братовщина, село — 486*
Брацлавське воєводство — 71 — 73, 124,
131, 140, 216
Брянськ, місто — 161
Бубнів, містечко — 170
Буг, річка — 131
Буда, річка — 201
Буди, село — 53
Будище, село — 280
Будораж, село — 78, 79
Буше, село — 78, 79
Буянки, село — 215

В

Вадків, острів — 173
Варковичі, село — 79*
Варшава, місто — 30, 47*, 54*, 55*, 56*,
58*, 59*, 68*, 71*, 72*, 81*, 87*,
90*, 93*, 97*, 99*, 103*, 104*, 109*, 110*,
112*, 113*, 120, 122, 123*—125*, 129*,
130*, 132*, 133*, 135*, 136*, 139*, 141*,
143* — 145, 148*, 152*, 167*, 171*,
176*, 183*, 185, 188*, 190*, 199*, 204*,
216*, 224*, 226*, 289*, 313*, 338*, 341*,
342*, 349, 350*, 360, 361, 384*, 387*,
392*, 393*, 424, 425*, 430*, 434*, 438*,
439*, 442*, 479*, 485*, 489, 495*, 516*, 527*,
528*, 536*, 561*, 562, 620*

Варшавський повіт — 2
Велика Горожана, див. Горожана Велика
Велика Слобода, див. Розволоззя
Велике Струже, див. Струже Велике
Великий Зайончків, див. Зайончків Великий
Великий Мізоч, місто — 393
Великі Очі, місто — 188
Венеція — 69, 154,
Вепринське, село — 126
Верба, річка — 211
Верба, село — 211
Веринь, село — 59
Верхів, містечко — 78*
Верхній Бартів, див. Бартів Верхній
Верхня Липниця, див. Липниця Верхня
Вета, маєток — 187
Вижва, місто — 103
Витомль, село — 298
Вишків, маєток — 27, 28, 32*
Вишнівська земля — 6
Вишня, річка — 53
Відень, місто — 559*
Вілавка, річка — 131
Вільгощі, маєток — 17
Вількомирський повіт — 490
Вільно, місто — 13*, 14*, 16*, 20*, 21*, 27*, 28*, 31*, 33*, 40*—46*, 61, 63, 83, 97, 120, 137*, 138*, 193*, 360, 439, 489, 562, 606*
Вінниця, місто — 67, 71, 131*, 140*
Вінницький повіт — 131
Віпари, фільварк — 89
Вітанці, село — 167
Водеради, село — 224**
Волинь — 27, 28, 32, 606
Волинська губернія — 585
Волинське воєводство — 20, 35, 73, 82, 116, 122, 124, 216, 224**, 392
Володарське, городище — 430
Володимир, місто — 41, 44, 63, 90, 106, 152, 349
Воля, село — 78, 79
Воля Мацова, див. Мацова Воля
Вороне, село — 484
Вороніж, містечко — 213
Ворохобовичі, маєток — 199
Воскресенська брама у Києві — 388
Вочелії, місто — 3*
Вулька Фалімницька, село — 224**
В'юнищі, село — 165

Г

Гадяч, місто — 180*
Гайок, фільварк — 89
Галицький повіт — 150
Галка, річка — 264

Ганкішл, місто — 380*
Гатчина, село — 550*
Гданськ, місто — 25*, 26*
Гейлігенах, містечко — 144
Гладковичі, маєток — 13
Глеваха, маєток — 187
Глинськ, село — 303
Глухів, місто — 201*, 230*, 250*, 251*, 254*—256*, 262**, 264*, 265, 268*, 269*. 280*, 285*, 286*, 291*, 295*, 306*. 308 — 312*, 314* — 321*, 325*, 328*, 413*
Гнідава, село — 86
Гнойниця, село — 160
Годомнічі, село — 27, 28
Голишівський маєток — 50
Головинськ, село — 585
Головки, село — 94
Гориці, село — 59
Городище, містечко — 219
Городня, містечко — 72, 74*
Горожана Велика, село — 59
Горожана Мала, село — 59
Горський монастир — 326*
Гостомль, маєток, містечко — 13
Грабів, село — 424
Гребінкина пустош — 242
Гриденка, село — 184
Гробин, замок — 144
Гродно, місто — 196*, 227*, 351*
Губин, село — 224*
Гуревська волость — 242
Гусаків, місто — 29, 53, 84, 85
Гусаковичі, маєток — 18

Д

Демківці, село — 585
Держанівка, село — 214
Дешковичі, село — 322
Дирчин, село — 211
Дмитриєве, маєток — 150
Дніпро, річка — 9**, 259**, 260**, 262**, 263, 265** — 267**, 272**, 274**, 276**, 323**
Доблен, замок — 204
Добрушин, село — 209
Долішня Липниця, див. Липниця Долішня
Домбровець, маєток — 59
Дороговиж, село — 59
Дранки, маєток — 199
Дрезден, місто — 307*
Дроздівці, село — 53
Дубице, село — 224**
Дубники, маєток — 71

Дубно, село, місто — 59, 192, 374*
Дюрбен, замок — 144
Дятлівський монастир — 146*, 147*

Е

Ечміадзин, місто — 590*

Ж

Жабенець, село — 20L
Жаботин, містечко — 253
Жабче, село — 224**
Ждани, село — 217
Жемайтійське князівство — 307
Жеребей, село — 225
Житомир, місто — 96*, 582*
Житомирський повіт — 13
Жовква, місто — 209*
Жовківська волость — 303
Жовнин, село — 12**
Жолобів, село — 224**
Жорнищі, село — 67, 71
Журавиця, маєток — 5**

З

Заблудів, місто — 195*
Заворичі, село — 415
Задиби, маєток, село — 40
Задібська Воля, село — 112
Зажече, село — 59
Зайончків Великий, село — 183
Закрочинський повіт — 132, 136
Залізя, село — 59
Запорізька Січ — 263, 630
Заславль, місто — 61, 128
Зелборк, замок — 45
Зінківці, село — 585
Змінка, річка — 255
Знобівка, річка — 255
Золочів, місто — 303*
Золочковичі, місто — 84
Зубковичі, маєток, село — 199
Зубцевський ґрунт у Луцьку — 143

І

Іванівська пустош — 242
Іванівський, маєток — 131
Ігнатіївська пустош — 242
Івоть, річка — 201
Ізмаїл, фортеця — 563, 564
Ілів, село — 59
Іннсбурк, місто — 271*
Інфляндське князівство — 434, 527**

Ірпінь, річка — 240
Італія — 616**
Ішиїчі, село — 168

К

Казерта, містечко — 616*
Калитинський гай — 165
Каліш, місто — 394*
Кам'янець, місто — 8, 87, 182**, 617*
Кам'я ногірка, маєток — 67, 71, 72
Кандибовська земля, див. Ладижинська земля
Карпилівка, село — 109**, 250, 251, 254, 325
Карпилівський ґрунт у м. Києві — 109
Катеринодар, місто — 417*
Керданівці, село — 167**
Кжинка, село — 89
Київ, місто — 9*, 12*, 68, 94*, 101, 105, 109,
111*, 114*, 134, 142, 151*, 163*, 165*,
169, 177, 178, 186*, 232, 238*, 241*, 245,
246*, 252*, 256, 257, 258*, 275*, 293*, 299,
300, 301, 308, 317, 321**, 339*, 343*, 359*,
367*, 382*, 388, 471*, 487*, 514, 543**,
556*, 589*
Київська губернія — 272
Київське воєводство — 48, 73, 113, 124,
199, 216, 430, 562
Київське намісництво — 585
Київський повіт — 13
Київський полк — 174, 235**
Киселева пустош — 242
Клим'янин, село, див. Жовнин
Книшин, місто — 29*, 48*, 49*
Ковель, місто — 95, 120, 185
Ковельське староство — 103, 104
Ковенський повіт — 21**
Кожем'яки, передмістя Києва — 319
Кожина пустош — 242
Козелець, місто — 370*
Козелецька сотня — 214
Кокотів, маєток — 11
Колендовська земля, див. Ладижинська земля
Колодезь, село — 224**
Коломак, річка — 210*
Колубаїці, село — 8
Колчине, село — 224**
Кониківці, село — 24, 51
Копилі, маєток — 27, 28, 282
Корсунь, місто — 174*, 577
Косма, маєток — 34
Константинополь, місто — 129
Костомлоцьке, маєток — 65
Костюхнів, містечко — 548*
Краків, місто — 18, 19*, 22*, 23*, 39*,
63, 84* — 86*, 87, 115*, 116*, 152, 182*,
335*, 347*, 349, 360, 489

Краківська земля — 11, 18
Краківське воєводство — 89
Краківський повіт — 11
Красне Поле, село — 53
Кременець, місто — 74, 360, 361, 384, 438,
483, 495, 516
Кременецький повіт — 54, 55
Крилів, місто — 562
Кромський повіт — 205
Кудрівка, село — 213
Кузьминське, село — 92
Кулишівці, село — 102
Кунів, маєток — 56
Курляндія — 144, 196, 204

Л

Ладижинська земля — 49
Лебедин, місто — 181
Лебединська сіножат — 291**
Лезини, село — 59
Лелота, село — 167
Летнічівський повіт — 167, 287
Літки, маєток, село — 199
Липниця Верхня, село — 89
Липниця Долішня, село — 89
Липовий Ріг, містечко — 585
Лисогора, річка — 264
Литва — 71, 424
Литовська губернія — 585**
Литовське князівство — 33, 91, 158, 179,
195, 236, 283, 284, 304*, 305*, 331, 341, 372,
379, 490, 577
Лібава, містечко — 144
Лівонія — 45, 144, 196, 204
Ліплянни, село — 224**
Літки, село — 113
Ліфляндія — 414
Ломжа, місто — 6
Ломжицьке старство — 58
Лубенський полк — 375
Луза, річка — 63
Луків, маєток — 27, 28
Лукомль, містечко — 375
Лукчани, село — 102
Луцьк, місто — 17*, 37, 49, 61, 63, 64, 75,
86, 98, 100, 108, 115, 121, 127*, 128*,
143, 387, 426*, 489
Луцький повіт — 20**, 33, 36, 37, 52, 56, 82,
130, 392, 393
Львів, місто — 63*, 110, 160*, 161*, 187*, 222*,
303**, 483*, 578*

Львівське старство — 59
Львівський повіт — 19
Люблін, місто — 50* — 53*, 61, 73*, 82*,
197, 360, 458*, 459*, 565*

Люб'ята, село — 59
Люцинський замок — 434
Ляси, село — 59
Ляхівці, маєток, село — 70*

М

Мазовецьке воєводство — 351
Макарів, село — 205
Максимівка, містечко — 219
Мала Горожана, див. Горожана Мала
Мала Салтанівка, село — 253
Мале Струже, див. Струже Мале
Малий Мізоч, див. Мізоч Малий
Малі Харитоновичі, село — 21
Маріенбург, місто — 62*
Маркуська, село — 59
Махнівці, село — 134, 483
Маштова Воля, село — 59
Мглинський повіт — 583
Межиріч, місто — 122
Межиріччя, село — 76*
Межирічка, містечко — 170
Менський повіт — 503**
Миколаїв, місто Летнічівського пов. — 59, 287
Миргородський полк — 219
Михайлівка, село — 298
Мізоч Великий, див. Великий Мізоч
Мізоч Малий, село — 78, 79
Мікуличі, село — 34
Містатичі, село — 53
Міще, село — 59
Могилів (білор.), місто — 158
Можайський повіт — 242
Мозирський повіт — 168
Молдавія — 590
Молдавське князівство — 455
Москалі, хутір — 215
Москва, місто — 150*, 156*, 170*, 175*, 178*,
181*, 198*, 202*, 205*, 207*, 212*, 213*,
215*, 220*, 223*, 225*, 232*, 234, 240*,
242*, 260**, 265, 268, 269, 285, 288, 306,
315, 344*, 345*, 362*, 363*, 396, 398*,
400* — 412, 462, 473, 475, 481, 540**,
573*, 574*, 579*, 602* — 605*, 630*
Московська держава — 46, 99
Мостище, село — 240
Мостиськ, місто — 53
Муромець, острів — 319

Н

Надріччя, село — 59
Навоз, маєток — 27, 28, 32, 33**
Наставки, село — 157
Недра, річка — 212

Нейбург, місто — 282*
Нейдорф, село — 1
Нелипівці, село — 102
Несвіж, маєток — 75, 91, 196**
Ниверка, село — 585
Нижній Бартів, див. Бартів Нижній
Нижній Новгород, місто — 623*
Нігин, село — 585
Нікунковичі, село — 25
Ніжин, місто — 249*
Ніжинський полк — 235**, 285, 328
Нова Сербія, Петроварадинський шанець —
333*
Новгород-Сіверськ, місто — 571*
Новгород-Сіверська губернія — 571
Новгородська сотня — 255
Новгородський повіт — 207
Нове Село, село — 1, 31
Нові Млини, місто — 173*
Новогродський повіт — 138
Новогрудек, місто — 372
Новогрудський повіт — 372
Новоселиці, село — 102
Носачевичі Руді, село — 37
Нурська земля — 351

о

Овдіївка, село — 72
Овруцьке старство — 113
Овруцький повіт — 13, 199
Овруч, місто — 15*
Ожовиця, село — 34
Олика, місто — 75, 91, 196**, 236, 283, 284,
290, 302
Ольшане, село — 175
Орининські поля — 119
Осетиця, острів — 319
Остапи, село — 174**, 199
Острів, війтівство — 26
Острог, місто — 57*, 128
Острожець, маєток, місто — 20, 82

п

Павликова пустош — 242
Павлівське, село — 534*, 600*
Павшиці — 7
Париж, місто — 77*, 592*, 616**, 621*
Пастухів, острів — 173
Пелище, маєток — 490
Переворський повіт — 10
Перегони, село — 322
Перемиська земля — 10, 18
Перемиське старство — 53

Перемиський замок — 53
Перемишль, місто — 5*
Переяслав, місто — 292*, 474*, 484*
Переяславський полк — 212, 370
Персія — 338
Петербург, місто — 259*— 263*, 265*— 267*,
270*, 272* — 274*, 276*, 288, 294*, 298*.
322* — 324*, 329*, 330*, 332* — 334*.
337*, 354*, 357*, 359*, 369*, 371*, 375*,
377*, 378*, 381*, 385*, 389*, 395*, 396,
397, 403, 414, 416, 419*, 421* — 423*,
431*, 432*, 437*, 443* — 451*, 453*, 455*,
456, 457*, 463, 464*, 465*, 467*, 468*,
469*, 470*, 475* — 478*, 481*, 492*,
494*, 496* — 501*, 505*, 506*, 508*, 509*,
510*, 511*, 513*, 515*, 517*, 523*, 524*,
529*— 531*, 533*, 537* — 539*, 542*, 543*,
545*— 547*, 549*, 551* — 555*, 557*, 560*,
563*, 564*, 566*, 567*, 572* — 575*, 580*,
581*, 583*, 585*— 588*, 591*, 595*— 599*,
601*, 608*, 610* — 615*, 619*, 631*
Петергоф, село — 450*, 460*, 473*, 521*
Петрашевичі, село — 37
Петроварадинський шанець, див. Нова Сербія
Півче, село — 78, 79
Підбереззя, село — 224**
Пільче, село — 1, 34
Пінськ, місто — 526*, 577*
Піщаңе, село — 71
Піотrkів, місто — 10, 11*, 22, 24*, 34*, 35*,
36, 85, 185, 244*
Площук, місто — 281*
Погарі, місто — 298
Погарська сотня — 298, 322
Поділ, частина Києва — 299, 339, 382, 388
Подільська губернія — 585
Подільська земля — 8, 87
Подільське воєводство — 167, 536
Пожари, село — 224**
Пологи, сіножат — 291
Полонки, село — 224**
Полонне, місто — 565
Польща — 44, 73, 119, 154, 166, 223, 225,
281, 313**, 335, 347, 394, 399, 424, 425, 442
Порубинці, село — 167*
Почайна, річка — 317
Почапинці, село — 585
Почапів, місто — 172*
Преварка, передмістя Києва — 245 319
Прилепи, місто — 452*
Прилуки, місто — 278*

Прилуцький полк — 175, 250, 251, 254, 264, 325

Присільське кладовище в Римі — 518

Пугачівка, село — 441

Р

Раброт, містечко — 89

Равський замок — 118*

Радогоша, село — 199

Радом, місто — 4*

Радомишль, місто — 440*, 441*

Радохонь, село — 53

Речица, замок — 46

Речицький стан — 205

Рига, місто — 261, 416

Рим, місто — 107*, 194*, 331*, 346*, 352*, 518, 558*, 607, 626*

Римська імперія — 282

Ричків, село — 59

Роги, село — 59

Рогожці, річка — 211

Рожищі, містечко — 60, 224**, 373*, 376*, 383*, 427*, 428*, 433*, 436*. 504*, 585

Розвадів, село — 59

Розволоззя, селище — 430

Ройська сотня — 215

Рокитне, містечко — 157*

Росія — 175, 338, 550, 625, 631

Росошенія, село — 102

Ростов-на-Дону, місто — 519**, 540**, 542*

Руді Носачевичі, див. Носачевичі Руді

Рудів, містечко — 144

Рудки, село — 42

Русь — 2, 6

Руське воєводство — 25, 29, 31

Ряшів, місто — 107

С

Саксагань, річка — 229*

Салтанівка Мала, див. Мала Салтанівка

Сандомирська земля — 4

Сандомирське воєводство — 160

Сатанів, місто — 287*

Сахнівка, село — 215

Свиридове, село — 242

Себеш, місто — 466*

Севськ, місто — 359**

Седнівська сотня — 211, 215

Семігайлія — 144

Сенатська площа в Петербурзі — 598

Сенчанська сотня — 217

Сирець, річка — 245

Сковшинська волость — 92

Славатичі, місто — 399*

Сладковичі, село — 53

Следзевичі, маєток — 11

Сліпорід, слобода — 328

Слобідські полки — 272

Слуцьк, місто — 111**, 146**, 147, 247, 277*, 282, 289, 297*, 365, 379, 390

Слуцьке князівство — 244

Смереків, маєток — 31

Смидин, село — 103, 104

Смоленськ, місто — 89*, 134, 142

Собакина пустош — 242

Соальське старство — 585

Сорока, село — 25

Сосницька сотня — 213

Срібнянська сотня — 250, 251, 254, 325

Ставок, маєток — 13

Стародуб, місто — 184, 296, 570

Степанівка, село — 585

Степань, місто — 203

Стирія — 358

Стільсько, село — 59

Стокгольм, місто — 622*

Стрельники, село — 319

Стрижня, річка — 215

Струже Велике, село — 59

Струже Мале, село — 59

Стугна, річка — 253

Студенка, село — 328

Судость, річка — 298

Сузdal'ський повіт — 225

Сула, річка — 206

Сулимирка, село — 118

Суськ, село — 27, 28, 37

Сяноцьке старство — 59

Сяночок, село — 59

Т

Тамановичі, село — 53

Таргошин, село — 89

Татаринівська земля — 39

Татаринівці, село — 54, 55

Теремне, село — 130, 224**

Тернек, село — 224**

Тимбark, місто — 89

Топольне, село — 224**

Торговиці, село — 40

Торчин, село, місто — 97

Торунь, місто — 61*, 166*

Точивеки, село — 81

Трубіж, річка — 165

Труханів, острів — 319

Тулигузове, село — 242

Тульський повіт — 223

Тунштеттен, місто — 340

Туреччина — 119, 129, 154, 205, 207, 260, 270

- Угорщина — 366
 Удай, річка — 229
 Україна — 259, 260, 261, 263, 266, 272,
 273, 276, 278, 318, 324
 Улиця, річка — 255
 Уляники, село — 585
 Устя, село — 59

- Фалімінська Вулька, див. Вулька Фалімінська
 Фалімічі, село — 224**
 Фастів, місто — 253*
 Флоренція, місто — 358*
 Франція — 77, 154, 402

- Хамковичі, село — 53
 Харитонівка, село — 264
 Херсон, місто — 618*
 Ходорків, містечко — 125, 176
 Холмська земля — 190
 Хомутець, містечко — 208*
 Хотинська волость — 102
 Хребтівська земля — 35, 38
 Хропотове, село — 585

- Царське Село, село — 418*, 429*, 454°*, 461*,
 462*, 472*, 491*, 493*, 502*, 503*, 512*,
 519*, 520*, 522*, 525*, 535*, 540*, 541*,
 544*, 568*, 569*
 Циблі, село — 165

- Чарноцін, село — 2, 58
 Черкаський повіт — 12, 253
 Чернелівці, село — 374, 376, 383
 Чернігів, місто — 215, 593*, 594*
 Чернігівська губернія — 583, 594
 Чернігівське воєводство — 124, 126
 Чернігівський полк — 162, 280, 316, 514**

- Черня, річка — 255
 Черськ, місто — 200*
 Черська земля — 200
 Черч, містечко — 585
 Четвертня, маєток, село — 27, 28, 32, 35,
 36, 38
 Чигирин, місто — 153*, 155*, 159*, 162*,
 164*, 168*, 169*, 191*
 Чигирин-Дуброва, місто — 206
 Чигиринська сотня — 191
 Чоповичі, маєток — 94
 Чорненський монастир — 121*
 Чорнокозинці, село — 585

- Шани, село — 104
 Шанів, село — 19
 Шедмлярка, село — 224**
 Шепеличі, маєток — 199
 Шепіївка, див. Овдіївка
 Шили, село — 373
 Шиманів, село — 2
 Шишивнева пустош — 242
 Шостка, річка — 230
 Шрунден, замок — 144
 Шулявка, частина Києва — 362**
 Шумський ключ — 585
 Шустівці, село — 585

- Щирець, містечко — 25, 26

- Юр'ївка, маєток, село — 187
 Юсківська земля — 39
 Юсківці, маєток, село — 54, 55

- Яворів, місто — 197*, 203*
 Яремківське, двір в с. Глинське — 303
 Ярославське намісництво — 506
 Ясмань, річка — 213, 230
 Ясси, місто — 154*, 355*, 455

ПОКАЖЧИК МОВ ДОКУМЕНТІВ

- Арабська мова — 623
Італійська мова — 179, 358
Китайська мова — 625
Латинська мова — 1 — 8, 10, 11, 18, 19, 22—
26, 29 — 31, 34, 44, 51, 53, 58, 59,
61 — 63, 66, 75, 84, 85, 87, 89, 91, 97,
107, 110, 112, 132, 135, 136, 144, 160, 161,
166, 167, 179, 182, 183, 190, 192, 194, 196,
200, 204, 271, 281, 282, 289, 313, 326, 331,
335, 341, 342, 346 — 348, 351, 352, 355,
358, 361, 366, 394, 424, 425, 428, 442, 480,
482, 485, 489, 504, 518, 558, 578, 606,
607, 617, 626
Молдавська мова — 391, 532
Німецька мова — 144, 340, 389, 559, 622, 624
Новогрецька мова — 609
Норвезька мова — 622
Польська мова — 57, 76, 90, 99, 106, 109,
113, 115, 117 — 120, 122 — 126, 129 — 131,
133, 134, 137 — 143, 145, 148, 149, 152,
154, 158, 171, 173, 176, 182, 183, 185, 187,
188, 192, 193, 197, 199, 203, 209, 216, 222,
224, 226, 227, 236, 277, 279, 283, 284,
287, 290, 297, 302 — 305, 307, 326, 338,
349, 350, 360, 364, 365, 372, 374, 379, 380,
383, 384, 387, 390, 392, 393, 399,
426, 427, 430, 433 — 436, 438 — 441,
458, 459, 466, 479, 489, 490, 495, 516, 527,
528, 536, 548, 561, 562, 582, 589, 616, 627
Російська мова — 88, 150, 156, 170, 175, 178,
181, 198, 202, 205, 207, 210, 212, 213, 215,
220, 223, 225, 232, 234, 240 — 242, 244,
252, 258 — 263, 265 — 267, 270, 272 —
274, 276, 288, 293, 294, 299 — 301, 311,
312, 322 — 324, 329, 330, 332, 334, 336,
337, 339, 343 — 345, 354, 356, 357, 359,
362, 363, 367, 369, 371, 377, 378, 381,
395 — 398, 400 — 412, 414, 416 — 423,
429, 431, 432, 437, 443 — 451, 453 — 457,
460 — 465, 467 — 470, 472 — 478, 481,
484, 486 — 488, 491 — 494, 496 — 503,
505, 506, 508 — 513, 515, 517, 519 — 525,
529 — 531, 533 — 535, 537 — 547, 549 — 557,
560, 563 — 575, 579 — 581, 583 — 588, 591,
593 — 605, 608, 610 — 615, 618 — 620,
623, 629, 630, 631.
Старовірменська мова — 590
Старосербська мова — 327
Турецька мова — 353, 368, 576
Українська мова — 9, 12 — 17, 20, 21, 27,
28, 32, 33, 35 — 43, 45 — 50, 52, 54 — 56,
60, 64, 65, 67 — 75, 78 — 83, 86, 92 — 96,
98, 100 — 105, 108, 111, 114, 116, 121,
127, 128, 146, 147, 151, 153, 155, 157, 159,
162 — 165, 168, 169, 172, 174, 175, 177,
180, 184, 186, 189, 191, 195, 201, 206, 208,
210, 211, 214, 217 — 219, 221, 228 — 231,
233, 235, 237 — 239, 245, 251, 253 — 257,
264, 268, 269, 275, 278, 280, 285, 286, 291,
292, 295, 296, 298, 306, 308 — 310, 314 —
321, 325, 328, 370, 375, 376, 382, 385,
386, 388, 413, 415, 471, 507, 514, 577, 628.
Французька мова — 77, 592, 616, 621, 622
Церковнослов'янська мова — 333, 373, 452,
483, 526
Шведська мова — 622

ПОКАЖЧИК ПЕРГАМЕНТНИХ ДОКУМЕНТІВ

1—8, 10—13, 17—32, 34, 37, 41, 44, 48, 51,
53, 58, 59, 61—64, 66, 75, 77, 80, 82, 84,
85, 87, 89—91, 95, 97, 99, 102, 106, 107,
115, 116, 120, 144, 149, 152, 166, 179,
182, 183, 185, 187, 188, 194, 196, 203,
204, 209, 213, 215, 220, 224, 232, 234, 240,
288, 329, 330, 332, 340, 344, 345, 348, 349,
358, 360, 363, 369, 371, 377, 378, 392, 393,
431, 444, 476, 489, 494, 549, 559, 560, 562,
566, 571, 572, 578, 580, 582, 585—587,
591, 592, 595—597, 599, 602—607, 610—615,
618, 620, 626

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
КАТАЛОГ ДОКУМЕНТІВ	15
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	156
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК	157
ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК	175
ПОКАЖЧИК МОВ ДОКУМЕНТІВ	182
ПОКАЖЧИК ПЕРГАМЕНТНИХ ДОКУМЕНТІВ	183

Каталог коллекции документов Киевской археографической комиссии
1369—1899.

(На украинском языке)

*Друкується за постановою вченого ради
Архівного управління при Раді Міністрів УРСР*

Редактори П. П. Лисюк, О. Х. Кудрик. Художній редактор С. П. Квітка.
Оформлення художника В. Д. Квітки. Технічний редактор І. П. Савицька.
Коректор А. В. Баранова

Здано до набору 1 VII 1971 р. Підписано до друку 1.XI 1971 р. БФ 27643.
Зам. № 438 Вид. № 154 Тираж 2600. Бумага № 1. 70×90^{1/16}. Умовн. друк.
арк 13,45 Обл вид арк 18,51. Ціна 1 крб. 10 коп.

Видавництво «Наукова думка». Київ, Репіна, 3.
Київська книжкова друкарня № 5 Київ, Репіна, 4.

Digitized by
University of
Michigan

Ціна 1 крб. 10 коп.

«НАУКОВА ДУМКА»

КАТАЛОГ КОЛЕКЦІЇ ДОКУМЕНТІВ КІЇВСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЧНОЇ КОМІСІЇ

